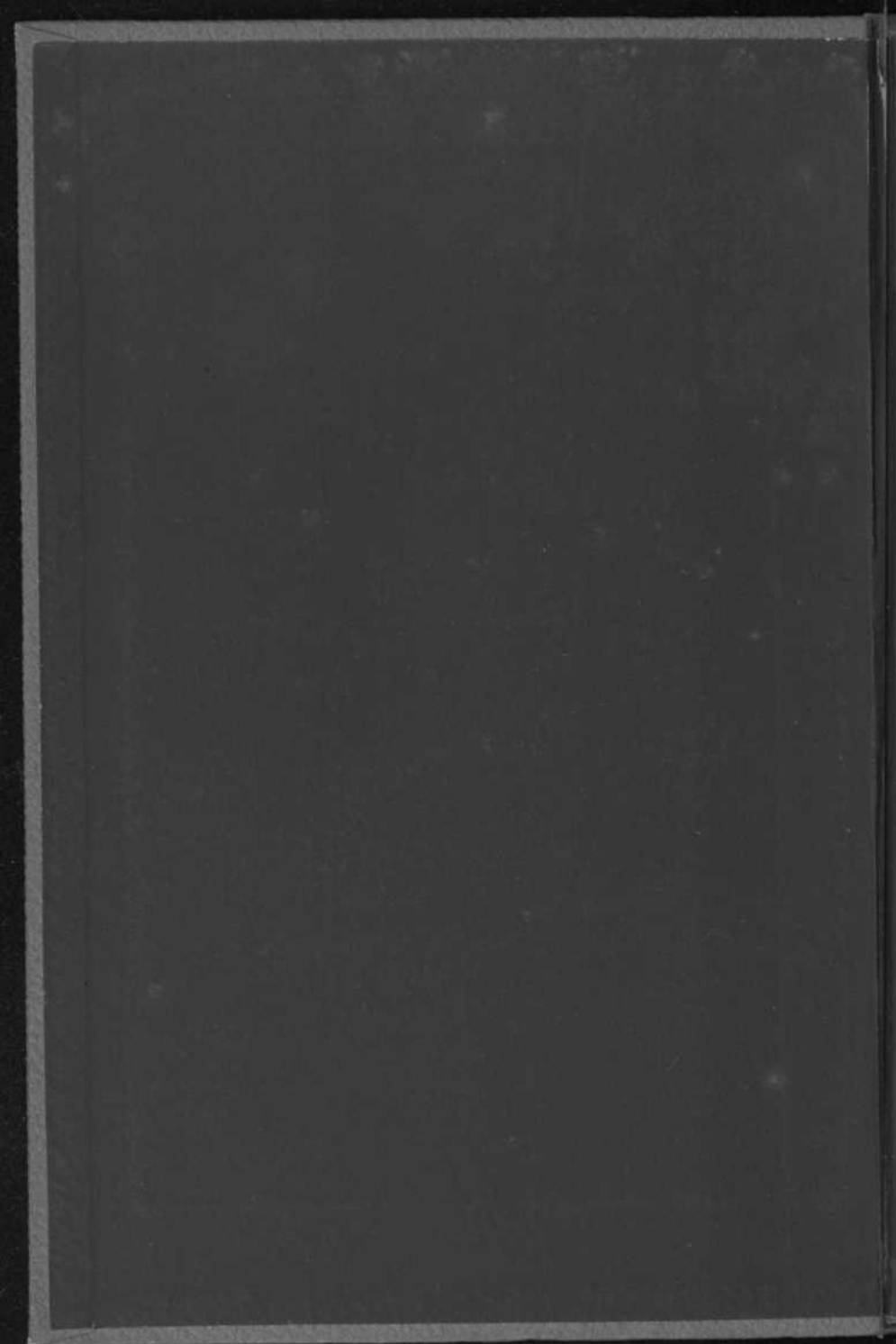
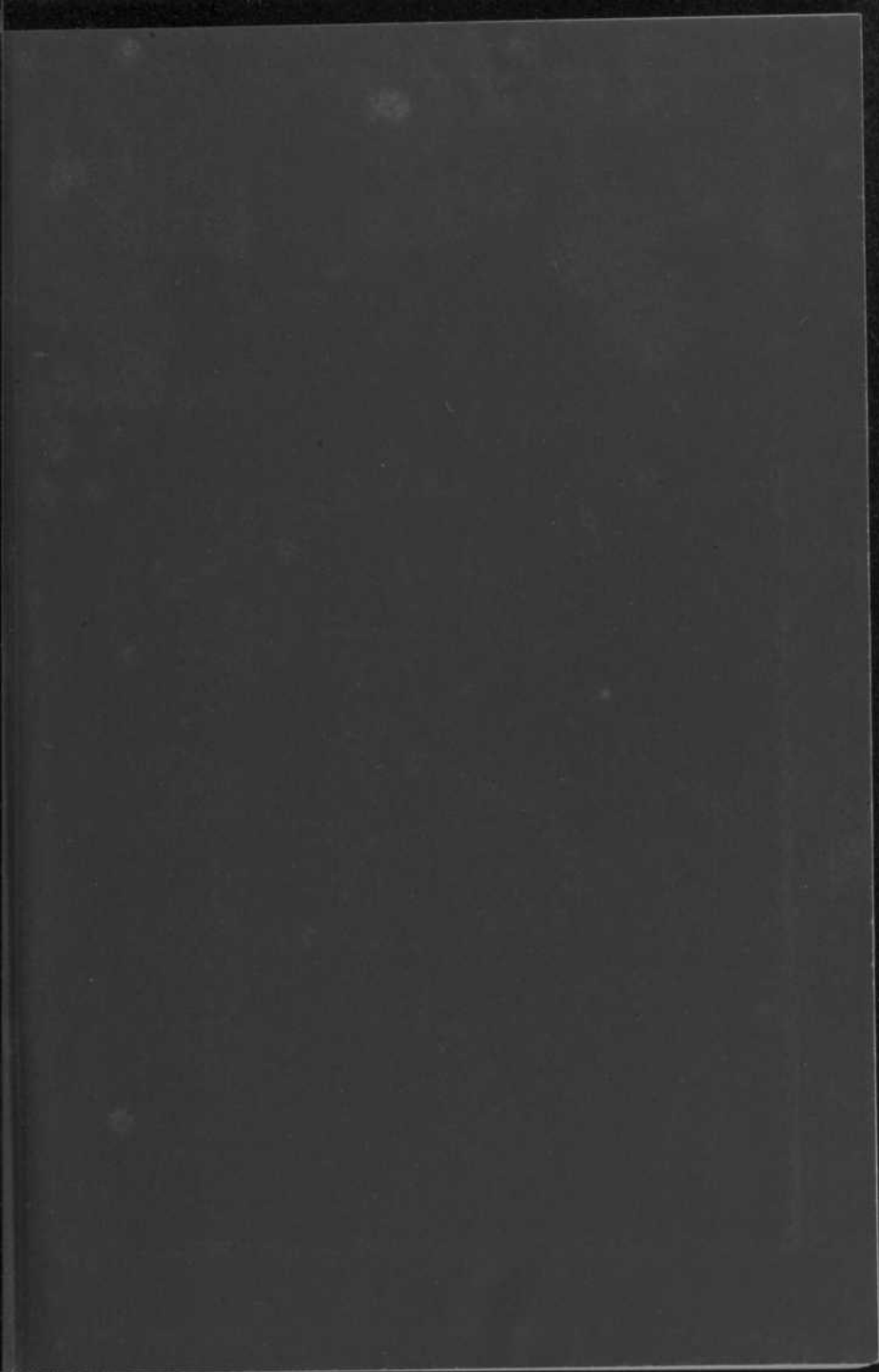

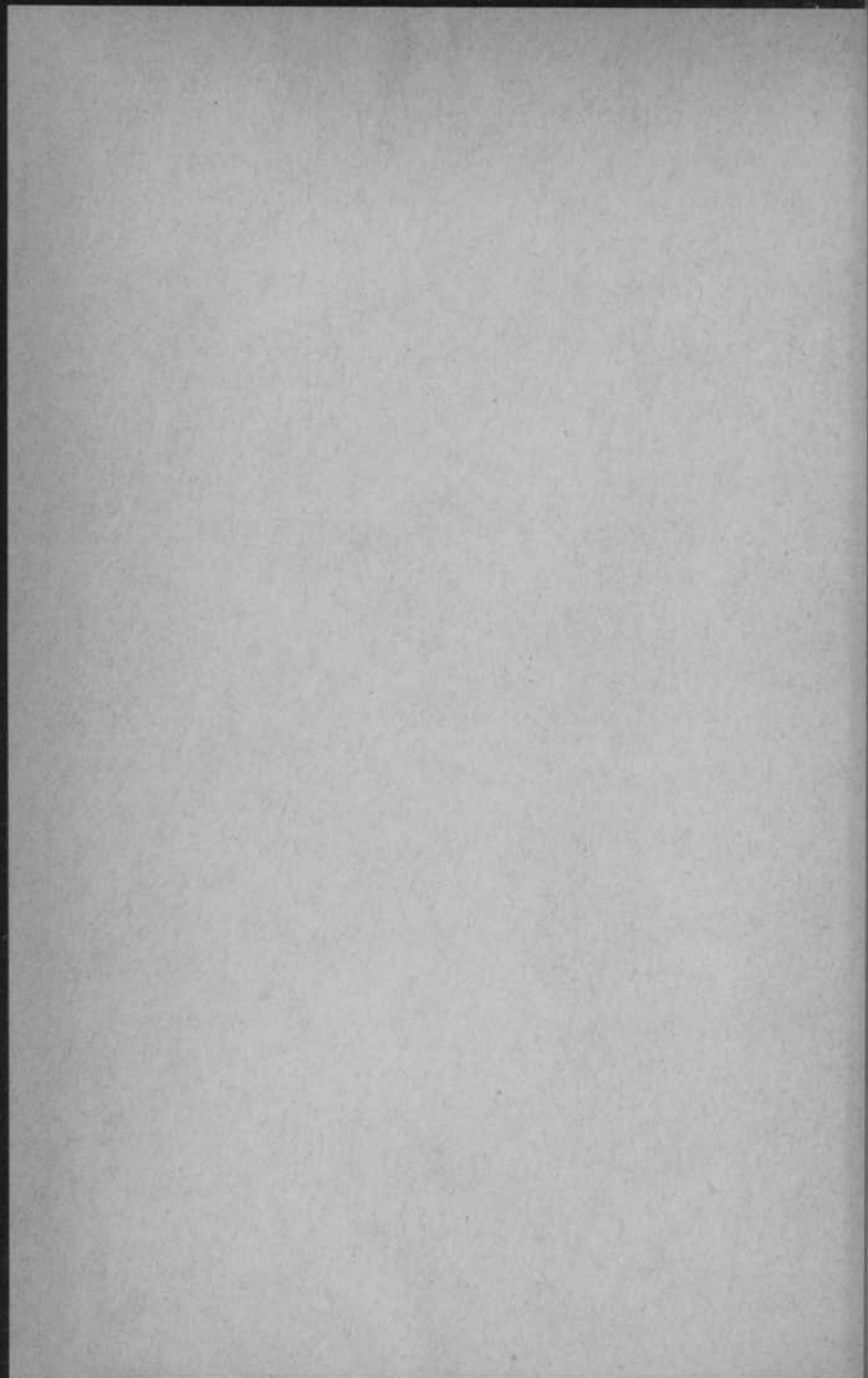
85 B

Wrechtsche
Studenten Almanak

1894

UTRECHTSCHÉ

STUDENTEN-ALMANAK.

STUDENT ALMANAC
1910-1911

Published by the
Student Body
of the University of
California
Berkeley
1910

Phot. van Winsen, Utrecht.

Stoomdr. „de Industrie“ Utrecht.

Meissenbach

Meissenbach Riffarth & Co. Berlin. grav.

UTRECHTSCHÉ
STUDENTEN-ALMANAK

VOOR

1894.

UTRECHT — 1894.

Stoom Boek- en Steendrukkerij „de Industrie”

J. VAN DRUTEN.

UTRECHTSCHÉ
STUDENTEN-ALMANAK

VOOR

1894.

—
UTRECHT — 1894.

Stoom Boek- en Steendrukkerij „de Industrie”

J. VAN DRUTEN.

THE

STANDARD

THE STANDARD is a weekly publication, published every Friday, except on public holidays, when it is published on the preceding day. It is published by the Standard Press, Limited, 10, Abchurch Lane, London, E.C. 4, and is sold by all news-vendors and booksellers. The price is 6d. per copy, and 10s. per annum in advance. The Standard is published in the English, French, German, Italian, Spanish, and Portuguese languages. It is also published in the Hindustani, Urdu, and Persian languages. The Standard is a general news paper, and contains the latest news from all parts of the world. It also contains a large amount of original and editorial matter. The Standard is a very popular and influential newspaper, and is read by millions of people all over the world.

THE STANDARD

THE STANDARD is a weekly publication, published every Friday, except on public holidays, when it is published on the preceding day. It is published by the Standard Press, Limited, 10, Abchurch Lane, London, E.C. 4, and is sold by all news-vendors and booksellers. The price is 6d. per copy, and 10s. per annum in advance. The Standard is published in the English, French, German, Italian, Spanish, and Portuguese languages. It is also published in the Hindustani, Urdu, and Persian languages. The Standard is a general news paper, and contains the latest news from all parts of the world. It also contains a large amount of original and editorial matter. The Standard is a very popular and influential newspaper, and is read by millions of people all over the world.

INHOUD.

	Bladz.
Tijdwijzer.	9
Verduisteringen.	10
Kalender	11
Merkwaardige Data uit de geschiedenis der Utrechtsche Hoogeschool	23
Postdienst.	25
Telegraafdienst	44
Utrechtsche Maatschappij van Dienstverrichting.	49
Stedelijke Vereenigingen, door welke aan Studenten re- ductie van contributie is toegestaan	50
<hr/>	
Reglement voor den Utrechtschen Studenten-Almanak	51

RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT.

Curatoren.	57
Hoogleraren.	58
Oud-Hoogleraren	59
Lectoren	60
Privaat-Docenten	60
Assistenten	62

	Bladz.
Pedellen	63
Wetenschappelijke Inrichtingen en Verzamelingen	64
Staatscommissie voor de Arts-examens	68
Verslag van den toestand en de lotgevallen der Rijks- Universiteit te Utrecht	69
Lijst der Colleges	75
Titels der werken, die in het afgelopen jaar door de Hoogleraren aan de Rijks-Universiteit zijn uitgegeven	96
Oordeel over de antwoorden op de prijsvragen, die den 1 ^{sten} Mei 1892 door Rector en Senaat der Rijks-Uni- versiteit te Groningen zijn uitgeschreven	104
Prijsvragen door Rector en Senaat der Universiteit te Leiden den 1 ^{sten} Mei 1893 uitgeschreven.	114
Universiteit van Amsterdam. Prijsvragen uitgeschreven op 1 Mei 1893 en door studeerenden aan eene Ne- derlandsche instelling van Universitair onderwijs te beantwoorden vóór 1 Mei 1894	118
Reglement tot het gebruik van de Bibliotheek bij elke Rijks-Universiteit	119
Rijks- en Vicarie-beurzen	124
Algemeene bepalingen omtrent Colleges, Examina, Pro- motiën, enz.	125
Vereeniging tot instandhouding van het Oud-Studenten- fonds	142
Verslag van den toestand der Vereeniging tot instand- houding van het Oud-Studentenfonds	144
Lijst van Examens en Promotiën	146
Getal der Promotiën.	164

UTRECHTSCH STUDENTEN-CORPS.

	Bladz.
Senatus Veteranorum	167
Honorair-Senatoren	168
Besturen der Faculteiten	169
Lijst der Gezelschappen onder de leden van het Studenten-Corps	177
Eenige geldelijke bepalingen betreffende het Utrechtsche Studenten-Corps en de door dat Corps erkende Inrichtingen	189
Verslag van de Theologische Faculteit	197
» » » Juridische »	208
» » » Medische »	215
» » » Philosophische »	223
» » » Litterarische »	231
» » het Utrechtsche Studenten-Corps	239
» » de Societeit P. H. R. M.	244
» » het Studenten-Concert	251
» » Olympia	253
» » <i>IIANTA NOHTA</i>	255
» » de IJclub	258
» » de Studenten-Vereeniging tot vrijwillige oefening in den Wapenhandel	267
» » Arti et Litteris	271
» » het Utrechtsch Studenten-Tooneel	274
» » Triton	280
» » Nunc Cantus Resonet	285
» » Sphaerinda	288
» » het Bouwfonds	290

In Memoriam	Bladz. 295
-----------------------	------------

MENGELWERK.

In de Duinen	313
October	314
Aan 't Urnermeer.	315
Verzen	317
Sonnet	319
En daarna het oordeel	320
Avond.	323
Dissolving Views	324
Zing mij nog eens	337
Zondag	338
Verscheurd	339
Varia	341

NAAMLIJST.

Namen en Adressen der Studenten, leden van het Utrechtsche Studenten-Corps	361
Namen en Adressen van hen, die verder zijn inge- schreven bij den Rector Magnificus der Rijks-Univer- siteit te Utrecht	386
Getal der Studenten aan de Rijks-Universiteit te Utrecht	398
Addenda et Corrigenda.	399

TIJDWIJZER VOOR HET JAAR 1894.

Jaartelling.

Sticht. Utr. H. School	258/59
Christel. Jaartelling	. 1894
Joodsche »	. 5655
Juliaansche »	. 6607

Tijdperken.

Guldengetal	 14
Epacta	 23
Zonnecirkel	 27
Romeinsche Indictie	. 7
Zondagsletter	 G

Jaargetijden.

Lente aanvang	. 20 Maart
Zomer »	. 21 Juni
Herfst »	. 22 Sept.
Winter »	. 21 Dec.

Veranderlijke Feestdagen.

Vastenavond	. . 7 Febr.
Paasch-Zondag	. 25 Maart
Hemelvaartsdag	. 3 Mei
Pinkster-Maandag	13 Mei

1) Het jaar 5655 van de Joodsche tijdrekening begint 1 October.

VERDUISTERINGEN.

In het jaar 1894 zullen er twee zons- en twee maansverduisteringen plaats hebben.

1. Gedeeltelijke maansverduistering den 21 Maart, zichtbaar op de Westkust van Noord-Amerika, in den Grooten Oceaan, in Australië, Azië en den Indischen Oceaan; onzichtbaar in Nederland.

2. Ringvormige zonsverduistering den 6 April, zichtbaar in Azië, Oostelijk Europa, de Noord-oostkust van Afrika en de Noord-westelijke punt van Amerika; onzichtbaar in Nederland.

3. Gedeeltelijke maansverduistering den 15 September, zichtbaar in Westelijk Europa, Westelijk Afrika, den Atlantischen Oceaan en de Oostelijke helft van den Grooten Oceaan.

Begin 3 u. 56 min., 's voormiddags.

Einde 5 » 58 » »

Grootte der verduistering 0,23 van de middellijn der maan.

De maan gaat onder te 3 u. 56 min.

4. Totale zonsverduistering den 22 September, zichtbaar in het Oostelijk- en Zuidelijk gedeelte van Afrika, in Arabië, het Zuidelijk gedeelte van Voor-Indië, van Australië, van Nieuw-Zeeland en in den Indischen Oceaan; onzichtbaar in Nederland.

JANUARI.

31 Dagen.

1894.

Louwmaand.

- 1 Maandag. Nieujaarsdag.
- 2 Dinsdag.
- 3 Woensdag. *51ste Dies Natalis der Polytechnische School te Delft.*
- 4 Donderdag.
- 5 Vrijdag.
- 6 Zaterdag.
- 7 ZONDAG. N. M.
- 8 Maandag. *262ste Dies Natalis v. h. Athenaeum illustre te Amsterdam.*
- 9 Dinsdag. Einde der Kerstvacantie.
- 10 Woensdag.
- 11 Donderdag.
- 12 Vrijdag.
- 13 Zaterdag.
- 14 ZONDAG.
- 15 Maandag. E. K.
- 16 Dinsdag.
- 17 Woensdag.
- 18 Donderdag.
- 19 Vrijdag.
- 20 Zaterdag.
- 21 ZONDAG. V. M. 1887. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. E. H. van Leeuwen.*
- 22 Maandag.
- 23 Dinsdag. 1579. *Unie van Utrecht gesloten.*
- 24 Woensdag.
- 25 Donderdag.
- 26 Vrijdag.
- 27 Zaterdag.
- 28 ZONDAG. L. K.
- 29 Maandag. 1579 *Unie van Utrecht openlijk afgekondigd.*
- 30 Dinsdag.
- 31 Woensdag.

FEBRUARI.

28 Dagen.

1894.

Sprokkelmaand.

- 1 Donderdag.
- 2 Vrijdag.
- 3 Zaterdag.
- 4 ZONDAG. 1879. Oprichting van het Utr. Stud. Tooneel.
79ste Dies Natalis van 't Groninger Stud. Corps.
N. M.
- 5 Maandag.
- 6 Dinsdag.
- 7 Woensdag.
- 8 Donderdag. 319de Dies Natalis der Leidsche Hoogeschool.
1630. Stichting van het Athenaeum te Deventer.
- 9 Vrijdag. 1876. Oprichting van 't Alg. Stud. Weekblad „Minerva.”
- 10 Zaterdag.
- 11 ZONDAG.
- 12 Maandag.
- 13 Dinsdag. E. K.
- 14 Woensdag.
- 15 Donderdag.
- 16 Vrijdag. 1878. Oratio inaug. v. d. Hoogl. W. Kapteijn.
- 17 Zaterdag.
- 18 ZONDAG.
- 19 Maandag. 1866. Oprichting van de Juristen-Debatting-Club.
- 20 Dinsdag. V. M.
- 21 Woensdag.
- 22 Donderdag.
- 23 Vrijdag.
- 24 Zaterdag.
- 25 ZONDAG. 78ste Dies Natalis van de Societeit P. H. R. M.
1814. Oprichting van den Sen. Vet. m. d. zinspreuk: „Misce
stultitiam consiliis brevem, dulce est desipere in loco.”
- 26 Maandag.
- 27 Dinsdag. L. K.
- 28 Woensdag.

MAART.

31 Dagen.

1894.

Lentemaand.

1 Donderdag.	<i>55ste Dies Natalis van het L. S. C.</i>
2 Vrijdag.	
3 Zaterdag.	
4 ZONDAG.	
5 Maandag.	
6 Dinsdag.	
7 Woensdag.	N. M.
8 Donderdag.	
9 Vrijdag.	
10 Zaterdag.	
11 ZONDAG.	
12 Maandag.	
13 Dinsdag.	
14 Woensdag.	E. K.
15 Donderdag.	
16 Vrijdag.	
17 Zaterdag.	
18 ZONDAG.	Palmzondag.
19 Maandag.	
20 Dinsdag.	1871. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. Th. W. Engelmann.</i>
1885. <i>Toetreding van den U. S. Bond tot het U. S. C.</i>
21 Woensdag.	V. M. Begin der Paaschvacantie.
22 Donderdag.	<i>46ste Dies Natalis van 't Delftsch Stud. Corps.</i>
1879. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. E. A. Wichmann.</i>
23 Vrijdag.	Goede Vrijdag. 1878. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. d' Aulnis de Bourouill.</i>
24 Zaterdag.	
25 ZONDAG.	1ste Paaschdag.
26 Maandag.	2de Paaschdag. <i>258ste Dies Natalis der Utr. Hoogeschool.</i>
27 Dinsdag.	1736. <i>Eerste Maskerade van Utr. Studenten.</i>
28 Woensdag.	
29 Donderdag.	L. K.
30 Vrijdag.	Einde der Paaschvacantie.
31 Zaterdag.	1870. <i>Oprichting van Arti et Litteris.</i>

APRIL.

30 Dagen.

1894.

Grasmaand.

- 1 ZONDAG.
- 2 Maandag.
- 3 Dinsdag.
- 4 Woensdag.
- 5 Donderdag.
- 6 Vrijdag. N. M.
- 7 Zaterdag.
- 8 ZONDAG. 1824. *Geboortedag van Prinses Sophia, zuster van wijlen Z. M. Koning Willem III.*
- 9 Maandag.
- 10 Dinsdag.
- 11 Woensdag. 1891. *1ste Oproering van den Oedipus Rex.*
- 12 Donderdag.
- 13 Vrijdag. E. K.
- 14 Zaterdag.
- 15 ZONDAG.
- 16 Maandag.
- 17 Dinsdag. 1885. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. W. L. P. A. Molengraaff.*
- 18 Woensdag.
- 19 Donderdag.
- 20 Vrijdag. V. M.
- 21 Zaterdag.
- 22 ZONDAG.
- 23 Maandag. 1860. *Hereniging van Mutua Fides m. h. Stud. Corps.*
- 24 Dinsdag.
- 25 Woensdag. 1871. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. N. W. P. Rauwenhoff.*
- 26 Donderdag.
- 27 Vrijdag.
- 28 Zaterdag. L. K. 1876. *Bekrchtiging v. d. Wet op het H. O.*
- 29 ZONDAG.
- 30 Maandag.

M E I.

31 Dagen.

1 8 9 4.

Bloei maand.

1 Dinsdag.		
2 Woensdag.		
3 Donderdag.	Hemelvaartsdag.	
4 Vrijdag.	1864. 1ste Uitgave der Vox Studiosorum.	
5 Zaterdag.	N. M.	
6 ZONDAG.	1881. Oprichting der Stud. Zangvereniging N. C. R.	
7 Maandag.		
8 Dinsdag.		
9 Woensdag.		
10 Donderdag.		
11 Vrijdag.		
12 Zaterdag.	E. K.	
13 ZONDAG.	1ste Pinksterdag.	
14 Maandag.	2de Pinksterdag. 1890. Oratio inaug. v. d. Hoogl. M. Th. Houtema.	
15 Dinsdag.		
16 Woensdag.		
17 Donderdag.		
18 Vrijdag.		
19 Zaterdag.	V. M.	
20 ZONDAG.		
21 Maandag.		1848. Vereeniging der twee Senaten tot den Sen. Vet. m. d. zinspreuk „Amicorum consensus virtutem alit gaudiumque."
22 Dinsdag.	Dies Natalis van 't U. S. C.	1855 Afscheiding van Mutua Fides.
23 Woensdag.		
24 Donderdag.		
25 Vrijdag.		
26 Zaterdag.		
27 ZONDAG.	L. K.	
28 Maandag.		
29 Dinsdag.		
30 Woensdag.	V. M. 1865. Vereeniging van het Studenten-Concert.	
31 Donderdag.		

JUNI.

30 Dagen.

1894.

Zomermaand.

- 1 Vrijdag.
- 2 Zaterdag. 1866. *Oprichting der Studentenvereen. tot vrijw. oefen. in den wapenhandel.*
- 3 ZONDAG. N. M.
- 4 Maandag.
- 5 Dinsdag.
- 6 Woensdag.
- 7 Donderdag.
- 8 Vrijdag.
- 9 Zaterdag.
- 10 ZONDAG. E. K. 1892. *Eerste steen van het nieuwe Academieggebouw gelegd door H. M. de Koningin Wilhelmina.*
- 11 Maandag.
- 12 Dinsdag.
- 13 Woensdag. 1856. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. A. C. Oudemans, Extraord. tot 30 Sept. 1857. 24 April 1875 Ord.*
- 14 Donderdag.
- 15 Vrijdag.
- 16 Zaterdag.
- 17 ZONDAG.
- 18 Maandag. V. M.
- 19 Dinsdag. 1883. *Oratio inaug. van den Hoogl. G. H. Lamers.*
- 20 Woensdag.
- 21 Donderdag.
- 22 Vrijdag.
- 23 Zaterdag. 1876. *Oratio inaug. van den Hoogl. H. C. Dibbits.*
- 24 ZONDAG.
- 25 Maandag.
- 26 Dinsdag. L. K.
- 27 Woensdag.
- 28 Donderdag.
- 29 Vrijdag.
- 30 Zaterdag.

JULI.

31 Dagen.

1894.

Hooimaand.

- 1 ZONDAG. *30ste Dies Natalis der Polytechnische School te Delft.*
- 2 Maandag.
- 3 Dinsdag. N. M.
- 4 Woensdag.
- 5 Donderdag. 1841. *Geboortedag van Prinses Maria, dochter van wijlen Prins Frederik.*
- 6 Vrijdag.
- 7 Zaterdag.
- 8 ZONDAG.
- 9 Maandag. E. K.
- 10 Dinsdag.
- 11 Woensdag.
- 12 Donderdag.
- 13 Vrijdag.
- 14 Zaterdag. *Begin der Zomervacantie.*
- 15 ZONDAG.
- 16 Maandag.
- 17 Dinsdag. V. M.
- 18 Woensdag.
- 19 Donderdag.
- 20 Vrijdag.
- 21 Zaterdag.
- 22 ZONDAG.
- 23 Maandag.
- 24 Dinsdag.
- 25 Woensdag. L. K.
- 26 Donderdag.
- 27 Vrijdag.
- 28 Zaterdag.
- 29 ZONDAG.
- 30 Maandag.
- 31 Dinsdag.

AUGUSTUS.

31 Dagen.

1894.

Oogstmaand.

- 1 Woensdag. N. M.
- 2 Donderdag. 1858. *Geboortedag van H. M. de Koningin-Weduwe, Regentes.*
- 3 Vrijdag.
- 4 Zaterdag.
- 5 ZONDAG.
- 6 Maandag.
- 7 Dinsdag.
- 8 Woensdag. E. K.
- 9 Donderdag.
- 10 Vrijdag.
- 11 Zaterdag.
- 12 ZONDAG.
- 13 Maandag.
- 14 Dinsdag.
- 15 Woensdag.
- 16 Donderdag. V. M.
- 17 Vrijdag.
- 18 Zaterdag.
- 19 ZONDAG.
- 20 Maandag.
- 21 Dinsdag.
- 22 Woensdag.
- 23 Donderdag. *280ste Dies Natalis der Groningsche Hoogeschool.*
- 24 Vrijdag. L. K.
- 25 Zaterdag.
- 26 ZONDAG.
- 27 Maandag.
- 28 Dinsdag.
- 29 Woensdag.
- 30 Donderdag. N. M.
- 31 Vrijdag. 1880. *Geboortedag van H.M. Wilhelmina, Koningin d. Nederl.*

SEPTEMBER.

30 Dagen.

1894.

Herfstmaand.

1 Zaterdag.																
2 ZONDAG.																
3 Maandag.																
4 Dinsdag.																
5 Woensdag.																
6 Donderdag.	467ste Dies Natalis der Hoogeschool te Leuven.															
7 Vrijdag.	E. K.															
8 Zaterdag.																
9 ZONDAG.																
10 Maandag.																
11 Dinsdag.																
12 Woensdag.																
13 Donderdag.																
14 Vrijdag.																
15 Zaterdag.	V. M.															
16 ZONDAG.																
17 Maandag.	Einde der Zomervacantie.															
18 Dinsdag.	Begin van den Groentijd. 1891. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. van der Vliet.</i>															
19 Woensdag.	1884. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. Cramer.</i>															
20 Donderdag.	<table border="0"> <tr> <td> </td> <td>1882.</td> <td><i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. A. A. W. Hubrecht.</i></td> </tr> <tr> <td> </td> <td>1893.</td> <td><i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. Winkler.</i></td> </tr> <tr> <td> </td> <td>1881.</td> <td><i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. A. Pikelharig.</i></td> </tr> <tr> <td> </td> <td>1885.</td> <td><i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. C. Naber.</i></td> </tr> <tr> <td> </td> <td>1888.</td> <td><i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. V. A. Julius.</i></td> </tr> </table>		1882.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. A. A. W. Hubrecht.</i>		1893.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. Winkler.</i>		1881.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. A. Pikelharig.</i>		1885.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. C. Naber.</i>		1888.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. V. A. Julius.</i>
	1882.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. A. A. W. Hubrecht.</i>														
	1893.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. Winkler.</i>														
	1881.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. A. Pikelharig.</i>														
	1885.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. C. Naber.</i>														
	1888.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. V. A. Julius.</i>														
21 Vrijdag.																
22 Zaterdag.	<table border="0"> <tr> <td>L. K.</td> <td> </td> <td>1882.</td> <td><i>Oratio inaug. van den Hoogl. J. H. Gallée.</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td> </td> <td>1893.</td> <td><i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. L. Krämer.</i></td> </tr> </table>	L. K.		1882.	<i>Oratio inaug. van den Hoogl. J. H. Gallée.</i>			1893.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. L. Krämer.</i>							
L. K.		1882.	<i>Oratio inaug. van den Hoogl. J. H. Gallée.</i>													
		1893.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. L. Krämer.</i>													
23 ZONDAG.																
24 Maandag.	<table border="0"> <tr> <td> </td> <td>78ste Dies Natalis der Hoogeschole te Gent en te Luik.</td> </tr> <tr> <td> </td> <td>1888. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. H. H. Spronck.</i></td> </tr> </table>		78ste Dies Natalis der Hoogeschole te Gent en te Luik.		1888. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. H. H. Spronck.</i>											
	78ste Dies Natalis der Hoogeschole te Gent en te Luik.															
	1888. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. H. H. Spronck.</i>															
25 Dinsdag.	V. M. 1888. <i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. H. G. Kleyn.</i>															
26 Woensdag.	<table border="0"> <tr> <td> </td> <td>1879.</td> <td><i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. M. S. Pols.</i></td> </tr> <tr> <td> </td> <td>1888.</td> <td><i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. Emil. Rosenberg.</i></td> </tr> </table>		1879.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. M. S. Pols.</i>		1888.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. Emil. Rosenberg.</i>									
	1879.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. M. S. Pols.</i>														
	1888.	<i>Oratio inaug. v. d. Hoogl. Emil. Rosenberg.</i>														
27 Donderdag.																
28 Vrijdag.																
29 Zaterdag.	N. M.															
30 Zondag.																

OCTOBER.

31 Dagen.

1894.

Wijnmaand.

1 Maandag.	17de Dies Natalis der Amsterdamsche Hoogeschool.
2 Dinsdag.	1893. Oratio inaug. v. d. Hoogl. A. Freiherr von Eiselsberg.
3 Woensdag.	
4 Donderdag.	
5 Vrijdag.	1880. Oprichting van Triton.
6 Zaterdag.	E. K. { 1876. Oratio inaug. van den Hoogl. S. Talma.
7 ZONDAG.	{ 1890. Oratio inaug. v. d. Hoogl. Jhr. B. H. C. C.
v. d. Wijck.
8 Maandag.	1854. Oprichting van Πάντα Νοητά.
9 Dinsdag.	N. M. 1888. Cricketclub Sphaerinda tot corpsgezelschap
verheven.
10 Woensdag.	
11 Donderdag.	
12 Vrijdag.	
13 Zaterdag.	1892. Oprichting van „Het Bouwfonas", vereeniging tot
bevordering v. h. bouwen v. een nieuwe Stud. Soc.
14 ZONDAG.	V. M.
15 Maandag.	1867. Oratio inaug. v. d. Hoogl. T. Halbertama.
16 Dinsdag.	1867. Oratio inaug. v. d. Hoogl. C. H. C. Grinwis.
17 Woensdag.	
18 Donderdag.	1879. Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. de Louter.
19 Vrijdag.	
20 Zaterdag.	14de Dies Natalis der Vrije Universiteit.
21 ZONDAG.	L. K.
22 Maandag.	
23 Dinsdag.	
24 Woensdag.	
25 Donderdag.	
26 Vrijdag.	1882. Openbare les van den Hoogl. H. E. Moltzer.
27 Zaterdag.	
28 ZONDAG.	N. M. { 1843. Stichting van het Semin. der Remonstranten
Amsterdam. 1873. Overgebracht naar Leiden.
29 Maandag.	{ 1864. Oratio inaug. v. d. Hoogl. H. v. Herwerden.
30 Dinsdag.	
31 Woensdag.	

NOVEMBER.

30 Dagen.

1894.

Slachtmaand.

- 1 Donderdag. 1840. *Oprichting van Olympia.*
- 2 Vrijdag.
- 3 Zaterdag.
- 4 ZONDAG.
- 5 Maandag. E. K.
- 6 Dinsdag.
- 7 Woensdag.
- 8 Donderdag.
- 9 Vrijdag.
- 10 Zaterdag.
- 11 ZONDAG.
- 12 Maandag. *Paardenmarkt te Gorinchem.*
- 13 Dinsdag. V. M.
- 14 Woensdag.
- 15 Donderdag.
- 16 Vrijdag.
- 17 Zaterdag.
- 18 ZONDAG. 1878. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. T. Cannegieter.*
- 19 Maandag.
- 20 Dinsdag. L. K. *60ste Dies Natalis der Vrije Hoogeschool te Brussel.*
- 21 Woensdag. 1885. *Besluit van den Gemeenteraad van Utrecht tot stichting van een nieuw Academiegebouw.*
- 22 Donderdag.
- 23 Vrijdag. *Sterfdag van Z. M. Koning Willem III.*
- 24 Zaterdag.
- 25 ZONDAG.
- 26 Maandag.
- 27 Dinsdag. N. M.
- 28 Woensdag. *Kozakkendag.*
- 29 Donderdag.
- 30 Vrijdag.

DECEMBER.

31 Dagen.

1894.

Wintermaand.

- 1 Zaterdag. 1775. *Stichting v. h. Semin. der Doopsgez. te Amsterdam.*
- 2 ZONDAG.
- 3 Maandag.
- 4 Dinsdag. 1868. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. E. Mulder.*
- 5 Woensdag. E. K. 1816. *Stichting v. h. Koninkl. Luthersch Seminarium.*
- 6 Donderdag.
- 7 Vrijdag.
- 8 Zaterdag. { 1865. *Oprichting van de IJclub.*
1877. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. J. J. P. Valetan, Jr.*
- 9 ZONDAG.
- 10 Maandag.
- 11 Dinsdag.
- 12 Woensdag. V. M. { 1823. *Uitg. van den eersten Studenten-Almanak.*
1877. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. H. J. Hamaker.*
- 13 Donderdag.
- 14 Vrijdag. 1877. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. G. v. Overbeek de Meijer.*
- 15 Zaterdag. { 1876. *Oratio inaug. v. d. Hoogl. H. Wefers Bettink.*
1877. *Openbare les v. d. Hoogl. H. Snellen.*
- 16 ZONDAG.
- 17 Maandag. 1831. *Oprichting v. d. Senatus Theologorum m. d. zinspreuk: „Amicorum consensus virtuten alit gaudiumque.”*
- 18 Dinsdag.
- 19 Woensdag. L. K.
- 20 Donderdag.
- 21 Vrijdag.
- 22 Zaterdag. Begin der Kerstvacantie.
- 23 ZONDAG.
- 24 Maandag.
- 25 Dinsdag. 1ste Kerstdag.
- 26 Woensdag. 2de Kerstdag.
- 27 Donderdag. N. M.
- 28 Vrijdag.
- 29 Zaterdag.
- 30 ZONDAG.
- 31 Maandag. Oudejaarsdag.

MERKWAARDIGE DATA

UIT DE GESCHIEDENIS DER

UTRECHTSCH E HOOGESCHOOL.

± 750 Kapittelscholen opgericht.

1470 Eerste poging tot stichting eener Hoogeschool.

1474 De Hieronymusschool gesticht.

1581 Eene boekerij in de St. Janskerk opgericht.

1632 3 Mei. Stichting der »Illustre School».

1634 10 Febr. ANTONIUS MATTHAEUS tot professor benoemd.

» 9 Juni. GJSBERTUS VOETIUS » » »

1636 26 Mrt. Plechtige inwijding der Hoogeschool.

» 29 Mrt. Eerste promotie: MARTINUS SCHOOK tot magister philosophiae.

» 16 Nov. Den studenten »vryheyden" van imposten ende exchijsen op wijn en de bier" verleend.

1637 De Maliebaan tot uitspanning der studenten aangelegd.

1642 Oprichting van 't Observatorium Astronomicum.

1644 11 Mrt. Leges et Statuta Ac. Ultr. vastgesteld.

1701 JOHAN WILLEM FRISO wordt student te Utrecht.

1704 Oprichting eener academische rijsschool.

1724 Aankoop van den Hortus Medicus.

- 1736 26 Mrt. Viering van 't 100jarig bestaan. Eerste maskerade.
27 Mrt.
- 1751 Een studentendansmeester door de Staten uit Genève
ontboden.
- 1841 7 Oct. De akademische senaat wordt niet toegelaten
tot de receptie van Keizer NAPOLEON.
- » 22 Oct. De Utrechtsche Hoogeschool gedegradeerd tot
école secondaire.
- 1845 2 Aug. De Hoogeschool tot eene landsinrichting
verheven.
- » 5 Aug. Uittocht der Utrechtsche studenten.
- » 5 Nov. Herstelling der Hoogeschool te Utrecht.
- 1830 11 Nov. Uittocht der compagnie Utrechtsche jagers naar
België.
- 1832 22 Juni. Uitreiking der metalen kruizen aan de com-
pagnie vrijwillige jagers.
- » 21 Sept. Feestelijke intocht dezer compagnie.
- 1885 21 Nov. Besluit van den gemeenteraad te Utrecht
tot stichting van een nieuw Universiteitsgebouw.
- 1886 21—28 Juni. Viering van het 250-jarig bestaan. Op-
richting van het Oud-Studentenfonds.
- 1892 10 Juni. Eerste steen van het nieuwe Universiteits-
gebouw gelegd door H. M. Koningin WILHELMINA.

POSTDIENST TE UTRECHT.¹⁾

Het Hoofd-postkantoor, geplaatst aan den Domtrans, is geopend van 5.30 uur 's voormiddags tot 9.45 uur 's namiddags Zondags van 8.30 uur 's voormiddags tot 1.30 uur 's namiddags. Het frankeeren en afgeven van briefkaarten, postzegels en postwisselformulieren geschiedt van 5.30 uur 's voormiddags tot 9.45 uur 's namiddags. Het verzenden van aangeteekende brieven van 5.30 uur 's voormiddags tot 8.30 uur 's namiddags, waarbij in 't oog moet worden gehouden, dat de aangeteekende brieven 20 min. vroeger aan het kantoor bezorgd moeten zijn dan de gewone brieven. Aangeteekende brieven kunnen afgehaald worden van 5.30 uur 's voormiddags tot 9.45 uur 's namiddags.

Verder is het kantoor geopend: Voor de postspaarbank dagelijks van 8.30 uur 's voormiddags tot 8.30 uur 's namiddags, des Zondags van 8.30 uur tot 11.30 uur 's voormiddags.

Voor de afgifte en uitbetaling van postwissels en het aannemen van quitantiën ter inning van 8.30 uur 's voormiddags tot 2.30 uur 's namiddags. (Des Zondags en op algemeen erkende christelijke Feestdagen worden postwissels niet afgegeven of uitbetaald, alsmede geen quitantiën ter inning aangenomen.)

Voor de pakketpost van 8.30 uur 's voormiddags tot 8.30 uur 's namiddags dagelijks, behalve Zon- en Feestdagen.

1) De hier vermelde uren zijn gerekend naar den spoortijd (20 minuten achter bij den plaatselijken tijd.)

De Bij-kantoren, Catharijne Kade n°. 1, Twijnstraat n°. 10 en Weistraat n°. 100 zijn geopend *elken werkdag* van 8.30 uur 's voormiddags tot 4.30 uur 's namiddags voor het aannemen en uitbetalen van postwissels, het verzenden en afgeven van aangeteekende brieven, het inleggen en uitbetalen van gelden op de postspaarbank, het aannemen van postpakketten en het in ontvangst nemen van quitantiën.

Bijbussen zijn geplaatst:

1 Amsterdamsche straatweg. — 2 Knollenbrug. — 3 Weerdbarrière. — 4 Vreeburg (Schouwburg). — 5 Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen. — 6 Tolsteegbarrière. — 7 Korte Smeestraat. — 8 Bregittenstraat. — 9 Station Maliebaan. — 10 Maliebaan b/d Baanstraat. — 11 Biltstraat. — 12 Janskerkhof. — 13 Weistraat (Bijkantoor). — 14 a/h. Stadhuis. — 15 Wittevrouwensingel 9. — 16 Catharijnekade (Bijkantoor).

De lichting heeft plaats op werkdagen: 4.30 en 9.25 's voormiddags; 12.30, 3.45 en 7.25 's namiddags; op Zon- en Feestdagen: 4.30 en 11.30 's voormiddags en 7.25 's namiddags.

De buslichting aan het station van den Staatsspoor heeft plaats dagelijks: 6.15, 6.50, 7.30, 8.40 9.30, 11.— en 11.40 's voormiddags; 1.—, 2.55, 3.30, 4.45, 5.30, 6.—, 6.40, 7.—, 8.30, 9.10 en 10.25 's namiddags. (Op Zon- en Feestdagen vervallen de lichtingen te 11.40, 1.—, 2.55, 4.45 en 7.—).

Bestellingen der brieven enz. geschieden op werkdagen: 7.10 en 9.40 's voormiddags; 1.—, 4.55, 7.25 en 9.25 's namiddags; op Zon- en algemeen erkende christelijke Feestdagen: 7.10 's voormiddags en 12.40 's namiddags.

Bestellingen der pakketpost op werkdagen: 7.25 's voormiddags 12.40 en 6.10 's namiddags; op Zon- en algemeen erkende christelijke Feestdagen 10.10 's voormiddags.

Tegen betaling van een vast recht kan men van elke post brieven doen afhalen.

Diensbrieven van gewone grootte mogen in de bussen gestoken of in het postkantoor afgegeven worden.

Dringend wordt aanbevolen stukken van eenigen omvang aan het postkantoor af te geven, daar zij de bijbussen onbruikbaar maken voor de opneming der gewone correspondentie.

Postzegels, briefkaarten, enz. zijn tegen denzelfden prijs als

aan het postkantoor verkrijgbaar in de depôts, bij de heeren Th. J. Dobbe en Zn., handel in papier en schrijfsbehoeften, *Voorstraat 92*; S. Mantel, in tabak en sigaren, *Twijnstraat 22*; A. T. Schutz, in kruidenierswaren, *Oudegracht W. Jacobsbrug 156*; R. Th. van Amsterdam, winkelier, *Vleutensche weg 8*; J. Voest, *Heerenweg 61*; A. van 't Riet, *Stationsplein 18*; J. Mantel, *Burgstraat 41*.

BINNENLAND.

Correspondentie.

Het vertrek der posten regelt zich naar de vertrek-uren van de spoorwegen.

Gedurende den winterdienst der spoorwegen moeten de brieven aan het kantoor bezorgd zijn:

Voor de route naar *Amsterdam*, 7.10, 8.20, 9.20, 10.55 (beurstrein) en 11.25 's voormiddag; 1.10, 3.10 5.40, 6.50, 8.5 en 10.10 's namiddags.

Voor de route naar *Arnhem*, 6.30, 10.25, en 11.25 's voormiddags; 4.25, 5.10, 8.5 en 10.25 's namiddags.

Voor de route naar *Zwolle* en *Kampen* per Centraalspoor, 7.10, 8.20 en 10.25 's voormiddags; 4.25, 5.40 en 8.40 's namiddags.

Voor de route naar *Rotterdam* en 's *Hage*, 6.—, 8.20, 9.20 en 10.55 's voormiddags; 12.20 (met deze gelegenheid kunnen voor *Rotterdam* geen aangeteekende brieven worden verzonden), 2.40, 5.40, 8.5 en 9.25 's namiddags.

Voor de route naar *den Bosch*, 6.5 en 11.25 's voormiddags; 2.40, 4.25 5.40 en 8.5 's namiddags.

Behalve met de spoortreinen correspondeert het kantoor door postkarren, postwagens en postboden.

Postkarren vertrekken 5.40 en 11.10 's namiddags (buslichting 5.10 en 10.25) over *Vreeswijk* naar *IJsselstein*, in verbinding met postboden naar *Vianen*. (Zie volgende pagina.)

Naar *Arnhem* vertrekt een tram 11.20 's namiddags (buslichting 10.25) in verbinding met den eersten trein uit Arnhem naar Duitschland in de richting Emmerik en Bentheim.

De laatste buslichting heeft plaats:

Naar *Harmelen*, 6.— 's voormiddags; 3.10 en 5.40* 's namiddags ¹⁾).

Naar de *Blauwkapel* en *Maartensdijk*, 7.10 's voormiddags; 2.40* 's namiddags.

Naar *Vleuten*, 6.— 's voormiddags; 3.10 's namiddags.

Naar de *Meern* en *Ouden-Rijn*, 6.30 's voormiddags; 1.30 's namiddags ²⁾).

Naar *Veldhuizen*, *Reijerskop*, *Galekop* en *Heicop*, 9.— 's voormiddags ³⁾).

Naar *Jutphaas* en *Vreeswijk*, 8.40 's voormiddags; 1.30* 5.10* en 10.25 's namiddags.

Naar *Benschop*, 1.30* en 10.25 's namiddags.

Naar *Tull* en 't *Waal*, 1.30* en 10.25 's namiddags.

Naar *Houten* en *Schalkwijk*, 6.5 's voormiddags; 11.25* 's namiddags.

Naar de *Bilt*, 6.5 en 11.25 's voormiddags; 5.10 en 10.25 's namiddags.

Naar *Bunnik* en *Vechten*, 7.10 's voormiddags; 1.40* 's namiddags.

Naar *IJsselstein*, 8.40 's voormiddags; 1.30*, 5.10* en 10.25 's namiddags.

Naar *Hilversum* en *Baarn*, 7.10, 10.25* en 11.25* 's voormiddags; 1.10 (met deze gelegenheid worden geen aangetekende brieven verzonden), 4.25, 5.40* en 10.10 's namiddags.

Naar *Schoonhoven*, 6.— en 9.20 's voormiddags: 3.10, 8.5* en 9.25 's namiddags.

Naar *Soesterberg*, 7.10 en 10.25* 's voormiddags; 2.— en 5.40 's namiddags.

Naar *Westbroek* 9. — ³⁾ 's voormiddags; 1.10 's namiddags.

Naar *Soest* en *Soestdijk*, met dezelfde gelegenheid als naar *Hilversum*.

1) Op de uren met een * gemerkt, heeft op Zon- en Feestdagen geen verzending plaats.

2) Op Zon- en Feestdagen 9 uur 's morgens.

3) Op Zon- en Feestdagen 7 uur 's morgens.

Tarief der porten.

a. Van brieven.

Het *port* voor een gefrankeerden binnenlandschen brief, het gewicht van 15 grammen niet te boven gaande, bedraagt 5 cent.

Boven 15 tot en met 200 grammen	10 cent.
» 200 » 500 »	15 »
» 500 » 1000 »	20 »
» 1000 » 1500 »	25 »
» 1500 » 2000 »	30 »

Indien echter een brief van een gewicht van niet meer dan 200 gram bestemd is voor iemand wonende binnen den kring van het post- of hulpkantoor, waar de brief ter post is bezorgd, dan bedraagt het port van een gefrankeerden brief:

van niet meer dan 15 gram . . . 3 cent.

van boven 15 tot en met 200 gram 5 »

Het gemelde port is door middel van op de brieven vast te hechten frankeerzegels te voldoen.

Het port der ongefrankeerde brieven is 5 cent hooger dan dat der gefrankeerde; bij *ontoereikend* gefrankeerde brieven komt de waarde der gebezigde zegels in mindering.

Maximum gewicht der *brieven* 2000 gram.

b. Van nieuwspapieren, drukwerken en monsters van koopwaren.

De nieuwspapieren, tijdschriften en andere gedrukte stukken van smalle kruisbanden voorzien, zullen bij de afzending gefrankeerd moeten worden.

Voor dag- en weekbladen is het port per exemplaar, indien het gewicht 40 gram *niet* te boven gaat, $\frac{1}{2}$ cent en indien het meer dan 40 doch niet boven 150 gram bedraagt 1 cent. Boven het gewicht van 150 gram is voor elke 50 gram of gedeelte van 50 gram een hooger port verschuldigd van $\frac{1}{2}$ cent.

De overige drukwerken kosten per 25 gram 1 cent; bij

zwaarder gewicht dan 100 gram is het navolgende port toe te passen:

Boven 100 tot en met 150 gram	5 cent.
» 150 » 250 »	7½ »
» 250 » 500 »	10 »
» 500 » 750 »	12½ »
» 750 » 1000 »	15 »

en voor elke 1000 grammen of gedeelte van 1000 grammen meer een port van 2½ cent daarenboven.

Visitekaartjes mogen als drukwerk worden verzonden.

Monsters kosten per 75 gram 2½ cent (maximum 350 gram).

Aanteekening.

Het *aanteekengeld* van brieven, briefkaarten, gedrukte stukken en monsters bedraagt 10 cent en wordt met het port vooruit betaald; bij vermissing van een aangeteekenden brief wordt daarvoor f 25.— vergoed.

De volle geldswaarde, die in een aangeteekenden brief besloten was, wordt in geval van vermissing aan den afzender vergoed, wanneer deze geldswaarde bij de verzending aan het postkantoor is aangegeven en daarvoor, in plaats van het gewone aanteekengeld, voor elke f 100.— betaald wordt 2½ cent, hetwelk in geen geval voor een afzonderlijken brief minder mag bedragen dan 12½ cent.

Aangeteekende brieven met aangegeven geldswaarde tot een hooger bedrag dan f 6000.— worden niet ter verzending toegelaten.

Bij verzending van brieven of pakketten, waarin gereed geld of edele metalen gesloten zijn, is de aanteekening verplicht. Wanneer deze door den belanghebbende verzuimd wordt, geschiedt de aanteekening ambtshalve, doch dan worden de brieven of pakketten niet afgegeven, dan tegen betaling van het eventueel verschuldigde port, benevens een recht ten bedrage van 3 maal het vaste recht bij gewone aanteekening verschuldigd, tenzij bij de opening blijkt, dat het vermoeden onjuist was.

Berichten van ontvangst.

Deze worden tegen vooruitbetaling van 5 cent verstrekt. De afzender van een aangeteekenden brief met of zonder aangegeven geldswaarde, alsmede van een aangeteekend drukwerk of monster, van een postwissel, expressebrief of postpakket kan daardoor bericht van de goede aankomst, door den geadresseerde onderteekend, ontvangen.

Expresse bestelling.

Deze kan plaats vinden van gewone- en aangeteekende brieven, briefkaarten, gedrukte stukken en monsters van koopwaren, brieven met een aangegeven geldswaarde *f* 600,— niet te boven gaande, gewone- en telegraphische postwissels en postpakketten met en zonder aangegeven waarde.

Boven het gewone tarief wordt vooruitbetaald naar plaatsen waar een postkantoor gevestigd is en op een afstand van niet meer dan $\frac{1}{4}$ uur van een hulpkantoor 15 cent en voorts van elk kwart uur verder 15 cent daarenboven.

De stukken moeten aan de bovenzijde van het adres duidelijk het opschrift *Expresse bestelling* of *Buitengewone bestelling* dragen. Overgifte van zulke stukken aan het Postkantoor wordt aanbevolen.

Postwissels.

Er zijn aan het postkantoor voor verzending van geld *postwissels* te verkrijgen, op een ander postkantoor betaalbaar.

Het daarvoor verschuldigde recht bedraagt:

Tot en met *f* 5,— $2\frac{1}{2}$ cent.

Boven » 5,— tot en met 12,50 5 »

» » 12,50 » 25,— 10 »

» » 25,— » 37,50 15 »

» » 37,50 » 50,— 20 »

» » 50,— » 75,— 25 » en voorts

bij bedragen van *f* 75,— tot en met *f* 500,— voor elke som van *f* 25,— of gedeelte van *f* 25,— 5 cent en boven het bedrag

van *f* 500,— voor elke som van *f* 100,— of gedeelte van *f* 100,— 10 cent.

De postwissels zijn geldig gedurende de maand van afgifte en de geheele volgende maand; voor wissels die ouder zijn, moet de autorisatie tot uitbetaling aan het Hoofdbestuur gevraagd worden.

Telegrafische Postwissels.

De verzending per postwissel kan per telegraaf plaats vinden, mits de te verzenden som *f* 500,— niet te boven gaat.

Zij worden verzonden tusschen postkantoren in plaatsen, waar tevens een Rijkstelegraafkantoor is gevestigd.

Boven het gewone recht is verschuldigd het telegraafrecht.

Dringende telegraphische postwissels kosten het dubbele aan telegraafkosten.

Voor kennisgeving van ontvangst is de prijs van een telegram van 10 woorden verschuldigd.

Het recht der telegraphische postwissels wordt op den wissel door postzegels betaald, terwijl de seinkosten op het kantoor in geld of telegramzegels moeten worden voldaan.

Telegraphische postwissels mogen, tegen extra tarief van de Rijkstelegraaf, behalve het over te maken bedrag, den naam en de woonplaats van den geadresseerde en van den afzender, nog andere mededeelingen bevatten.

Postbewijzen.

Deze zijn verkrijgbaar tot bedragen van *f* 1,—, *f* 1.50, *f* 2,—, *f* 2.50, *f* 3,—, *f* 3.50, *f* 4,—, *f* 4.50, *f* 5,—, *f* 5.50, *f* 6,—, *f* 6.50, *f* 7,—, *f* 7.50, *f* 8,—, *f* 8.50, *f* 9,—, *f* 9.50 en *f* 10,—.

Boven het bedrag van het postbewijs is als recht $2\frac{1}{2}$ cent en voor de kosten van formulier $\frac{1}{2}$ cent verschuldigd.

De verzending der postbewijzen is aan de belanghebbenden overgelaten. De afzenders behooren, vóór de verzending, den naam van den geadresseerde in te vullen en het bewijs van storting van het formulier af te scheiden.

Invoordering van quitantiën.

Invoordering van quitantiën vindt door tusschenkomst der posterijen plaats tegen een recht van 5 cent voor elke quitantie. Bovendien is bij de afrekening van het ingevorderde bedrag een recht verschuldigd, als voor een postwissel van gelijk bedrag is vastgesteld. Quitantiën boven *f* 10,— moeten op gezegeld papier zijn geschreven of behoorlijk van een plakzegel zijn voorzien.

Het bedrag van eene quitantie mag de som van *f* 500,— niet te boven gaan.

Postspaarbank.

De Rijks-postspaarbank is gevestigd te Amsterdam; het beheer is opgedragen aan een Directeur, terwijl een raad van vijf leden met het toezicht is belast.

Alle postkantoren en de daartoe aangewezen hulpkantoren zijn belast met het aannemen van gelden ter belegging en met het doen van terugbetalingen.

Elke inlage bedraagt minstens 25 cent. Van de inlagen wordt eene rente uitgekeerd van 2,64 ten honderd, gelijkstaande met 11 cent voor elke honderd gulden in eene halve maand.

Voor verdere inlichting vervoege men zich aan het post- of hulpkantoor.

Pakketpost.

De pakketten mogen het gewicht van 5 kilogram niet te boven gaan; zij mogen geen grooter inhoudsmaat dan 25 kubieke decimeters en langs geen der vlakken grootere afmeting dan 80 centimeters hebben.

Onverschillig den afstand is bij vooruitbetaling een port verschuldigd:

Voor een pakket tot 1 kilo 15 cent.

» » » » 3 » 20 »

» » » » 5 » 25 »

Verzekering der waarde tot 500 gulden geschiedt tegen vooruitbetaling van een recht van 10 cent voor elke 100 gulden.

Van pakketten, eene verzekerde waarde van f150,— niet te boven gaande, kan die waarde door tusschenkomst van het postkantoor van den geadresseerde ingevorderd worden. Deze pakketten worden verrekenpakketten genoemd. Het in te vorderen bedrag is in cijfer- en letterschrift op adreskaart en pakket te vermelden. Na aftrek van het gewone postwisselrecht en de kosten van het formulier wordt het bedrag den afzender toegezonden.

Van pakketten zonder aangegeven waarde kan een bewijs van de ter post bezorging afgegeven worden voor 5 cent.

De bepalingen omtrent expressebestelling en berichten van ontvangst van brieven zijn ook op de pakketten in Nederland toepasselijk.

BUITENLAND.

Tot de algemeene postvereeniging behooren nagenoeg alle landen der wereld, behalve: Abessynie (Afrika); Arabië (behalve Aden en Mascate); Ascension (het eiland); Ashantië (Afrika's Westkust); China (uitgezonderd enkele kantoren); Dahomey (Afrika's Westkust); Kaap de Goede Hoop; Madagascar (uitgezonderd verschillende kantoren); Marokko (eenige kantoren uitgezonderd); Mashionaland (Zuid-Afrika); Niger (het protectoraat van den) (Afrika's Westkust); Oil River (Afrika's Westkust); Oranje Vrijstaat (Zuid-Afrika); Sarawad (bij Borneo); Sint Helena; Tripoli (uitgezonderd het kantoor te Tripoli).

Correspondentie.

Europa.

De verzendingen uit Utrecht naar *België* vinden plaats 6.— en 10.55 's voormiddags; 12.20, 2.40, 5.40 en 9.25 's namiddags.

Naar *Engeland*, via Vlissingen 6.5 's voormidd.; 5.40 's namidd.

» » » Ostende 10.55 's voormidd.; 12.20 's namidd.

» » » Calais 9.25 's namiddags.

Naar *Frankrijk*, 6.— en 10.55 's voormiddags; 12.20, 5.40 en 9.25 's namiddags.

Naar *Duitschland*, 6.5, 10.25 en 11.25 's voormiddags; 4.25, 5.10, 8.5 en 10.25 's namiddags.

Naar *Zweden*, 4.25, 5.10 en 10.25 's namiddags.

Naar *Zwitserland*, 6.5 en 10.55 's voormiddags; 12.20 en 5.10 's namiddags.

Naar *Italië*, 6.— 's voormiddags; 4.25 en 8.5 's namiddags.

Naar *Spanje*, 6.— 's voormiddags; 5.40 's namiddags.

Naar *Denemarken*, 4.55, 5.10 en 10.25 's namiddags.

Naar *Amerika*, (*Vereenigde Staten van Noord*-), des Dinsdags, Donderdags en Zaterdags 5.40 's namiddags.

Over Rotterdam of Amsterdam, elken Dinsdag en Vrijdag. (Verzendingsweg op het adres te vermelden.)

Zuid-Afrikaansche Republiek.

Over Engeland elken Vrijdag 5.40 's namiddags.

Over Vlissingen 6.5 's voormiddags; 6 en 20 Oct.; 3 en 17 Nov.; 1, 15 en 29 Dec.; 12 en 26 Jan.; 9 en 23 Febr.; 9 en 23 Maart; 6 en 20 April; 4 en 18 Mei.

Azië.

Brieven voor de Oost-Indische bezittingen bestemd, worden met de overlandpost of met stoomschepen uit eene der Neder-

landsche havens verzonden. Men kan ze *via Brindisi, via Marseille*, per Stoombootmaatschappij »Nederland» en »Rotterdamsche Lloyd» *via Amsterdam, Rotterdam en via Genua* verzenden.

Laatste Buslichting.	Vertrekdagen.
<div>'s Namidd.</div> <div>Over Genua met de Stoom- schepen der Maatschappij Ne- derland. 5.40</div>	<div>3, 17 en 31 Oct.; 14 en 28 Nov.; 12 en 26 Dec.; 9 en 23 Jan.; 6 en 20 Febr.; 6 en 20 Maart; 3 en 17 April; 1, 15 en 29 Mei.</div>
<div>'s Namidd.</div> <div>Over Marseille met de Stoom- schepen der Rotterdamsche Lloyd. 5.40</div>	<div>10 en 24 Oct.; 7 en 21 Nov.; 5 en 19 Dec.; 2, 16 en 30 Jan.; 13 en 27 Febr.; 13 en 27 Maart; 10 en 24 April; 8 en 22 Mei.</div>
<div>'s Voormidd.</div> <div>Over Marseille met de Fran- sche Pakketbooten . . . 5.55</div>	<div>14 en 28 Oct.; 11 en 25 Nov.; 9 en 23 Dec.; 6 en 20 Jan.; 3 en 17 Febr.; 3, 17 en 31 Maart; 14 en 28 April; 1, 2 en 26 Mei.</div>
<div>'s Voormidd.</div> <div>Over Brindisi met de Britsche Pakketbooten. 10.55</div>	<div>6 en 20 Oct.; 3 en 17 Nov.; 1, 15 en 29 Dec.; 12 en 26 Jan.; 9 en 23 Febr.; 9 en 23 Maart; 6 en 20 April; 4 en 18 Mei.</div>
<div>'s Namidd.</div> <div>Langs den rechtstreekschen Zee- weg uit Rotterdam. . 9.25</div>	<div>13 en 27 Oct.; 10 en 24 Nov.; 8 en 22 Dec.; 5 en 19 Jan.; 2 en 16 Febr.; 2 16 en 30 Maart; 13 en 27 April; 11 en 25 Mei.</div>

	's Namidd.	{ 6 en 20 Oct.; 3 en 17
		{ Nov.; 1, 15 en 29 Dec.;
Langs den rechtstreekschen Zee-		{ 12 en 26 Jan.; 9 en 23
weg uit Amsterdam . 10.10		{ Febr.; 9 en 23 Maart; 6
		{ en 20 April; 4 en 18 Mei.

	's Voormidd.	
Over Napels met Duitsche		{ 23 Oct.; 20 Nov.; 18 Dec.;
Pakketbooten. 10.55		{ 15 Jan.; 12 Febr.; 12
(Verzendingsweg op het adres		{ Maart; 9 April; 7 Mei.
vermelden.)		

Afrika.

Brieven voor *Algerië* en verdere Fransche volkplantingen worden over *Marseille* verzonden.

De brieven naar de *Kaap de Goede Hoop* worden over *Engeland* verzonden elken Woensdag.

Amerika.

De brieven voor *Amerika* worden over *Engeland* verzonden.

Via *Engeland*: Dinsdag, Vrijdag en Zaterdag, 5.40 's namidd.

De brieven voor *Curaçao* worden verzonden:

Via *New-York* elken Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.

Via *Amsterdam* 11 Oct.; 1 en 22 Nov.; 13 Dec.; 3 en 24 Jan.; 14 Febr.; 7 en 28 Maart; 18 April; 9 en 30 Mei.

De brieven voor *Suriname*:

Via *Amsterdam* 10.10 's namiddags.

Via *Engeland* 6.5 's voormiddags: 10 en 24 Oct.; 7 en 21 Nov.; 5 en 19 Dec.; 2, 16, 30 Jan.; 13 en 27 Febr.; 13 en 27 Maart; 10 en 24 April; 8 en 22 Mei.

Via *Frankrijk* 6.— 's voormiddags den 8sten van iedere maand.

De brieven van *St. Eustatius* en *St. Martin* worden als voor *Suriname* verzonden.

Australië.

De brieven worden via *Italië* (Brindisi) verzonden.

Daar slechts de voornaamste routes hier worden opgegeven, zal men verstandig doen naar het overige aan het postkantoor te informeeren.

Tarief der porten.

Het te heffen *port* bedraagt bij frankeering:

a. Naar en uit België.

Voor brieven per 15 gram 10 cent (ongefrankeerd per 15 gram 20 cent).

- » briefkaarten 5 cent, benevens $\frac{1}{2}$ cent voor het formulier.
- » dag- en weekbladen tot een gewicht van 40 gram 1 cent, boven 40 gram tot 100 gram $2\frac{1}{2}$ cent, boven 100 gram tot 200 gram 5 cent en voorts voor elke 100 gram of gedeelte van 100 gram een port van $2\frac{1}{2}$ cent.
- » overige drukwerk tot een gewicht van 15 gram 1 cent, boven 15 gram tot 50 gram $2\frac{1}{2}$ cent en voorts voor elke 50 gram of gedeelte van 50 gram een port van $2\frac{1}{2}$ cent.

N.B. Om tegen dit lagere port verzonden te kunnen worden mogen zij niet in een open omslag, doch moeten onder strook of kruisband of wel geheel los ter post bezorgd worden.

Voor monsters per 50 gram $2\frac{1}{2}$ cent (afzonderlijke zending minstens 5 cent.)

b. Naar en uit al de overige landen der postvereeniging.

Voor brieven per 15 gram $12\frac{1}{2}$ cent (ongefrankeerd per 15 gram 25 cent).

- » briefkaarten 5 cent, benevens $\frac{1}{2}$ cent voor het formulier.
- » drukwerk per 50 gram $2\frac{1}{2}$ cent.
- » monsters » 50 » $2\frac{1}{2}$ » (afzonderlijke zending minstens 5 cent).
- » papieren en bescheiden per 50 gram $2\frac{1}{2}$ cent (afzonderlijke zending minstens $12\frac{1}{2}$ cent).

b¹. Naar en uit de Nederlandsche Koloniën in Oost- en West-Indië. is, bij verzending langs den rechtstreekschen zeeweg over Amsterdam of Rotterdam, bij uitzondering een lager tarief vastgesteld, namelijk:

Voor brieven per 15 gram 10 cent (ongefrankeerd per 15 gram 20 cent).

- » drukwerk per 50 gram 2 cent.
- » monsters per 50 gram 2 cent (afzonderlijke zending 5 cent).
- » papieren en bescheiden per 50 gram 2 cent (afzonderlijke zending 10 cent).

c. Naar de andere landen.

Voor brieven per 15 gram 20 cent (ongefrankeerd per 15 gram 40 cent).

- » drukwerk en monsters per 50 gram 5 cent.
- » papieren en bescheiden voor een gewicht van niet meer dan 200 gram 20 cent, en voorts voor elk gewicht van 50 gram of gedeelte van 50 gram 5 cent meer.
- » briefkaarten, toegelaten enkel in het verkeer met de Kaapkolonie, Britsch Bechuanaland en Mashionaland, $7\frac{1}{2}$ cent per kaart.

Aanteekening.

In 't verkeer met alle landen, uitgezonderd *Madagaskar* en *Marokko*, alsmede de landen niet tot de postvereeniging behorende, is de *gewone* aanteekening van alle stukken toegelaten tegen een vast recht of aanteekengeld van 10 cents.

Naar *bijna* alle landen zijn brieven met aangegeven geldswaarde toegelaten tot een bedrag van ten hoogste 10000 franken.

Boven het *gewone* port en het *vaste aanteekengeld* van 10 cent is een recht van verzekering verschuldigd als volgt:

Naar *België* per 300 franken 2½ cent.

» *Duitschland* per 300 franken 5 cent.

» alle andere landen van Europa, uitgezonderd *Turkije*, 12½ cent.

» *Turkije* en alle overige landen en koloniën 17½ cent.

De frankeerzegels moeten met eenige ruimte tusschen de verschillende zegels op de brieven zijn geplaatst, zij mogen niet over twee zijden van den omslag worden omgevouwen. De omslag mag geen gekleurde randen hebben.

Berichten van ontvangst.

De afzender van een aangeteekend stuk, bestemd voor de landen der Algemeene Postvereeniging, alsmede voor de *Kaap-Kolonie* en *Mashionaland*, kan bericht van de goede ontvangst, door den geadresseerde geteekend, bekomen tegen vooruitbetaling van een port van 10 cent.

Expresse bestelling.

Er kan expresse bestelling plaats vinden van alle stukken, aangeteekend of niet, van en naar *België*, *Bosnië-Herzegowina*, *Chili*, *Denemarken* (uitgezonderd *IJsland* en de *Faroër*), *Duitschland*, *Frankrijk*, *Groot-Brittannië* en *Ierland*, *Italië*, *Japan*,

Luxemburg, Montenegro, Costenrijk, Hongarije, Portugal, Paraguay, Salvador en Servië; voorts Siam en Zwitserland, alsmede Buenos-Aires, Rosario en la Plata, in de Argentijnsche Republiek.

Het expresse-loon van brieven en verdere stukken bedraagt 15 cents, buiten het gewone port; een en ander bij vooruitbetaling te voldoen.

Abonnementen op nieuwsbladen en tijdschriften.

Abonnementen op alle buitenlandsche bladen verkrijgbaar bij vooruitbetaling. Inlichtingen te verkrijgen aan het postkantoor.

Postwissels.

Naar *Nederlandsch Oost-Indië en West-Indië (New-Nickarie, Paramaribo en Willemstad)* tot een bedrag van f 250,— tegen betaling van een recht van 12½ cent per f 12,50 of gedeelte daarvan. Van denzelfden afzender wordt niet meer dan eene som resp. van 250 en 150 gulden in de acht dagen, in een of meer keeren, ten behoeve van denzelfden geadresseerde ter verzending aangenomen.

Naar de *Argentijnsche Republiek, België, Bulgarije, Chili, Frankrijk en Algiers, Italië, Luxemburg, Rum-nië, Salvador, Tunis en Zwitserland* tot een bedrag van 500 francs.

Naar *Denemarken, Noorwegen, en Zweden* tot een bedrag van 360 kronen.

Naar *Duitschland* tot een bedrag van 400 mark.

Naar *Egypte* tot een bedrag van 20 Egyptische ponden.

» *Oostenrijk-Hongarije* tot een bedrag van 400 mark.

» *Portugal, de Azorische eilanden en Madeira* tot een bedrag van 91/000 reis.

Naar *Constantinopel* tot een bedrag van 21 Turksche ponden, 66½ piasters.

Het recht bedraagt van elke f 12,50 of elk gedeelte daarvan 12¹/₂ cent.

Naar de Vereenigde Staten van *Noord-Amerika* en *Hawai* tot een bedrag van 100 dollars.

Het recht bedraagt van elke f 10,— of elk gedeelte daarvan 15 cent.

Naar *Groot Brittannië*, *Britsche Koloniën* en sommige plaatsen aan de *Kaap de Goede Hoop* tot een bedrag van 10 pond sterling, tegen betaling van elke f 10,— of elk gedeelte daarvan 15 cent.

Telegrafische postwissels.

In het verkeer met *België*, *Bulgarijë*, *Denemarken* (uitgezonderd *IJsland* en de *Faröer*), *Duitschland*, *Frankrijk* met *Algiers*, *Italië*, *Noorwegen*, *Roumanie*, *San Salvador*, *Zweden* en *Zwitserland*, alsmede naar enkele kantoren in *Egypte*, *Luxemburg*, *Oostenrijk-Hongarije*, *Portugal* en *Tunis* zijn telegraphische wissels toegelaten tot een bedrag van 500 francs. Boven het gewone recht komen de kosten van het telegraphisch bericht, berekend volgens het tarief van de Rijkstelegraaf.

Invordering van quitantiën.

Er bestaat gelegenheid tot invordering van gelden op quitantiën in het verkeer met *Duitschland*, *België*, *Frankrijk*, *Algiers*, *Egypte*, *Ned. Oost-Indië*, *Italië*, *Luxemburg*, *Noorwegen*, *Oostenrijk-Hongarije*, *Zweden*, *Zwitserland* en die plaatsen in *Tunis*, waar Fransche postkantoren gevestigd zijn.

De quitantiën ter invordering mogen elk afzonderlijk niet hooger zijn dan 1000 francs.

Voor andere inlichtingen vervoeg men zich aan het postkantoor.

Pakketpost.

Naar België ¹⁾, Bulgarije ¹⁾, Denemarken en zijne Koloniën ¹⁾, Duitschland ¹⁾, Egypte ²⁾, Frankrijk met Algerië en de Fransche Koloniën ²⁾, Groot-Brittannië en Ierland ¹⁾, Italië ¹⁾, Luxemburg ¹⁾, Malta, Montenegro ¹⁾, Noorwegen ¹⁾, Oostenrijk-Hongarije behalve Bosnië en Herzegowina ¹⁾, Oost-Indië ¹⁾, Portugal met Madeira en de Azorische eil. ¹⁾ Rumenië, San Marino, Servie, Spanje ²⁾, Tripoli, Barbarije, Tunis, Turkije ¹⁾, Zweden ²⁾, Zwitserland ¹⁾ kunnen pakketten verzonden worden tot een gewicht van 3 of 5 kilo.

Voor verdere inlichtingen omtrent port enz. vervoege men zich aan het postkantoor (bureau pakketpost).

1) 5 Kilo. 2) 3 Kilo.

TELEGRAAFDIENST TE UTRECHT.

De telegraafkantoren te Utrecht zijn geopend als volgt:

RIJKSTELEGRAAF.

Hoofdkantoor. (<i>Westerstraat.</i>)	<i>Op Werkdagen</i> van 7 $\frac{1}{2}$ uur 's voormidd. ('s zomers van 6 $\frac{1}{2}$ uur) tot 9 $\frac{1}{2}$ uur 's namidd. <i>Op Zondagen</i> van 7 $\frac{1}{2}$ uur 's voormiddags tot 8 $\frac{1}{2}$ uur 's namiddags.
Bijkantoor. (<i>Paushuizen.</i>)	<i>Op Werkdagen</i> van 7 $\frac{1}{2}$ uur 's voormiddags tot 9 $\frac{1}{2}$ uur 's namiddags. <i>Op Zondagen gesloten.</i>
Bijkantoor. (<i>Twijnstraat.</i>)	<i>Op Werkdagen</i> van 8 $\frac{1}{2}$ uur 's voormiddags tot 4 $\frac{1}{2}$ uur 's namiddags. <i>Op Zondagen gesloten.</i>
Telegraafkantoor. (<i>Staatsspoorweg.</i>)	Van 6 $\frac{1}{2}$ uur 's voormiddags tot 11 uur 's namiddags.
Telegraafkantoor. (<i>Oosterspoorweg.</i>)	Van 7 uur 's voormiddags tot 10 $\frac{1}{2}$ uur 's namiddags.

TELEGRAMMEN.

Elk te verzenden telegram moet duidelijk geschreven zijn in letters of in teekens, welke door de telegraaf kunnen worden overgebracht. Uitschrappingen, overschrijvingen, enz. worden alleen toegelaten, wanneer ze behoorlijk zijn gewaar-

merkt. Het gebruik van elke taal is geoorloofd, doch Nederlandsch, Fransch, Duitsch of Engelsch verdienen de voorkeur.

De telegrammen kunnen, voor zooveel het verkeer binnen Europa betreft, worden gesteld in voor ieder verstaanbare taal, in overeengekomen taal of in geheim schrift.

De adressen moeten volledig en duidelijk zijn, met vermelding zoo mogelijk van straat, buurt en huisnummer of anders van het beroep van den geadresseerde of andere dergelijke aanwijzing. Latere aanvulling of verbetering van een onvolledig of gebrekkig adres, of van eene onvoldoende aanwijzing tot bezorging buiten de lijn, geschiedt bij een nieuw telegram aan het kantoor van bestemming ten koste van den afzender.

De *seinkosten* voor telegrammen tusschen twee Nederlandsche kantoren in verschillende plaatsen bedragen voor tien of minder woorden 25 cent en voorts voor iedere twee woorden daarboven 3 cent, met dien verstande dat, als het gezamenlijk getal woorden niet door twee deelbaar is, voor de toepassing van het tarief een der woorden voor twee zal worden berekend.

Locaaltelegrammen worden overgeseind tegen den prijs van 15 cent voor de eerste tien woorden en van 1 cent voor elk woord daarboven.

Voor het internationaal verkeer zijn op elk kantoor tarieven ter inzage voorhanden.

Het *vooruitbetaalde antwoord* mag in het binnenlandsch verkeer een onbepaald aantal woorden en in het buitenlandsch verkeer hoogstens dertig woorden bevatten. Het aantal woorden moet daarbij altijd worden vermeld, behalve voor een antwoord van tien woorden, waarvoor de aanwijzing „antwoord betaald” of (RP) voldoende is.

De afzender kan een bericht doen *collationneeren*; die collationneering wordt door al de kantoren, die tot de overzending medewerken, tot den geheelen inhoud uitgestrekt en kost een vierde van den prijs der oorspronkelijke tijding.

De afzender kan ook vorderen, dat de *tijd der aflevering aan den geadresseerde* hem per telegraaf worde gemeld; zoodanige kennisgeving kost den prijs van een gewoon telegram van 10 woorden voor dezelfde bestemming.

In het binnenlandsch verkeer kunnen *kosten van bezorging buiten den bestellingskring per bode en per estafette* naar keuze door den afzender betaald of voor rekening van den geadresseerde gelaten worden. Bij weigering van betaling door den geadresseerde of bij onbestelbaarheid is de afzender tot bijbetaling verplicht. In het verkeer met het buitenland kan de afzender alleen dan vooruitbetalen, als hij tevens de kosten voor kennisgeving van ontvangst voldoet. In dat geval behoeft echter de aanwijzing *kennisgeving van ontvangst* of (CR) niet nevens die voor de bode- of estafettebezorging boven het adres te worden vermeld.

Bezorging buiten den bestellingskring per post geschiedt kosteloos.

Dringende telegrammen worden vóór andere telegrammen van gelijken rang overgeseind. Men betaalt voor een dringend telegram naar binnenlandsche kantoren het dubbele en in het verkeer met vreemde staten, waar deze berichten worden toegelaten, het drievoud van den gewonen prijs van een telegram.

De afzender van een telegram kan verlangen, dat dit telegram *per telefoon* door het kantoor van bestemming worde overgebracht. Men betaalt voor die overbrenging 5 cent en duidt zulks aan door de aanwijzing »TB».

Telegrammen met de aanwijzing »*Open bestelling*» of (RO) worden ter plaatse van bestemming zonder omslag open afgeleverd.

Woordentelling. Om als één woord te kunnen worden geteld, mag een woord in het verkeer binnen Europa uit niet meer dan vijftien, en in dat met kantoren in andere werldeelen uit niet meer dan 10 letters bestaan. Bij langere woorden geldt ieder vijftien- of tiental letters (of minder) voor één woord. In het verkeer binnen Europa worden vijf cijfers

en in dat met kantoren buiten Europa drie cijfers voor één woord gerekend.

De aanwijzingen voor voorrang, betaald antwoord, collationneering, kennisgeving van ontvangst, naseining, open bestelling, bezorging buiten den bestellingskring, bestelling per telefoon enz. moeten het adres voorafgaan. Op het adres volgt de inhoud en daarna de onderteekening.

Voor de bovenbedoelde aanwijzingen kunnen de volgende verkortingen worden gebezigd, die elk voor één woord worden geschat en tusschen haakjes moeten worden geschreven.

RP. — Antwoord betaald.	XP. — Bode betaald.
TC. — Collationneering betaald.	PP. — Post betaald.
CR. — Ontvangbewijs betaald.	PR. — Post aangeteekend.
D. — Dringend telegram.	ED. — Estafette borggesteld.
RPD. — Dringend antwoord betaald.	EP. — Estafette betaald.
FS. — Naseining.	DP. — Bestelgeld betaald.
RO. — Open bestelling.	MP. — Eigenhandig.
TB. — Telefoonbestelling.	

De telegramkosten kunnen betaald worden in gereed geld of in telegramzegels. Er zijn zegels van 1, 3, 5, 12¹/₂, 15, 20, 30, 50, 60 cent en van 1 en 2 gulden verkrijgbaar.

Teruggaaf der betaalde kosten geschiedt voor elk telegram dat na de aanneming verloren geraakt of aanzienlijk vertraagd is. Wegens *verminking*, tengevolge waarvan een telegram klaarblijkelijk zijn doel niet heeft kunnen bereiken, wordt alleen terugbetaling toegestaan, wanneer de *collationneering* was vooruitbetaald.

In het verkeer binnen Nederland en met eenige vreemde staten kan een postwissel, op telegraphisch bericht, (*telegraphische postwissel*), aan het postkantoor van bestelling worden uitbetaald. Men wende zich daartoe tot het postkantoor.

T A R I E F

VOOR TELEGRAMMEN NAAR EENIGE STATEN IN HET BUITENLAND.

STATEN.	Vast tarief per telegram.	Tarief per woord.
België	f 0,25	f 0,02 ⁵
Denemarken	—	- 0,10 ⁵
Duitschland voor de eerste 5 woorden 0,35; voor elk woord meer . . .	—	- 0,06 ⁵
Frankrijk voor de eerste 6 woorden 0,50; voor elk woord meer . . .	—	- 0,08
Griekenland	—	- 0,28 ⁵
Groot-Brittannië en Ierland voor de eerste vijf woorden 0,50; voor elk woord meer	—	- 0,10
Italië	—	- 0,14 ⁵
Luxemburg voor de eerste 6 woorden 0,40; voor elk woord meer . . .	—	- 0,06 ⁵
Noorwegen	—	- 0,16 ⁵
Oostenrijk	—	- 0,12 ⁵
Portugal	—	- 0,16 ⁵
Rusland (Europeesch).	—	- 0,22 ⁵
Spanje	—	- 0,14 ⁵
Turkije (Europeesch).	—	- 0,28 ⁵
Zweden.	—	- 0,12 ⁵
Zwitserland	—	- 0,10 ⁵
—		
Indië (Nederlandsch Oost-)	—	- 3,73
Kaap-Kolonie, Transvaal.	—	- 5,44
New-York.	—	- 0,80

DE UTRECHTSCH E MAATSCHAPPIJ VAN DIENSTVERRICHTING.

Bureau: Korte Slachtsteeg No. 2; Telefoonnummer 289.

Het bureau is geopend: door de week 's zomers van 's voormiddags 6 tot 's namiddags 10 uur, 's winters van 's voormiddags 7 tot 's namiddags 10 uur; Zondags van 8—9½ uur 's voormidd.

Alle bestellingen worden echter uitgevoerd mits in de uren van openstelling opgegeven.

De maatschappij stelt zich ten doel het verstrekken van werkkrachten in den ruimsten zin aan het publiek, als o. m. a. voor sneeuwruimen, verhuizingen, bezorging van pakketten enz.

Voor oppassersdiensten kunnen met de maatschappij contracten worden aangegaan.

TARIEF.

	Zonder werktuigen.	Met werktuigen.
Een kwart uur of minder . .	f 0,10	
Een half uur	- 0,15	f 0,20
Een uur	- 0,20	- 0,30
Een halve dag van 6 (zomer) of 7 (winter) tot 12 uur. .	- 1,—	- 1,40
Een dag	- 2,—	- 2,50

Voor de bezorging van brieven, boodschappen en kleine pakjes tot een gewicht van twee kilo wordt bij vooruitbetaling aan het kantoor, tot een afstand van 1250 meters 10 cent berekend. Na 8 uur 's namiddags 15 cent.

Voor dienst gedurende den nacht, van 8 uur 's namiddags tot 6 uur 's voormiddags *f* 2,50.

Voor dienstverrichtingen na 8 uur 's namiddags, of vóór 6 (zomer) of 7 (winter) uur 's voormiddags, wordt het tarief met 10 cent per uur of per gang verhoogd.

Abonnementen of oppassersdiensten des morgens vóór 9 uur aflopende, een dienstman:

Per week dagelijks	1	Uur	<i>f</i> 1,—
» » »	1½	»	» 1,45
» » »	2	»	» 1,90

Na 9 uur 's voormiddags:

Per week dagelijks	1	Uur	<i>f</i> 1,20
» » »	1½	»	» 1,75
» » »	2	»	» 2,30

**Stedelijke Vereenigingen door welke aan Studenten
reductie van contributie is toegestaan.**

Tivoli: Concerten 's Zondags ('s middags en 's avonds) en 's Woendags ('s avonds), tevens buiten-societeit. Abonnement 1° Mei tot 30 April *f* 8,—. Abonnement 1° Nov. tot 30 April *f* 5,—.

Collegium Musicum Ultrojectinum (Stadsconcert): geeft 5 concerten per jaar. Contributie *f* 5,—.

Utrechtsche IJschub: Contributie *f* 3,—; entrée *f* 2,50.

Schilder- en Teekenkundig Genootschap Kunstliefde: Contributie *f* 5,—.

Militair Casino: geeft 3 casino's per jaar. Contributie *f* 4,—, in twee termijnen, Nov. en April.

REGLEMENT

VOOR DE UITGAVE VAN DEN

UTRECHTSCHEN STUDENTEN-ALMANAK.

(*Titel XIV der Corpswet.*)

Art. 172. Van wege het Utrechtsch Studenten-corps wordt jaarlijks een Almanak in 't licht gegeven, waarvan de Redactie aan eene Commissie van 5 leden is opgedragen, die gedurende twee jaar lid van het U. S. C. geweest zijn.

Art. 173. Deze Commissie wordt jaarlijks vóór den 1^{en} April door hen gekozen, die ten minste 1 jaar lid zijn geweest van het Corps.

De aftredende leden zijn herkiesbaar.

Art. 174. De keuze van een lid der Redactie geschiedt op dezelfde wijze als die van een lid van den Senaat, behalve dat art. 78 niet van toepassing is.

Praeses en ab-actis worden als zoodanig door de Corps-leden gekozen. De drie overige leden der Commissie worden gekozen door de leden van het Corps en wel één lid uit de leden, die behooren tot de Juridische Faculteit, één lid uit de leden, die behooren tot de Medische- of Philosophische Faculteit en één lid uit de leden, die behooren tot de Theologische- of Litterarische Faculteit.

Art. 175. De Redactie is verplicht te zorgen, dat de Almanak vóór de Kerstvacantie uitkomt.

Art. 176. De Redactie zorgt, dat gedurende de maand October in de Societeit en in de Bibliotheek lijsten liggen voor de veranderingen in de naamlijst en in de lijst der gezelschappen.

Art. 177. Vóór 1 October moet de Redactie in de Societeit en in het Universiteitsgebouw aanplakken, dat zij vacceert tot het ontvangen van bijdragen voor den Almanak, met opgave tevens van den door haar gestelden termijn van inzending.

Art. 178. Ieder lid van het U. S. C. kan stukken, uit proza, poëzie, teekening of muziek bestaande, bij de Redactie anoniem ter plaatsing inzenden.

Art. 179. De Redactie maakt haar oordeel over ingekomen stukken bekend door aanplakking in de Societeit en het Universiteitsgebouw. Zij verzoekt daarbij elken inzender van aangenomen stukken, zijn naam aan de Redactie bekend te maken, ten einde verzekerd te zijn, dat de inzender lid van het Corps zij.

Art. 180. Oudleden van het Corps kunnen stukken ter plaatsing inzenden, zoolang zij nog bij den Rector Magnificus dezer Rijks-Universiteit zijn ingeschreven.

Art. 181. De Redactie zorgt voor een verslag, bevattende eene korte geschiedenis der Rijks-Universiteit in 't afge-loopen jaar.

De Redactie noodigt terstond na de groote vacantie de besturen der Faculteiten uit, een verslag te schrijven van het onderwijs, door de hoogleeraren hunner respectieve Faculteiten gegeven, welk verslag, na besproken en goedgekeurd te zijn op eene Faculteits-vergadering, door de Redactie onveranderd moet worden opgenomen.

Ter verkrijging van de verslagen der lotgevallen van het

Corps en der door het Corps erkende vereenigingen wendt de Redactie zich tot de betrokken besturen.

Art. 182. De Redactie is verplicht de opgaven en officieele stukken, die haar van wege den Senaat ter plaatsing worden toegezonden, onveranderd in den Almanak op te nemen.

Art. 183. Overigens is alleen de Redactie bevoegd om te oordeelen wat wel en wat niet in den Almanak moet worden geplaatst.

Art. 184. De Redactie maakt met een uitgever een contract, dat door den Senaat moet worden goedgekeurd.

Art. 185. De Almanak wordt bekostigd door de leden van het Corps.

Alleen zij, die als inzenders van het mengelwerk een present-exemplaar ontvangen, benevens de Redacteurs, behoeven geen exemplaar te betalen.

Art. 186. Acht dagen vóór de uitgave van den Almanak doet de Redactie aan den Senaat eene opgave van den omvang van den Almanak, van de onkosten, alsmede van de namen der inzenders en de andere personen, die presentexemplaren ontvangen, op boete van f12,50.

Art. 187. Naar aanleiding van die opgave wordt de prijs van den Almanak door den Senaat bepaald.

De prijs mag de som van f2,50 niet te boven gaan.

Art. 188. De contributie voor den Almanak wordt geïnd door den fiscus van den Senaat. Hiertoe zal hij van af 1 Januari de quitanties laten rondgaan.

Art. 189. Door de Redactie zal gedurende twee dagen zitting worden gehouden tot uitreiking van den Almanak, den 1sten dag in de Studenten-societeit, den 2^{den} dag in een lokaal toegankelijk voor alle Corpsleden.

Voor de tehuisbezorging der niet afgehaalde exemplaren draagt de Almanak-Redactie zorg, waarvoor haar een door den Senaat aan te wijzen persoon ten dienste zal staan.

Art. 190. Zij die met 1 November lid zijn van het Corps, zijn verplicht hunne contributie voor den Almanak telken jare vóór primo April aan den fiscus van den Senaat te voldoen. Hij die deze, na schriftelijk door den fiscus te zijn aangemaand, niet vóór 1 April betaald heeft, wordt door den Senaat van de lijst der leden geschrapt.

Art. 191. De Redactie is verplicht dezen titel in den Almanak te doen afdrukken.

STAAT DER RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT.

1893-94.

STAAT DER RIJKS-UNIVERSITEIT.

CURATOREN.

Mr. H. Roijaards van Scherpenzeel, *Voorzitter*. — *St. Janskerkhof* 13.

» H. G. Römer. — *Jutphaas*.

Jhr. Mr. J. Roëll. — *Den Haag*.

Mr. W. J. M. Bosch van Oud-Amelisweerd. — *Runnebaan* 27.

B. Reiger. — *Maliebaan* 10a.

Mr. J. F. B. Baert, *Secretaris* van H.H. Curatoren. — *Muntstraat* 5.

Rector Magnificus.

Mr. M. S. Pols.

Secretaris van den Senaat.

Dr. H. C. Dibbits.

Assessoren.

Dr. G. Van Overbeek de Meijer.	Dr. M. Th. Houtsma.
--------------------------------	---------------------

» A. A. W. Hubrecht.	» J. Cramer.
----------------------	--------------

HOOGLEERAREN.

In de faculteit der Godgeleerdheid.

- Dr. J. J. P. Valetton, Jr. — *Plompstorengracht*, 24.
 » G. H. Lamers. — *Stationstraat*, 2.
 » J. Cramer, *Voorzitter der faculteit*. — *Nachtegaalstraat*, 31.
 » H. G. Kleijn, *Secretaris der faculteit*. — *Nieuwegegracht*, 73.

In de faculteit der Rechtsgeleerdheid.

- Mr. H. J. Hamaker, *Secretaris der faculteit*. — *Schoolstraat*, 20.
 » J. baron d'Aulnis de Bourouill. — *Maliesingel*, 24.
 » M. S. Pols. — *Biltstraat*, 88f.
 » J. de Louter, *Voorzitter der faculteit*. — *Wolvenstraat*, 4.
 » W. L. P. A. Molengraaff. — *Maliestraat*, 1a.
 » J. C. Naber. — *Bregittestraat*, 1.

In de faculteit der Geneeskunde.

- Dr. Tj. Halbertsma. — *Catharijne Singel*, 37.
 » Th. W. Engelmann, *Voorzitter der faculteit*. — *Maliebaan*, 52.
 » S. Talma. — *Nieuwegegracht*, 45.
 » G. van Overbeek de Meijer. — *Catharijne Singel*, 41.
 » H. Snellen. — *Drift*, 13.
 » C. A. Pekelharing. — *Maliestraat*, 8.
 » C. H. H. Spronck, *Secretaris der Faculteit*. — *Parkstraat*, 37.
 » E. Rosenberg. — *Parkstraat*, 1.
 » C. Winkler. — *Nachtegaalstraat*, 44.
 » A. Freiherr von Eiselsberg. — *Rijnkade*, 11.

In de faculteit der Wis- en Natuurkunde.

- Dr. C. H. C. Grinwis. — *Oudegracht T. (Geertebrug)*, 161.

- Dr. E. Mulder, *Voorz. der faculteit.* — *Lucas-Bolwerk*, 15.
 » N. W. P. Rauwenhoff. — *Nieuwegegracht*, 187.
 » J. A. C. Oudemans. — *Lange Nieuwstraat*, 66.
 » H. C. Dibbits. — *Maliebaan*, 25b.
 » H. Wefers Bettink. — *Mariahoek*, 15.
 » W. Kapteijn, *Secretaris der faculteit.* — *Stationstraat*, 13.
 » C. E. A. Wichmann. — *Nachtegaalstraat*, 37.
 » A. A. W. Hubrecht. — *Janskerkhof*, 2.
 » V. A. Julius. — *Oorsprongpark*, 4.

In de faculteit der Letteren en Wijsbegeerte.

- Dr. H. van Herwerden. — *Parkstraat*, 47.
 » H. E. Moltzer, *Voorz. der faculteit.* — *Parkstraat*, 11.
 » J. H. Gallée. — *Maliebaan*, 84.
 » M. Th. Houtsma, *Secretaris der Faculteit.* — *Munsterkerkhof*, 19.
 Jhr. Dr. B. H. C. K. van der Wijck. — *Burgstraat*, 7.
 Dr. J. van der Vliet. — *Parkstraat*, 35.
 » F. J. L. Krämer. — *Predikheerenkerkhof* 8.

**Aan de instelling tot het opleiden van Leeraren voor het
Hervormd Kerkgenootschap.**

- Dr. T. Cannegieter. — *Burgstraat*, 68.
 » E. H. van Leeuwen. — *Kromme Nieuwegegracht*, 34.

oud-HOOGLEERAREN.

In de faculteit der Godgeleerdheid.

- Dr. N. Beets. — *Boothstraat*, 6.
 » J. I. Doedes. — *Leidsche Straatweg*, 7.

In de faculteit der Rechtsgeleerdheid.

Mr. B. J. L. baron de Geer van Jutfaas. — *Nieuwegegracht*, 14.

In de faculteit der Geneeskunde.

Dr. W. Koster. — *Hilversum*.

» L. C. van Goudoever. — *Hamburgerstraat*, 22.

In de faculteit der Letteren en Wijsbegeerte.

Dr. W. G. Brill. — *Nieuwegegracht*, 48.

» C. M. Francken. — *Maliebaan*, 51.

» J. A. Wijne. — *Nieuwegegracht* 35.

LECTOREN.

In de faculteit der Geneeskunde.

Dr. P. Q. Brondgeest. — *Zuilenstraat*, 15.

» Th. Dentz. — *Kromme Nieuwegegracht*, 31.

» J. E. van der Meulen. — *Lange Nieuwstraat*, 40.

PRIVAAT-DOCENTEN.

TOEGELATEN TOT HET GEVEN VAN ONDERWIJS IN:

Notariaat en Fiskaal recht.

Mr. A. J. B. Rijke. — *Lucasbolwerk*, 4.

Palaeontologie, Mineralogie en Geologie.

Dr. J. Loricé. — *Ambachtstraat*, 7.

Archaeologie en Geschiedenis der Grieksche kunst.

Dr. L. J. Morell. — *Oorsprongpark*, 3.

Oorheelkunde.

Dr. A. Huijsman. — *Kruisstraat*, 7.

Oud-Duitsche- en Romaansche taal en letterkunde.

Dr. E. F. Kossmann. — *'s Gravenhage*.

Hoogduitsche taal en letterkunde.

Dr. L. Wirth. — *Biltstraat*, 84.

Meteorologie en Aardmagnetisme.

Dr. M. Snellen. — *Maliesingel*, 47.

Zoölogie.

Dr. G. C. J. Vosmaer. — *Oudegracht W. (Jansbrug)* 68bis.

Kinderziekten.

Dr. S. K. Hulshoff. — *Biltstraat*, 129.

Mathematische theorie der Levensverzekeringswetenschap.

Dr. G. J. D. Mounier. — *Van Alphenstraat*, 16.

Huidziekten.

Dr. M. S. Gutteling. — *Plompstorengracht*, 27.

ASSISTENTEN.

BENOEMD TOT 1 JANUARI 1894.

Anatomie.H. A. Laan. — *Noorderstraat, 9bis.*J. Piekema. — *Weerdsingel Wz., 38bis.***Pathologie.**J. M. Baart de la Faille. — *Twijnstraat, 7bis.***Physiologie en Histologie.**W. J. de Wilde. — *Neude, 29.*W. Middelveld Viersen. — *Wittevrouwenstraat, 28.***Medische Kliniek.**A. J. Hoorweg. — *Poortstraat, 16.***Medische Polikliniek.**J. F. Langenbergh. — *Voorstraat, 82.***Chirurgie.**1^e *Assistent*, Dr. G. T. Walter. — *Catharijne Singel, 38.*2^e *Assistent*, L. P. van Lelyveld. — *Moreelselaan, 21.***Chirurgische Polikliniek**Dr. H. P. Bosscha. — *Stationstraat, 10***Gynaekologie en Obstetrie.**1^e *Assistent*, B. Freriks. — *Heerenstraat, 6.*2^e *Assistent*, A. van der Hoeven. — *Ziekenhuis.*

Oogheelkunde.

Dr. H. Snellen, Jr. — *Gasthuis voor Ooglijders.*

Tandheelkunde.

R. Anema — *Voorstraat, 13bis.*

Gezondheidsleer.

J. A. Vrijheid. — *Hamburgerstraat, 27bis.*

Zoölogie.

Dr. G. C. J. Vosmaer. — *Oudegracht W. (Jansbrug) 68bis.*

Botanie.

.

Chemie.

Laboratorium Leeuwenbergh:

Laboratorium Sterrenbosch: Dr. A. J. A. Prange. — *Oudegracht T. (Geertebrug) 174.*

Pharmacie.

B. Sjollema. — *Lichte Gaard, 5.*

Physica.

J. H. Meerburg. — *Gansstraat, 57.*

PEDELLEN.

N. Janssen. — *Academiegebouw.*

J. N. de Kruijff. — *Korte Nieuwstraat, 6.*

Wetenschappelijke Inrichtingen en Verzamelingen,

BEHOORENDE TOT DE UNIVERSITEIT OF DAARMEDE IN VERBAND STAANDE.

Bibliotheek.*Wittevrouwenstraat 7bis.*

Dagelijks (behalve des Zondags) geopend van 11 tot 4 uren.

Des Zaterdags van 10 tot 3 uren.

In de Vacantie van 1 tot 3 uren.

- J. F. van Someren, *Bibliothecaris*. — *Oude Kerkstraat, 3.*
 P. J. D. van Dokkum, *Conservator*. — *Van Wijckskade, 6.*
 J. Alblas, *1ste Amanuensis*. — *Adriaanstraat, 36bis.*
 J. D. C. van Dokkum, *2de Amanuensis*. — *Van Wijckskade, 6.*
 G. A. Nagtegaal, *Bewaarder*. — *Lange Rietsteeg, 8.*

Anatomisch Kabinet.*Statenkamer, St. Janskerkhof 3.*

Dagelijks geopend.

Prof. E. Rosenberg, *Directeur*.I. L. A. Issels, *Prosector*. — *Hoogt, 7.***Pathologisch Instituut.***Ziekenhuis, Catharijnesingel 12.*Prof C. H. H. Spronck, *Directeur*.

Physiologisch Laboratorium.*Van Wijckskade 28.*Prof. Th. W. Engelmann, *Directeur*.D. B. Kagenaar, *Amanuensis*. — *Physiol. Laboratorium*.**Inrichting voor Tandheelkunde.***Nieuw 16.*Dr. Th. Dentz, *Directeur*.**Museum voor Natuurlijke Historie.***Statenkamer, Hoogt 14.*

Dagelijks geopend.

Prof. A. A. W. Hubrecht, *Directeur*.A. H. Schmidt, *Conservator*. — *Nobelstraat, 27.*J. G. de Groot, *Custos*. — *Schoolstraat, 32.***Hortus Botanicus en Botanisch Laboratorium.***Nieuwe Gracht 185 en Lange Nieuwstraat 106.*Prof. N. W. P. Rauwenhoff, *Directeur*.J. K. Budde, *Hortulanus*. — *Nieuwe Gracht, 185.*H. A. M. de Liefde, *Amanuensis*. — *Oudegr. T. (Geertebrug), 129.***Chemisch Laboratorium „Leeuwenberg”.***Plantsoen, hoek Schalkwijksteeg.*Prof. E. Mulder, *Directeur*.J. van Zaanen, *Amanuensis*. — *Abstederdijk, 8g.***Chemisch Laboratorium.***Sterrenbosch.*Prof. H. C. Dibbits, *Directeur*.J. W. de Groot, *Amanuensis*. — *Sterrenbosch, 2.*

Pharmaceutisch Laboratorium.*Rijnkaade 2.*Prof. H. Wefers Bettink, *Directeur.***Mineralogisch Instituut.***Statenkamer, ingang Ganzenmarkt.*Prof. C. E. A. Wichmann, *Directeur.***Fysisch Laboratorium.***Bijhouwerstraat 18.*Prof. V. A. Julius, *Directeur.*M. P. Filbri, *Amanuensis.* — *Fysisch Laboratorium.***Hygiënisch Laboratorium.***Sterrenbosch.*Prof. G. van Overbeek de Meijer, *Directeur.***Astronomisch Observatorium.***Zonnenburg 2.*Prof. J. A. C. Oudemans, *Directeur.*C. Verloop, *Cz., Amanuensis.* — *Zonnenburg, 2.***Ziekenhuis.***Catharijnesingel 12.*Dr. C. A. Lamping, *Geneesheer-Directeur.*J. A. Wijnhoff, *Arts, 2e Geneesheer.* — *Drift, 3.*Dr. J. E. van der Meulen, *Heelmeester.* — *Lange Nieuwstraat, 40.*Dr. B. Trouw, *Assistent-Geneskundige.*M. Henstedt, *1^e Apotheke.* — *Mariaplaats, 17bis.*J. J. Wesselman, *Oeconoom.* — *Ziekenhuis.*

Mej. B. F. Vos, *Directrice der verpleging.*

Mej. C. M. Bosch, *Hoofdverpleegster.*

J. Trapman, *Portier.*

Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen.

Agnietenstraat 2.

Dr. A. Th. Moll, *Geneesheer-Directeur.*

Dr. G. Luchtmans, *1° Geneesheer.*

B. van Delden, *2° Geneesheer.*

Prof. C. Winkler, *buitengewoon Geneesheer.*

E. J. van de Hagt, *Secretaris-Penningmeester.*

Nederlandsch Gasthuis voor behoeftige- en minvermogende Ooglijders.

Begijnenhof 1.

Prof. H. Snellen, *Geneesheer-Directeur.*

Mr. D. Ragay, *Rentmeester-Secretaris.*

Dr. H. Snellen, Jr., *inwonend Geneesheer.*

Dr. W. Koster, Gzn., *Arts.*

Mevr. Jäger-van der Chijs, *inwonende Directrice.*

Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

Zonnenburg 1.

Dr. M. Snellen, *Hoofd-Directeur.*

P. C. Visser, *Secretaris en assistent van den Hoofd-Directeur.*

E. Ekema, *Directeur der afdeeling „Waarnemingen te land.”*

Dr. W. van Bemmelen, *Assistent Directeur van idem.*

K. F. G. Zaalberg, *Observator.*

- P. F. baron van Heerdt, *Directeur der afdeeling „Waarnemingen ter zee.”*
 M. E. B. J. Kluit, *Luit. ter zee 1^e kl., assistent-Directeur van idem.*
 L. Roosenburg, *Directeur der filiaal-inrichting te Amsterdam.*
 A. E. Arkenbout Schokker, *Directeur der filiaal-inrichting te Rotterdam.*

Staatscommissie voor de Arts-Examens.

Prof. Dr. S. Talma, <i>Voorzitter.</i>	
Dr. G. P. Wesselink, <i>Secretaris.</i>	
Prof. Dr. Tj. Halbertsma.	} <i>Leden.</i>
Prof. Dr. H. Snellen.	
Prof. Dr. A. Freiherr von Eiselsberg.	
Dr. J. E. van der Meulen.	
Dr. Th. Dentz.	
Dr. C. G. L. Becht, <i>den Haag.</i>	} <i>Plaatsvervangende leden.</i>
Er. P. Q. Brondgeest.	
Prof. C. Winkler.	
J. E. Grevers.	
Dr. J. Blok.	

VERSLAG

VAN DEN

TOESTAND EN DE LOTGEVALLEN DER RIJKS-UNIVERSITEIT

TE UTRECHT,

over het jaar 1893.

Alweder is een jaar voorbijgegaan en staat gereed zich na volbrachten arbeid te scharen naast zijne oudere broeders.

Alweder is voor de Almanak-redactie het oogenblik gekomen, om voort te spinnen den draad der geschiedenis en getuigenis af te leggen van zoo menig feit, zoo menige belangrijke gebeurtenis, waardoor het afgelopen jaar zich ten opzichte van Utrechts universiteit kenmerkte.

Want waar de vorige redactie besloot met den wensch, dat een volgend verslag mocht gewagen van even grooten bloei en voorspoed van onze dierbare Hoogeschool, daar is het voor ons eene bron van groote vreugde, het luide te mogen verkondigen, dat die wensch in vervulling is gegaan niet alleen, maar dat onze grijze Alma Mater krachtiger dan ooit gereed staat den nieuwen jaarkring in te treden.

Ten bewijze hiervan strekke een geregeld verslag van het wel en wee onzer universiteit gedurende 1893, want zoo wij ons mogen verheugen in voortdurenden en toenemenden bloei, het valt helaas niet te ontkennen dat te midden van dien

vreugdejubel enkele sombere tonen hun droeven klank doen hooren.

In het college van curatoren kwam ook dit jaar geene verandering. Mr. Bosch van Amelisweerd werd als lid van den adelstand erkend met den titel van Jonkheer.

Mochten wij ons een vorig jaar er in verheugen, dat geen onzer Hooggeleerde leermeesters hetzij door den dood, hetzij door de wet van zijnen post werd weggeroepen; helaas, dat heeft dit jaar niet mogen zijn. Een ieder herinnert zich nog de ontsteltenis die er heerschte, toen de droevige mare bekend werd dat Professor Dr. Friedrich Adelbert Salzer den 7^{den} April op zijne reis van Utrecht naar Weenen te Dresden was overleden. Het is hier niet de plaats, aan zijne nagedachtenis eenige woorden te wijden; aan bekwaamer hand dan de onze is die taak toevertrouwd. Prof. Dr. A. Freiherr von Eiselsberg, Prof. Salzer's vriend en opvolger, en als zoodanig door ons met blijdschap begroet, verklaarde zich welwillend bereid het in memoriam over den overledene te schrijven, dat dezen almanak versiert; eene bereidvaardigheid, waarvoor het ons eene eer en een genoegen is, ook te dezer plaatse aan Z. H. Gel. onzen welgemeenden dank te betuigen.

Nog een ander verlies, ofschoon gelukkig niet van zoo droevigen aard, valt te betreuren. Prof. Dr. J. A. Wijne was met het oog op zijnen leeftijd genoodzaakt, dit jaar zijn ambt neer te leggen.

Voorzeker zullen velen Z. H. Gel. heengaan betreuren, zij het dan ook dat een waardige opvolger gevonden werd in Prof. Dr. F. J. L. Krämer, vroeger leeraar aan het gymnasium te Utrecht, en dien de Academische Senaat kort na zijne benoeming besloot te promoveeren tot Doctor in de letteren honoris Causa »niet alleen«, zoo zeide de Rector

Magnificus » omdat de doctors-titel zoo uitnemend bij den professors-titel paste, maar ook omdat men hier werkelijk met eenen *vir doctissimus* te doen had.«

Een groote eer viel dit jaar aan onze Universiteit ten deel. De eerste leerstoel voor psychiatrie en zenuwziekten werd aan onze Hoogeschool opgericht en voor dien leerstoel werd benoemd Prof. Dr. C. Winkler, vroeger lector in de psychiatrie alhier.

Eervolle onderscheidingen vielen aan onze Utrechtsche Hoogleeraren te beurt.

De regeering stelde Prof. Dr. van der Vliet in de gelegenheid, een wetenschappelijk onderzoek in te stellen in de boekerijen van N. Italië. Prof. Dr. van Overbeek de Meijer werd door den Sultan van Turkije benoemd tot Commandeur der Medjidieh-orde.

Prof. Dr. Spronck en Prof. Mr. Molengraaff werden benoemd tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw en Prof. Dr. Gallée tot buitenlandsch lid van de Koninklijke Vlaamsche Academie.

Nieuwe privaat-docenten werden in dit jaar niet benoemd. Wel werd Dr. J. C. Koningsberger, tot dusverre privaat-docent in de systematiek der phanerogamen, benoemd tot leeraar in de plant- en dierkunde aan de Rijks H. B. S. te 's Hertogenbosch.

Onder de assistenten vielen slechts twee veranderingen voor, n.l. door de benoeming van een derden assistent bij de heelkunde, aan wien de polikliniek werd opgedragen en door de benoeming van den heer W. Middelveld Viersen tot assistent bij de physiol. scheikunde.

De heer Vernhout genoot de eer, door de regeering tot het doen van wetenschappelijke onderzoekingen te worden uitgezonden naar Napels.

Wij zijn thans genaderd aan dat deel van ons verslag, dat de tot de Universiteit behorende gebouwen en inrichtingen betreft.

En dan voorzeker vervult een gevoel van vreugde, van dankbare blijdschap en rechtmatigen trots ons aller hart, wanneer wij bedenken, dat onze geliefde Alma Mater zich niet meer aan de wereld behoeft te vertoonen in een onwaardig, gelapt kleed, maar dat thans een schitterende toga hare gestalte omhult! Op het Munsterkerkhof is het nieuwe Academiegebouw verzezen, met vorstelijke onbekrompenheid gebouwd en ingericht, een schoone tempel der wetenschap, waarmede Utrecht voor zich zelve een prachtig monument heeft opgericht. Nog is het ons niet gegeven, van de inwijding te gewagen, doch binnen weinige maanden voorzeker zal de wetenschap haren intocht hebben gedaan in het nieuwe paleis, en zal een daverend vreugdgeschal aan de wereld onze dankbaarheid verkondigen!

Het schoone en naar de eischen des tijds ingerichte Laboratorium voor Anorganische Scheikunde en Gezondheidsleer in het Sterrebosch is de tweede parel, die dit jaar de kroon onzer Alma Mater is komen versieren.

Den 3^{den} November werd het door Prof. Dr. Dibbits feestelijk ingewijd.

Als derde sieraad voor stad en universiteit verrijst aan het einde der Bleijenburgstraat een indrukwekkend gebouw, het nieuwe Gasthuis voor behoeftige en minvermogende ooglijders. Als een heerlijk zegeteeken van humaniteit en barmhartigheid staat het daar, en wacht slechts op zijne naderende voltooiing om zijne gastvrije poorten te openen voor de ongelukkigen, die zich bedreigd zien in de kostbaarste bezitting, hun door de natuur geschonken.

Blijven de verschillende overige laboratoria en het zieken-

huis nog steeds voor verbetering vatbaar, met het oog op het voorgaande mogen wij niet klagen; trouwens vele verbeteringen werden aangebracht, waar zulks mogelijk was.

In de Bibliotheek doen zich nog steeds de behoefte aan uitbreiding en gedeeltelijke verbouwing gevoelen; of echter in die behoefte binnenkort voorzien zal worden, mag met eenig recht worden betwijfeld.

Eindelijk rest ons nog te vermelden, dat een lang gekoesterde wensch van juristen en litteratoren vervuld werd door een Koninklijk Besluit, waarbij bepaald wordt dat zij voortaan niet meer aan een bepaalden examentijd zullen zijn gebonden, en dat alle doctoraal examina in dien zin worden gesplitst, dat eene afwijzing bij het tweede deel het zich opnieuw onderwerpen aan het eerste niet noodzakelijk maakt.

Was het te boud gesproken, toen wij aan den aanvang van ons verslag meenden te kunnen wijzen op toenemenden bloei en voorspoed?

Neen, want met onverflauwden glans schittert in Utrecht's veste de toorts der wetenschap.

Neen, want mochten er smartelijke verliezen geleden zijn, zij werden dra zooveel doenlijk hersteld.

Neen, want de schoone en grootsche gebouwen die in dit jaar verreezen, waarborgen ons het voortbestaan onzer instelling.

Laat ons dan als brave zonen van onze geliefde Alma Mater onze beste krachten inspannen om te zorgen dat dat zoo blijve, om te maken dat wij wel op een hoog, maar niet op het hoogste punt van onzen bloei staan, en laat ieder van ons, zooveel hij kan, meewerken tot het bevorderen van den groei en den bloei van onze dierbare Utrechtsche Universiteit.

15 November 1893.

DE ALMANAK-REDACTIE.

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
VOLUME 18
PART 1
1888
LONDON
PUBLISHED BY THE INSTITUTE
21, BEDFORD SQUARE, W.C.
1888

LIJST DER COLLEGES,

die aan de Rijks-Universiteit te Utrecht van 19 September 1893

tot aan de Zomervacantie van 1894 gegeven zullen worden.

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.
9		Encyclopaedie. Prof. KLEIJN. <i>Statenk. Ganzenmarkt.</i> (na de Kerstvacantie.) Gesch. der Christelijke Zending. Prof. v. LEEUWEN. <i>Hoogt.</i>	
10		Bijbelsche Theologie. Prof. v. LEEUWEN. <i>Hoogt.</i> Geschiedenis der leer aangaande God. Prof. LAMERS. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Gesch. der Chr. Kerk. Prof. KLEIJN. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>
11	Gesch. v. d. Schriften des O. T. Prof. VALETON. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Wijsbegeerte van den Godsdienst. Prof. LAMERS. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Zedekunde. Prof. LAMERS. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>
1	Uitlegkunde N. T. Prof. CRAMER. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Uitlegkunde N. T. Prof. CRAMER. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Gesch. v. d. leerstel- lingen v. d. Christ. Godsdienst. Prof. CRAMER. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>
2	Oud Chr. letterk. Prof. CRAMER. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Oud Chr. letterk. Prof. CRAMER. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Dogmatiek. Prof. CANNegiETER. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>
3			Gesch. der Ned. Herv. Kerk. Prof. CANNegiETER. <i>Statenk. Ganzenmarkt.</i>
7			Preekoefeningen. Prof. v. LEEUWEN. <i>Te zijnen huize.</i>

Op nader te bepalen uren: moeilijke plaatsen uit het Oude Testament (Prof. VALETON.)

Uren.	DONDERDAG.	VRIDAG.	ZATERDAG.
9	Christ. Archaeologie. Prof. KLEIJN. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Dogmatiek. Prof. CANNegiETER <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Bijbelsche Theologie. Prof. VAN LEEUWEN. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>
10	Gesch. d. Godsdiensten. Prof. LAMERS. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Gesch. der Ned. Herv. Kerk. Prof. CANNegiETER. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Practische Theologie. Prof. VAN LEEUWEN. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>
11	Wijsbegeerte van den Godsdienst. Prof. LAMERS. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Gesch. der Chr. Kerk. Prof. KLEIJN. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	
1	Uitlegkunde O. T. Prof. VALETON. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Uitlegkunde O. T. Prof. VALETON. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	
2	Gesch. v. d. Schriften v. h. O. T. Prof. VALETON. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Gesch. v. d. Israel. Godsdienst. Prof. VALETON. <i>Statenk. Ganzenmarkt.</i>	
3		Kerkrecht. Prof. CANNegiETER. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	
7	Preekoefeningen. Prof. VAN LEEUWEN. <i>Te zijnen huize.</i>		

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.	Uren.	DONDERDAG.	VRIJDAG.	ZATERDAG.
9	Wijsbeg. v. h. Recht. Prof. DE LOUÏER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Ned. Staatsrecht. Prof. DE LOUÏER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Staatshuishoudkunde v. meergevorderden. Prof. D'AULNIS DE BOUROUILL. <i>Universiteitsgebouw.</i>	9	Staatshuishoudkunde v. meergevorderden. Prof. D'AULNIS DE BOUROUILL. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Handelsr. en Zeerecht. Prof. MOLENGRAAFF. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Wijsbeg. v. h. Recht. Prof. DE LOUÏER. <i>Universiteitsgebouw.</i>
10	Ned. Staatsrecht. Prof. DE LOUÏER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Handelsr. en zeerecht. Prof. MOLENGRAAFF. <i>Universiteitsgebouw.</i> Ned. Administratief Recht. Prof. DE LOUÏER. <i>Universiteitsgebouw.</i>		10	Handelsr. en Zeerecht. Prof. MOLENGRAAFF. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Rechtsvordering. Prof. MOLENGRAAFF. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Ned. Staatsrecht. Prof. DE LOUÏER. <i>Universiteitsgebouw.</i>
11	Instituten. Prof. NABER. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Burgerlijk Recht. Prof. HAMAKER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Instituten. Prof. NABER. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Rechtsvordering. Prof. MOLENGRAAFF. <i>Universiteitsgebouw.</i> Volkenrecht. Prof. DE LOUÏER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Geschied. van het Rom. recht. Prof. NABER. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Burgerl. Recht. Prof. HAMAKER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	11	Strafrecht. Prof. POLS. <i>Universiteitsgebouw.</i> Instituten. Prof. NABER. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i>	Instituten. Prof. NABER. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Strafrecht. Prof. POLS. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Strafrecht. Prof. POLS. <i>Universiteitsgebouw.</i> Volkenrecht. Prof. DE LOUÏER. <i>Universiteitsgebouw.</i>
12	Encyclopaedie. Prof. HAMAKER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Encyclopaedie. Prof. HAMAKER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Burgerlijk recht. Prof. HAMAKER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	12	Strafvordering. Prof. POLS. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Geschied. van het Rom. recht. Prof. NABER. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Strafvordering. Prof. POLS. <i>Universiteitsgebouw.</i>	
1	Staatshuishoudkunde. Prof. D'AULNIS DE BOUROUILL. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Staatshuishoudkunde. Prof. D'AULNIS DE BOUROUILL. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Staatshuishoudkunde. Prof. D'AULNIS DE BOUROUILL. <i>Universiteitsgebouw.</i>	1			

Op nader te bepalen uren:

Internationaal privaatrecht (Prof. HAMAKER.)

Pandecten (Prof. NABER.)

Notariaat en notariële praktijk (Dr. RIJKE).

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.
8		Neurologie. Prof. WINKLER. <i>Ziekenhuis.</i>	
9	Propaed. kliniek. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i> Keelziekten en keel- spiegelen. Dr. BRONDGEEST. <i>Ziekenhuis.</i> Tandheelk. polikliniek. Dr. DENTZ. <i>Neude.</i>	Algem. Path. Prof. SPRONCK. <i>Ziekenhuis.</i> Spec. Path. en The- rapie. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i>	Anatomie. Prof. ROSENBERG. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Spec. Path. en The- rapie. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i> Tandheelk. polikliniek. Dr. DENTZ. <i>Neude.</i>
10	Physiologie. Prof. ENGELMANN. <i>Phys. Lab.</i> Chir. polikliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i> Med. polikliniek. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i>	Med. kliniek. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i> Chir. polikliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i>	Histiologie. (later Phys. Chemie.) Prof. PEKELHARING. <i>Phys. Lab.</i> Med. polikliniek. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i> Chir. polikliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i>
11	Physiologie. Prof. ENGELMANN. <i>Phys. Lab.</i> Chir. kliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i>	Anatomie. Prof. ROSENBERG. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Chir. kliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i>	Histiologie. (later Phys. Chemie.) Prof. PEKELHARING. <i>Phys. Lab.</i> Chir. kliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i>

Uren.	DONDERDAG.	VRIJDAG.	ZATERDAG.
8			Neurologie. Prof. WINKLER. <i>Ziekenhuis.</i>
9	Ophthalmologie (1 ^e jaar.) Prof. SNELLEN. <i>Oogengasthuis.</i> Klin. Oefeningen bij kinderziekten. Dr. HULSHOFF. <i>Wittevrouwenstraat.</i>	Anatomie. Prof. ROSENBERG. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Ophthalmologie (2 ^e jaar.) Prof. SNELLEN. <i>Oogengasthuis.</i> Propaed. kliniek. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i> Tandheelk. polikliniek. Dr. DENTZ. <i>Neude.</i>	Propaed. kliniek. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i> Oorheelkunde. Dr. HULSMAN. <i>Wittevrouwenstraat.</i>
10	Anatomie. Prof. ROSENBERG. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i> Chir. polikliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i> Med. kliniek. Prof. TALMA. <i>Ziekenhuis.</i>	Physiologie. Prof. ENGELMANN. <i>Phys. Lab.</i> Chir. polikliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i> Polikliniek v. zenuw- ziekten. Prof. WINKLER. <i>Ziekenhuis.</i>	Ophthalmologie (3 ^e jaar.) Prof. SNELLEN. <i>Oogengasthuis.</i>
11	Histiologie. (later Phys. Chemie.) Prof. PEKELHARING. <i>Phys. Lab.</i> Chir. kliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i>	Physiologie. Prof. ENGELMANN. <i>Phys. Lab.</i> Chir. kliniek. Prof. VON EISELSBERG. <i>Ziekenhuis.</i>	Anatomie. Prof. ROSENBERG. <i>Statenkam. Janskerkh.</i> Spec. Pathologie. Prof. SPRONCK. <i>Ziekenhuis.</i>

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.
1	Gynaecol. polikliniek. Prof. HALBERTSMA. <i>Ziekenhuis.</i>		
1.30			Physiologie. Prof. ENGELMANN. <i>Phys. Lab.</i> Verloskunde. Prof. HALBERTSMA. <i>Ziekenhuis.</i>
2		Hygiëne. Prof. v. OVERBEEK DE MEIJER. <i>Hyg. Lab.</i> Med. kliniek. Prof. WINKLER. <i>Ziekenhuis.</i>	
3	Psychiatrie. Prof. WINKLER. <i>Krankzinnigengesticht.</i>	Med. kliniek. Prof. WINKLER. <i>Ziekenhuis.</i> Operat. Chirurgie en verbandleer. Dr. v. D. MEULEN. <i>Ziekenhuis.</i> Pharmacodynamie. Dr. BRONDGEEST. <i>Ziekenhuis.</i>	Operat. chirurgie en Verbandleer. Dr. v. D. MEULEN. <i>Ziekenhuis.</i>

Uren.	DONDERDAG.	VRJDAG.	ZATERDAG.
1	Histologie. (later Phys. Chemie.) Prof. PEKELHARING. <i>Phys. Lab.</i>	Embryologie. Prof. ROSENBERG. <i>Statenkamer Jans- kerkhof.</i>	
1.30		Gynaecol. polikliniek. Prof. HALBERTSMA. <i>Ziekenhuis.</i> Path. en Anatomie der tanden. (voor tandartsen.) Dr. DENTZ. <i>Neude.</i>	
2	Medicina forensis. Prof. v. OVERBEEK DE MEIJER. <i>Hyg. Lab.</i> Med. kliniek. Prof. WINKLER. <i>Ziekenhuis.</i>	Pharmacodynamie. Dr. BRONDGEEST. <i>Ziekenhuis.</i> Klin. oefeningen bij Kinderziekten. Dr. HULSHOFF. <i>Wittevrouwenstraat.</i>	Hygiëne. Prof. v. OVERBEEK DE MEIJER. <i>Hyg. Lab.</i>
3	Med. Kliniek. Prof. WINKLER. <i>Ziekenhuis.</i> Operat. chirurgie en verbandleer. Dr. v. D. MEULEN. <i>Ziekenhuis.</i> Ophthalm. micr. en klin. Oefeningen. Prof. SNELLEN. <i>Hoogt en Oogengasth.</i>	Spec. Pathologie. Prof. SPRONCK. <i>Ziekenhuis.</i>	Psychologie. Prof. WINKLER. <i>Krankzinnigengesticht.</i>
4	Ophthalm. micr. en klin. Oefeningen. Prof. SNELLEN. <i>Hoogt en Oogengasth.</i>	Spec. Pathologie. Prof. SPRONCK. <i>Ziekenhuis.</i>	

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.
7	Path. en Anatomie der tanden. Dr. DENTZ. <i>Neude.</i>		

Anatomische oefeningen 's winters dagelijks (*Janckerhof*). Physiologische oefeningen Woensdag Dinsdag (1ste jaar) 2-4 (*Phys. Lab.*) Phys. Chemische oefeningen Woensdag en Donderdag 2-4 oefeningen in het Path. Lab. voor het 1ste en 2de jaar. Verloskundige operaties bij voorkomende

Uren.	DONDERDAG.	VRIJDAG.	ZATERDAG.
5	Tandheelk. Oefening. Dr. DENTZ. <i>Neude.</i> (Na de Kerstvacantie.)		

en Donderdag 2-4 (*Phys. Lab.*) Histologische oefeningen: Vrijdag, (2de jaar) Maandag en (*Phys. Lab.*) Pathologische onderzoeken, dagelijks (*Ziekenhuis*). Maandag en Zaterdag (3-5) gevallen.

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.	Uren.	DONDERDAG.	VRIJDAG.	ZATERDAG.
9	Organische Scheik. Prof. MULDER. <i>Leeuwenbergh.</i>	Org. Scheikunde. Prof. MULDER. <i>Leeuwenbergh.</i>	Org. Scheikunde. Prof. MULDER. <i>Leeuwenbergh.</i>	9		Theor. Astronomie. (v. meergevorderd.) Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Observatorium.</i>	
		Theor. Scheikunde. Prof. DIBBITS. <i>Sterrebosch.</i>	Integraal-rekening. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>		Bolfuncties. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>	Bolfuncties. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>	
					Anorg. Scheikunde. Prof. DIBBITS. <i>Sterrebosch.</i>	Anorg. Scheikunde. Prof. DIBBITS. <i>Sterrebosch.</i>	Anorg. Scheikunde. Prof. DIBBITS. <i>Sterrebosch.</i>
					Pharmacie. Prof. WEFERS BETTINK <i>Pharmaceutisch Lab.</i>	Pharmacie. Prof. WEFERS BETTINK <i>Pharmaceutisch Lab.</i>	Pharmacie. Prof. WEFERS BETTINK <i>Pharmaceutisch Lab.</i>
						Synthet. Scheikunde en Thermo-Chemie. Prof. MULDER. <i>Leeuwenbergh.</i>	Integraal-rekening. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>
10	Botanie. Prof. RAUWENHOFF. <i>Botanisch Lab.</i>	Botanie. Prof. RAUWENHOFF. <i>Bot. Laboratorium.</i>	Botanie. Prof. RAUWENHOFF. <i>Bot. Laboratorium.</i>	10	Mathem. Physica. (na de kerstvacan- tie.) Prof. GRINWIS. <i>Physisch Lab.</i>	Theor. Mechanica. Prof. GRINWIS. <i>Physisch Lab.</i>	
	Popul. Astronomie. Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Observatorium.</i>	Popul. Astronomie. Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Observatorium.</i>	Theor. Astronomie. (v. eerstbeginnend.) Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Observatorium.</i>		Physica. Prof. JULIUS. <i>Physisch Lab.</i>	Algem. Mineralogie. Prof. WICHMANN. <i>Staten-Kamer Ganzen- markt.</i>	Algem. Mineralogie. Prof. WICHMANN. <i>Staten-Kamer Ganzen- markt.</i>

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.
10	Probaliteits-theorie. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>	Theor. Mechanica. Prof. GRINWIS. <i>Physisch Lab.</i> Crystallographie. Prof. WICHMANN. <i>Statenkamer Ganzenmarkt.</i>	Theor. Mechanica. Prof. GRINWIS. <i>Physisch Lab.</i>
11	Physica. Prof. JULIUS. <i>Physisch Lab.</i> Theorie v. d. beweging der hemellichamen. Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Observatorium.</i> Probaliteits-theorie. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>	Physica. Prof. JULIUS. <i>Physisch Lab.</i> Methodologie. (Capita Selecta). Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Observatorium.</i> Integraalrekening. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>	Physica. Prof. JULIUS. <i>Physisch Lab.</i> Theorie v. d. beweging der hemellichamen. Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Observatorium.</i> Pharmacie. Prof. WEFERS BETTINK <i>Pharmaceutisch Lab.</i> Theor. Mechanica. Prof. GRINWIS. <i>Physisch Lab.</i>
1	Geologie en Palaeontologie. Prof. WICHMANN. <i>Staten-Kamer Ganzenmarkt.</i> Prakt. Astronomie. Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Laboratorium.</i> Integraalrekening. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>	Beschrijvende Meetk. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>	Beschrijvende Meetk. Prof. KAPTEIJN. <i>Physisch Lab.</i>

Uren.	DONDERDAG.	VRIJDAG.	ZATERDAG.
10	Theor. Astronomie. (v. eerstbeginnend.) Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Laboratorium.</i> Geologie en Palaeontologie. Prof. WICHMANN. <i>Staten-Kamer Ganzenmarkt.</i>	Pharmacie. Prof. WEFERS BETTINK <i>Pharmaceutisch Lab.</i>	
11	Physica(Capita Selecta) Prof. JULIUS. <i>Physisch Lab.</i> Toxicologie. Prof. WEFERS BETTINK <i>Pharmaceutisch Lab.</i> Theor. Astronomie (voor meer gevorderden.) Prof. OUDEMANS. <i>Astr. Observatorium.</i>	Physica(Capita Selecta) Prof. JULIUS. <i>Physisch Lab.</i> Analyt. Scheikunde. Prof. DIBBITS. <i>Sterrebosch.</i> Zoölogie. Prof. HUBRECHT. <i>Statenkamer Janskerkhof.</i>	
1	Differ. rekening. Prof. GRINWIS. <i>Physisch Lab.</i> Zoölogie. Prof. HUBRECHT. <i>Statenkamer Janskerkhof.</i>	Pharmacie. Prof. WEFERS BETTINK. <i>Pharmaceutisch Lab.</i> Differ. rekening. Prof. GRINWIS. <i>Physisch Lab.</i> Botanie (Capita Selecta.) Prof. RAUWENHOFF. <i>Bot. Laboratorium.</i>	

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.
2			

Praktische Scheikunde (Prof. MULDER) *Leeuwenbergh*, dagelijks. Oefeningen voor meergevorderwaarnemingen (Prof. OUDEMANS, *Observatorium*.) Zeldzaam voorkomende elementen (Prof. DIMMITS, van ongewervelde dieren (Dr. VOSMAER.) Oefeningen (Prof. RAUWENHOFF), *Bot. Lab.* Maandag, dag 10—12 en 2—4. Oefeningen voor candidaten (Prof. HUBRECHT.) Maandag (1—4), Zaterdag Practische scheikunde (Prof. DIMMITS), *Sterrebosch*, Maandag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag en *Ganzenmarkt*, Woensdag en Donderdag (2—4); Pharmaceutische Oefeningen (Prof. WEFERS BETTINK), Maandag, Dinsdag, Donderdag en Zaterdag (2—4).

Uren.	DONDERDAG.	VRIJDAG.	ZATERDAG.
2		Zoölogie (Capita Selecta.) Prof. HUBRECHT. <i>Statenkamer Janskerkhof</i> .	

den op de verschillende Laboratoria dagelijks. Op nader te bepalen uren: Astropomische *Sterrebosch*.) Geologie van Nederland (Dr. LOMÉ.) Meteorologie (Dr. SKELLEN.) Morphologie Dinsdag, Woensdag en Vrijdag (2—4). Zoötomische Oefeningen (Prof. HUBRECHT.) *Hoogt*, Donder- (9—4). Natuurkundige Oefeningen (Prof. JULIUS), *Fysisch Lab.* Dinsdag en Woensdag (2—4); Vrijdag (2—4) Zaterdag (10—12); Mineral- en Kristall Oefeningen (Prof. WICHMANS), *Statenkamer Pharm. Lab.* dagelijks; Bacteriologische Oefeningen (Prof. VAN OVERBEEK DE MEIJER), *Hyg. Lab.*

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.	Uren.	DONDERDAG.	VRIDAG.	ZATERDAG.
9	Oude Geschiedenis. Prof. KRÄMER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Nieuwe Geschied. en Polit. Aardrijksk. Prof. KRÄMER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Oude Geschiedenis. Prof. KRÄMER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	9	Nederlandsch der 17 ^{de} eeuw. Prof. MOLTZER. <i>Universiteitsgebouw.</i> Sanskrit. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Nieuwe Geschiedenis en polit. Aardrijksk. Prof. KRÄMER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Nederlandsche Stijl- oefeningen. Prof. MOLTZER. <i>Universiteitsgebouw.</i>
10	Grieksche letterk. Prof. v. HERWERDEN. <i>Universiteitsgebouw.</i> Geschied. der Hebr. Letterk. Prof. HOUTSMA. <i>Universiteitsgebouw.</i> (Na de Kerstvacantie.)	Vaderl. Geschied. Prof. KRÄMER. <i>Universiteitsgebouw.</i> Grieksche Letterk. Prof. v. HERWERDEN. <i>Universiteitsgebouw.</i> Hebreeuwsche Anti- quiteiten. Prof. HOUTSMA. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Oude Geschiedenis. Prof. KRÄMER. <i>Universiteitsgebouw.</i> Hebreeuwsche Anti- quiteiten. Prof. HOUTSMA. <i>Universiteitsgebouw.</i>	10	Nederlandsche Gram- matica. Prof. MOLTZER. <i>Universiteitsgebouw.</i> Latijnsche Letterk. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Middeleeuwsch Hoog- duitsch. Prof. GALLÉE. <i>Maliebaan 84.</i>	Geschiedenis der Ned. Letterkunde. Prof. MOLTZER. <i>Universiteitsgebouw.</i>
11	Grieksche Antiqui- teiten. Prof. v. HERWERDEN. <i>Universiteitsgebouw.</i> Hebreeuwsch. Prof. HOUTSMA. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Geschied. der Griek- sche Letterkunde. Prof. v. HERWERDEN. <i>Universiteitsgebouw.</i> Hebreeuwsch. Prof. HOUTSMA. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Grieksche Letterk. Prof. v. HERWERDEN. <i>Universiteitsgebouw.</i> Hebreeuwsch. Prof. HOUTSMA. <i>Universiteitsgebouw.</i>	11	Nieuwe Geschiedenis en polit. Aardrijksk. Prof. KRÄMER. <i>Universiteitsgebouw.</i> Romeinsche Antiqui- teiten. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Middeleeuwsch Hoog- duitsch. Prof. GALLÉE. <i>Maliebaan 84.</i>	Latijnsche Letterk. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i> Nederl. Palaeographie. (voor candidaten.) Prof. MOLTZER. <i>Eerst Universiteitsgeb. later Parkstraat 11.</i>
12			Grieksche Palaeogra- phie. (v. candidat.) Prof. v. HERWERDEN. <i>Parkstraat 47.</i>	12		Geschied. d. Latijnsche Letterkunde. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i>	
1	Gotisch. Prof. GALLÉE. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Latijnsche Letterk. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i> Middel-Nederlandsch (voor candidaten.) Prof. MOLTZER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Middel-Nederlandsch. Prof. MOLTZER. <i>Universiteitsgebouw.</i> Oud-Saksisch. Prof. GALLÉE. <i>Universiteitsgebouw.</i>	1	Grieksche Palaeogra- phie (voor candid.) Prof. v. HERWERDEN. <i>Parkstraat 47.</i>	Psychologie. Prof. v. D. WIJCK. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Geschied. v. d. Wijsbe- geerte der Oudheid. Prof. v. D. WIJCK. <i>Universiteitsgebouw.</i>

Uren.	MAANDAG.	DINSDAG.	WOENSDAG.
2	Gotisch. Prof. GALLÉE. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Geschied. der Neder- landsche Letteren. Prof. MOLTZER. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Middel-Nederlandsch. Prof. MOLTZER. <i>Universiteitsgebouw.</i> Latijnsche Palaeogra- phie. Prof. v. D. VLIET. <i>Parkstraat 35.</i> Oud-Friesch. Prof. GALLÉE. <i>Universiteitsgebouw.</i>
3		Sanskrit (voor profes- siores). Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Vergelijk. Taalkunde. Prof. GALLÉE. <i>Universiteitsgebouw.</i> Leer der Latijnsche Spreektaal. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i>
8	Philologische, Palaeo- graphische en Epigra- phische Oefeningen. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i>		
9	Philologische, Palaeo- graphische en Epigra- phische Oefeningen. Prof. v. D. VLIET. <i>Universiteitsgebouw.</i>		

Palaeographie (Prof. GALLÉE), Grieksche Archaeologie en Kunstgeschiedenis
Middeleeuwsch-Frankische Taal- en Letterkunde, (Dr. MORELL), Arameesch
en Nieuw-Hebreeuwsch, Arabisch (Prof. HOUTSMA), Capita selecta de
Patres (Prof. v. D. VLIET), op nader te bepalen uren.

Uren.	DONDERDAG.	VRIJDAG.	ZATERDAG.
2	Grieksche Palaeogra- phie (v. candidaten.) Prof. v. HERWERDEN. <i>Parkstraat 47.</i> Germaansche Letterk. Prof. GALLÉE. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Logica en Metaphysica. Prof. v. D. WIJCK. <i>Universiteitsgebouw.</i>	Geschiedenis van de Wijsbegeerte der Oudheid. Prof. v. D. WIJCK. <i>Universiteitsgebouw.</i>
3	Oud Germaansch. Prof. GALLÉE. <i>Universiteitsgebouw.</i>		
8			

TITELS DER WERKEN

DIE IN HET AFGELOOPEN JAAR DOOR DE HOOGLEERAREN
AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT ZIJN UITGEGEVEN.

Faculteit der Godgeleerdheid.

Door Prof. Dr. J. J. P. VALATON:

Das Wort Berith bei den Propheten und in der Ketubim. Resultat. in het Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft, herausgegeben von Prof. Dr. B. Stade, Giessen Jahrg. XIII Heft II.

Overdenkingen, onder redactie van Prof. Dr. P. D. Chantepie de la Saussaye en Prof. Dr. J. J. P. Valetton, Haarlem de erven F. Bohn, Jaargang I.

Daarin:

Bij den aanvang, In Gedachtenis, Eigen pak en anderer last, Het vastmaken der Verkiezing, Het Kerstevangelie der groote blijdschap.

Amos en Hosea, een Hoofdstuk uit de Geschiedenis van Israëls godsdienst, Nijmegen, Firma H. ter Hoet.

Door Prof. Dr. G. H. LAMERS:

De Wetenschap van den Godsdienst, Wijsgeerig deel (wijsbegeerte van den Godsdienst, Eerste Stuk) in: Nieuwe Bijdragen op het gebied van Godgeleerdheid en wijsbegeerte door Dr. J. Cramer en Dr. G. H. Lamers, 9de deel 1ste stuk.

Reglement op de Algemeene Weduwenbeurs der Nederl. Herv. Kerk in: Kerkelijke Courant 1893 n°. 15.

Wetenschap van den Godsdienst, Historisch deel (Geschiedenis der Godsdiensten, Vierde Stuk) in: Nieuwe Bijdragen enz. 9de deel 2de stuk.

Het zedekundig onderwijs van Prof. A. Kuenen met tweeërlei doel besproken in: Nieuwe Bijdragen enz. 9de deel 3de stuk.

In memoriam Dr. C. E. van Koetsveld in de Vaderlander 1893 n°. 33, 11 November.

Door Prof. Dr. J. CRAMER:

Exegetica et Critica IV (De Philippica van Paulus tegen de gemeente van Korinthe, 2 Kor. 10—13 verklaard en in hare historische beteekenis gewaardeerd) C. H. E. Breijer, Utrecht.

De beteekenis van het Nieuwe Testament voor den theoloog van onzen tijd. Redevoering uitgesproken op den gedenkdag der Stichting van de Rijks-Universiteit te Utrecht den 24sten Maart 1893. door Dr. J. Cramer, Rector Magnificus, Utrecht, J. van Druten.

Verslag van de lotgevallen der Universiteit te Utrecht in het studiejaar 1892-1893, uitgebracht den 19^{den} September 1893 door Dr. J. Cramer bij het overdragen der waardigheid van Rector Magnificus aan Mr. M. S. Pols (opgenomen in het Jaarboek der Rijks-Universiteit te Utrecht 1893-1894. Utrecht, J. van Druten.)

Door den Kerkelijken Hoogleeraar Prof. Dr. T. CANNEGIETER:

Het recht der bespiegeling in de Wijsbegeerte en hare waarde in de Wijsbegeerte van den Godsdienst. (In: Bibliotheek van moderne Theologie XIII 3 en 4.)

In naam van historie en recht! Een protest tegen de behandeling van de beheerszaak in de Synode van 1892 (Arnhem G. W. v. d. Wiel & Co.)

Door den Kerkelijken Hoogleraar Prof. Dr. E. H. v. Leeuwen:
Afrika's dienstbetoon aan de Wereld. (Berichten van Eltheto) Afl. 4.

Gereformeerd of Hervormd? (In »Stemmen voor waarheid en vrede.«)

Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

Door Prof. Mr. M. S. POLS:

De Nederlandsche Wetboeken door Mr. J. A. Fruin, derde druk, bewerkt door Mr. M. S. Pols. In samenwerking met de Hoogleraren van der Hoeven, van Hamel en Domela Nieuwenhuis.

Het Wetboek van Strafrecht. Rechtspraak en Nederlandsche Litteratuur (tot 15 Mei 1892) systematisch geordend. Leiden 1893.

De hervorming van het Strafrecht in Frankrijk, in Tijdschr. v. Strafr. VII bl. 391 volgg.

Redevoering over John Howard, uitgesproken in de Algemeene Vergadering van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van 27 Juni 1893 en uitgegeven in het verslag dier vergadering.

Aankondigingen van: G. J. W. Koolemans Beijnen, *Handleiding ten dienste van het Onderwijs in het militaire recht* in weekbl. v. h. Recht n°. 6272 en van Mr. D. Simons,

Beknopte Handleiding van het Wetboek van Strafvordering in Themis 1893 bl. 155 volgg.

Door Prof. Mr. J. DE LOUWER:

Het Kiesrecht in de Gids van 1 Juli 1893.

Faculteit der Wis- en Natuurkunde.

Door Prof. Dr. H. C. DIBBITS:

De Steen der Wijzen. Toespraak bij de inwijding van het nieuwe laboratorium voor anorganische scheikunde te Utrecht.

Door Prof. Dr. H. WEFERS BETTINK:

Zwaveligzuurhoudende kartons.

Urine in drinkwater.

Schriftvervalsching (met Dr. van Embden.)

Phosphorusvergiftiging (met Dr. van Embden), in het Nederlandsch Tijdschrift voor Pharmacie, Chemie en Toxicologie.

Door Prof. Dr. W. KAPTEIJN:

Recherches sur les fonctions de Fourier-Bessel, (Annales de l'école normale supérieure. Série 3 T X.)

Een paar Stellingen van Poincaré. (Handelingen van het 4de Ned. Natuurk. en Geneesk. Congres.)

Door Prof. Dr. C. E. A. WICHMANN:

Die Binnenseen von Celebes (Petermann's Mittheilungen Bnd. XXXIX Heft 10—12.)

Leucitgesteine von Celebes. (Natuurk. Tijdschrift voor Nederl. Indië, Deel LIII.)

Ueber Glaukophan-Epidot-Glimmerschiefer von Celebes (Neues Jahrbuch f. Mineralog. 1893 Bnd. II.)

Door Prof. Dr. A. A. W. HUBRECHT:

The nephridiopores of the earthworm. Tijdschrift der Nederl. Dierkundige vereeniging, 2de reeks, Deel III.

Reisherinneringen uit de tropen II. De Gids, Maart 1893.

F. A. Salzer. Gids, Mei 1893.

Nadere toelichtingen over het trophoblast der zoogdieren. Proc. Verb. d. Koninkl. Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, 27 Mei 1893.

De placentatie van de spitsmuis. (*Sorex vulgaris* L.) met 9 platen. Verhandelingen der Koninkl. Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, 2de Sectie, Deel III, n°. 6.

Door Prof. Dr. V. A. JULIUS:

De natuurkunde in zondagskleed en de natuurkunde in huisgewaad, voordracht gehouden in de tweede algemeene vergadering van het vierde Nederlandsche Natuur- en Geneeskundig Congres, voorkomende in de Handelingen van dat Congres.

S. A. P. S. opgenomen als feuilleton in het Bulletin van het vierde Nederlandsche Natuur- en Geneeskundig Congres.

Door Prof. Dr. J. A. C. OUDEMANS:

Mededeelingen in de verslagen der zittingen van de Natuurkundige Afdeeling der Koninklijke Academie van Wetenschappen te Amsterdam.

Vergadering van 27 Mei 1893: *Een merkwaardig verschil tusschen waarneming en berekening bij waarnemingsfouten, die naar hare grootte gerangschikt zijn.*

Vergadering van 24 Juni 1893: *Opmerking betreffende John Herschel's tweede methode om de loopbaan eener dubbelster te bepalen.*

Vergadering van 26 October 1893: *Over de nauwkeurigheid die tegenwoordig in cirkelverdeelingen bereikt wordt.*

Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte.

Door Prof. Dr. H. VAN HERWERDEN:

Opstellen van verschillenden inhoud, in het Hollandsche Philologische tijdschrift *Mnemosyne* (alle afleveringen), de *Revue de Philologie* en het *Museum*.

Door Prof. Dr. H. E. MOLTZER:

Celtische tooversprookjes in *Spectator* 1892 n°. 53.

Van Zeden (uitgave *Suringar*) in *Spectator* 1893 n°. 4.

Tideman, studiën en schetsen in *Museum*, maandblad voor *Philologie* en *Geschiedenis* 1^e jaargang n°. 4.

Door Prof. Dr. J. VAN DER VLIET;

Trifolium latinum.

Opstellen in *Museum*, *Spectator* en *Minerva*.

Door Prof. Dr. F. J. L. KRÄMER:

De Nederlandsch—Spaansche diplomatie voor den vrede van Nijmegen (Nov. 1892.)

Benjamin Raule en de groote Keurvorst (*Navorscher* 1893 afl. 2).

De bezittingen van het Huis Oranje Nassau in de XVIIe eeuw.
(Navorscher 1893, afl. 3.)

De Diplomatie van Willem den Derden (Spectator 24 Dec. 1892).

Boppé's Journal de Fr. Ogier, beoordeeling in het Museum
1893 n°. 7.

Door den Oud-Hoogleeraar Dr. C. M. FRANCKEN:

Bijdragen in Mnemosyne No. XXI 315—330 en 202—210
en in Berliner Philologische Wochenschrift 18 Jahrg. n°. 10.

Door den Oud-Hoogleeraar Dr. J. A. WINNE:

*Binnenlandsche geschiedenis van Frankrijk gedurende de
middeleeuwen, grondtrekken, bronnen, latere geschriften,*
Groningen, J. B. Wolters 1893.

Faculteit der Geneeskunde.

Door Prof. Dr. Th. W. ENGELMANN:

Ueber den Ursprung der Muskelkraft (Leipzig 1893).

Idem, *zweite vermehrte u verbesserte Auflage* (Leipzig 1893).

*Ueber einige gegen meine Ansicht vom Ursprung der Muskel-
kraft erhobene Bedenken.* (Pflügers Archiv D. 54, 1893).

Le principe du conduit commun. (Archives Néerland. T. 26.
p. 423-435, 1893.)

Le polyrhéotome rhytmique. (Ibid. T. 26. p. 436-458, 1893).

Sur l'origine de la force musculaire. (Ibid. T. 27. p. 65-148, 1893).

*Onderzoekingen gedaan in het physiologisch laboratorium der
Utrechtsche Hoogeschool* vierde Reeks dl. II. 2e afl. (Ge-
meenschappelijk met Prof. Dr. C. A. Pekelharing)

Door Prof. Dr. Tj. HALBERTSMA :

Over perincoplastiek zonder verwijdering van weefsel, in het Nederlandsch tijdschrift voor Geneeskunde.

Door Prof. Dr. G. VAN OVERBEEK DE MEIJER :

Schets der bacteriologische techniek, ten gebruike bij den bacteriologischen cursus in het Laboratorium voor Gezondheidsleer te Utrecht (niet in den handel).

Door Prof. Dr. C. A. PEKELHARING :

Over het neerslaan van eiwitstoffen door natriumsulfaat (onderzoekingen gedaan in het Physiologisch laboratorium der Utrechtsche Hoogeschool 4de Reeks II, 2).

Ueber das Pepton Kühne's (Centralblatt für Physiologie 22 April 1893.)

Door Prof. Dr. C. H. H. SPRONCK :

Over de bacteriologische diagnose van Aziatische cholera in Nederl. Tijdschr. voor Geneesk. 1893 Dl. II, n°. 16.

Over cholera-bacillen, onlangs in Nederland uit rivier-, vaart-, gracht- en slootwater gekweekt. Ibid. 1893 Dl. II, n°. 20.

Door den Oud-Hoogleraar Dr. W. KOSTER :

Het ziekelijke in den aanleg van genieën. In De Tijdspiegel. *De toeneming der krankzinnigheid* in het Nederlandsch Tijdschrift voor geneeskunde.

Hoe oud is de wereld? Volksgeschrift, uitgegeven door de maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

Referaten en boekbeschouwingen in de Wetenschappelijke bladen.

OORDEEL
OVER DE
ANTWOORDEN OP DE PRIJSVRAGEN,
DIE DEN 1sten Mei 1892
DOOR RECTOR EN SENAAT DER RIJKS-UNIVERSITEIT TE
GRONINGEN ZIJN UITGESCHREVEN.

Facultas Philosophiae theoreticae et litterarum humaniorum
ad quaestionem his verbis conceptam:

»Instituatur disquisitio de aetate qua conscripta est *Historia*,
quae dicitur, *Augusta (Vitae diversorum principum et tyrannorum)*, non neglectis iis quae de hac re nuper varie disputata sunt”

unum accepit responsum hoc lemmate inscriptum: »Es giebt wie ein Finderglück, so auch ein Finderungglück, und meistens gehen beide zusammen.”

Huius commentationis auctor, licet laude sua non fraudandus, tamen ab omni parte Facultati satisfacere non potuit.

Quaestionis statu initio operis sui dilucide exposito, deinceps cum cura examinat et ea quae a viris doctis allata sunt ut *Historiam Augustam* non aevo Diocletiani et Constantini sed exeunte saeculo IV scriptam, aut illis quidem temporibus scriptam, hoc interpolatam probarent, et quae contra haec disputata sunt. Nec neglexit quaestionem secundariam quidem,

sed huic arcte coniunctam, sitne *Historia Augusta* uni auctori tribuenda an pluribus. Quibus generatim pertractatis deinde tempora definire conatus est quibus singulae *Historiae Augustae* partes editae videantur.

Lubens agnoscit Facultas eum, rebus in universum haud male dispositis, in disserendo via ac ratione esse progressum; praecipue vero in eo laudandus est quod in virorum doctorum rationacionibus explorandis ponderandis cauto et subacto iudicio usus, sollertis prudentisque ingenii dedit documenta. Qua in re tamen hoc vitio ei vertendum est quod hic illic argutius quam verius ditputando hypercritice, ut aiunt, videtur esse versatus.

Quibus meritis haud pauca officiunt.

Primum enim scriptor, opiniones, quas praetulit, suis argumentis probare raro conatus, fere totus est in examinandis iudiciis virorum doctorum ante se prolatis, quo factum est ut plerumque unius argumenta argumentis alterius probet refutetve, nova nec quaesivisse videatur. Quod adeo verum est, ut in principali quadam quaestione aliquid novi expromens id validit argumentis veluti ex dicendi genere et usu petitis stabilire neglexerit. Interdum quoque ratiocinationis cuiusdam vi vera et simplici non perspecta, ea disserit quae ad rem minus pertinent.

Deinde scriptorem interiore aevi Diocletiani et Theodosiani cognitione destitutum ex institutione litteraria ad quaestionem tractandam accessisse ex parte saltem historicam facile est videre.

Huc accedit stilus usu magis quam arte se commendans, elegantiam sermonis sat multis inquinans vitiis, seu verbis latinis ex vernaculae linguae ingenio collectis obscurum in modum sententias struit, sive neglegenter et nonnusquam soloece scribit.

Quibus omnibus perpensis Facultas cum a se impetrare

non potuerit ut hanc commentationem aureo praemio ornaret, tamen ut acuminis haud vulgaris diligentiaeque laudabilis documentum *honorifica mentione* omnino dignam existimavit.

Scidula resignata nomen apparuit HENRICI ANTHONII JACOBI SUSANNI VERMAAT S. J., litterarum classicarum doctorandi in universitate Lugduno-Batava.

De *Faculteit der Godgeleerdheid* heeft op de tweede door haar uitgeschreven prijsvraag: »De beteekenis van het Joden-Christendom bij de vorming der Oud-Katholieke kerk« een antwoord ontvangen onder het motto: »Incipere multo est quam impetrare facilius.«

De *vorm* verdient over 't geheel lof. Fouten in de spelling van eigennamen, onhollandsche woorden en uitdrukkingen hadden bij de correctie verbeterd moeten worden. Ook is de wijze, waarop de schrijver zijne gedachten heeft ontwikkeld, gewoonlijk te breedsprakig.

Ten aanzien van den *inhoud* verdienen twee bijzonderheden waardeering: 1° de wijze, waarop de inhoud van de Handelingen der Apostelen en de Hoofdbrieven is teruggegeven; 2° de juiste verdeeling van het tweede gedeelte: Eerste Hoofdstuk: Het Joden-Christendom als vorm van het oudste Christendom; Tweede Hoofdstuk: Het Joden-Christendom als partijrichting tegenover het Paulinisme (beter: Heiden-Christendom); Derde Hoofdstuk: Het Joden-Christendom en de Kerk (de Oud-Katholieke Kerk). Wanneer de stof, door deze indeeling aangewezen, vollediger en meer naar den tegenwoordigen stand der wetenschap ware behandeld geworden, zou de schrijver inderdaad een voldoende antwoord op de gestelde vraag hebben gegeven. Nu deed hij dit niet. Daarom kon het antwoord, met waardeering van de vlijt daaraan besteed, niet voor bekroning in aanmerking komen.

De schrijver bleek niet vertrouwd met de jongste litteratuur over het onderwerp noch met den stand der quaestie. Verscheidene belangrijke geschriften en tijdschriftartikelen over de Handelingen der Apostelen en de Hoofdbrieven, inzonderheid van vaderlandsche godgeleerden, toonde hij niet te kennen, liet hij althans onvermeld. Vooral had hij rekening moeten houden met het gevoelen van Harnack.

Ten andere was de schrijver bijna uitsluitend van *uitwendige* gezichtspunten uitgegaan. De Inleiding leidde in op een onderzoek naar de echtheid der Hoofdbrieven en het Tweede Hoofdstuk van het Eerste Gedeelte liep bijna uitsluitend over de jongste bezwaren tegen de echtheid. Terwijl het Eerste Hoofdstuk te veel een paraphrase was van den inhoud der Handelingen, had de schrijver zulk een ruime plaats niet mogen toekennen aan de Hoofdbrieven met miskenning van andere Nieuw-Testamentische geschriften (o. a. het Evangelie van Mattheus en de Openbaring van Johannes). Ook zou hij correct gehandeld hebben met zijn uitgangspunt te nemen in de Hoofdbrieven en van hier uit de voorhanden stof te verwerken volgens de tijdsorde van haar ontstaan.

De *Faculteit der Rechtsgeleerdheid* ontving twee antwoorden op de eerste der door haar uitgeschreven prijsvragen, aldus luidende:

»De Faculteit verlangt eene uiteenzetting en beoordeeling van de economische en juridische werking van het voorrecht, in de Nederlandsche wetgeving aan den verhuurder van land toegekend.«

Het eene antwoord was ingezonden onder de zinspreuk: »Tempora mutantur,« het andere onder de zinspreuk:

»Viel Papier, — unöconomisch

»War's nur in der Mitt' beschrieben.«

(Der Trompeter von Säkkingen.)

Het oordeel van de Faculteit over het antwoord, ingezonden onder de zinspreuk »Tempora mutantur«, is niet gunstig. De Schrijver handelt niet over »het voorrecht«, in de Nederlandsche wetgeving aan den verhuurder van land toegekend — maar, dit onderwerp, waarover de prijsvraag liep, onaan-geroerd latende, geeft hij eenige beschouwingen over *bevoorrechtig*, aan den verhuurder verleend door eenige wetsbepalingen uit de Vierde Afdeeling van den titel van huur en verhuur van het Burgerlijk Wetboek. Naast deze bedenking, die zich al dadelijk opdeed, hebben nog de volgende zich doen gelden.

Daargelaten, dat de Schrijver al te zeer heeft uit het oog verloren dat huurder en verhuurder hunne onderlinge rechts-verhouding bij de overeenkomst kunnen regelen en dus de wetsbepalingen alleen werken voor die gevallen, waarin de overeenkomst niet heeft voorzien, levert hij over het door hem behandelde onderwerp weinig belangrijks en is hetgeen hij er over levert niet volledig. Behalve eenige, minder scherp gepreciseerde, bespiegelingen en vele, meestal sterk uitgedrukte, doch zelden nauwkeurig geformuleerde, aanmerkingen op het werk van den wetgever en op het bij dezen onderstelde standpunt of de aan hem toegeschreven beginselen, geeft hij eenige bedenkingen ten beste tegen sommige wetsbepalingen, zonder evenwel die bedenkingen grondig te motiveeren. Omtrent de in die wetsbepalingen volgens zijne zienswijze aan te brengen verbeteringen laat hij onzekerheid bestaan, terwijl hij, ofschoon wijzende op de noodzakelijkheid van het vaststellen van overgangsmaatregelen, verzuimt aan te geven welke overgangsmaatregelen wenschelijk voorkomen.

De draad van het betoog is niet altijd gemakkelijk te volgen en de samenhang der onderdeelen niet altijd gemakkelijk te vatten. En nu de Schrijver zich ten taak had gesteld bevoor-

rechting van den verhuurder van land (die door hem niet altijd van den grondeigenaar wordt onderscheiden) te behandelen, moest hij dat onderwerp vollediger hebben bewerkt en zeker het privilege, dien verhuurder door de wet wegens zijne vorderingen toegekend, niet onaangeroerd hebben gelaten.

In hoofdzaak zijn het deze bedenkingen, waardoor de Faculteit zich ziet weerhouden van het uitspreken van een gunstig oordeel over dit antwoord.

In meer dan één opzicht is het oordeel der Faculteit gunstig over het in de tweede plaats vermelde antwoord, dat werd ingezonden onder de zinspreuk:

»Viel Papier, — unöconomisch

War's nur in der Mitt' beschrieben."

De Schrijver levert een duidelijk gesteld, goed samenhangend en logisch ingedeeld betoog, dat rechtstreeks slaat op de gestelde vraag. Met scherpzinnigheid kiest hij zijne argumenten, in den regel werkt hij die met zorgvuldigheid uit, en met beleid weet hij ze in het licht te stellen, te rangschikken en te resumeeren, zoodat de lezer aan de conclusiën, die er op steunen, meestal waarde moet hechten.

In andere opzichten echter laat dit antwoord te wenschen over. Aan uiteenzetting en beoordeeling der werking — en vooral der economische werking — van het aan den verhuurder van land toegekende voorrecht die van de uitgeschreven prijsvraag het eigenlijke onderwerp uitmaken, heeft de Schrijver niet hoofdzakelijk zijne aandacht geschonken. Hetgeen hij daarover in het midden brengt — hoewel op zichzelf niet onverdienstelijk — is minder volledig. Het blijkt niet, dat op de geschiedenis voldoende acht is geslagen, terwijl van de litteratuur een meer ruim en meer vruchtbaar gebruik kon gemaakt zijn.

Aan het eerste hoofdstuk, inhoudende eene beschrijving van het voorrecht en eene uitlegging van de daarop betrekking hebbende wetsartikelen, is veel zorg besteed en vrij groote uitvoerigheid gegeven, zoodat daarin zelfs uitweidingen worden aangetroffen, die konden, enkele, die wegens haar gebrek aan degelijkheid moesten achterwege zijn gelaten.

Dit hoofdstuk, dat eigenlijk — en terecht — bestemd is om als inleiding te dienen, heeft den omvang verkregen van ruim een derde der geheele verhandeling, zoodat niet alleen de verhouding met de volgende onderdeelen werd verbroken, maar deze bovendien niet voldoende tot hun recht zijn gekomen. Aan de hoofdzaken moest een diepere studie zijn gewijd en de resultaten daarvan moesten zijn medegedeeld. Daardoor zoude, naar de meening van de Faculteit — eene meening, die gegrond is op de verdiensten van het nu geleverde, waarop zij hierboven wees en waaraan zij gaarne hulde brengt, — het antwoord zoozeer in waarde hebben gewonnen, dat het voor eene bekroning had kunnen in aanmerking komen. Intusschen vindt de Faculteit, ofschoon zij niet onvermeld wil laten, dat de Schrijver aan taal en stijl eenige meerdere zorg had kunnen besteden, voldoende reden om hem eene *eervolle vermelding* toe te kennen.

Op de uitnoodiging der Faculteit heeft zich als de schrijver bekend gemaakt de heer

C. J. H. SCHEPEL,

*candidaat in de rechtsgeleerdheid (thans doctorandus in de rechtswetenschap)
aan de Rijk-Universiteit te Groningen.*

De *Faculteit der Geneeskunde* ontving op de eerste door haar uitgeschreven prijsvraag:

»De Faculteit verlangt een zelfstandig onderzoek naar de

wijze van ontstaan der buis van *Müller* bij zoogdieren, zoo mogelijk ook bij den mensch»

één antwoord met de zinspreuk:

»Bestaan is anders worden.«

De verhandeling werd opgeluisterd door een buitengewoon groot aantal uitstekende teekeningen en preparaten. De teekeningen waren echter niet door den Schrijver zelven, maar door eene hem dierbare, bekwame hand vervaardigd, en hierdoor was de Schrijver in staat, binnen den hem gestelden tijd een zoo groot aantal preparaten te bewerken. De eerste en verreweg belangrijkste helft van het uitvoerige stuk is gewijd aan eigen onderzoekingen. Hierin wordt de wijze van ontstaan der buis van *Müller* nagegaan bij Tupaja, den mol, den egel, de spitsmuis, het konijn, de witte en de grijze muis; ook kon in het onderzoek nog een menschelijk embryo worden opgenomen, dat echter voor het onderwerp der prijsvraag nog een weinig te jong was.

De Schrijver heeft getoond een ijverig, nauwkeurig en scherp onderzoeker te zijn. Door zijne belangrijke resultaten is onze kennis van het onderwerp een groote schrede vooruit gebracht en is vooral ook de overeenstemming in de wijze van ontstaan der buis van *Müller* bij hogere en lagere gewervelde dieren duidelijk in het licht getreden.

Met de tweede helft, die aan theoretische beschouwingen is gewijd, kan de Faculteit minder onvoorwaardelijk instemmen. De Schrijver toont, dat hij geheel op de hoogte is van de uitgebreide litteratuur. Lof verdient zijne waardeering van de resultaten van anderen, ook wanneer deze onderling of met de zijne in strijd schijnen. Hij gaat echter te ver, wanneer hij beweert, dat men hetgeen als een feit wordt voorgesteld ook als zoodanig behoort aan te nemen, tenzij men de bron der fout kan aanwijzen.

Uit het feit, dat de overgrootste meerderheid der onderzoekers bij amnioten meent te kunnen vaststellen, dat de buis van *Müller* zelfstandig voortgroeit, zonder toevoer van cellen uit de buis van *Wolff*, terwijl slechts twee of drie anderen, waaronder de Schrijver, bij de door hen onderzochte vormen dien toevoer konden constateeren — uit dit feit komt de Schrijver tot de eigenaardige conclusie, dat de buis van *Müller* zich bij het eene dier geheel zelfstandig, bij het andere grootendeels door toevoer van cellen uit de buis van *Wolff* zou ontwikkelen.

Daar deze conclusie zelfs wordt uitgestrekt — en moet worden uitgestrekt — tot exemplaren van dezelfde species, meent de Faculteit, dat naar andere mogelijkheden behoort te worden omgezien. Men zou het genoemde feit, zonder aan de waarde der verschillende onderzoekingen te kort te doen, bijv. ook kunnen verklaren door aan te nemen, dat de toevoer van cellen uit de buis van *Wolff* aan die van *Müller* dikwijls niet continueel geschiedt, maar dat daarbij tijdperken van werkzaamheid afwisselen met tijdperken van rust.

Van de theoretische uitweidingen van den Schrijver zoude men een groot gedeelte zonder schade kunnen missen, te meer daar bij vele de feitelijke grondslag hoogst onzeker is.

Dit neemt echter niet weg, dat de Faculteit, voornamelijk wegens de groote verdiensten van de eerste helft, niet aarzelt aan den Schrijver den *gouden eerepenning* toe te kennen.

Bij het openen van het naambriefje bleek de schrijver der verhandeling te zijn de heer:

M. J. VAN ERP TAALMAN KIP,

candidaat in de geneeskunde aan de Rijk-Universiteit te Utrecht.

De *Faculteit der Wis- en Natuurkunde* heeft op de door haar gestelde prijsvragen geen antwoord ontvangen.

Evenmin zijn antwoorden ingekomen op de eerste der prijsvragen, door de Faculteiten der Letteren en Wijsbegeerte en der Godgeleerdheid, en op de tweede der prijsvragen, door de Faculteiten der Rechtsgeleerdheid en der Geneeskunde uitgeschreven.

PRIJSVRAGEN,

DOOR

RECTOR EN SENAAAT DER UNIVERSITEIT TE LEIDEN
den 1sten Mei 1893 uitgeschreven.

Overeenkomstig Art. 49 der Wet op het Hooger Onderwijs worden de Studenten aan de Nederlandsche Universiteiten uitgenoodigd hunne krachten te beproeven aan de behandeling van de navolgende onderwerpen, opgegeven door de

Faculteit van Letteren en Wijsbegeerte.

I. De Ciceronis *de Oratore* libris eleganter disputetur atque ita ut et quid Cicero illis scribendis sibi proposuerit appareat, et ipsorum librorum virtutes in clara luce ponantur.

II. Kritische vergelijking van de Javaansche »Menak» en de Maleische »Hikajat Amir Hamzah» met de Arabische en Perzische bronnen.

Faculteit van Godgeleerdheid.

I. De Faculteit verlangt eene verhandeling over het gebruik, de beteekenis en de herkomst van de uitdrukking *ὁ Κύριος*, ter aanduiding van Jezus, in de oud-christelijke

letterkunde; en over hetgeen daaruit is af te leiden voor onze kennis van het oudste Christendom.

II. De Faculteit verlangt eene vergelijking van de zedenleer van LEIBNIZ met die van SPINOZA.

Faculteit van Rechtsgeleerdheid.

I. De Faculteit verlangt eene verhandeling over de beginselen, welke ten aanzien van het leerstuk der *verjaring* in het strafrecht behooren te gelden, en eene kritische beschouwing van de regeling van dit onderwerp in het Nederlandsche recht.

II. De Faculteit verlangt eene beoordeeling van de vóór en tegen *Landnationalisatie* aangevoerde gronden.

Faculteit van Geneeskunde.

I. De Faculteit verlangt een op eigen experimenteel onderzoek steunende kritiek van het werk van JOHN BERRY HAYCRAFT »On the minute structure of striped muscle, with special »reference to a new method of investigation, by means of »»impressions» stamped in collodion». (*Proceedings of the Royal Society* Vol. 49).

II. De Faculteit verlangt eene kritische bespreking der verschillende theorieën omtrent de oorzaak der eclampsie.

Faculteit van Wis- en Natuurkunde.

I. De uitkomsten van vele metingen over de uitstraling, in hare afhankelijkheid van temperatuur en golflengte, worden zeer bevredigend weergegeven door eene formule, die H. F. WEBER in 1888 (*Berliner Sitzungsberichte* bl. 933) heeft medegedeeld. Bij het opstellen daarvan werd van de theoretische beschouwingen van KIRCHHOFF en BOLZMANN (*Wiede-*

mann's *Annalen* Bd. XXII bl. 31 en 291) geen gebruik gemaakt; de theorie was dan ook niet in staat iets te leeren over den vorm der functie, waarmede men hier te doen heeft. Ook thans, na onderzoek van WIEN (*Berliner Sitzungsberichte* 1893 bl. 55), is het vraagstuk theoretisch niet opgelost, maar toch schijnt het wenschelijk, dat de door WEBER vermelde waarnemingen, meer dan het reeds geschiedde, met de theorie worden vergeleken.

De Faculteit wenschte derhalve

- 1°. Eene uiteenzetting en beoordeeling der tot nog toe ontwikkelde theorieën. Oorspronkelijke beschouwingen, die, hoewel zij niet verlangd worden, zeer op prijs zullen worden gesteld, kunnen daaraan wellicht worden toegevoegd.
- 2°. Eene bespreking der bovengenoemde waarnemingen uit een theoretisch oogpunt. De Faculteit meent, dat hierbij de volgende vragen overwogen kunnen worden.
 - a. Hoe hangt, volgens de theorie, bij een lichaam binnen een omhulsel van andere temperatuur, de warmtewisseling samen met de uitstralings- en opslorpingvermogens, hetzij in het algemeen, hetzij in bijzondere gevallen?
 - b. Is het met de theorie vereenigbaar, dat eene formule voor de uitstraling voor alle lichamen denzelfden vorm heeft?
 - c. Kan uit de waarnemingen iets worden afgeleid over het absorptievermogen van andere lichamen?

Met de vermelding dezer vragen wordt niet bedoeld, dat de beantwoording van alle noodzakelijk is; evenmin wil de Faculteit andere uitsluiten, waartoe het onderwerp aanleiding kan geven.

II. Door LOBRY DE BRUYN zijn onlangs (*Recueil des travaux*

chimiques des Pays-Bas T. XI) waarnemingen omtrent de oplosbaarheid van sommige anorganische zouten in watervrijen en in waterhoudenden alcohol medegedeeld, die aangevoerd zouden kunnen worden tot steun van de meening, dat alcohol en water zich samen verbinden; eene meening, die op andere gronden verworpen wordt.

De Faculteit verlangt nieuwe chemische proefnemingen tot toetsing van die meening, benevens een kritisch overzicht van de gronden in 'talgemeen, die er vóór en tegen zijn aangevoerd of aan te voeren, met nauwkeurige opgave van de geraadpleegde oorspronkelijke litteratuur.

De vragen worden beantwoord in de taal, waarin ze gesteld zijn.

De antwoorden, geschreven met eene andere hand dan die van den auteur, worden vóór 1 Mei 1894 toegezonden aan den Secretaris van den Senaat der Universiteit. Zij worden geteekend met eene spreuk en gaan vergezeld van een verzegeld briefje, dat dezelfde spreuk tot opschrift heeft en den naam en het adres des schrijvers bevat.

Op den derden Dinsdag van de maand September 1894 wordt het oordeel der Faculteiten over de ingekomen verhandelingen afgekondigd en aan de schrijvers der meest voldoende antwoorden, die door de Faculteiten der bekroning waardig zijn gekeurd, de gouden eerepenning uitgereikt.

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM.

PRIJSVRAGEN,

UITGESCHREVEN OP 1 MEI 1893 EN DOOR STUDEERENDEN
AAN EENE NEDERLANDSCHE INSTELLING VAN UNI-
VERSITAIR ONDERWIJS TE BEANTWOORDEN
vóór 1 Mei 1894.

Faculteit der Geneeskunde.

De Faculteit verlangt eene kritische beschouwing van het verband tusschen spierarbeid en de frequentie van pols en ademhaling, voornamelijk bij den mensch, door eigen waarnemingen toegelicht.

Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

De faculteit verlangt een uiteenzetting van en een oordeel over:

De beginselen der prijsvorming in Nederlandsche wetten, verordeningen en reglementen. — Zie: F. J. NEUMANN, Die Gestaltung des Preises in Schönberg's Handbuch des politischen Oekonomie.

De bepalingen omtrent inzending enz. zijn dezelfde als de op de vorige pagina vermelde.

De Senaat der Universiteit van Amsterdam,

C. M. KAN,

Rector-Magnificus.

J. A. KORTEWEG,

Secretaris.

REGLEMENT

TOT HET

Gebruik van de Bibliotheek bij elke Rijks-Universiteit.

Art. 1. De bibliotheek is dagelijks, behalve op Zondagen, algemeen erkende christelijke feestdagen en de dagen, waarop de sluiting door curatoren zal zijn bevolen, voor het publiek geopend op de door curatoren aan te wijzen uren, behoudens art. 82, 2^e lid der wet van 28 April 1876 (Stbl. N°. 102).

De bovenbedoelde besluiten van curatoren worden ter algemeene kennis gebracht.

Art. 2. Bezoekers, die hinderlijk zijn voor anderen, of wier aanwezigheid op eenigerlei wijze schade voor de bibliotheek doet duchten, worden, indien ze geen gehoor geven aan de waarschuwing van een beambte, op bevel van den directeur verwijderd.

De directeur kan den zoodanigen bovendien den toegang tot en het gebruik van de bibliotheek voor een daarbij te bepalen tijd ontfeggen, behoudens beroep op curatoren. In de vertrekken der bibliotheek. bureaux en leeskamer daaronder begrepen, mag niet gerookt worden.

Art. 3. Hem, die een werk verlangt te raadplegen, wordt dit in de leeskamer, met bijzondere vergunning van den directeur in de boekerijalen verstrekt door den daartoe aangewezen beambte, nadat hij aan dezen den titel en zoo mogelijk het catalogusnummer van het werk zal hebben opgegeven.

Art. 4. De daartoe met opgave van titel en zoo mogelijk

van catalogusnummer aangevraagde werken worden buiten de bibliotheek in leen gegeven voor een door den directeur te bepalen tijd.

Voor het ter leen zenden van werken aan personen, die niet wonen in de gemeente waar de bibliotheek is gevestigd, wordt telkens de uitdrukkelijke vergunning van den directeur vereischt.

Het uitgeleende werk moet binnen den gestelden termijn door den leener worden terug bezorgd.

Ook vóór het verstrijken van den gestelden termijn is de leener verplicht op de schriftelijke aanvraag van den directeur het aan hem uitgeleende werk onverwijld terug te bezorgen.

Art. 5. Geen werk wordt buiten de bibliotheek in leen gegeven, dan nadat de leener een ontvangstbewijs heeft ondertekend en afgegeven, waarop vermeld zijn :

- a. de titel en het catalogusnummer van het werk;
- b. de staat, waarin het werk ontvangen wordt;
- c. de termijn, waarvoor het wordt uitgeleend;
- d. de datum van ontvangst;
- e. de bijzondere voorschriften krachtens het tweede lid van art. 8 gesteld op het gebruik van handschriften enz.;
- f. de verklaring, dat de leener door de ontvangst van het werk zich aan dit reglement onderwerpt;
- g. de inhoud van het eerste, het derde en het vierde lid van art. 9 en het tweede lid van art. 2 van dit reglement.

Voor elk werk of gedeelte van een werk, indien dit afzonderlijk wordt uitgeleend, wordt een afzonderlijk ontvangstbewijs afgegeven.

Art. 6. Wordt aan iemand, die niet woont in de gemeente waar de bibliotheek is gevestigd, een werk ter leen gezonden, dan wordt het ontvangstbewijs der ondertekening daarbij ingesloten.

Hij is verplicht, onmiddellijk na de ontvangst het bewijs daarvan, ondertekend, franco terug te zenden.

Ontvangt hij een werk in een anderen staat dan waarin het is verzonden, dan teekent hij zulks op het ontvangstbewijs aan.

Art. 7. Hij die met behulp van de bibliotheek een werk vervaardigt, is gehouden, wanneer hij het in druk doet verschijnen, een exemplaar daarvan aan de bibliotheek te geven, tenzij de directeur hem hiervan vrijstelt.

De directeur kan eene schriftelijke belofte tot nakoming dezer verplichting vorderen.

Art. 8. Het is verboden in een werk der bibliotheek te schrijven of daarin eenig teeken of vouw te maken.

Bij het raadplegen van handschriften, boeken met geschreven aantekeningen, kaarten, plaatwerken, zeldzame of kostbare werken, moeten de bijzondere voorschriften in acht genomen worden, die de directeur of de meer bijzonder met het opzicht over die werken belaste beambte daarbij zal geven. Het maken van doortrekken of afbeeldingen is zonder uitdrukkelijke vergunning niet geoorloofd.

Art. 9. Hij, die een werk uit de bibliotheek ten gebruike had tijdens dit te loor ging of beschadigd werd, is tot schadevergoeding gehouden.

Tot schadevergoeding is voorts ieder bezoeker gehouden, die eenige schade aan de bibliotheek of aan de boeken of andere voorwerpen toebrengt.

Van voldane schadevergoeding wordt door den directeur bewijs van kwijting gegeven.

Op hem, die de krachtens dit artikel door den directeur gevorderde schadevergoeding niet ten genoegen van dezen voldoet, is het tweede lid van art. 2 van dit reglement toepasselijk; behoudens de uitspraak des rechters over het bedrag der verschuldigde vergoeding.

Art. 10. Zoodra een uitgeleend werk in de bibliotheek terugkeert, wordt het daarvoor afgegeven ontvangbewijs teruggegeven of desverlangende ten koste van den leener teruggezonden.

Bij vermoeden van schade, geeft de directeur in de plaats van het ontvangbewijs eene verklaring, inhoudende wanneer het werk is terugontvangen. In dat geval ontvangt de leener het ontvangbewijs eerst na vereffening der zaak terug.

Art. 11. Verlangen meer dan één persoon tegelijk het-

zelfde werk te gebruiken, dan wordt de volgorde, waarin zij het mogen ontvangen, door den directeur bepaald.

Art. 12. De directeur wijst de werken aan, die hetzij om hunne kostbaarheid of zeldzaamheid, hetzij omdat ze dagelijks in de bibliotheek noodig zijn, niet dan met zijne uitdrukkelijke vergunning buiten de bibliotheek zullen worden in leen gegeven.

Art. 13. Curatoren kunnen voorschrijven dat gedurende een door hen te bepalen tijd geene werken buiten de bibliotheek uitgeleend worden.

Op zulk een besluit is het tweede lid van art. 1 toepasselijk.

Art. 14. Alle kosten op het gebruik van boeken, handschriften, platen of kaarten vallende, komen ten laste van den gebruiker.

Art. 15. De directeur is bevoegd ook aan personen, die niet vallen onder de bepalingen van het 2^e lid van art. 2, of het laatste lid van art. 9, den toegang tot en het gebruik van de bibliotheek te ontzeggen of het gebruik voor hen te beperken, behoudens beroep op den Minister van binnenlandsche zaken.

Art. 16. De directeur wijst den beambte aan, die hem bij de toepassing van de artikelen 2, eerste lid, 3, 9, 10, tweede lid, 11 en 15 zoo noodig vervangt.

Art. 17. Op het gebruik der werken, die aan de bibliotheek in bruikleen zijn afgestaan, is dit reglement van toepassing voor zoover de overeenkomst met den eigenaar geen afwijking noodzakelijk maakt; voor die gevallen stelt de directeur onder goedkeuring van curatoren, voor zooveel noodig, bijzondere bepalingen vast.

Art. 18. Zoo het den directeur blijkt, dat iemand overleden is, die één of meer werken van de bibliotheek in gebruik had, of dat één of meer werken aan de bibliotheek behorende zich in een auctie of in een erfhuis bevinden, dan geeft hij aan curatoren daarvan kennis en doet dadelijk de noodige stappen om die werken terug te bekomen.

Art. 19. Dit reglement is toepasselijk op het gebruik van de werken der bibliotheek, die tijdelijk in andere inrichtingen der Universiteit zijn gedeponeerd. In die inrichtingen geschiedt de raadpleging dier werken niet dan met uitdrukkelijke toestemming van den ambtenaar met het beheer over die inrichting belast; daarbuiten worden zij niet uitgeleend dan door tusschenkomst en met uitdrukkelijke toestemming van den directeur der bibliotheek.

Art. 20. Afdrukken van dit reglement en van de bijzondere bepalingen, vastgesteld krachtens art. 17, worden in de bibliotheek op eene voor de bezoekers zichtbare wijze aangeplakt of opgehangen. Aan hem, die voor het eerst een werk buiten de bibliotheek in leen ontvangt, wordt desverlangend een afdruk tegen ontvangbewijs kosteloos verstrekt.

's Gravenhage, 6 Juni 1883.

Overeenkomstig de geparafeerde minuut.

De Secretaris-Generaal,
HUBRECHT.

De bibliotheek (Wittevrouwenstraat) is alle werkdagen geopend van 11—4 uur, behalve Zaterdags, in de maanden November—April, wanneer zij van 10—3, en in de vacantie, wanneer zij van 1—3 uur geopend is.

RIJKSBEURZEN.

Ingevolge art. 50 H. O. worden aan elke Universiteit 6 beurzen van Rijkswege verleend, ieder van f 800 ter ondersteuning van onvermogene studenten van buitengewonen aanleg. Deze beurzen worden voor slechts één jaar (1 Sept. — 31 Aug.) verleend, het genot daarvan kan echter aan den begiftigde opnieuw worden toegekend.

In Mei geven curatoren door middel van aanplakking in het Universiteitsgebouw aan de studenten kennis of er beurzen beschikbaar komen.

Studenten die voor een beurs verlangen in aanmerking te komen moeten daarvan doen blijken bij een op zegel geschreven adres aan den Minister van binnenlandsche zaken, dat vóór 1 Juni bij den secretaris van curatoren moet worden ingediend. Later ingezonden adressen komen niet in aanmerking.

Studenten die het eindexamen bij een Gymnasium of het Staatsexamen bedoeld in art. 12 H. O. niet hebben afgelegd en die zich hebben verbonden voor den geneeskundigen dienst bij het leger, de vloot of in de Koloniën komen voor een beurs niet in aanmerking.

VICARIE-BEURZEN.

De inkomsten van de St. Joris-vicarie te Amersfoort worden jaarlijks onder 5 studenten der Utrechtsche Universiteit verdeeld. Het bedrag dezer inkomsten is afwisselend. In de laatste jaren bedroeg het ruim f 300 voor iederen begiftigde.

De begeving dezer beurzen geschiedt op dezelfde wijze als die der Rijksbeurzen.

ALGEMEENE BEPALINGEN

OMTRENT

Colleges, Examina, Promotiën, Enz.

1°. De lokalen, waarin de verschillende colleges gegeven worden, zijn opgegeven in de lijst der college-uren.

2°. Het recht tot het bijwonen van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren wordt verkregen door inschrijving bij den Rector Magnificus. De inschrijving geschiedt kosteloos; zij geldt voor het studiejaar, waarin zij is geschied, en geeft voor dat jaar recht op toegang tot alle lessen aan elke Rijks-Universiteit zonder onderscheid, alsmede tot alle inrichtingen en verzamelingen der Universiteiten op de voorwaarden bij het *Reglement* op het beheer en het gebruik van die inrichtingen en verzamelingen vastgesteld.

De Rector Magnificus gaat niet over tot de inschrijving, tenzij hem het bewijs is vertoond, dat de belanghebbende f 200 in 's Rijks schatkist bij een van 's Rijks Betaalmeesters heeft gestort, of dat hij tot de promotie is toegelaten, een Rijksbeurs geniet of ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren f 800 heeft betaald.

3°. Voor studenten aan de te Utrecht gevestigde *Instelling voor Hooger Onderwijs in de Godgeleerdheid tot vorming van Evangeliedienaren voor de Nederlandsch Hervormde Kerk* brengen de bovengenoemde sommen f 100 en f 400.

De Rector Magnificus gaat tot hunne inschrijving niet over dan nadat zij, of zijn zij minderjarig hun vader of voogd, zich

schriftelijk hebben verbonden ¹⁾ tot betaling van *f* 200, in geval de ingeschrevene tot eenig examen bij eene faculteit, die der Godgeleerdheid uitgezonderd, zal zijn toegelaten, en wel vóór het afleggen van dat examen.

Bij gebreke dier inschrijving zijn zij niet gerechtigd tot den toegang hierboven vermeld.

4°. Aan hem, die ten hoogste twee lessen van hoogleeraren of lectoren wenschte te volgen, kan daartoe door curatoren der Universiteit telkens voor één studiejaar verlof worden verleend. Dit verlof wordt alleen verleend aan NIET-STUDENTEN.

Ook in dit geval wordt inschrijving bij den Rector Magnificus gevorderd, die daartoe niet overgaat tenzij hem het bewijs is vertoond, dat het verlof van curatoren verkregen is en dat voor iedere les *f* 30.— (en zoo de les in een halfjarigen cursus gegeven wordt *f* 15.—) in 'sRijks schatkist bij een van een 'sRijks Betaalmeesters is gestort.

Na de inschrijving verstrekken curatoren aan den belanghebbende eene verklaring tot welke inrichtingen en verzamelingen der Universiteit hij kan worden toegelaten op de voorwaarden bij het *Reglement* op het beheer en het gebruik van die inrichtingen en verzamelingen vastgesteld.

5°. Van iedere inschrijving geeft de Rector Magnificus een door hem ondertekend bewijs af in den vorm door den Minister van binnenlandsche zaken bepaald.

6°. Hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, eens of meermalen het onderwijs aan eene Rijks-Universiteit bijwoont, wordt gestraft met eene geldboete van *f* 200.— tot *f* 250.— voor de eerste maal; bij herhaling met eene geldboete van *f* 250.— tot *f* 300.—; en vervolgens telkens met eene geldboete van *f* 500.—.

7°. Voor het afleggen van elk examen wordt *f* 50.— betaald. Aanvullings-examens bij verandering van studievak kosten *f* 10.—.

1) Gedrukte formulieren op zegel voor deze verbintenis zijn verkrijgbaar a *f* 0.50 bij de Pedellen.

De betaling der examengelden heeft plaats op dezelfde wijze als die der inschrijvingsgelden.

Voor het afleggen van het arts- en apothekers-examen wordt in handen van den voorzitter der commissie f 25 betaald.

Bij alle examens wordt in geval van afwijzing, voor de eerste herhaling geen betaling gevorderd.

Voor het afleggen van een examen is het ingeschreven zijn bij den Rector Magnificus geen vereischte.

8°. Tot het afleggen van examens wordt gelegenheid gegeven:

I. In de faculteiten der *Godgeleerdheid*, der *Rechtsgeleerdheid* en der *Letteren* en *Wijsbegeerte*, voor alle examens ten allen tijde;

II. In de overige *faculteiten*:

Voor de *candidaats-examens* zes weken vóór en vier weken na de zomer-vacantie, behoudens de bevoegdheid der faculteiten om ook op andere tijden te examineeren;

Voor de *doctorale examens* ten allen tijde.

Gedurende de vacantiën worden geene examens afgelegd.

9°. *Alle doctorale examens* worden in twee gedeelten gesplitst, die met tusschenruimte van minstens 24 uren en hoogstens 14 dagen, telkens door de faculteit te bepalen, worden afgelegd.

De faculteit is bevoegd in bijzondere omstandigheden de tusschenruimte te verlengen. Voor zooveel noodig wordt door de faculteit tevens bepaald, waarover elk gedeelte van het examen zal loopen.

Na gunstigen afloop van het eerste gedeelte worden den candidaat door de faculteit een of meer onderwerpen betreffende de wetenschap, waarin het doctoraat verlangd wordt, opgegeven, door hem schriftelijk te behandelen en bij het tweede gedeelte voor de faculteit te verdedigen.

Ingeval niet beide gedeelten binnen den voorgeschreven termijn met goed gevolg worden afgelegd, wordt aan hem, die bij het eerste gedeelte voldaan heeft, hiervan bij het einde van het tweede gedeelte een bewijs uitgereikt, tegen overlegging waarvan hij tot het tweede gedeelte afzonderlijk, mits aan dezelfde universiteit, weder wordt toegelaten.

10°. De *promoties* zijn naar keuze van den doctorandus *publiek* of *privaat*, en geschieden *kosteloos*.

EEN THEOL. STUD.

legt vóór zijn candidaats-examen de volgende examina af:

- 1°. *Eind-Examen* van een Gymnasium of *Staats-examen*.
- 2°. *Suppletoir-examen* in de Hebreeuwsche taal en de Hebreeuwsche Antiquiteiten.

Candidaats-examen.

(Twee gedeelten, elk één uur).

1ste Gedeelte. Examen in de *Geschiedenis der Godsdiensten* in het algemeen, de *Geschiedenis der Leer aangaande God*, de *Uitlegging van het O. T.* (historische geschriften) en de *Israëlitische Letterkunde* (in hare hoofdtrekken).

2de Gedeelte. Examen in de *Wijsbegeerte van den Godsdienst*, de *Geschiedenis van het Christendom*, de *Uitlegging van het N. T.* (historische geschriften) en de *Oud-Christelijke Letterkunde* in hare hoofdtrekken.

De tijdruimte tusschen het eerste en het tweede gedeelte gaat een jaar niet te boven, behoudens de bevoegdheid der faculteit om dien termijn te verlengen, ingeval ziekte of andere redenen het afleggen van het examen onmogelijk maken. De twee gedeelten moeten aan dezelfde universiteit worden afgelegd.

Doctoraal-examen.

(Twee gedeelten, elk één uur.)

Examen in de uitlegging van vooraf opgegeven *Hoofdstukken uit het O. en N. T.*, de *Geschiedenis van den Israëlitischen Godsdienst*, de *Geschiedenis der Leerstellingen van den Christelijken Godsdienst* en de *Zedekunde*.

Door de faculteit wordt bepaald, waarover elk gedeelte van

het examen zal loopen. Zie verder algemeene bepalingen 9°. (pag. 127).

De promotie.

Vereischt is het schrijven en verdedigen van een *Proefschrift* met minstens *twaalf Stellingen*.

Voorbereidend kerkelijk-examen.

(Minstens één uur.)

Examen in de *Bijbelsche Godgeleerdheid, de leerstellige Godgeleerdheid, de Geschiedenis der Nederlandsche Hervormde Kerk en hare Instellingen* en de *Geschiedenis der Christelijke Zending*.

Proponents-examen.

(Voor het examineeren van éénen candidaat 3 uren, voor dat van twee gelijktijdig 4 uren.)

Vereischten, behalve f 25.—;

1°. Bewijs van met goed gevolg afgelegd theol. cand. examen en voorbereidend kerkelijk examen.

2°. Bewijs, dat men met vrucht de lessen van de kerkelijke hoogleeraren heeft bijgewoond, gedurende 2 jaar over de *practische Godgeleerdheid* met de daarbij behoorende oefeningen, gedurende 1 jaar over *Ned. Herv. Kerkrecht*, en voor zoover zij gegeven zijn, de lessen over de *Oordeelkunde* en *Uitlegkunde des Bijbels*, de *Bijbelsche Geschiedenis* en de *Christelijke Zedekunde*.

3°. Bewijs, dat men aan eene Nederlandsche universiteit heeft gevolgd:

Gedurende 3 jaren de lessen in de *Uitlegging* van het O. en N. T.; of gedurende 2 jaren aan eene Nederlandsche Universiteit en gedurende een derde jaar aan eene buitenlandsche wettig erkende inrichting van Hooger Onderwijs;

Gedurende één jaar de lessen in de *Encyclopaëdie der Godgeleerdheid*, in de *Geschiedenis van den Israëlitischen*

Godsdienst, in de *Geschiedenis der Leerstellingen van den Christelijken Godsdienst*, in de *Zedekunde*, in de *Logica* en in de *Nederlandsche Taal*. (Dit laatste sedert 14 Januari 1887).

Dispensatie van deze bepaling wordt verleend aan hen, die bewijzen, dat deze of gene der genoemde lessen gedurende den tijd hunner studie in de Godeeleerdheid aan de Hoogeschool niet gegeven zijn.

Lessen, gegeven in een halfjarigen cursus, worden den examinandus voor een geheel jaar toegerekend.

4°. Bewijs van éénmaal onder voorzitting van een hoogleeraar gepredikt te hebben, na een goed afgelegd voorbereidend kerkelijk examen.

5°. Bewijs van goed zedelijk gedrag door de kerkelijke hoogleeraren afgegeven.

6°. *Kerkelijke attestatie*, mede inhoudende dat de examinandus meer dan *twee* jaren lidmaat is van de Hervormde Kerk.

De bewijzen sub 3°. worden niet gevorderd van theol. doctoren.

Het proponent-examen wordt afgenomen door de provinciale kerkbesturen op den eersten Woensdag van de maanden Mei, September en November.

Het gaat over de volgende vakken:

1°. *De Uitlegging des Bijbels*. Daartoe worden zes weken vóór den tijd van het examen den examinandus opgegeven drie hoofdstukken uit het O. T., waarbij hij de vertaling der LXX vergelijkt, en twee hoofdstukken uit het N. T., terwijl hij tevens bedreven moet zijn in het vertalen en verklaren van de historische boeken des N. T.

Bij deze uitlegging zal hij blijken hebben te geven van genoegzame bekendheid met de Geschiedenis der Bijbelboeken, waaruit deze hoofdstukken zijn genomen en van geoefendheid in de Bijbelsche oordeelkunde.

Voor dit gedeelte van het examen is ten minste één uur, of zoo er twee gelijktijdig geëxamineerd worden, ten minste anderhalf uur bestemd.

Geeft hij daarbij naar het oordeel van de meerderheid der stemhebbende leden van het kerkbestuur geen voldoende blijken van kennis, zoo wordt hij zonder voortzetting van het examen afgewezen.

2°. *De Bijbelsche Geschiedenis en de Bijbelsche Godgeleerdheid*, inzonderheid het leven en de prediking van Jezus.

3°. *De leerstellige Godgeleerdheid, de Geschiedenis van de Leerstellingen der Christelijke Kerk en de Geschiedenis der Christel. bijzonder der Ned. Hervormde Kerk en hare Leerstellingen.*

4°. *De Christelijke Zedekunde.*

5°. *De practische Godgeleerdheid met de Beginselen van het Ned. Herv. Kerkrecht,*

Eene maand te voren dient de examinandus eene door hem opgestelde leerrede in bij den secretaris van het kerkbestuur, die haar onder de examinatoren rond zendt. Wanneer de ge-examineerde bevonden wordt aan de vereischten bij het examen niet te voldoen, wordt hij afgewezen. Geen toelating heeft plaats, dan nadat zich ten minste twee derden der stemhebbende leden daarvoor verklaard hebben.

Na afwijzing verloopt er ten minste een jaar, voordat het examen wordt hervat. Na de derde afwijzing wordt geen hernieuwd examen meer toegestaan.

EEN JUR. STUD.

legt vóór zijn candidaats-examen af het *eind-examen* van een Gymnasium of *Staats-examen*.

Candidaats-examen voor Rechtswetenschap en Staatswetenschap.

(1½ uur)

Examen in *de Encyclopaedie der Rechtswetenschap, de Geschiedenis en Grondbeginselen van het Romeinsche Recht en de Grondbeginselen der Staathuishoudkunde.*

Doctoraal-examen.

(Twee gedeelten, elk 1 uur.)

A. In de Rechtswetenschap:

a. het Nederlandsch burgerlijk recht en de hoofdbeginselen van de Nederlandsche burgerlijke rechtsvordering;

- b. het handelsrecht;
- c. het Nederlandsche staatsrecht,
- d. het strafrecht en de hoofdbeginselen van de Nederlandsche strafvordering.

De vakken onder a. en b. vormen het eerste, die onder c. en d. het tweede gedeelte van het examen.

B. In de staatswetenschap:

- a. het staatsrecht;
- b. de staatsinstellingen van Nederland en zijne koloniën en overzeesche bezittingen;
- c. het volkenrecht;
- d. de hoofdbeginselen van het Nederlandsch burgerlijk-, handels- en strafrecht;
- e. de staathuishoudkunde;
- f. de theorie der statistiek.

De vakken onder a. en b. vormen het eerste, onder c., d., e., en f. het tweede gedeelte van het examen.

De promotie.

(Voor ieder der twee doctoraten 1 uur.)

Vereischte is voor ieder der twee doctoraten het schrijven en verdedigen van een *Proefschrift* met minstens *twaalf stellingen*. Het schrijven van een proefschrift is niet verplicht voor de doctoren in de rechtswetenschap ter verkrijging van het doctoraat in de staatswetenschap, en voor de doctoren in de staatswetenschap ter verkrijging van het doctoraat in de rechtswetenschap.

De zoodanigen zijn, wanneer zij ter verkrijging van het tweede doctoraat geen proefschrift begeeren te vervaardigen, verplicht tot het schrijven van minstens vier en twintig stellingen.

EEN MED. STUD.

legt de volgende voorbereidende examina af:

- A. 1°. *Eind-examen* van een Gymnasium of *Staats-examen*.

- 2°. Examen in de *Natuurkunde*, de *Scheikunde*, de *Plantkunde* en de *Dierkunde*.

of:

- B. (Zie art. 4, wet van den 25sten December 1878, gewijzigd bij de wet van 12 December 1892).

1° a. *Eind-examen* van eene hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus.

b. *Toelatings-examen* tot de 5de klasse van een gymnasium met zes-jarigen cursus, afgelegd vóór 1 Jan: 1894.

c. Een bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur te bepalen examen, om voldoende bewijzen te leveren, dat zij tot de beoefening der natuurkundige wetenschappen genoegzaam zijn voorbereid. (Litterarisch-mathematisch examen).¹⁾

- 2°. Het *eerste natuurkundig examen*, loopende over *Natuurkunde*, *Scheikunde* en *Plantkunde*.

A. **Candidaats-examen.**

(3 uren.)

Anatomische en *microscopisch-anatomische Demonstratie* (1 uur).

Examen in *Ontleedkunde*, *Physiologie* en *Weefselleer* (1 uur).

Examen in algemeene *Ziektekunde* en *Pharmacognosie* (1 uur).

of:

B. **Tweede natuurkundig-examen.**

Vereischten als onder A meegedeeld.

A. **Doctoraal-examen.**

a. In de Geneeskunde (4¹/₂ uur.)

Examen in *ziekttekundige Ontleedkunde* met *Demonstratie* (1 uur).

1) Dit examen is afgeschaft bij de wet van 12 Dec. 1892, in werking tredend op 1 Jan. 1894.

Examens in *bijzondere Pathologie, Therapie en Pharmacodynamiek* (1 uur).

Geneeskundige *praktijk aan het ziekbed* (1 uur).

Examen in theoretische *Heel- en Verloskunde* (1 uur) en *Gezondheidsleer* ($\frac{1}{2}$ uur).

b. In de Heelkunde (3 uren).

Examen in *Heelkunde* (theoretisch en practisch) en *operatieve Heelkunde*.

Om tot dit examen te worden toegelaten wordt het bewijs gevorderd, dat het doctoraal-examen in de geneeskunde met gunstig gevolg is afgelegd.

c. In de Verloskunde (3 uren).

Examen in *Verloskunde* en de *Leer der Vrouwenziekten* (theoretisch en practisch, 2 uren).

en in de *operatieve Verloskunde* (1 uur).

Om tot dit examen te worden toegelaten wordt het bewijs gevorderd, dat het doctoraal-examen in de geneeskunde met goed gevolg is afgelegd.

B. Theoretisch geneeskundig-examen.

- a. de *ziektkundige Ontleedkunde*;
- b. de *Pharmacodynamiek*;
- c. de *bijzondere Pathologie en Therapie*;
- d. de *Gezondheidsleer*;
- e. de *theoretische Heelkunde*;
- f. de *theoretische Verloskunde*.

De promotie.

(1 uur).

Vereischte is voor ieder der 3 doctoraten het schrijven en verdedigen van een *Proefschrift* met minstens *twaalf Stellingen*.

Het schrijven van een proefschrift is niet verplicht voor doctoren in de geneeskunde ter verkrijging van het doctoraat in de heelkunde of van dat in de verloskunde.

Doctoren in de geneeskunde zijn, wanneer zij ter verkrijging van een der andere doctoraten geen proefschrift begeeren te vervaardigen, verplicht tot het schrijven van minstens vier en twintig stellingen.

Tot toelating in de practijk wordt nog gevorderd van:

A. en B. Het practisch arts-examen.

(Zie art. 1, Wet 25 December 1878).

- 1°. bewijzen van practische kennis aan het ziekbed;
 - 2°. bewijzen van bekwaamheid in het verrichten van heel- en verloskundige kunstbewerkingen;
 - 3°. in het gereedmaken van recepten.
- Het wordt gesplitst in:
- 1°. algemeen geneeskundig gedeelte;
 - 2°. heel- en verloskundig gedeelte.

Voor de toelating tot het eerste gedeelte moet de verklaring worden overgelegd van een hier te lande bevoegd geneeskundige, dat de candidaat gedurende minstens 2 jaren de genees- en heelkundige behandeling van zieken gevolgd heeft, en voor de toelating tot het tweede gedeelte het bewijs, dat hij, in tegenwoordigheid van een bevoegd verloskundige hier te lande, minstens tien gewone en twee buitengewone verlossingen verricht heeft.

Ingeval niet beide gedeelten gelijktijdig met goed gevolg worden afgelegd, wordt aan hem, die bij het eerste gedeelte voldaan heeft, hiervan een bewijs uitgereikt, tegen overlegging waarvan hij tot het tweede gedeelte afzonderlijk wordt toegelaten.

EEN PHIL. STUD.

legt vóór zijn kandidaats-examen het *eind-examen* van een Gymnasium of *Staats-examen* af.

Candidaats-examen.

(Minstens 1 uur.)

a. In de Wis- en Sterrekunde.

Examen in de *Wiskunde* (hoogere stekunde, analytische meetkunde, beschrijvende meetkunde, differentiaalrekening), de *Sterrekunde*, de *Natuurkunde*, de *Scheikunde* en de *Delfstofkunde*.

b. In de Wis- en Natuurkunde.*c.* In de Scheikunde.*d.* In de Aard- en Delfstofkunde.

b c. en *d.* Examen in dezelfde vakken als bij *a.*, bovendien examen in de *Plantkunde*, en de *Dierkunde*, desverkiezende later af te leggen.

Het candidaats-examen *d.* geeft toegang tot al de doctorale examens, hieronder vermeld.

e. In de Plant- en Dierkunde.

Examen in de *Wiskunde* (beginselen der hoogere stekunde en der analytische meetkunde), de *Natuurkunde*, de *Scheikunde*, de *Plantkunde*, de *Dierkunde* en de *Aard- en Delfstofkunde*.

f. In de Artsenijkunde.

Examen in de *Natuurkunde*, de *Scheikunde*, de *Plantkunde*, de *Dierkunde* en de *Delfstofkunde*.

Doctoraal-examen.

(Minstens 1 uur.)

a. In de Wis- en Sterrekunde.

Examen in de *hoogere Wiskunde* (integraalrekening, waarschijnlijkheidsrekening, in hare toepassing op de Natuurkundige wetenschappen), de *theoretische Mechanica*, de *Sterrekunde* en de *Natuurkunde*.

b. In de Wis- en natuurkunde.

a. Examen in de *hoogere Wiskunde* (integraalrekening en theorie der functiën, waarschijnlijkheidsrekening in hare toepassing op de Natuurkundige wetenschappen,) de *theoretische Mechanica* en de *Natuurkunde*.

β. Examen in de *hoogere Wiskunde* (integraalrekening, waarschijnlijkheidsrekening, in hare toepassing op de Natuurkundige wetenschappen), de *theoretische Mechanica*, de *Natuurkunde*, de *practische Scheikunde* en de *Meteorologie*.

Het examen *a* of *β* wordt afgelegd naar keuze van den candidaat, al naar mate deze zich meer op het wiskundige of op het experimenteele gedeelte zal hebben toegelegd.

De na het afleggen dezer tweeërlei doctorale examens en na de promotie uit te reiken doctorale diploma's zijn eensluidend.

c. In de *Scheikunde*.

Examen in de *Scheikunde*, de *Natuurkunde* en de *Kristallographie*.

Examen in de *Aardkunde*, de *Delfstofkunde* en de *Palaeontologie*.

d. In de *Plant- en Dierkunde*.

Examen in de *Plantkunde*, de *Dierkunde* en de *Palaeontologie*.

e. In de *Artsenijbereidkunde*.

Examen in de *pharmaceutische Scheikunde*, de *pharmaceutische Plant- en Dierkunde*, de *Vergifteleer* en de *Analytische Scheikunde*.

De promotie.

(1 uur.)

Vereischte is voor elk der zes doctoraten het schrijven en verdedigen van een *Proefschrift* met minstens *twaalf Stellingen*. Het schrijven van een proefschrift is niet verplicht voor doctoren in een of meer onderdeelen van deze faculteit ter verkrijging van het doctoraat in een of meer andere onderdeelen. Zij zijn, wanneer zij geen proefschrift begeeren te vervaardigen, verplicht tot het schrijven van minstens vier en twintig stellingen.

Door de phil. fac. worden nog de volgende examina afgenomen:

- a. *Medisch-Propaëd-examen.*
- β. De *Examina* der stud. in de Pharmacie.

EEN STUD. IN DE PHARMACIE.

moet, om tot het *Theoretisch apothekers-examen* te worden toegelaten, het *eerste natuurkundig-examen* met goeden uitslag hebben afgelegd of met hen, die dit hebben afgelegd, gelijk staan, en bovendien bewijzen geleverd hebben van kennis der beginselen van de natuurlijke geschiedenis van dieren en delfstoffen. (Zie voor het 1ste natuurk. ex. pag. 133 van dezen Almanak.)

Het theoretisch apothekers-examen

- omvat: a. de Artsenijbereidkunde;
 b. de Toxicologie;
 c. Analytische Scheikunde.

Voor

Het practisch apothekers-examen

worden gevorderd voldoende bewijzen van practische kennis der artsenijbereidkunde en der scheikundige analyse, zoo in de apotheek als in het laboratorium.

Voor de toelating tot dit examen moet worden overgelegd de verklaring van een hier te lande bevoegd apotheker, dat de candidaat gedurende ten minste *twee* jaren de beoefening der artsenijbereidkunst onder de leiding van zulk een bevoegde gevolgd heeft.

EEN LITT. STUD.

legt vóór zijn Candidaats-examen het *eind-examen* van een Gymnasium of *Staats-examen* af.

Candidaats-examen.

(Hoogstens 2 uren.)

a. In de Klassieke Letterkunde.

Examen in de grammaticale behandeling van *Latijnsche* en *Grieksche Schrijvers*, de *Geschiedenis der Grieken* en die der *Romeinen*, met die der ontwikkeling van hunne staatsinstellingen, letteren, wijsbegeerte en kunst.

b. In de Semitische Letterkunde.

Examen in de grammaticale behandeling van een of meer *Arabische*, *Hebreeuwsche* of *Arameesche Schrijvers*, de *Geschiedenis* en *Oudheden der Israëlieten* en den *Oorsprong* en de *Instellingen van den Islam*.

c. In de Nederlandsche Letterkunde.

Examen in de *Nederlandsche taal* (geschiedenis, spraak-kunst, stijl), het *Middel-Nederlandsch*, het *Gothisch*, de *Vaderlandsche Geschiedenis*, de *Algemeene Geschiedenis* van de middeleeuwen en den nieuweren tijd en, in verband daarmee, in de *Politieke Aardrijkskunde*.

d. In de Taal- en Letterkunde van den Oost-Indischen Archipel.

Examen in het *Arabisch*, de *instellingen van den Islam*, het *Sanskriet*, de *Indische Oudheidkunde* en de *physische Aardrijkskunde van den Indischen Archipel*.

e. In de Wijsbegeerte.

Examen in de *Redeneerkunde*, de *Zielkunde* en de *Geschiedenis van de Wijsbegeerte der Grieken en Romeinen*.

Doctoraal-examen.

(Hoogstens 2 uren.)

a. In de Klassieke Letterkunde.

Examen in de philologisch-critische behandeling van *Latijnsche en Grieksche Schrijvers*, de *Algemeene Geschiedenis* der oudheid en, in verband daarmede, de *Aardrijkskunde*.

b. In de Semitische Letterkunde.

Examen in de *Geschiedenis der Semitische Volken* en hunner *Letterkunde* en de philologisch-critische behandeling van *Ara-bische, Hebreeuwsche* of *Arameesche Schrijvers*, ter keuze van den candidaat.

c. In de Nederlandsche Letterkunde.

Examen in de beginselen van het *Sanskriet*, der *vergelijkende Indo-Germaansche Taalwetenschap* in 't algemeen en der *Germaansche* in het bijzonder: het *Angelsaksisch* of *Middel-Hoogduitsch* ter keuze van den candidaat, en de *Nederlandsche Letterkunde* (geschiedenis, aesthetische critiek).

d. In de Taal- en Letterkunde van den Oost-Indischen Archipel.

Examen in de *Maleische* en de *Javaansche Taal- en Letterkunde*, de *Algemeene Taalkunde van den Indischen Archipel*, en de *Geschiedenis, Letterkunde, Oudheden, Instellingen, Zeden en Gewoonten der Volken van het Maleische ras*.

e. In de Wijsbegeerte.

Examen in de *Geschiedenis der middeleeuwsche en der nieuwere Wijsbegeerte* en de *Metaphysica* in haren vollen omvang en toepassing.

De promotie.

(1 uur.)

Vereischte is voor elk der vijf doctoraten het schrijven van een *Proefschrift* met minstens *twaalf Stellingen*.

Het schrijven van een proefschrift is niet verplicht voor doctoren in een of meer der onderdeelen van deze faculteit ter verkrijging van het doctoraat in een of meer andere onderdeelen.

Zij zijn, wanneer zij geen proefschrift begeeren te vervaardigen, verplicht tot het schrijven van minstens vier en twintig stellingen.

VEREENIGING

TOT

INSTANDHOUDING VAN HET OUD-STUDENTENFONDS.

Bestuur:

Dr. A. Vrolik, *Eere-President.*

Mr. W. H. de Beaufort, *President.*

Mr. G. van Tienhoven, *Vice-President.*

Mr. W. H. J. Royaards, *Secr.-Penningm.*

en 12 bestuursleden.

UITTREKSEL UIT DE STATUTEN.

ART. 1.

De Vereeniging, den titel voerende van »Vereeniging tot Instandhouding van het Oud-Studentenfonds« is gevestigd te Utrecht en heeft ten doel de bevordering van den bloei van de Utrechtsche Rijksuniversiteit:

- 1°. door de aanschaffing van boekwerken en instrumenten;
- 2°. door het geven van subsidie aan studenten van gemelde Hoogeschool voor wetenschappelijke onderzoekingen zoowel hier te lande als in den vreemde;
- 3°. en verder door al wat overeenkomstig deze statuten tot

bereiking van vermeld doel zal geacht worden oorbaar en nuttig te zijn.

ART. 3.

Het fonds bestaat uit:

- a. De bijdragen der leden;
- b. Alle andere giften; geschenken en legaten.

ART. 4.

Leden der Vereeniging zijn Oud-Studenten:

- a. Die hebben uitgemaakt de Hoofdcommissie van Oud-Studenten, welke tot het in het leven roepen van dit fonds hebben samengewerkt.
- b. Die tot het fonds bijdragen door eene gift in eens van tenminste f50.
- c. Die jaarlijks ten minste f5 bijdragen.

ART. 11.

Indien de bovengenoemde bestemming van het fonds mocht vervallen, zal het fonds moeten worden beheerd ten bate van of gegeven aan eene instelling, ter bevordering van wetenschappen of kunsten en gevestigd in de stad Utrecht.

De wijze waarop dit zal geschieden, moet in eene algemeene vergadering van leden worden vastgesteld.

VERSLAG

OMTRENT DEN TOESTAND DER

Vereeniging tot Instandhouding van het Oud-studentenfonds.

Gedurende het jaar 1892—1893.

Hoogst ongaarne zouden wij dit jaar de Utrechtsche Studenten Almanak wederom in het licht geven, zonder met een enkel woord de lotgevallen van deze schoone en nuttige Vereeniging gememoreerd te hebben. Wel is het ons niet vergund groote fata te vermelden of ingrijpende maatregelen op te noemen, maar toch moet er met vreugde erkend worden, dat de Vereeniging tot Instandhouding van het Oud-Studentenfonds met langzamen, doch zekeren tred den eenmaal ingeslagen weg van bloei en vooruitgang bewandelt.

Het Bestuur onderging eenige wijziging. De Heer Dr. A. Vrolik bedankte om gezondheidsredenen voor de betrekking van Voorzitter en werd door de Algemeene vergadering van 10 Oct. 1892 tot *Eere-Voorzitter* benoemd. In zijn plaats werd tot Voorzitter gekozen Mr. W. H. de Beaufort, terwijl de vacature ontstaan door het overlijden van den Heer Jhr. Mr. P. J. A. M. van der Does de Willebois, vervuld werd door de benoeming van den Heer Mr. M. Mees te Rotterdam.

De Algemeene Vergadering van 10 Oct. 1893 besloot verder de beschikbare gelden over 1892/92 bij het kapitaal te voegen,

waardoor het bedrag op het Grootboek Nationale Schuld à $2\frac{1}{2}\%$ ingeschreven, van f 29,900 tot f 31,400 is geklommen.

Buitengewone bijdragen kwamen gedurende dit jaar niet in, terwijl slechts twee nieuwe leden tot de Vereeniging toetraden.

Nog verdient vermelding dat aan den penningmeester door den *fiscus* der Oedipus-Commissie een bedrag van f 82,05 werd toegezonden, zijnde het overschot der gelden, welke die Commissie in 1891 van de bruto-opbrengst der vijf feestavonden had achtergehouden tot afdoening van enkele achterstallige posten.

Zeiden wij bij den aanvang, dat wij de lotgevallen van deze Vereeniging in den Utrechtschen Studenten-Almanak zeer noode zouden zien ontbreken, zoo was het de nauwe band tusschen de Vereeniging en het Corps die ons daartoe bracht.

»Gij allen, die dit Corps hebt liefgehad en zult blijven liefhebben, laat het schoone doel, dat de Vereeniging beoogt en waarnaar het op zoo waardige wijze streeft, U eene opwekking en aansporing mogen wezen om het Oud-Studentenfonds krachtdadig te steunen.»

DE ALMANAK-REDACTIE.

LIJST VAN EXAMENS EN PROMOTIËN.

December 1892 — December 1893.

J N DE T H E O L O G I E .

Examen in de Hebreeuwsche taal en de Israëlitische oudheden,

29 Nov.	1892.	J. A. Wensinck.
21 Dec.	"	J. A. Broers.
28 Maart	1893.	O. Hogenbrug.
3 Mei	"	J. van Gorkom.
5 Juni	"	J. Weener.
6 "	"	H. Bakker.
7 "	"	J. M. P. Schippers.
7 "	"	W. A. Eerdbeek, (met lof.)
13 "	"	W. Hellemans.
14 "	"	H. J. F. Keers.
14 "	"	J. W. Hannema.
19 "	"	H. Th. Obbink.
20 "	"	J. L. R. Idsinga.
21 "	"	S. Schoch.
21 "	"	E. U. Schallenberg.
23 "	"	J. C. Kromsigt.
26 "	"	J. J. van Ingen, (met lof.)
28 "	"	G. Smit, (met lof.)

28 Juni.	1893.	A. Troelstra, (met lof.)
28 "	"	R. A. C. Frijling.
28 "	"	D. van Lonkhuijzen.
29 "	"	J. Boelman
29 "	"	P. J. Roscam Abbing.
30 "	"	G. van Hoogstraten.
25 Sept.	"	G. Langhout.
7 Oct.	"	F. C. Unger.
12 "	"	H. van Essen
16 "	"	W. J. de Leeuw.

Candidaats-Examen I.

21 Nov.	1892.	T. Doevendans.
28 "	"	F. G. Moeton.
6 Dec.	"	T. Stigter.
13 "	"	G. G. Schrieke.
16 "	"	R. J. v. d. Meulen.
19 "	"	N. C. Bakker.
19 "	"	S. Ronner.
20 "	"	A. de Visser.
21 "	"	W. C. Mense.
30 Jan.	1893.	C. Touw.
1 Febr.	"	F. C. van de Plassche.
2 "	"	B. J. Logtenberg
6 "	"	E. G. J. Bal.
1 Maart.	"	J. P. Ph. Loeff.
22 "	"	D. F. J. Herman.
22 "	"	A. J. Kan.
28 "	"	G. Posthumus Meijjes.

Candidaats-Examen II.

24 Nov.	1892.	G. A. Wumkes.
---------	-------	---------------

1 Dec.	1892.	J. Mooy, (met lof)
12 "	"	J. de Visser.
14 "	"	H. J. C. Pierson.
26 Jan.	1893.	W. van Griethuijsen.
1 Febr.	"	H. Prins.
13 "	"	N. Warmolts.
16 "	"	A. J. Seulijn.
23 "	"	J. Riemens.
27 Maart	"	J. H. Krauwel.
27 "	"	A. S. Galleé.
10 Juni	"	A. Drost.
21 "	"	A. H. Magendans.
29 "	"	J. W. Swaan.
30 "	"	A. C. La Grand.
9 Nov.	"	T. Stigter.
13 "	"	F. G. Moeton.

Doctoraal-Examen.

22 Febr.	1893.	W. H. Roobol, (met lof.)
23 Mrt.	"	A. van der Flier.
17 Mei	"	J. A. C. van Leeuwen.
6 Nov.	"	F. W. C. L. Schulst.
22 "	"	R. J. Slotemaker de Bruïne.

Voorbereidend Kerkelijk-Examen.

24 Nov.	1892.	J. D. J. Idenburg.
17 Dec.	"	J. H. Gunning.
14 Jan.	1893.	H. J. Schouten.
14 "	"	L. B. Tjebbes.
28 "	"	T. C. Frederikse.
28 Mrt.	"	E. J. W. Posthumus Meyjes.

28 Mrt.	1893.	G. Vellenga.
19 Juni	"	C. J. Veenhuysen.
19 "	"	G. A. Wumkes.
20 "	"	J. Mooij.
22 "	"	P. M. Eigeman.
22 "	"	A. G. F. Smit.
23 "	"	J. de Visser.
24 "	"	P. de Haas.
24 "	"	A. van der Flier.
14 Oct.	"	H. J. C. Pierson.
17 "	"	A. J. ten Bokkel Huinink.

Proponents-Examen.

Mei	1893.	H. Bax.
"	"	J. H. Gunning L.Bzn.
"	"	J. D. J. Idenburg.
"	"	S. Miedema.
"	"	J. R. Slotemaker de Bruïne.
"	"	A. van der Sluys.
"	"	L. B. Tjebbes.
Sept.	"	J. Wartena.
"	"	Th. C. Frederikse.
Nov.	"	G. A. Wumkes.
"	"	J. Mooij.
"	"	J. A. C. van Leeuwen.
"	"	P. de Haas.
"	"	J. de Visser.
"	"	A. van der Flier.
"	"	P. M. Eigeman.

J N D E R E C H T E N .

Candidaats-Examen.

3 Febr.	1893.	H. J. van Roijen.
22 "	"	H. Ph. J. van Heemstra.
28 "	"	M. van der Noorda.
15 Mrt.	"	A. A. Stheeman.
22 "	"	H. F. H. Wilbrink Hoitsema.
3 Mei	"	A. J. A. A. Heemstra.
23 Juni	"	W. G. P. Toewater.
23 "	"	H. J. Nieboer.
26 "	"	P. H. A. N. G. S. Lammers.
28 "	"	A. Meijroos.
30 "	"	C. J. Pekelharing.
3 Juli	"	H. P. L. C. de Kruijff.
25 Sept.	"	Æ. Mackay.
3 Oct.	"	B. J. Veenhoven.
4 "	"	F. A. C. van Lijnden van Sandenburg.
16 "	"	S. J. van Zijst.
16 "	"	H. A. van Karnebeek.
20 "	"	P. C. Boutens.
23 "	"	P. R. Hoorweg.
6 Nov.	"	L. A. M. Sassen

Doctoraal-Examen.

30 Nov.	1892.	M. van Regteren Altena.
23 Dec.	"	D. E. H. Diemont.
23 Jan.	1893.	H. Smissaert.
8 Febr.	"	J. Hamburger.
24 "	"	G. J. Nijhuis.
24 "	"	G. Kirberger.
25 Mrt.	"	H. J. Scheuer.

19 April	1893.	F. J. Vlammingh Kiebert.
21 "	"	G. J. Nolst Trénité.
19 Mei	"	H. C. Dresselhuys.
31 "	"	J. A. Stoop.
7 Juni	"	D. A. P. N. Koolen.
29 "	"	A. J. v. d. Houven v. Oordt.
30 "	"	D. L. Leccius de Ridder.
30 "	"	W. J. Doude van Troostwijk.
1 Juli	"	W. G. A. van Vredenburg.
1 "	"	A. R. van de Laar.
5 "	"	C. J. D. Herman.
5 "	"	H. W. Methort.
4 Oct.	"	A. E. van Arkel.
17 "	"	J. W. G. Reigersman.
10 Nov.	"	J. L. C. van Essen.

Doctoraal-Examen.*Staatswetenschap.*

5 Juli	1893.	L. E. Visser.
--------	-------	---------------

Promotiën.

13 Dec.	1892.	J. A. F. Geisweit van der Netten, De Cheque (met lof).
23 "	"	H. Rahder, Belasting op het onroerend Vermogen in Nederland.
20 Jan.	1893.	P. A. Greup, Opmerkingen over Poging tot Misdrijf.
25 Mrt.	"	N. A. Tonckens, Het Recht van Belastingheffing der Plaatselijke Besturen.
13 April	"	M. H. Hartog, De Paardenfokkerij als Tak van Staatszorg.
26 Mei	"	L. M. Rollin Couquerque, Tweeërlei Dogma.

29 Mei	1893.	Ch. L. Kooiman, Fragmenta Juris antiquissimi.
28 Juni	"	L. J. Rietberg, Het Recht van Vereeniging en Vergadering in het Nederlandsche Staatsrecht.
6 Juli	"	H. J. Scheuer, Insubordinatie en Militair Tweegevecht.
6 "	"	H. A. van den Wall Bake, Eenige Opmerkingen over Art. 49 der Wet van 9 April 1875, S. 67.
22 Sept.	"	H. Smissaert, Het Aandeel van den Staat in de Verzorging der Armen, (met lof.)

J N DE MEDICIJNEN.

Propaedeutisch Geneeskundig-Examen.

24 Febr.	1893.	H. C. Folmer.
21 Juni	"	J. P. H. Herman de Groot.
21 "	"	J. M. W. van IJzeren.
23 "	"	W. Thiebout.
23 "	"	H. G. Hamaker.
23 "	"	C. de Vletter.
3 Oct.	"	D. F. van Duyl.
3 "	"	J. Leignes Bakhoven.
6 "	"	H. J. J. B. Francke, (met lof.)
9 "	"	C. Hartog.
9 "	"	A. W. Ansems.

Eerste Natuurkundig-Examen.

31 Mei	1893.	A. H. Pos.
1 Juni	"	M. F. L. Ennema.

1 Juni	1893.	G. H. C. van Lennep.
2 "	"	W. van Rijn.
2 "	"	P. Steenmeijer.
5 "	"	P. A. de Wilde.
6 "	"	C. D. Fehrmann.
6 "	"	W. Trugg.
7 "	"	G. J. van Leeuwen.
7 "	"	J. C. Bahnsen.
8 "	"	M. V. Redert.
8 "	"	N. H. van der Lee.
9 "	"	C. R. Hardenberg.
12 "	"	A. J. Nijland.
12 "	"	C. W. Kuijk.
13 "	"	J. Wessels.
14 "	"	J. F. X. van de Wetering.
15 "	"	W. Wagenaar.
15 "	"	J. Boer.
16 "	"	J. H. C. Taylor.
20 "	"	D. J. van Driesum.
20 "	"	Mej. C. J. Wijnhoff.
26 Sept.	"	A. de Rijk.
27 "	"	Th. G. van Niekerk.
27 "	"	M. Lobstein.
28 "	"	L. A. M. Riemens.
28 "	"	A. J. Jochems.
29 "	"	A. A. de Rooy.
29 "	"	L. J. de Klerk.
4 Oct.	"	A. van Aelst.
4 "	"	Mej. J. M. Pitlo.
5 "	"	J. G. Fischer.

Candidaats-Examen.

23 Mrt.	1893.	A. H. Schmidt.
15 Juni	"	J. Piekema.
16 "	"	K. Wösten.
17 "	"	P. W. Smits.
19 "	"	C. de Haan.
19 "	"	N. v. d. Plaats (met lof.)
26 "	"	A. Monnik.
28 Sept.	"	F. G. J. Steenmeijer.

Tweede Natuurkundig-Examen.

18 Jan.	1893.	F. R. Coers.
15 Juni	"	J. P. Leunis.
16 "	"	M. G. Hoolboom.
17 "	"	J. H. J. Barmen 't Loo.
20 "	"	G. K. Göllner.
20 "	"	D. A. van Os.
21 "	"	G. W. van Zadelhoff.
21 "	"	J. K. van den Brink.
23 "	"	W. N. van Ravesteijn.
26 "	"	G. M. van de Wal.
28 "	"	J. J. Geluk.
29 "	"	W. Bal.
29 "	"	J. G. C. van de Mund.
30 "	"	P. J. N. Hocke.
1 Juli	"	A. C. Moulijn.
1 "	"	C. G. H. Stark.
3 "	"	F. Anderegg.
4 "	"	J. W. Wicherink.
25 Sept.	"	A. M. Benders.
25 "	"	H. J. Lameris.

26 Sept.	1893.	C. M. Julius.
26 "	"	M. J. Rijkmans.
27 "	"	G. Anderegg.
27 "	"	B. J. C. Daamen.
28 "	"	B. Borneman.
4 Oct.	"	A. G. Sedée.
4 "	"	R. Abma.
6 "	"	D. Stolp.
6 "	"	A. F. Heijl.
9 "	"	J. C. Oldenboom.
9 "	"	P. N. van Lit.

Doctoraal-Examen.

23 Dec.	1892.	J. Ph. Elias.
23 "	"	P. H. J. Berends.
23 "	"	D. B. Boks.
19 Juni	1893.	M. C. Cartier van Dissel.
19 "	"	R. F. Vroom.
20 "	"	R. S. Hermanides.
20 "	"	F. A. M. Lemaire.
20 "	"	L. H. J. F. van Turenhout.
26 "	"	W. A. Boekelman.
6 Oct.	"	J. M. Baart de la Faille.
6 "	"	M. J. van Erp Taalman Kip.

Theoretisch Geneeskundig-Examen I.

13 Dec.	1892.	H. H. M. Morren.
19 "	"	R. Numans.
19 "	"	B. J. de Vries.
19 "	"	P. C. Vincent.
1 Mei	1893.	H. J. van Teijn.

14 Juni	1893.	J. Post.
14 "	"	C. F. Th. von Ziegenweidt.
15 "	"	W. H. van Hoften.
16 "	"	L. Hertzberger.
17 "	"	D. N. Jansen.
17 "	"	A. J. M. le Nobel.
19 "	"	J. H. M. Ellis.
20 "	"	A. H. Vossenaer.
21 "	"	A. Mijnlief.
22 "	"	D. Reinders.
25 Sept.	"	N. J. van Dam.
27 "	"	J. Th. Smit.

Theoretisch Geneeskundig Examen II.

22 Dec.	1892.	Asser van der Horst.
22 "	"	B. H. Böttger.
22 "	"	J. H. V. J. Kock.
31 Jan.	1893.	L. E. Papelard.
21 Mrt.	"	R. Numans.
22 April	"	D. Bax Wzn.
22 "	"	J. V. de Jong.
26 Juni	1893.	C. F. Th. von Ziegenweidt.
26 "	"	W. H. van Hoften.
26 "	"	L. Hertzberger.
29 "	"	A. J. M. le Nobel.
29 "	"	H. H. E. Morren.
29 "	"	D. N. Janssen.
30 "	"	B. J. de Vries.
30 "	"	J. H. M. Ellis.
30 "	"	D. Reinders.
6 Oct.	1892.	A. H. Vossenaer.
6 "	"	A. Mijnlief.

Arts-Examen I.

25 Nov.	1892.	E. A. Koch.
25 "	"	J. J. Frederikse.
16 Dec.	"	H. Tobbe.
16 "	"	F. C. Dobberke.
23 "	"	N. J. Lemei.
23 "	"	F. P. A. Muijsken.
20 Jan.	1893.	H. W. Boele.
20 "	"	A. J. Kraaij.
27 "	"	C. J. Eekman.
3 Febr.	"	J. Th. A. Weitjens.
3 "	"	J. M. van Olst.
8 "	"	J. L. W. F. van Leent.
17 "	"	J. E. Muschart.
3 Mrt.	"	G. M. P. Filet.
3 "	"	C. E. Graswinckel.
10 "	"	G. A. de Lange.
17 "	"	T. Tom.
24 "	"	J. H. V. J. Kock.
21 April	"	J. Prins Mellema.
5 Mei	"	A. L. Prins.
5 "	"	R. Römer.
12 "	"	A. J. Overbosch.
12 "	"	K. P. van Deinse.
19 "	"	Y. A. Popla.
2 Juni	"	G. J. Blonk.
23 "	"	J. V. de Jong.
30 "	"	B. H. Böttger.
30 "	"	D. Bax.
20 Oct.	"	D van Lent.
20 "	"	Asser van der Horst.

27 Oct.	1893.	G. J. Knaap.
27 "	"	J. Ph. Elias.
3 Nov.	"	M. G. Cartier van Dissel.
10 "	"	L. E. Papelard.

Arts-Examen II.

9 Dec.	1892.	W. A. Stark.
16 "	"	F. U. Ockerse.
24 Febr.	1893.	P. M. de Weerd.
3 Mrt.	"	A. G. A. Idenburg.
12 Mei	"	M. P. Tendeloo.
19 "	"	J. M. Croockewit.
9 Juni	"	J. J. Frederikse.
9 "	"	A. van der Hoeven.
9 "	"	Dr. Ph. J. H. Vierdag.
16 "	"	J. Noordhoek Hegt.
23 "	"	F. P. A. Muijsken.
23 "	"	W. Snellen.
30 "	"	A. J. Kraaij.
30 "	"	F. B. A. M. Hohman.
20 Oct.	"	K. von Faber.
20 "	"	Arend van der Horst.
27 "	"	J. Prins Mellema.
27 "	"	E. J. Mink.
3 Nov.	"	E. A. Koch.
3 "	"	J. H. van Lier.
10 "	"	T. Tom.
10 "	"	G. M. P. Filet.

Theoretisch Tandheelkundig-Examen.

18 Nov.	1892.	J. Wahle.
18 "	"	A. W. G. J. Hartmann.

29 Nov.	1892.	A. Uytenbogaart.
29 "	"	D. Popiel.
7 Dec.	"	L. K. Weijnschenk.
3 Febr.	1893.	Mej. P. G. Geill.
3 "	"	G. H. Bisseling.
10 Mrt.	"	Mej. L. Hamburger.
17 "	"	W. J. C. Fuyt.
21 "	"	C. W. Boudier.
16 Mei.	"	Dr. E. Schiffman.
17 "	"	Louis Ewig.
8 Juni.	"	L. Businger.
15 "	"	R. Takens.
17 "	"	J. A. van der Laar.
28 "	"	Dr. K. Hampe.
28 "	"	F. Sparenberg.
13 Juli	"	S. Polak.
23 Sept.	"	Th. M. Ruijs.

Praktisch Tandheelkundig-Examen.

25 Nov.	1892.	R. Anema.
23 Dec.	"	A. A. D. W. Ledel.
24 Mrt.	1893.	J. Hofman.
21 April	"	D. van der Meijden.
16 Juni	"	H. J. D. Helledoorn.
30 "	"	F. A. Stehr.
30 "	"	E. F. Glaser.
7 Juli	"	Dr. E. Schiffmann.

Promotiën.

20 April.	1893.	H. P. Bosscha, Primaire, Secundaire en Tertiaire Netvliesbeelden na momentane Lichtsindrukken, (met lof.)
-----------	-------	---

24 Juni.	1893.	C. H. van Herwerden, Micro-organismen bij epidemische Cerebro-Spinaalmeningitis, (met lof.)
1 Juli	"	G. Th. Walter, Bijdrage tot de Kennis der Streptococcen, (met lof.)
3 "	"	H. Idenburg, Myositis Segmentaria.
5 "	"	D. de Niet, Beschouwingen aangaande de Oorzaken van de Aziatische Cholera en hare Verspreiding.

J N D E P H I L O S O P H I E.

Examen in de beginselen der Nat. Historie- en Delfstofkunde.

24 Nov.	1892.	W. v. d. Linden.
24 "	"	C. Hoisman.
10 Febr.	1893.	J. A. van Tooren.
3 Mrt.	"	A. van Meerten.
3 "	"	P. Th. A. van Rijn.
8 "	"	L. C. G. Douwes Dekker.
16 "	"	J. M. A. Hegland.
18 "	"	W. P. E. Ermeling.
7 Juni	"	G. A. Borren.
22 "	"	J. F. X. van de Wetering.
12 Oct.	"	Mej. C. J. Wijnhoff.
20 "	"	W. van Rijn.
6 Nov.	"	J. C. Bahnsen.
10 "	"	Mej. J. M. Pitlo.

Candidaats-Examen.

Pharmacie.

20 Oct.	1893.	A. Oosterbaan.
---------	-------	----------------

Wis- en Natuurkunde.

9 Oct. 1893. D. P. Moll.

Dootoraal-Examen.*Pharmacie.*

22 Mrt. 1893. R. J. L. Schoepp.

Wis- en Natuurkunde.

8 Dec. 1892. A. A. Nijland (met lof.)

Theoretisch Apothekers-Examen.

21 Mrt.	1893.	Mej. Th. C. E. Olivier.
21 April	"	D. J. K. Wetselaar.
28 "	"	E. M. L. van der Horst.
5 Mei	"	J. Hoek.
5 "	"	G. R. ten Burg.
9 "	"	H. M. H. Eversen.
19 "	"	J. A. van Tooren.
19 "	"	H. L. Visser.
22 Juni	"	F. J. Koek.
22 "	"	H. J. Stam.
22 "	"	W. A. Ekerman.
12 Oct.	"	J. Feteris.
12 "	"	K. H. C. Lamers.

Practisch Apothekers-Examen.

Dec. 1892. Mej. M. E. Julius.
 " " J. C. Plasschaert.

Dec.	1892.	A. L. C. Furnée.
Juni	1893.	Mej. A. C. Govers.
"	"	" C. H. Hugenholtz.
"	"	" J. D. A. Schaap.
"	"	P. A. Boorsma.
"	"	F. L. G. J. A. F. van den Dries.
"	"	J. van Eijck.
"	"	Dr. J. P. Land.
"	"	J. J. Maas.
"	"	J. W. Schermer.
"	"	R. J. L. Schoepp.
"	"	D. J. K. Wetzelaar.

J N D E L E T T E R E N .

Candidaats-Examen.

Klassieke Letteren.

16 Dec.	1892.	H. A. van Melle.
19 "	"	C. L. Jungius.
20 "	"	W. van Dis.
20 Jan.	1893.	H. P. de Fluiter.
17 Mrt.	"	H. Cannegieter Tzn.
16 Juni	"	P. C. Boutens.
3 Juli	"	C. Brakman, (met lof.)
4 "	"	D. Pieck.

Doctorsaal-Examen.

Nederl. Letteren.

14 Mrt.	1893.	J. Alblas.
2 Oct.	"	J. van Leeuwen.

Klassieke Letteren.

6 Mrt. 1893. J. J. Terwen.

Promotiën.

24 Febr. 1893. J. W. Brinkgreve, De Regno Pergameno deque ejus dynastis usque ad Regem. Attalum I.

Arts-Examen I.

24 Nov. 1893. R. S. Hermanides.

Arts-Examen II.

17 Nov. 1893. H. Tobbe.

24 " " J. H. V. J. Kock.

Praotisch Tandheelkundig-Examen.

17 Nov. 1893. J. P. Mulié.

Proponents-Examen in de Theologie

J. de Visser.

A. van der Flier.

P. M. Eigeman.

Promotiës.*Rechtswetenschap.*

24 Nov. 1893. G. Kirberger. Eenige vragen betreffende het Endossement en de Orderclausule.

28 " " D. E. H. Diemont. Eenige opmerkingen over de bekentenis in Strafzaken.

30 " " C. J. D. Herman. De Jurisprudentie op Artikel 177 Wetboek van Strafrecht.

GETAL DER PROMOTIËN.

In de Rechtsgeleerdheid.	11
„ „ Geneeskunde	5
„ „ Letteren	1
Te zamen . . .	17

UTRECHTSCH STUDENTEN-CORPS.

SENATUS VETERANORUM.

M. WIJT, Wz., *Rector*.

W. A. ROYAARDS, *Ab-Actis*.

L. H. J. F. v. BEVERVOORDEN TOT OLDEMEULE, *Fiscus*.

W. M. VISSCHER, *Pro-Rector*.

M. C. G. MIDDELBURG, *Vice-Ab-actis*.

CONTENTS

1. The History of the United States	1
2. The Constitution of the United States	10
3. The Federal Government	20
4. The State Governments	30
5. The Local Governments	40
6. The Judiciary	50
7. The Executive	60
8. The Legislative	70
9. The Military	80
10. The Navy	90

SENATUS VETERANORUM.

M. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldemeule. Rector.

W. A. ROYAARDS, *Ab-actis*.

L. H. J. F. VAN BEVERVOORDEN TOT OLDEMEULE.

W. M. VISSCHER.

M. C. G. Middelhuis

HONORAIR-SENATOREN,

LEDEN VAN HET UTR. STUDENTEN-CORPS.

F. L. A. Roeloffs Valk.
K. J. H. Royaards.
J. S. Royaards.
G. M. P. Filet.
W. Roosmale Nepveu.
W. C. A. van Vredenburg.
W. F. Röell.

C. L. Leccius de Ridder.
C. D. Cramer.
H. Th. 's Jacob.
G. Kirberger.
H. J. J. Post.
J. L. C. van Essen.
M. P. D. van Sytzama.

BESTUUR DER FACULTEITEN.

THEOLOGISCHE FACULTEIT.

E. J. W. Posthumus Meyjes, *Praeses.*

R. J. van der Meulen, *Ab-actis.*

JURIDISCHE FACULTEIT.

J. W. G. Reigersman, *Praeses.*

Jb. Bierens de Haan, *Ab-actis.*

MEDISCHE FACULTEIT.

C. D. Cramer, *Praeses.*

M. Colenbrander, *Ab-actis.*

PHILOSOPHISCHE FACULTEIT.

J. C. Marx Jr., *Praeses.*

C. W. Kuijk, *Ab-actis.*

LITTERARISCHE FACULTEIT.

H. Cannegieter, *Praeses.*

L. Alma, *Ab-actis.*

REDACTIE VAN DEN ALMANAK.

Eerste Uitgave 1823.

- A. J. A. A. van Heemstra, *Praeses*.
 A. Brants, *Ab-actis*.
 H. C. Berends, *Fiscus*.
 A. R. van de Laar, *Vice-Praeses*.
 R. J. van der Meulen, *Vice-Ab-actis*.

SOCIETEIT „PLACET HIC REQUIESCERE MUSIS”.

Opgericht 26 Februari 1816.

- A. G. A. van Rappard, *Praeses*.
 C. Hartog, *Ab-actis*.
 H. A. Lorentz, *Fiscus*.
 J. W. Alingh, *Commissaris v. h. Consumabel*.
 W. C. P. Toe-Water, *Bibliothecaris*.
 L. A. van Schuijlenburch, *Custos Suppellectilis*.

STUDENTEN-CONCERT.

Vereenigd 30 Mei 1865.

- R. Labouchère, *President*.
 L. A. van Schuylenburch, *1e Secretaris*.
 A. L. F. de Kock, *Penningmeester*.
 A. J. A. A. van Heemstra, *Vice-President*.
 J. van Weede, *2e Secretaris*.

SCHERM- EN GYMNASTIEK GEZELSCHAP „OLYMPIA”.

Opgericht 1 November 1840.

- M. G. Brondgeest, *Praeses*.
 H. C. Berends, *Ab-actis*.
 N. P. van Regteren Altena, *Fiscus*.
 J. F. A. Pool, *Custos Suppellectilis*.
 H. G. Hamaker, *Vice-Ab-Actis*.

ΠΑΝΤΑ ΝΟΗΤΑ.

Opgericht 8 October 1864,

A. Brants, *Praeses*.

J. J. A. A. van Heemstra, *Ab-actis*.

D. L. Rutgers van Rozenburg, *Fiscus*.

M. G. Middelburg, *Vice-Praeses*.

L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldemeule, *Vice-Ab-actis*.

IJSCLUB.

Opgericht 8 December 1865.

W. M. Visscher, *Praeses*.

J. W. Alingh, *Ab-actis*.

W. J. van Beeck Calkoen, *Fiscus*.

A. A. Stheeman, *Vice-Praeses*.

C. Hartog,

L. van Schuijlenburch,

C. de Wilde,

} *Commissarissen.*

UTRECHTSCHÉ STUDENTEN-VEREENIGING TOT VRIJ- WILLIGE OEFENING IN DEN WAPENHANDEL.

Opgericht 2 Juni 1866.

A. Brants, *Praeses*.

W. J. van Beeck Calkoen, *Ab-actis*.

H. A. Lorentz, *Fiscus*.

W. M. Visscher, *Vice-Praeses*.

H. A. van Karnebeek, *Vice-Ab-actis*.

Luit. H. H. A. A. S. M. van Rijswijk de Jong, *Instructeur*.

ARTI ET LITTERIS.

Opgericht 31 Maart 1870.

Dr. N. Beets,

Dr. H. E. Moltzer,

} *Voorzitters.*

- H. J. J. Post, *Vice-Praeses*.
 W. M. Visscher, *Ab-actis*.
 M. C. G. Middelburg, *Fiscus*.
 G. Posthumus Meijjes, *Custos Suppellectilis*.

UTRECHTSCH STUDENTEN-TOONEEL.

Opgericht 4 Februari 1879,

- A. J. A. A. van Heemstra, *Praeses*.
 W. A. van Zijst, *Ab-actis*.
 J. van Weede, *Fiscus*.
 A. G. A. van Rappard, *Vice-Praeses*.
 C. de Wilde, *Vice-Ab-actis*.

UTRECHTSCH STUDENTEN-ROEIVEREENIGING „TRITON”.

Opgericht 5 October 1880.

- W. A. Royaards, *Praeses*.
 C. Hartog, *Ab-actis*.
 N. P. van Regteren Altena, *Fiscus*.
 J. G. Moltzer, *Commissaris van het Materieel*.
 W. M. Visscher, { *Commissaris van de werkende leden.*
 Commissaris van het Consumabel.

UTRECHTSCH STUDENTEN-ZANGVEREENIGING „NUNC CANTUS RESONET.”

Opgericht 6 Mei 1881.

- Richard Hol, *Eere-Directeur*.
 M. W. Petri, *Directeur*,
 A. J. Kan, *Praeses*.
 J. Pleyte, *Ab-actis*.
 C. de Wilde, *Fiscus*.

A. G. H. van Hoogenhuijze, *Vice-Praeses*.

J. van Dusseldorp, *Vice-Ab-actis*.

UTR. STUDENTEN CRICKET- FOOTBALL-, EN TENNIS- CLUB „SPHAERINDA.”

Opgericht 26 April 1882.

Corpsgezelschap geworden 9 October 1888.

R. Labouchère, *Praeses*.

H. A. Lorentz, *Ab-Actis*.

H. C. Berends, *Fiscus*.

L. A. van Schuylenburch, *Vice-Praeses*.

H. G. Hamaker, *Vice-Ab-Actis*.

HET BOUWFONDS.

*Vereeniging tot bevordering van den bouw eener nieuwe Studenten-Sociëteit
te Utrecht.*

W. C. A. van Vredenburg, *President*.

H. P. L. C. de Kruijff Jr, *Secretaris*.

F. L. A. Roeloffs Valk, *Vice-President*.

H. Th. 's Jacob,

R. Abma.

L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldemeule, *Penningmeester*.

A. Brants.

W. H. M. Werker.

L. A. van Schuylenburch.

COMMISSIE TOT BEHEER VAN HET PENSIOENFONDS VOOR DE BEDIENDEN VAN P. H. R. M.

Mr. L. Ch. Besier, *Praeses*.

H. Th. 's Jacob, *Ab-Actis*.

W. C. A. van Vredenburg, *Fiscus*.

R. Abma.

L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldemeule.

STUDENTEN WEEKBLAD VOX STUDIOSORUM.

29ste Jaargang. — Redactie voor Utrecht.

A. Brants, *Praeses*.

A. G. H. van Hoogenhuijze, *Ab-Actis*.

A. G. A. van Rappard, *Fiscus*.

W. H. M. Werker.

H. A. van Karnebeek.

W. M. J. van Lutterveld.

ALGEM. NEDERL. STUDENTEN WEEKBLAD „MINERVA”.

18de Jaargang. — Redactie voor Utrecht.

W. C. A. van Vredenburg.

R. J. van der Meulen.

W. A. van Zijst.

C. J. Pekelharing.

CENTRAAL COMITÉ VOOR DE VIERING VAN NATIONALE FEESTDAGEN.

Student-Bestuurslid:

Rector v. h. U. S. C.

VEREENIGING „MOED BELEID EN TROUW”.

Student-Bestuurslid:

Rector v. h. U. S. C.

ST. NICOLAAS COMMISSIE.

Student-Bestuurslid.

Rector v. h. U. S. C.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH TOONEELVERBOND.

*Afdeeling Utrecht.**Student-Bestuurslid: F. L. A. Roeloffs Valk.*

COMMISSIE IN ZAKE HET BEELD VAN H.M. DE KONINGIN.

W. C. A. van Vredenburg.

W. F. Röell.

COMMISSIE UIT DE STUDENTEN VOOR DE ZWEM-
EN BADINRICHTING AAN DEN KROMMEN RIJN.

F. P. A. Muijsken.

.

STUDENT-BESTUURSLID VAN HET
MILITAIR CASINO.

O. A. Verwey.

STUDENTEN TOYNBEE-COMMISSIE.

Prof. Mr. W. L. P. A. Molengraaff, *Eere-Voorzitter.*

J. C. Bolt.

J. Piekema.

M. van Regteren Altena.

A. H. Schmidt.

G. Nolst Trenité.

REUNIE-COMMISSARISSEN.

1876—77. Th. F. Lucassen.

H. J. Royaards.

1877—78. R. van Zuylen van Nyevelt.

F. H. Losecaat Vermeer

- 1878—79. C. A. L. Jacobse Boudewijnse.
L. F. Dentz.
- 1879—80. F. van de Poll.
C. Grebe de Haan.
- 1880—81. W. Hoeufft.
A. P. van der Brug.
- 1881—82. P. de Snoo.
J. J. Fagel.
- 1882—83. H. J. Doude van Troostwijk.
G. W. Kernkamp.
- 1883—84. J. J. Tilanus.
J. H. W. Bisschop Boele.
- 1884—85. M. L. van Goudoever.
G. Blokhuis.
- 1885—86. J. F. Hooft Graafland.
F. J. J. Loeff.
- 1886—87. A. J. Labouchère.
H. W. Boele.
- 1887—88. H. Smissaert.
P. Bierens den Haan.
- 1888—89. W. F. Röell.
C. D. Cramer.
- 1889—90. W. W. van Haersma Buma.
O. A. Verweij.
- 1890—91. A. J. A. A. van Heemstra.
J. A. Carp.
- 1891—92. R. Labouchère.
N. P. v. Regteren Altena.
- 1892—93. H. A. Waller.
W. M. J. van Lutterveld.
- 1893—94. B. C. de Jonge.
W. Hooglandt.

LIJST DER GEZELSCHAPPEN

ONDER DE

LIEDEN VAN HET STUDENTEN-CORPS.

Letteren en Uiterlijke Welsprekendheid.

Utile Dulei, opgericht 13 October 1811.

(*Ab-actis* W. J. van Beeck Calkoen.)

Stylus Dicendi Magister, opgericht 1 November 1855.

(*Ab-actis* H. J. Hooft Graafland.)

Bellamy, opgericht 16 Maart 1863.

(*Ab-actis* W. A. van Zijst.)

Theologia Vinculum Nostrum, opgericht 31 October 1872.

(*Ab-actis* J. C. B. Eykman.)

Hugo Grotius, opgericht 26 Maart 1891.

(*Ab-actis* L. Alma.)

Hebreeuwsche Letteren en Theologie.

וכרדבר, opgericht 8 October 1844.

(*Ab-actis* A. Drost Az.)

A. Theologische Sectie (*Ab-actis* F. C. van de Plassche.)

B. Litterarische Sectie (*Ab-actis* C. W. Th. van Boetzelaer.)

E. A. Borger, opgericht 17 October 1857.

(*Ab-actis* D. W. Vodegel.)

Rechtsgeleerdheid.

Collegium Themis, opgericht Maart 1811.

Prof. Mr. H. J. Hamaker, } *Eerevoorzitters.*
 Prof. Mr. W. L. P. A. Molengraaff. }

Afdeeling I (*Secretaris* L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldemeule.)

Afdeeling II (*Secretaris* F. A. C. van Lynden van Sandenburg.)

Juristen Debating-Club, opgericht 19 Februari 1866.

D. A. P. N. Koolen, *Vice-Praeses.*

A. R. van de Laar, *Ab-actis.*

A. Brants, *Fiscus.*

Antonius Matthaeus, opgericht 3 Dec. 1877.

Prof. Mr. B. J. Lintelo baron de Geer
 van Jutphaas. }

Prof. Mr. H. J. Hamaker.

Prof. Mr. W. L. P. A. Molengraaff,

(*Ab-actis* W. H. M. Werker.)

*Eereleden-
 Voorzitters.*

Geschiedenis.

Bor, opgericht 20 Jan. 1884.

(*Ab-actis* H. A. Lorentz.)

Natuurwetenschappen.

Natura Dux Nobis et Auspex, opgericht 1 Dec. 1853.

(*Ab-actis* J. C. Bolt.)

Christiaan Huijgens, opgericht 24 Dec. 1887.

(*Ab-actis* H. F. Nierstrasz.)

Hermann L. F. von Helmholtz, opgericht 15 Juli 1892.

(*Ab-actis* A. de Rijk.)

Pharmacie.

Scheele, opgericht 8 Dec. 1887.

Eere-Voorzitter Prof. H. Wefers Bettink.

(*Ab-actis* C. D. Fehrmann.)

Gezelschappen van Philanthropischen Aard.

Studenten-Vereeniging tot ondersteuning van behoeftige
gehuwde Kraamvrouwen. *)

Praeses C. F. Th. von Ziegenweidt.

Ab-actis M. Colenbrander.

Fiscus M. C. Cartier van Dissel.

Vice-Praeses J. van der Brug.

Vice Ab-actis H. W. F. C. Woltering.

Utrechtsche Studenten Zending-Vereeniging.

ἐλθετο ἡ βασιλεια σου (Opgericht 27 April 1846).

Praeses A. R. van de Laar.

Ab-actis F. G. Moeton.

Fiscus A. A. de Veer.

Vice-Praeses A. E. Schouten Lzn.

*) Van dit gezelschap zijn ook niet-corpsleden lid.

Zondagschool-Vereeniging „Gloria in Excelsis”, Opgericht
Maart 1884.

(*Ab-actis* C. Touw Wzn.)

Van deze Vereeniging zijn ook niet-corpsleden lid.

Muziek-Gezelschappen

Beethoven, opgericht 17 December 1883.

(*Ab-actis* L. Alma.)

Utrechtsch Studenten Fanfare-Corps.

(*Ab-actis* A. A. Nijland.)

Kaart-Gezelschappen.

Basta, opgericht 12 November 1878.

(*Ab-actis* B. L. Ph. van Lier.)

Harten-Vrouw, opgericht 18 November 1878.

(*Ab-actis* A. L. F. de Kock.)

Whist, opgericht 29 October 1890.

(*Ab-actis* F. J. P. Moquette Jr.)

„Die Ghesellen van den Spele”, onder de zinspreuk *P. L. A. S.*
opgericht 3 December 1889.

(*Ab-actis* P. W. Smits.)

S. P. E. L., Schaak- en Whistgezelschap, opgericht 22 No-
vember 1892.

(*Ab-actis* E. W. Schallenberg.)

A. A. A., Kaart-, Dam- en Schaakgezelschap, opgericht 30 October 1893.

(*Ab-actis* P. R. Hoorweg.)

Schaak-Gezelschappen.

Sessa, onder de zinspreuk „*Amat Victoria Curam*”, opgericht 16 November 1878.

(*Senator* I L. D. de Jong Schouwenburg.)

L. L. L., Schaak- en Damgezelschap, opgericht 23 November 1880.

(*Ab-actis* R. Abma.)

Utrechtsche Studenten Wielrijders-Club.

Praeses J. J. Mackay.

Ab-actis W. Thiebout.

Fiscus O. A. Verwey.

Vice-Praeses C. A. Smalt.

Vice-Abactis D. F. van Duyl.

Wandelclubs.

Numquam Retrorsum, opgericht 30 October 1881.

(*Ab-actis* A. Drost Az.)

H. O. A., opgericht 30 Januari 1885.

(*Ab-actis* H. J. Hooft Graafland.)

Lees-Gezelschappen.

Clio, opgericht 25 Mei 1887.

(*Directeur* W. G. A. van Vredenburg.)

ΔOKIMAZETE, opgericht 12 Dec. 1890.

(*Directeur* F. C. van de Plassche).

Omgang tusschen Stad- en Landgenooten.

Frisia, opgericht 30 Mei 1854.

(*Skrieuwer* R. Abma.)

Hollandia Meridionalis, opgericht 8 November 1870.

(*Ab-actis* L. A. Rademaker.)

Gelria, opgericht 13 November 1877.

(*Ab-actis* A. G. A. van Rappard.)

Zelandia, opgericht 28 October 1878, onder de zinspreuk
„*Lactor et Emergo*”.

(*Ab-actis* J. D. Leunis.)

Poehoen Kelepa, opgericht 1 November 1879.

(*Djoera Toelis* G. von Faber.)

Brabantia Septentrionalis, opgericht 24 November 1879.

(*Ab-actis* R. Suijling.)

Ultrajeetum, opgericht 15 October 1884.

(*Ab-actis* R. Labouchère.)

Zeeland, opgericht 12 Juni 1888.

(*Ab-actis* A. A. de Veer.)

Arnhemia, opgericht 6 Augustus 1890.

(*Ab-Actis* H. C. Berends.)

't Euver-Sticht, opgericht 28 October 1893. Motto: Klaore.

(*Landschriever*, J. W. Alingh.)

Zondagsgezelschappen.

Ω. K. H. opgericht 1881.

(*Ab-actis* J. de Visser.)

De lustige Tempeliers, onder de zinspreuk: E. Z. D. V.
(*Grootmeester* Hugo van Payens.)

Elsje van Houweningen, opgericht 22 Nov. 1891.
(*Ab-actis* J. Pleyte.)

Gezellig verkeer.

Tres Faciunt Collegium, opgericht den 27sten van Gras-
maand 1853.
(*Praeses* H. E. E. Roëll.)

Amicitiae Sacrum, opgericht 1 November 1859.
(*Ab-actis* W. J. van Beeck Calkoen.)

I. O. V. I. V. A. T. opgericht 27 October 1884.
(*Ab-actis* A. G. A. Idenburg.)

Tricolor, onder de zinspreuk **B. O. M.**, opgericht 13 Oct. 1885.
(*Ab-actis* W. Snellen.)

De Sjeesclub, opgericht 27 November 1885.
(*Ab-actis* C. de Wilde.)

M. A. F., opgericht 13 October 1886.
(*Ab-actis* J. J. Jansen.)

M. A. R. I. A., opgericht 19 October 1886.
(*Ab-actis* A. A. Nijland.)

S. E. Z. A., opgericht 13 October 1887.
(*Ab-actis* J. Noordhoek Hegt.)

J. A. S., opgericht 18 October 1887.
(*Mouw* J. van Heerde.)

T. R. I. U. M. V. I. R. I., opgericht 25 October 1887.
(*Consul-scriptor*, G. J. du Cellié Muller.)

F. E. S. I. O. L., opgericht 27 October 1887.
(*Ab-actis* F. J. J. Cremers.)

B. I. R. A. C., opgericht 10 October 1888.
(*Ab-actis* D. L. Leccius de Ridder.)

C. S. T., opgericht 10 October 1888.
(*Ab-actis* J. van der Brug.)

F. A. X., opgericht 16 Oct. 1888.
(*Ab-actis* A. G. Schimmelpennineck.)

D. V. V., opgericht 14 October 1889.
(*Ab-actis* C. de Haan.)

V. E. N. A., opgericht 15 October 1889.
(*Ab-actis* J. Stoop Jr.)

B. E. L., opgericht 20 Oct. 1889.
(*Klepel* L. B. J. van Oppen.)

M. I. N. E. R. V. A., opgericht 23 Oct. 1889.
(*Ab-actis* D. Stolp.)

F. U. I. F., opgericht 24 Oct. 1889.
(*Ab-actis* W. W. van Haersma Buma.)

O. L. F. A., opgericht 1 Nov. 1889.
(*Ab-actis* H. W. F. C. Woltering.)

N. O. R. A., opgericht 7 Nov. 1889.
(*Ab-actis* H. J. C. Pierson.)

I. X., opgericht Oct. 1890.
(*Ab actis* D. L. Rutgers van Rozenburg.)

- S. S. S., opgericht Oct. 1890.
(*Ab-actis* B. J. Logtenberg.)
- P. A. T. R. I. A., opgericht 20 Oct. 1890.
(*Ab-actis* A. R. van de Laar.)
- V. I. N. U. M., opgericht Oct. 1890.
(*Ab-actis* C. M. Mol.)
- P. S. T., opgericht October 1890.
(*Ab-actis* J. C. Astro.)
- I. N., opgericht 21 Oct. 1890.
(*Ab-actis* D. T. J. Herman.)
- I. N. A., opgericht 16 Oct. 1890.
(*Ab-actis* J. Pleijte.)
- S. A. N. A. T., opgericht Dec. 1890.
(*Ab-actis* M. v. d. Noorda.)
- N. O. N. A., opgericht Oct. 1891.
(*Ab-actis* R. Piekema)
- A. M. O. R., opgericht 30 Oct. 1891.
(*Pijl* F. J. P. Moquette Jr.)
- K. N. O. R., opgericht 15 Oct. 1891.
(*Ab-actis* A. G. A. van Rappard.)
- J. A. N., opgericht 15 Oct. 1891.
(*Ab-actis* W. H. M. Werker.)
- W. E. F., opgericht 12 Oct. 1891.
(*Ab-actis* J. A. Wensinck.)
- Z. E. S., (*bis*). opgericht 12 Oct. 1891.
(*Ab-actis* W. A. van Zijst.)

- H. A. A. S.**, opgericht 9 Oct. 1891.
(*Ab-actis* L. A. Rademaker.)
- De Reunie-Club**, opgericht 6 Juli 1891.
(*Ab-actis* M. Colenbrander.)
- De Aokelige Nachtpit**, opgericht 15 Augustus 1892.
(*Ab-actis* A. G. A. van Rappard.)
- U. L. A.**, opgericht Juli 1892.
Ab-actis
- L. A. M. P.** opgericht October 1892.
(*Ab-actis* D. H. Beijerman.)
- S. P. I. N.**, opgericht 18 October 1892.
(*Ab-actis* S. L. Schouten.)
- O. R. O.**, opgericht October 1892.
(*Ab-actis* G. H. Cramer.)
- Niade**, opgericht October 1892.
(*Ab-actis* W. R. H. Cranenburg.)
- S. P. I. P.**, opgericht October 1892.
(*Ab-actis* A. Oudegeest.)
- S. I. G. A. A. R.**, opgericht October 1892.
(*Dekblad* J. A. Wesselink.)
- E. M. I. R.**, opgericht 20 October 1892.
(*Ab-actis* L. J. Terneden.)
- A. S. E. M.**, opgericht October 1892.
(*Ab-actis* F. L. W. van Schuijlenburch.)
- A. S. E. M.**, (*bis*) opgericht October 1892.
(*Ab-actis* R. W. J. C. de Menthon Bake.)

D. A. M. O. N., opgericht 11 October 1892.

(*Ab-actis* J. H. Jonckers Nieboer.)

Naamlooze Vennootschap „De Staatsloterij”, opgericht 22 November 1892.

(*Ab-actis* H. A. van Karnebeek.)

Joh. Dirk As.,

(*Ab-actis* D. J. de Geer.)

„De Niet-Flakkers”, opgericht 25 November 1892 12 uur.

Rond-Flak: C. Hartog.

„De Gezellige Zaal”, opgericht 28 November 1893.

Praeses C. E. Graswinckel.

Vice-Praeses A. A. Nijland.

Ab-actis J. Söhngen.

Fiscus Y. A. van Popta.

P. I. T. A., opgericht 5 December 1892.

(*Ab-actis* J. van Weede.)

N. R. S., opgericht 16 December 1892.

(*Ab-actis* A. Sparenburg.)

Utrechtsche Studenten Geheel Onthouders-Vereeniging, opgericht 27 Januari 1893.

(*Ab-actis* J. Henri Ledeboer.)

P. F., zinspreuk: „Steeds kouder” opgericht 14 Mei 1893.

(*Ab-actis* H. E. E. Röell.)

Σοφροσίων, opgericht te de Bilt 26 Juni 1893.

(*Socrates poculator* H. A. Waller.)

S. T. O. E. L., opgericht 2 October 1893.

(*Leuning* A. Beijerman.)

Bicolor, opgericht 7 October 1893.

(*Ab-actis* van Woerden.)

Het Hondje I. M. S., opgericht 12 October 1893.

(*Ab-actis* C. van Rappard.)

N. O. S., opgericht October 1893.

Praeses v. d. Meulen.

Ab-actis Gewin.

Fiscus Gewin.

Cantores { Moltzer.
de Geer.

F. A. T. I. M. E., opgericht 11 October 1893.

(*Ab-actis* J. Fruin.)

P. A. N. G., opgericht 15 October 1893.

(*Ab-actis* J. ten Zeldam.)

G. A. S., opgericht 17 October 1893.

(*Ab-actis* H. W. Numans Jr.)

B. E. E. R., opgericht 13 November 1893.

(*Ab-actis* van der Harst.)

De Lustige Knobelclub T. U. I. S. B.

1 *pr.* Voorhouder.

2 *a.a.* Nagever.

3 Scheidsrechter-busbewaarder.

De Debatingclub R. A. F. I. O., opgericht 16 Nov. 1893.

(*Ab-actis* B. Gewin.)

Hou je roer recht, opgericht bij het leege vat.

(*Ab-actis* R. A. C. Fryling.)

Eenige Geldelijke Bepalingen¹⁾

BETREFFENDE

HET UTRECHTSCHÉ STUDENTEN-CORPS

EN

DE DOOR DAT CORPS ERKENDE INRICHTINGEN.

Studenten-Corps.

Art. 34. De entr e-gelden mogen de som van f 2.50 niet te boven gaan, tenzij daartoe op een corpsvergadering met een meerderheid van minstens $\frac{2}{3}$ der uitgebrachte, geldige stemmen besloten worde.

Art. 35. Ieder lid moet zijn aandeel dragen in de algemeene uitgaven van het Studenten-Corps (vgl. art. 132.)

Art. 36. Ieder lid geeft bovendien jaarlijks eene bijdrage van f 1.— ten behoeve der feestviering bij de lustra der Hoogeschool.

Art. 37. Tot het betalen der contributie in art. 35 en 36 vermeld, is ieder verplicht, die niet v  r 1 October heeft opgehouden lid te zijn van het Studenten-Corps.

1) Van sommige artikels is hier slechts de korte inhoud opgegeven.

Art. 39. De leden zijn verplicht hunne contributiën en boeten telken jare uiterlijk vóór 1 Mei aan den fiscus te voldoen. Hij, die deze na schriftelijk door den fiscus te zijn aangemaand, niet vóór 1 Juni met eene verhooging van f5 — betaald heeft, wordt door den Senaat van de lijst der leden geschrapt.

Art. 40. Zij, die reeds hebben opgehouden lid te zijn van het Studenten-Corps, zijn verplicht hunne nog verschuldigde contributie en boeten uiterlijk vóór 1 Juni te voldoen. Zoo de betaling vóór dien dag niet heeft plaats gehad, wordt de naam van den nalatige bekend gemaakt door aanplakking in de Studenten-Societeit.

Studenten-Societeit.

Art. 45 en 46. De contributie bedraagt f12.50 per zes maanden en gaat in met 1 Januari en 1 Juni.

Art. 47. Elk lid betaalt bij zijne opname f10.— entrée en de contributie van het ingetreden halfjaar.

Art. 49. Ieder lid geeft jaarlijks eene bijdrage aan de feestkas van f1.—.

Art 50. Hij, die zijne verschuldigde gelden, met uitzondering van vertering, vóór het ingaan des daarop volgende termijn niet heeft voldaan, vervalt in eene boete van f5.—; wanneer hij deze na het vervallen van den volgende termijn niet heeft voldaan, wordt hij van zijn lidmaatschap vervallen verklaard.

Art. 4. Na 't bedanken voor 't lidmaatschap, blijft men lid tot den eerstvolgende termijn van betaling.

Crediet.

Art. 97. De commissie bepaalt ieder jaar het maximum van crediet, dat aan de leden zal worden toegestaan.

Art. 98. Op afkorting der rekening moet maandelijks — uitgezonderd Juli, Augustus en September — $\frac{1}{5}$ van het maximum van crediet worden betaald.

In Januari en Juni moet de geheele rekening betaald worden, wanneer op den eersten van die maanden minder dan $\frac{1}{5}$ van het maximum verschuldigd is.

Art. 99. Blijft iemand in gebreke aan art. 98 al. 1 en 2 te voldoen, zoo vervalt hij, na afloop van drie maanden, in eene boete van f1.— en elke daarop volgende maand, uitgezonderd Juli, Augustus en September, wederom in eene boete van f1.—; mocht hij na een jaar nog in gebreke gebleven zijn, dan wordt hij van zijn lidmaatschap vervallen verklaard.

Art. 102. Wanneer iemand drie maanden na het ophouden van zijn lidmaatschap de geheele schuld niet heeft betaald, zal zijn naam op de lijst van wanbetalers worden geplaatst.

Studenten-Concert.

Art. 6. Het concertjaar loopt van primo Oct. tot ultimo Sept.

Art. 47. De jaarlijksche contributie der gewone- en buitengewone leden bedraagt f10.

Art. 48. Ieder nieuw lid betaalt een entrée van f5.—.

Art. 49. Gewone leden, welke vóór 1 Sept. de contributie en boeten van het loopende jaar niet hebben betaald, vervallen in een boete van f1.—.

Art. 50. Wanneer een lid na herhaalde aanmaning zijne contributie en boeten van het vorige jaar niet heeft betaald, zal hij door de commissie van zijn lidmaatschap kunnen ontheven worden. Deze bepaling is op gewone- en buitengewone leden van toepassing.

Art. 18. Leden, welke van hun lidmaatschap wenschen ontslagen te zijn, moeten hiervan kennis geven vóór 1 October. Na dien dag hun lidmaatschap opzeggende, blijven zij nog lid gedurende het nieuwe jaar.

Olympia.

Art. 12. De contributie bedraagt voor:

- a. Geheele leden (zij, die aan alle lessen kunnen deelnemen) *f*10.—.
- b. Leden voor 't schermen *f*7.50.
- c. Leden voor de gymnastiek *f*5.—.
- d. Toeziende leden *f*2.50.

Art. 21. Hij, die voor 1 Februari de door hem verschuldigde gelden niet voldaan heeft, wordt beboet met *f*1.—; zoo hij op 1 Mei nog nalatig blijkt te wezen, wordt de boete met *f*1.— verhoogd. De namen van hen, die op 1 December hunne schulden nog niet hebben betaald, worden in het lokaal »Olympia» en op de Studenten-Societeit bekend gemaakt, en zij zelf van hun lidmaatschap vervallen verklaard.

Indien iemand na 1 Februari lid wordt, moet hij binnen ééne maand zijne contributie betalen op boete van *f*1.—.

Art. 23. Leden, die geheel of gedeeltelijk van hun lidmaatschap ontslagen wenschen te zijn, moeten daarvan vóór 1 October aan den fiscus schriftelijk kennis geven.

Art. 40. De Commissie zal in de eerste week na den 15^{den} October *tweemaal* in het lokaal »Olympia» en *eenmaal* in de Studenten-Societeit zitting houden tot het innen der gelden.

Art. 5. Ieder nieuw lid betaalt *f*1.50 entrée, en *f*0.25 voor een exemplaar der wet.

Art. 6. De contributie bedraagt *f*3.— 's jaars.

Art. 7. Het gezelschapsjaar loopt van primo October tot ultimo September.

Art. 8. Hij, die voor primo October niet heeft bedankt wordt als lid beschouwd voor het volgend jaar.

Art. 9. De entrées en de contributies moeten voor 1 April voldaan zijn op boete van *f* 1.—.

Studenten-IJselub.

Art. 27. De entrée bedraagt *f* 1.—.

Art. 26. De jaarlijksche contributie is *f* 2.—.

Art. 28. De gewone leden, die vóór 1 Mei de contributie en boeten voor het loopende jaar niet hebben betaald, vervallen in eene boete van *f* 1.—. Zoo zij vóór 1 November nog niet betaald hebben, zullen zij van de lijst der leden geschrapt worden.

Art. 3. Het fiscale jaar loopt van 1 November tot 31 October.

Studenten-Weerbaarheid.

Art. 20. Het fiscale jaar loopt van 2 Juni—1 Juni. De contributie bedraagt *f* 10.—, te betalen in twee termijnen.

Art. 22. Zij, die de door hen verschuldigde gelden niet vóór het einde van elken halfjaarlijkschen termijn hebben voldaan, vervallen in eene boete van *f* 1.—. Indien zij drie maanden na dezen termijn nog niet betaald hebben, zullen zij van de lijst der leden geschrapt worden.

Art. 5. Hij, die van zijn lidmaatschap wenscht ontslagen te worden, moet daarvan schriftelijk aan het bestuur kennis geven. In dit geval blijft hij lid tot den eerstvolgenden termijn van betaling.

De prijs der uniformen bedraagt ongeveer *f* 40.—. Het aanschaffen er van is niet verplicht.

Arti et Litteris.

Art. 3 *b*. Het gezelschapsjaar loopt van primo October tot ultimo September.

Art. 4. De contributie der leden bedraagt jaarlijks *f*1.—. Ieder nieuw lid schaft zich een exemplaar der wet aan tegen betaling van *f*0.25

Art. 5. Zij die vóór primo October niet hebben bedankt, worden als leden beschouwd voor het volgende jaar.

Art. 7. Als wanbetalers worden geschrapt zij, die gedurende twee jaren niet aan hunne geldelijke verplichtingen voldaan hebben.

Juristen Debating-Club.

Art. XVIII. De jaarlijksche contributie bedraagt *f*1.—, die bij den aanvang van elken cursus van de leden geïnd wordt.

Studenten-Tooneel.

Art. 37. De jaarlijksche contributie is bepaald op *f*4.—

Art. 38. De entree is *f*2.—.

Art. 40. Wanneer een lid vóór 1 October zijn entree, contributie of boeten nog niet betaald heeft, vervalt hij in eene boete van *f*1.—. Zoo hij den 1 Mei d. a. v. zijne verschuldigde gelden nog niet voldaan heeft, kan hij, zoo binnen 8 dagen, na eene schriftelijke aanmaning van den fiscus, nog geen betaling is gevolgd, op voorstel der commissie door de Algemeene Vergadering van zijn lidmaatschap ontzet worden.

Art. 12. Zij, die niet meer als leden wenschen te worden aangemerkt, moeten daarvan schriftelijk aan den secretaris kennis geven vóór ultimo September.

Na dien datum hun lidmaatschap opzeggende, blijven zij nog lid gedurende het nieuwe jaar.

Studenten-Roeivereniging „Triton”.

Art. 31. Het fiscale jaar loopt van 1 Oct. tot ult. September. Het wordt verdeeld in 2 gelijke termijnen.

Art. 32. De contributie bedraagt voor gewone leden *f*10.—; voor buitengewone leden *f*5.—; beide te betalen in eens.

Art. 2. Alleen zij, die gedurende twee jaren lid der Vereeniging zijn geweest kunnen buitengewoon lid worden.

Art. 33. Het entréegeld bedraagt *f*2.50.

Art. 34. Zoo een gewoon of buitengewoon lid in de eerste maand van den termijn, volgende op dien, waarin hij lid geworden is, zijne aan de Vereeniging verschuldigde gelden niet betaald heeft, vervalt hij in eene boete van *f*1.— en zendt de fiscus hem eene schriftelijke aanmaning; bij niet voldoening binnen ééne maand wordt hij geschorst in zijn lidmaatschap en bij den aanvang van den volgende termijn, nog niet betaald hebbende, geschrapt als lid.

Studenten-Zangvereeniging „Nunc Cantus Resonet”.

Art. 38. De jaarlijksche contributie bedraagt voor de gewone leden *f*5.—, voor de buitengewone *f*2.50.

Art. 39. Ieder gewoon lid betaalt een entrée van *f*2.50.

Art. 42. Wanneer een lid vóór 1 April zijn entrée, contributie, wet of boeten nog niet betaald heeft, vervalt hij in eene boete van *f*1.—. Zoo hij den 1^{en} October na schriftelijke aanmaning van den fiscus nog niet betaald heeft, kan hij door de commissie van zijn lidmaatschap vervallen verklaard worden.

Art. 2. Het vereenigingsjaar loopt van 1 October tot ultimo September.

Studenten-Cricket-, Football- en Tennis-Club „Sphaerinda”.

Art. 24. De contributie bedraagt voor het geheele lidmaatschap *f*7.—; voor Cricket- en Footballspel alleen *f*3.—; voor het Tennisspel alleen *f*5.—. Nieuwe leden betalen bovendien *f*2.50 entrée.

Art. 25. Wanneer een lid vóór 1 April zijn verschuldigde gelden niet heeft betaald, wordt hij door den fiscus op de lijst der wanbetalers gezet; heeft hij vóór 1 October zijn gelden nog niet betaald, dan wordt hij door de commissie van de lijst der leden geschrapt.

Art. 3. Het clubjaar loopt van primo October tot ultimo September.

Het Bouwfonds.

Vereeniging tot bevordering van den bouw eener nieuwe Studenten-Sociëteit te Utrecht.

Art. 6. Het vereenigingsjaar loopt van 1 Januari tot ultimo December.

Art. 7. De contributiën zullen in de maand Januari geïnd worden.

Art. 9. Alleen leden van het U. S. C. kunnen lid dezer vereeniging worden. Zij betalen een contributie van f 2.50 per jaar.

Art. 12. Leden, die op 15 Februari hun contributie niet betaald hebben, worden niet meer als zoodanig beschouwd.

VERSLAGEN.

THEOLOGISCHE FACULTEIT.

Het is eene in de laatste jaren meer en meer in zwang gekomen goede gewoonte, dat de ab-actis der Theologische Faculteit, die zich voorstelde een overzicht te geven van hare lotgevallen in een afgeloopen jaarkring, zijn werk daartoe niet slechts ging bepalen tot eene schets van het onderwijs gedurende dien tijd, maar ook optrad als de tolk der wenschen en gevoelens door de theologische studenten daar omtrent gekoesterd. Immers, — men moge het betreuren, doch die toestand bestaat nu eenmaal, — vooralsnog blijft het voor het Jaarverslag bewaard aan onze Hoogleraren op officieele wijze den indruk weer te geven, dien het Onderwijs gedurende een cursus op de hoorders gemaakt heeft. Dit nu verzwaart de taak van den ab-actis. Immers, hij ziet zich thans genoopt nauwkeurig de wenschen en verlangens na te gaan, die van verschillende zijden worden geuit. En ook al kunnen wij niet dan roemen over de welwillendheid, waarmede zij, over wier arbeid wij onze meening uitspreken, gewoon zijn die aan te hooren en onze wenschen, zoo mogelijk, in te willigen, toch blijft het eene eigenaardige moeilijkheid voor den Student-Verslaggever, ook al spreekt hij namens eene Faculteit, in eene beoordeeling te treden van hetgeen door Hoogleraren geleverd werd. Bovendien, waar ook onder ons de geesten zich verdeelen en de verschillende

stroomingen zich doen gevoelen, zijn de meeningen, waarnaar dat oordeel moet gevormd worden, vaak zeer verschillend en loopen de beschouwingen over het al of niet wenschelijke van veranderingen zeer uiteen. Wordt het hem, wien dit jaar de eer is te beurt gevallen namens de Faculteit het verslag te mogen opmaken, gegeven zoo juist mogelijk aller gevoelens te vertolken en mogen onze Hoogleeraren met dezelfde welwillendheid als voorheen ook ditmaal aan onze opmerkingen de aandacht wijden, en, kan het zijn, onze wenschen inwilligen.

Met eene zeer toegejuichte rede over »Christelijke Godgeleerdheid" opende Prof. Valet on zijne lessen bij den aanvang van het studiejaar. Aan veler verlangen, dit woord door den druk voor vergetelheid te bewaren, heeft Z. H. G. op verrassende wijze gevolg gegeven door een bundel »Toespraken" in het licht te zenden, bevattende de openingswoorden van verschillende achtereenvolgende jaren. Velen, ook buiten den Studentenkring, met name onder de Oud-Leerlingen, heeft de Hoogleeraar daardoor opnieuw aan zich verplicht. Zijn in 't algemeen openingsredenen bij uitnemendheid geschikt ter uiteenzetting en toelichting van eigen standpunt, ook deze „Toespraken" zijn, ten minste voor een belangrijk deel, daaraan gewijd.

Tot het eigenlijk verslag van het Onderwijs van Z. H. G. overgaande, merken wij op, dat evenals in den cursus twee jaren geleden een gedeelte van het Psalmboek op het college over de Exegese besproken werd.

Al woonde ook een aandachtig gehoor trouw deze voorlezingen bij, toch scheen ditmaal de belangstelling hiervoor eenigszins minder groot dan in vorige jaren. Wat de ouderen onder ons betreft, is dit misschien hieraan toe te schrijven dat een klein deel der behandelde stof reeds vroeger op de

mede door hen gevolgd, exegetische colleges voorkwam. Voor de Juniores echter kan deze verontschuldiging — zoo ze misschien al voor de Seniores zou kunnen gelden — niet aangevoerd worden. Over 't geheel was de opkomst bevreemdend en toonde het auditorium zijne waardeering van de practische en in vele opzichten vormende wijze, waarop ons hier deze Geschriften des Ouden-Verbonds werden verklaard. Tot onze vreugde heeft Prof. Valetón in den nieuwen cursus wederom een der Profetische Boeken ter uitlegging gekozen. Mogen alle theologische studenten met name de jongeren, bij voortduring toonen, dat de nu reeds sinds eenige jaren ingevoerde verandering, in deze uren geen examen-capita meer te behandelen, wel verre van ongunstig op de opkomst te werken, integendeel eene nieuwe aansporing is tot een getrouw bijwonen van deze lessen. Wat het college over de „Geschiedenis van de schriften des O. Verbonds” betreft, uit den aard der zaak zullen zij, die zich voorbereiden voor het Semicaandaats-examen, hierbij niet ontbreken. Het feit, dat de Pentateuch-questie vóór twee jaren op dezelfde wijze de Voorlezingen over de „Inleiding” in beslag nam, was zeker oorzaak, dat zij die genoemd examen reeds hebben afgelegd, zich niet opgewekt gevoelden dezen cursus dit Onderwijs te volgen. Dit zoude wél het geval geweest zijn, zoo Prof Valetón had kunnen besluiten aan ons vroeger uitgesproken verzoek te voldoen, om ons, zij het verdeeld over enkele jaren, met een algemeen overzicht van het geheel der Boeken des O. Verbonds te verblijden.

Al kennen de meesten onzer slechts bij overlevering den tijd dat onze groote gehoorzaal somtijds schier te klein was, om het getal hoorders te bevatten, hetwelk bij de behandeling van de Geschiedenis van Israel's Godsdienst wilde tegenwoordig zijn, — toch wekte dit onderwerp ook in den afgeleopen

cursus velen ter bijwoning op. Hunne opkomst in grooten getale toonde, hoezeer de Theologische Studenten de hieraan gewijde uren op prijs blijven stellen. Het onderwerp was: »Het geloof aan God bij Israel". Met eene beschouwing van Jesaja's prediking werden deze voordrachten gesloten.

Op veler verzoek verklaarde Prof. Valet on zich wederom bereid voor de Candidaten een Privatissimum te geven en stelde daartoe met groote bereidwilligheid tijd en woning beschikbaar. Al moest door bijzondere omstandigheden deze samenkomst vroeger, dan wij verwachten konden, ophouden, toch zijn wij ten zeerste dankbaar voor de uren, die wij daarbij met de bespreking van een gedeelte van Jesaja 40—66 mochten doorbrengen. Exegese maakte de hoofdzaak uit, terwijl deze hoofdstukken ons tevens in het belang, dat ze hebben voor de kennis van Israels Godsdienst, toegelicht en verklaard werden.

Ook Prof. Lamers verraste ons met eene Openingsrede, die ons een overzicht gaf van wat het afgelopen jaar op Academisch gebied belangrijks had opgeleverd. Wij kunnen niet nalaten nogmaals te betuigen, met welke bijzondere belangstelling deze woorden door ons allen aangehoord werden, en hoezeer wij onzen leermeester danken voor de wijze, waarop wij daarmede tot studie en onderzoek werden opgewekt. Tot onze blijdschap zagen wij deze rede in een der Tijdschriften geplaatst, zoodat ons de gelegenheid gegeven werd het gesprokene nogmaals te overdenken.

De »Geschiedenis der Godsdiensten" werd voortgezet met den Godsdienst van de Indogermanen. (Indiërs en Perzen § 32—§ 42.) Al hoort men over den omvang van deze stof als deel van hetgeen voor 't Semi-Candidaatsexamen vereischt wordt, bij de jongeren nog wel eens eene verzuchting opgaan, toch kunnen wij niet anders dan met vreugde opmerken

hoe, ook wat dit onderdeel der Studie betreft, bij voortgang door Z.H.G. aan onze wenschen tegemoet gekomen wordt. En dit niet slechts door de uitgave van het Historisch deel van de Wetenschap van den Godsdienst, — waardoor het den vreemdeling op dit gebied spoediger mogelijk is thuis te geraken dan met behulp van andere aantekeningen, — maar ook door het verminderen van de eischen voor den examinandus. Over de behandeling van de »Geschiedenis der Leer aangaande God», die dit jaar beginnende met Jacobi tot op den nieuwsten tijd werd voortgezet (§ 34—§ 40), rezen soms nog klachten, als zoude deze schade lijden door overgroote beknoptheid. Wij meenen echter, dat dit in menig opzicht hieraan te wijten is, dat men zich uitsluitend bepaald tot het opteekenen van het gedichteerde, in stede van dezen tekst te verrijken met de vele daarbij door Z.H.G. gegeven ophelderende toelichtingen. Ditzelfde geldt van de »Wijsbegeerte van den Godsdienst». Hier was ditmaal: »de Godsdienst als voorwerp van historisch onderzoek», de Phaenomenologie, (§ 9—§ 16) aan de orde. Dit college blinkt uit door de helderheid, waarmede vraagstukken ons voorgesteld worden, en al moge het dan den propaedeuticus in het eerst moeielijk vallen het hier behandelde aanstonds te kunnen vatten en in zich op te nemen, toch wordt hij bij voortgang meer en meer overtuigd van het hooge belang van dit onderwerp, en tevens van de onmisbaarheid van eene degelijke kennis van de Godsdienstgeschiedenis als daartoe vereischten grondslag. Ook de ouderen onder ons verplichte Prof. Lamers door de uitgave van het Historisch deel der Religionsphilosophie, waarin ons een juiste gids bij verdere studiën hierin gegeven werd, en welks vervolgstukken wij met verlangen te gemoet zien.

Bijzonder aantrekkelijk was hetgeen in dezen cursus op het Ethiek college ter sprake kwam, t. w. Het zedelijk leven en

het gebied van het denken, — van het gemoed, — van den wil. (§ 22—§ 33). De wetenschappelijke en tevens praktische wijze, waarop hier in verband met de groote vraagstukken van onzen tijd, de Zedekunde behandeld werd, wordt door ons allen ten zeerste op prijs gesteld en wij schromen niet te verklaren dat voor ons het hieraan gewijde Woensdagochtend-uur in de rij der lessen van Z. H. G. eene eerste plaats bekleedt.

Prof. Cramer zette de Uitlegging van het Nieuwe Testament voort met de beschouwing van de *Λογια Κορινθ* in in Mattheus en de parellele plaatsen in Marcus en Lucas. Het onderwerp was boeiend en de wijze van bespreking evenzeer. Immers, hoeveel was er niet in deze hoofdstukken, waarover ons bij de exegese een nieuw licht opging.

Weinig quaesties, die zich hierbij voordeden, of ze werden besproken, en, zoo al niet tot een aller bevredigend resultaat, toch zeker tot meerdere helderheid gebracht. Juist omdat Z. H. G. eenigen onzer een gedeelte ter eigen onderzoek opdroeg en ons alzoo te meer in de gelegenheid stelde onze vragen ter sprake te brengen, volgden velen met opgewektheid dit onderwijfs.

Geheel nieuw was de stof ons ditmaal aangeboden op de uren aan de Oud-Christelijke Letterkunde gewijd, t. w. »Paulus en het Paulinisme.” In verband met hetgeen in den jongsten tijd door verschillende geleerden geleverd werd en terwijl tevens de argumenten van vóór- en tegenstanders nauwkeurig gewikt en gewogen werden, doorliep Z. H. G. met ons den Brief aan de Galatiërs en den Eersten Brief aan de Corinthiërs.

Ook met het oog op de Bijbelsche Godgeleerdheid, waarin dezen colleges uit den aard der zaak eigenlijk soms overgingen, waren deze uren alleszins belangrijk, terwijl het in vorige jaren gegeven overzicht van de »Geschiedenis van de Boeken des N.

Verbands" ons hierbij uitnemend ten grondslag kon strekken.

Het meest gewaardeerd onder de lessen van Prof. Cramer waren zeker die over de »Geschiedenis van de leerstellingen des Christendoms." Hier werden wij verplaatst midden in den strijd onzer dagen, ingeleid in de debatten over het »Symbolum Apostolicum" kortom in hetgeen inzonderheid in den afgelopen jaarkring op het gebied der Dogmengeschiedenis voorwerp van studie was. Met eene korte »Inleiding" aanvangende, behandelde Z. H. G. het eerste Tijdperk, eindigende bij Origenes. Onze bijzondere dank voor dit college worde hier Prof. Cramer gebracht. Mogen wij ons hiernevens eene opmerking veroorlooven, zij zoude alleen betreffen de vraag, of niet nevens de vaak zeer analytische, ook de synthetische behandeling nog meer tot haar recht zou kunnen komen, en of niet bij de bespreking van vele op zich zelf interessante bijzonderheden in de kleinere perioden, telkens een overzicht van het geheele onderdeel zou kunnen gevoegd worden.

Tot ons aller leedwezen was de gezondheid van Prof. Kleijn dit jaar nog niet van dien aard, dat Z.H.G. de volle beschikking over zijne krachten mocht hebben. Toch werd, behoudens enkele uitzonderingen, het onderwijs geregeld voortgezet. Op het uur voor Kerkgeschiedenis maakten de »Eerste eeuwen der Christenheid" het onderwerp van beschouwing uit. Met eene korte schets van de »Historiographie" aangevangen zijnde, kwam Z.H.G. tot ongeveer den tijd der Godgeleerde Scholen, waarna ons, met voorbijgang der Middel-eeuwen, het Tijdvak der Reformatie op boeiende wijze geschilderd werd. Ook nu toonden enkelen de verkeerde gewoonte te volgen dit college slechts gedurende één cursus bij te wonen, al gaven velen blijk zich niet te laten afschrikken door de wel eens moeielijk verstaanbare voordracht. De

lessen over de »Christelijke Archaeologie» werden gelukkig wederom gegeven. Het is te betreuren, dat slechts zoo weinigen opgewektheid hadden hierbij, al was het dan ook geen bepaalde verplichting, tegenwoordig te zijn, te meer daar toch het onderwerp »de Archaeologie der Luthersche Kerk», gelijk in verhoogde mate het verder behandelde, ongetwijfeld op belangrijkheid aanspraak kan maken. Na de kerstvacantie begon Z.H.G. met de »Gereformeerde Kerk» en wel met eene schets van haar Kerkbegrip en hare Kerk-inrichting. Vooral in onze dagen, waar zooveel, ook op dit gebied, voor Hervormd (of Gereformeerd) aan de markt wordt gebracht, wat bij nader onderzoek dien naam niet verdient, moest toch eene grondige uiteenzetting daarvan door studenten, die eenmaal predikant in de Hervormde Kerk hopen te worden, meer gewaardeerd worden. Desalniettemin, al was het dan ook klein in aantal, toch volgde een vast gehoor getrouw dit Onderwijs.

Het Donderdagochtenduur was ook ditmaal bestemd voor de Encyclopaedie. Na eene »Inleiding» werd ons een overzicht gegeven van Definitie, Voorwerp en Indeling der Theologie, en dit geheel besloten met eene korte schets van de Theologische Wetenschap

Van harte hopen wij, dat het Prof. Kleijn moge gegeven worden, zij het dan ook langzamerhand, wederom tot geheel herstel te komen, en dat mede, opdat Z.H.G. den wensch diergenen onder ons, die slechts noode het Privatissimum missen, wederom kunne vervullen!

Prof. Cannegieter opende de lessen met eene toespraak over »Het persoonlijke in den Godsdienst.» Op bezielende wijze bepleitte Z.H.G. hierin eigen standpunt en overtuiging, ons opwekkend tot ernstig zelfstandig nadenken en onderzoek. De ten vorigen jare aangevangen, doch niet

teneinde gebrachte behandeling van de Soteriologie werd op de colleges over Dogmatiek voortgezet met de »Eschatologie», waarbij de Hoogleeraar inzonderheid bij de leer van de »Apokatastasis» ons breedvoerig bepaalde. Na de kerstvacantie wisselde Z.H.G. dit af met de bespreking van door de studenten vervaardigde »Dogmatische schetsen» over vooraf opgegeven onderwerpen. De ons hierin geschonkene gelegenheid tot het stellen van vragen, waaruit noodzakelijkerwijze gedachtenwisseling voortvloeide, stellen wij ten zeerste op prijs. Ditzelfde willen wij getuigen van de omstreeks Paschen begonnen voordrachten over den »Locus de Deo naar de beginselen van het Gereformeerd Protestantisme», waarin ons de Kerkleer werd uiteengezet, een onderwerp, dat tot onze vreugde ook in den nieuwen cursus weder opgevat is.

Werd de »Vaderlandsche Kerkgeschiedenis» in het afge-loopen jaar bij de tweede periode der Arminiaansche twisten geeindigd, ditmaal besprak Z.H.G. voornamelijk de Synode van Dordrecht. Nauwkeurig werd ons het tijdvak van hare wordingsgeschiedenis geschilderd en haar verloop nagegaan, waarbij wij tevens telkenmale gelegenheid hadden met de verschillende beschouwingen over dit hoogstbelangrijk deel der Nederl. Kerkgeschiedenis nader kennis te maken. Tot De Labadie en zijn tijd werd het vervolg voortgezet.

In hooge mate practisch en vormend voor hetgeen ons eenmaal in het ambt wacht, was ongetwijfeld dit jaar het uur aan »Kerkrecht» gewijd. Hierin toch werden wij niet slechts bepaald bij eene uiteenzetting van begrip en beginselen van het Kerkrecht, doch ook zelven geplaatst voor gevallen en questien op dit gebied, waardoor zich menigmaal eene belangrijke gedachtenwisseling ontspon, die ons te meer in staat stelde met de ervaring van Z.H.G. winste te doen.

Een woord van dank voor deze zeer gewaardeerde methode van behandeling kunnen wij dan ook hier niet achterwege laten.

Prof. van Leeuwen vervolgde de voorlezingen over »Bijbelsche Godgeleerdheid" met »Het Werk des Verlossers" en wel nader met het tweede deel daarvan, getiteld: »Wat Christus heeft tot stand gebracht". Als vervolg hierop werd »De verwezenlijking van het Heilswerk in den enkelen mensch" besproken, naar de onderdeelen: De grond des Heils, de Verkiezing en Voorverordineering, de Heilstoeëigning, Wedergeboorte en Bekeering, het Geloof. Wij danken Z.H.G. ten zeerste voor het vele belangrijke, dat wij in deze uren mochten vernemen, waardoor wij ons de Leerinhoud des Bijbels beslist en duidelijk voor oogen zagen gesteld en tevens er toe geleid werden met de nieuwste studiën op het gebied der »Biblica" kennis te maken. Ook met het oog op onze practische vorming zijn de hieraan gewijde besprekingen ons van groot nut.

Het vroege morgenuur des Dinsdags was ook ditmaal voor de »Zendingsgeschiedenis" bestemd. Ons werd aangetoond hetgeen in dit opzicht over Borneo, Sumatra, Uias, Java en West-Indië op te merken valt. Treffende tafereelen zagen wij ons hier ontrold en vaak op boeiende wijze, de zelfop-offering geschilderd waarmede de zendelingen hun arbeid verrichten.

Het Patriarchale tijdperk als deel van de Bijbelsche Geschiedenis nam het college over »Practische Godgeleerdheid" in beslag. Al waardeeren wij ook de ons hier geschonken gelegenheid met de juiste methode van catechiseeren bekend te worden, toch betreuren wij het dat Z.H.G. niet heeft kunnen besluiten aan het met het oog op dit onderwijs vroeger gedane verzoek gevolg te geven. Ongetwijfeld ware dan ook

de belangstelling grooter geweest. Het verheugt ons daarom te meer dat Z.H.G. besloten heeft in den nieuwen cursus deze stof met de »Liturgiek'' af te wisselen.

Met dank willen wij ten slotte nog de welwillendheid gedenken, waarmede Prof. van Leeuwen ons in staat stelde ten zijnent ons te oefenen in het maken van homole-tische schetsen, waarbij wij telkenmale ons voordeel konden doen met de nauwkeurige critiek, die door Z.H.G. op onzen arbeid gegeven werd.

De in het vorig Jaarverslag door den Ab-actis aangeheven klachten over de weinig practische opleiding van ons, aanstaande predikanten, bleek bij nader inzien niet bij de meerderheid der theologische studenten weerklink te vinden. Immers slechts enkelen vereenigden zich met hem tot eene poging, in de bestaande regeling verandering te brengen, eene beweging, die echter geen verder gevolg had, toen het bleek dat aan veel van het daarmede voorgestelde ook zonder wijziging van wetsartikelen uitvoering kon gegeven worden.

Prof. Doedes gaf wederom dit jaar den jongeren gelegenheid onder de leiding van Z.H.G. eenigszins kennis te maken met hetgeen hun in de studie der Theologie wacht. Juist om de wijze, waarop dit geschiedt, en de bereidwilligheid van Z.H.G. om, ten minste in de meeste gevallen, een antwoord te geven op de vele vragen, die bij den pas aangekomen student oprijzen, worden deze uren door ons allen bijzonder op prijs gesteld. Moge Prof. Doedes nog vele jaren deze zeer gewaardeerde belangstelling in ons en onze vorming kunnen blijven toonen!

Dr. Bronsveld behandelde met verschillenden onzer een gedeelte der Dogmatiek. Al betreuren wij het dat in een vast tot dat onderwijs bestemd lokaal nog niet is voorzien,

toch danken wij hem voor hetgeen hij in het afgelopen jaar voor ons heeft willen zijn.

Ten slotte zij nog vermeld, dat onze faculteit met eene aanwinst van 40 nieuwe leden verrijkt werd.

Aan het einde van het Jaarverslag gekomen, kunnen wij niet nalaten onzen Hoogleraren de verzekering te geven van onze oprechte dankbaarheid voor al hetgeen zij in den tijd, die achter ligt, voor ons geweest zijn en voor de welwillendheid en de toewijding waarmede zij zich onze belangen hebben aangetrokken.

Mogen zij nog lang getuigen zijn van den bloei der Theologische Faculteit aan onze Hoogeschool!

Aldus vastgesteld op de faculteitsvergadering van 26 Oct. 1893.

A. VAN DER FLIER, *h. t. praeses.*

E. J. W. POSTHUMUS MEIJES, *h. t. ab-actis.*

JURIDISCHE FACULTEIT.

»Moge het der faculteit welgaan» waren de woorden, waarmede het vorige faculteitsverslag besloot; en het is van de vervulling van dien wensch, dat de tegenwoordige verslaggever het voorrecht heeft te gewagen.

In het afgelopen jaar is het de faculteit goed gegaan: voor groote verliezen bleef ze gespaard, door groote evenementen werd ze niet geschokt; ze genoot een bloeiend, kalm voortbestaan, ze verwierf iets, waarnaar ze lange jaren had gehunkerd en verlangd.

Dit laatste, de meest belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis der faculteit, verdient allereerst vermelding.

Was reeds lang de bestaande regeling van het doctoraal examen aan deze universiteit erkend slecht, werd bij de toenemende uitbreiding der rechtswetenschap een gelijktijdige genoegzame kennis van alle takken dier wetenschap een te drukkende eisch, werd steeds meer en meer gevoeld de ontmoedigende hardheid van een regeling, die een geheel nieuw examen gebod, waar een, vaak het belangrijkste, deel op voldoende wijze was afgelegd, wanneer het tweede gedeelte onvoldoende was uitgevallen, werden er talrijke pogingen bij de regeering aangewend en door professoren en door studenten, om een beteren toestand in het leven te roepen, eindelijk in den afgeloopen cursus hebben deze pogingen eenig succes gehad; eindelijk is iets in vervulling gekomen van het vele, waarnaar zoo ijverig was gestreefd.

Reeds vóór de groote vacantie ging het gerucht dat er iets in aantocht was, dat eindelijk de lange vergeefsche pogingen vrucht zouden dragen, dat er wijziging zou komen in de regeling der juridische examens; maar hoever die wijziging gaan zou was onbekend.

In de groote vacantie kwam eindelijk den 22sten Juli het Kon. Besluit tot stand, welks aard en strekking in de studentenbladen reeds zoo uitvoerig besproken is, dat we hier met een kort woord volstaan kunnen.

Wanneer we ons eerlijk afvragen: zijn we veel vooruit gegaan bij de nieuwe regeling, dan moeten we de vrije keuze der candidaats-examens beslist een flinken stap vooruit noemen; wij twijfelen er dan ook niet aan of het percentage dergenen, die voor hun candidaats-examen afgewezen worden, zal aanmerkelijk verminderen.

Wat het doctoraal-examen betreft, is deze vraag moeilijker te beantwoorden. Een stap vooruit is het zeker, dat het privaatrecht, — de grootste helft van het examen — het eerst

wordt afgenomen en dat men, waar dit deel goed afgeloopen is, ook al mislukt het tweede gedeelte, zich niet meer ten tweede male aan de proef behoeft te onderwerpen. Daarentegen is de grief blijven bestaan, dat er geen volslagen splitsing heeft plaats gehad, dat nog steeds de examinandus binnen een tijdsbestek van hoogstens 14 dagen twee zulke uitgebreide examina, als in het privaats- en publiekrecht moet afleggen.

Nog een tweede grief is gebleven n.l. dat van die weinige dagen, liggende tusschen deze beide examens en zoo hoog noodig om nog eens aan de oppervlakte te brengen wat men bij het examen niet alleen weten, maar ook bij de hand hebben moet, er nog drie à vier worden in beslag genomen, door een scripsie, die door de omstandigheden, waaronder ze wordt te zamen geknutseld of overhaast compilatiewerk is, of een andere maker heeft, dan den examinandus.

Moeten wij dan onze opinie zeggen over het nieuwe Kon. Besl., dan zal die luiden: dankbaar aan hen, die zich inspannen om meer te krijgen dan we kregen, doch zeer onvoldaan.

Veel, wat het Kon. Besl. niet tot stand heeft gebracht, kan door de professoren verbeterd worden. Om slechts één ding te noemen, door het invoeren van tentamina. Voorzeker zullen hierdoor de eischen zwaarder worden; maar hier staat tegenover, dat het examen dan werkelijk geacht kan worden een goede maatstaf te zijn van de kennis van den examinandus, en dat de groote factor der tegenwoordige examina „veine of déveine” tot de kleinste afmetingen zal worden teruggebracht. Dan zal het den examinandus minder deeren, wanneer gemis aan stilte en hinderlijke gesprekken aan de groenetafel zelf gehouden, zijn aandacht afleiden van de tot hem gerichte vragen en het hem moeielijk maken zijne gedachten juist te doen werken en juist te uiten, dan zal men zich niet aan het examen onderwerpen zonder goed voorbereid te zijn,

en dan zal ook het steeds zoo groote aantal van ongelukkig afgeloopen examina zeer verminderen.

Voor tot het eigenlijk verslag der colleges over te gaan, dient hier een woord van dank gewijd aan prof. Winkler, die in 't afgeloopen jaar zoo welwillend was, op verzoek van eenige kandidaten, een college te openen over crimineele anthropologie.

Iederen Woensdagmiddag was het kleine zaaltje in het krankzinnigengesticht druk bezet en tot het einde toe werden deze colleges met de grootste belangstelling gevolgd, hetgeen zoowel te danken was aan het interessante en actueele van het onderwerp, als aan de hoogst aangename wijze, waarop Z.H.Gel. deze colleges inrichtte.

Mocht prof. Winkler er weder toe kunnen besluiten een college over dit onderwerp te houden, wij zijn er van overtuigd, dat een nog grooter aantal belangstellenden H.gel's colleges zal komen bijwonen.

Om tot het verslag der colleges over te gaan, dienen wij te beginnen met die, voor de aanstaande kandidaten.

Allereerst de colleges over het Romeinsche recht van prof. Naber. De duidelijke en gemakkelijk te volgen voordrachten lokten meestal vele toehoorders. Waarschijnlijk zou dit aantal nog grooter geweest zijn, althans vóór de Kerstvacantie, indien Z.H.Gel. niet door onder de colleges onverwacht tot zijne toehoorders vragen te richten, velen had afgeschrikt. Wenschelijker komt het ons voor, dat Z.H.Gel. evenals vorige jaren een afzonderlijk college houdt, waarvoor men zich van te voren kan voorbereiden.

De uitvoerige bespreking van het tweede boek der Instituten had ten gevolge, dat de tijd te kort schoot voor een eeniszins volledige behandeling van de vorderingsrechten, wat zeer te betreuren valt. Gelukkig was Z.H.Gel. zoo welwillend in een extra uur dit gemis, althans voor een deel te vergoeden.

Ook het laatste deel der *Historia Juris*, principaat en de absolute monarchie, moest vluchtig worden afgehandeld, wegens de uitvoerige beschrijving der republiek, die te veel tijd in beslag genomen had.

Prof. Hamaker gaf evenals vorige jaren zijn belangrijk en duidelijk college over Encyclopaedie. Daar de stof niet verandert en de oude dictaten dus geheel voldoende zijn om zich tot het candidaats-examen voor te bereiden, worden deze colleges niet druk bezocht.

Prof. d'Aulnis was wegens ziekte verhinderd tusschen de Kerst- en Paaschvacantie college te geven. Voorzeker te betreuren is het, dat een vak, zoo bij uitstek interessant als de oeconomie van de zijde der studenten, zoo weinig belangstelling ondervindt.

Prof. Naber behandelde op zijn Pandektencollege, dat begonnen werd met een zevental toehoorders, het Romeinsche bezitrecht eenigszins in verband met het Nederlandsche. Reeds vóór de Paaschvacantie was Z.H.Gel. genoodzaakt het onderwerp af te breken en zijn college te sluiten, wegens te groote inkrimping van het aantal zijner toehoorders, waartoe zeker het ongelegen uur (2-3) veel heeft bijgedragen.

Prof. Hamaker behandelde na de algemeene inleiding, de tweede en laatste helft van het algemeene deel: de leer van het civiele onrecht, de materiële actiën, bewijs en verjaring, welk onderwerp Z.H.Gel. niettegenstaande herhaaldelijke afwezigheid ten einde bracht. Wanneer Z.H.Gel. er een toe over kon gaan deze jaarlijksche inleiding, die uit den aard der zaak steeds het zelfde is en bovendien reeds voor een deel op het college der Encyclopaedie behandeld wordt, niet meer te geven, of in allen gevalle niet zoo, dat er, zooals nu, ongeveer twee maanden mede verloren gaan, dan zou dit zeer zeker strekken om de belangstelling in dit college veel

te vermeerderen en dan zou er ook tijd gevonden worden voor een nieuwe behandeling van verscheidene onderwerpen, die reeds in zoo vele jaren niet behandeld zijn.

Prof. Molengraaff behandelde wat het Handelsrecht betreft de verzekering en het faillissement. Jammer was het, dat, wat het eerste onderwerp betreft, het dictaat houden voor de nieuwe kandidaten vrij bezwaarlijk was door de menigvuldige verwijzingen naar de leiddraad. Het faillissement behandelde Z.H.Gel. volgens de tegenwoordige regeling van het W. v. K. echter in verband met het thans wet geworden ontwerp. Op het college van burgerlijke-rechtsvordering behandelde Z.H.Gel. ongeveer hetzelfde als in den vorigen cursus, alleen worden de rechtsmiddelen tegen het vonnis uitvoeriger besproken.

Prof. de Louter zette zijn college over het Staatsrecht voort, waar zijn Z.H.Gel. verleden jaar gebleven was n.l. met de Tweede Kamer der Staten Generaal en behandelde voorts, op zeer uitvoerige wijze, het zoo ingewikkelde onderwerp der Provinciale Staten, Gemeenten en Waterschappen.

Door het bijna volslagen gemis aan veranderingen, die Prof. Pols in zijne jaarlijksche voorlezingen over strafrecht en strafvordering brengt, deed zich het feit voor, dat Z.H.Gel. vóór de Paaschvacantie tweemaal voor een zaal zonder toehoorders verscheen, waarop Z.H.Gel. met een verzwaring zijner exameneischen dreigde; een wijziging van Z.H.Gel's. colleges schijnt ons een doeltreffender middel toe.

Hoewel zich slechts één toehoorder voor het college »Volkenrecht" had aangemeld (kort na de Kerstvacantie door een tweeden gevolgd) aarzelde Prof. de Louter geen oogenblik zijne voordrachten over deze materie te geven, waartoe Z.H.Gel. zijn studeervertrek beschikbaar stelde. Door de meer huiselijke wijze van behandelen die daarvan het gevolg was, was

Z.H.Gel. in staat het Volkenrecht in zijn geheelen omvang, zij het dan ook eenigszins cursorisch, aan de hand van Van Neumanus Grundrich zijnen toehoorders te doen kennen.

Op het college over Administratief Recht, dat door een drietal belangstellenden werd gevolgd, behandelde Z.H.Gel. dezelfde onderwerpen als verleden jaar.

Als caput selectum besprak Prof. d'Aulnis de leer der belastingen. Met behulp van vele graphische voorstellingen wist Z.H.Gel. zijnen toehoorders een juist inzicht te geven in het zoo moeilijke leerstuk der progressieve draagkracht en der daarop gebouwde theoriën, terwijl een overzicht van het Nederlandsche belastingstelsel dezen cursus besloot, die na Z.H.Gel's. ongesteldheid tot een avond-privatissimum was veranderd.

Wegens den geringen aanvang der stof bepaalde zich het college over de theorie der statistiek tot één korte bespreking met den eenigen aspirant-doctorandus, die zich had aangemeld. Waartoe dan echter een afzonderlijk uur daarvoor op den series aangewezen?

Een opmerking betreffende de doctoraal colleges moet ons van het harte en wel deze, dat de opkomst der studenten zooveel te wenschen overliet. Wanneer allen, daargelaten de groote onhebbelijkheid jegens de professoren, wilden inzien, hoeveel gemakkelijker het gesprokene woord, dan het geschrevene tot het begrip doordringt, en hoeveel meer men heeft aan eigen dictaten dan aan die van anderen, dan zouden de professoren niet langer te klagen hebben over zoo slecht bezochte colleges.

Ten slotte nog een enkel woord over, wat men een orgaan der faculteit zou kunnen noemen de Juristen Debatingclub. Helaas zeer kwijnend heeft dit gezelschap geleefd in den afgeloopen cursus: slechts eenmaal trad een defendens op. Waar

de redenen te zoeken van dit verval? Waar de middelen te vinden, om dit te stuiten en waar de menschen om nieuw leven in dit zwakke lichaam in te gieten? Is de ambitie afgenomen zijn de eischen te zwaar geworden voor den defendens, die alleen een ganschen avond moet vullen? Op beide vragen moet dunkt ons, een bevestigend antwoord gegeven worden.

Schooner vruchten droegen de kleinere groepeerings der faculteit: het Collegium Themis en het gezelschap Anthonius Matthaeus, waar onder de zeer gewaardeerde leiding der hooggeleerde eerevoorzitters met ijver en toewijding werd gewerkt.

Een rustig levensjaar heeft de faculteit doorloopen en hebben vele ouderen hunne studies volbracht en door hun heengaan vele open plaatsen gelaten in het ledental der faculteit; daar tegenover staat dat 21 jongeren zijn ingelijfd in onze gelederen om die plaatsen weder aan te vullen en het voortbestaan, en laat ons hopen den bloei, der faculteit te waarborgen.

Aldus vastgesteld op de vergadering der Juridische Faculteit van 3 November 1893.

Het bestuur der Faculteit:

J. W. G. REIGERSMAN, *h. t. Jur. Fac. Praeses.*

J. BIERENS DE HAAN, *h. t. Jur. Fac. Ab-actis.*

MEDISCHE FACULTEIT.

Wanneer wij de gebeurtenissen van het laatste jaar aan onzen geest laten voorbijgaan, dan is er ééne die als vanzelf naar voren komt, waaraan onze gedachten zich aanstonds gaan vasthechten: de plotselinge dood van Prof. Salzer (8 April '93.)

Wat was het ons vreemd te moede, toen wij na de paaschvacantie voor het eerst weer in de operatiezaal bijeen waren! Het was er leeg: de ziel ontbrak er.

Wij wilden 't ons wel gaarne voorstellen, dat straks de energieke tred van onzen leermeester weer zou weerklinken, van achteren opkomend; helaas, wij wisten wel beter, wij wisten het wel, dat het jonge leven was afgesneden, waaraan wij zulk een schoone toekomst hadden toegedacht, het leven van een buitengewoon man, uit wien bij al het fijn bewerkte van zijn geest zulk een groote zelfbewuste kracht sprak; en juist dit wekte in ons een schrijnende smart, te weten dat hij die er op aangelegd scheen om het leven te beheerschen zelf door het leven beheerscht was.

Menschen die er over kunnen oordeelen staan er over verstomd wat Prof. Salzer in de weinige jaren, die hij in ons midden doorbracht, van onze chirurgische kliniek gemaakt heeft. Wij, zijne leerlingen, hebben hem leeren waardeeren om zijn uitgebreide kennis, om zijn zeldzame gave van doceeren; maar bovenal hebben wij hem liefgehad om zijn hoogen geest, om het groote streven dat wij in hem voelden. Moge de nagedachtenis aan hem, van wien al het kleine ver was, voor ons blijven een prikkel om in alle omstandigheden in de eerste plaats de ideale zijde van ons vak in het oog te houden!

Prof. Engelmann legde bij de begrafenis te Weenen getuigenis af van de verslagenheid die hier heerschte; namens de studenten was de heer C. D. Cramer derwaarts gereisd.

Toen kwam tegen de groote vacantie de vraag: Wien zullen we nu krijgen? Een Hollander? Weer een vreemdeling? De nieuwsgierigheid groeide aan tot belangstelling, de belangstelling tot agitatie, totdat eindelijk tot blijdschap van ons allen de benoeming kwam van Dr. A. Freiherr von

Eiselsberg, van wien men eene voortzetting van het chirurgisch onderwijs in den geest van den overledene mocht verwachten, daar beiden in de Weener school waren gevormd.

Den 2^{den} October hield de nieuwbenoemde hoogleeraar zijne inaugurale reden, getiteld: „Die äusseren Bedingungen und socialen Indicationen für chirurgischen Operationen." Het zij ons hier vergund Z.H.G. nogmaals een hartelijk welkom toe te roepen; wij achten ons gelukkig reeds nu te mogen verzekeren, dat de groote verwachtingen die wij koesterden niet enkel vervuld, maar zelfs overtroffen zijn.

Weinige dagen te voren (20 September) had een voor onze faculteit heugelijk feit plaats gegrepen; ook toen was eene inaugurale rede gehouden; het getal onzer Professoren was daardoor met één versterkt. De nieuw opgetredene was echter geen vreemdeling in ons midden: het was Dr. C. Winkler, sedert 1885 lector aan onze Universiteit, die het professoraat aanvaardde om onderwijs te geven in de psychiatrie met eene redevoering over de beteekenis van dat onderwijs door de geneeskunde.

Wij kunnen ons over het oprichten van dezen nieuwen leerstoel — de eerste in ons land — niet genoeg verheugen, eensdeels omdat daardoor officieel de noodzakelijkheid van de studie der psychiatrie voor den aanstaanden arts is erkend, anderdeels omdat het hem, dien wij bij ervaring als zulk een uitnemenden gids op dit zonder leiding zoo moeielijk te betreden gebied kenden, nauwer aan onze Universiteit heeft verbonden.

Hiermee zijn echter nog slechts de eerste schreden op den nieuwen weg gezet. In de toekomst zien wij eene afzonderlijke psychiatrische kliniek en een behoorlijk collegelokaal en daarmee de mogelijkheid dat het onderwijs ook aan andere jaren dan het derde alleen ten goede komt. Wij zijn

er van overtuigd dat Prof. Winkler onverpoosd aan de verwezenlijking van deze plannen zal arbeiden.

Behalve het onderwijs in de psychiatrie is ook dat in de leer der zenuwziekten aan Prof. Winkler toevertrouwd. Naast de bestaande Vrijdagsche polikliniek heeft Z.H.G. eene polikliniek op Dinsdag en Donderdag voor oudere jaren ingesteld, terwijl voor de jongeren tweemaal in de week een theoretisch college gegeven wordt.

Door de groote emotie, die de dood van Prof. Salzer verwekte, is de ongerustheid, die een maand vroeger in de Utrechtsche medische wereld heerschte in onze herinnering op den achtergrond gedrongen; zij gold Prof. Spronck, die door een belangrijke lijkinfectie was aangetast. Het hartelijk welkomsapplaus, dat losbarstte, toen Z.H.G. na de paaschvacantie weder voor ons optrad en dat te meer moest opvallen omdat bij de heropening der andere colleges om licht te begrijpen redenen het applaudisseeren ditmaal achterwege bleef, moge Z.H.G. onze groote blijdschap over het volledig herstel uit zijne gevaarlijke ziekte hebben kenbaar gemaakt.

Het is ons opgevallen dat de onderwerpen die Prof. Spronck op zijne colleges bespreekt zich dikwijls direct aan het door Prof. Talma behandelde aansluiten. Of dit toeval dan wel overleg is weten wij niet; zeker is het dat het voor ons een groot gemak oplevert.

Wat de colleges van Prof. Talma betreft, deze wijken in hun aard eenigszins van die der andere hoogleeraren af: zij dragen sterk het karakter van eene kritische beschouwing van de heerschende opinies omtrent het behandelde onderwerpen stellen daarom een zekere kennis van dat onderwerp voorop.

De bekentenis moet ons van het hart, dat verreweg de meesten onzer aan eene meer geregelde, eene meer systema-

tische behandeling, uitgaande van die der meest elementaire begrippen, de voorkeur zouden hebben gegeven, vooral waar het geldt de propaedeutische kliniek. Wij erkennen gaarne dat wij hiermee ons zelf een brevet van onvermogen uitreiken: in theorie is de door Prof. Talma gehuldigde opvatting zeker de beste. Het zij ons echter vergund in naam der praktijk aan den hoogleeraar, van wien wij elk oogenblik onder vinden, hoezeer hem onze opleiding tot praktische medici ter harte gaat, de vraag ter overweging voor te leggen, of de voor hem gevolgde methode van doceeren werkelijk de meest vruchtdragende is.

Het college van Prof. Halbertsma mocht zich in zulk een druk bezoek verheugen, dat Z.H.G. besloten heeft voortaan ook een gedeelte van den vroeger aan vrouwenonderzoek gewijden tijd voor de theoretische lessen te bestemmen.

Prof. Van Overbeek de Meijer opende na de kerstvacantie zijne voordrachten in de keurig gemeubileerde collegezaal van het prachtige nieuwgebouwde laboratorium op het Sterrebosch.

Prof. Snellen moest zijne colleges nog op 't Begijnhof en op de Hoogt geven; eer weder een jaar verstreken is hoopt echter ook deze hoogleeraar verhuisd te zijn, en wel naar de Bleijenburgstraat, waar het nieuwe gasthuis voor ooglijders zijne torens reeds ten hemel verheft.

Omtrent de colleges van de Professoren Engelmann, Pekelharing, Rosenberg en Spronck voor de aanstaande candidaten meenen wij te kunnen volstaan met de vermelding dat zij evenals de daarbij behoorende praktische oefeningen druk bezocht en ten zeerste gewaardeerd werden; en geen wonder: ieder die den weg, die van het propaedeutisch tot het candidaatsexamen leidt, aan de Utrechtsche hoogeschool heeft afgelegd, zal met bewondering en dank-

baarheid het viertal uitnemende gidsen blijven gedenken die hem gedurende dien tocht ter zijde stonden.

Evenals vorige jaren doceerde Dr. Brondgeest pharmacosnie, pharmacodynamie en larynjoscopie, Dr. Van der Meulen propaedeutische en operatieve chirurgie, en stelde Dr. Dentz de oudere kandidaten in de gelegenheid zich theoretisch en praktisch in de tandheelkunde te bekwamen.

De kliniek voor kinderziekten van Dr. Hulshoff, die voor neus- en keelziekten van Dr. Huysman en die voor huidziekten van Dr. Gutteling stonden open voor hen die zich met deze belangrijke onderdeelen van ons vak wilden bezighouden, waarvoor hier aan de drie genoemde privaatto-centen onze hartelijke dank wordt gebracht.

Dat Dr. Freriks wederom gaarne zijne hulp verleende bij moeilijke verlossingen en dat de heer Henstedt wederom met bereidvaardigheid de praktikanten in de apotheek behulpzaam was, zal zeker niemand verwonderen, die geen vreemdeling in Jerusalem is.

Van de assistenten heeft Dr. G. Th. Walter een bijzonder recht op onze erkentelijkheid, daar hij tusschen de paaschvacantie en de groote vacantie zooveel mogelijk aan het gemis aan chirurgisch onderwijs tegemoet kwam door tweemaal in de week de chirurgische kliniek te leiden. Door toedoen van Dr. Bosscha behoefde ook de chirurgische polikliniek niet stil te staan. Als tweede assistent bij de chirurgische kliniek trad op de heer L. P. van Lelyveld. De heer J. Langenbergh, die van de medische kliniek naar de medische polikliniek verhuisde, heeft het eerste jaar ten zeerste aan zich verplicht door zijne nuttige poliklinische lessen. Als klinisch assistent trad de heer A. J. Hoorweg op. De heer P. Timmermans heeft bij het begin van den pas ingetreden cursus het assistentschap in de obstetrie, dat hij tot ieders

genoegen gedurende drie jaren had waargenomen, overgedragen aan den heer A. van der Hoeven. Voor oogheelkunde bleef de heer H. Snellen Jr. De heer J. M. Baart de la Faille assisteerde bij de pathologische anatomie, de heer W. J. de Wilde bij de histologie, de heer W. Middelveld Viersen, bij de physiologische chemie en de heeren H. A. Laan en J. Piekema bij de anatomie.

De regeling der collegeuren op het ziekenhuis, die belangrijk van die van vorige jaren afweek, bleek eene zeer doelmatige te zijn, en is — althans in hoofdzaak — ook in den nieuwen cursus weer gevolgd.

Door splitsing van het doctoraal examen is een reeds lang gekoesterde wensch vervuld.

De studentenvereeniging tot ondersteuning van behoeftige, gehuwdekraamvrouwen mag zich in een bloeienden staat verheugen.

Het medisch gezelschap Boerhaave overleed wegens gebrek aan asem.

Eene vereeniging, die zich ten doel stelt aan minvermogende lijders die op de kliniek of polikliniek behandeld zijn chirurgische apparaten (breukbanden, elastieken zwachtels, etc.) te verschaffen, werd onder den naam van Petrus Camper-Vereeniging door eenige dames te dezer stede op initiatief van Prof. Salzer opgericht. Wij hopen dat menig student haar zal willen steunen in haar menschlievend streven.

De Sint-Nicolaas-viering had als naar gewoonte plaats. Door een milden gift van den directeur, Dr. Lamping, daartoe in staat gesteld bezochten St. Nicolaas en zijne knechts ditmaal ook de stedelijke afdeeling van het Ziekenhuis. Na afloop van hun tocht werden zij door der heer en mevrouw Lamping allervriendelijkst gereciperd.

Van de Professoren vielen aan Prof. van Overbeek de Meijer en aan Prof. Spronck onderscheidings-teekenen te

beurt: de eerste werd door den Sultan van Turkije benoemd tot Commandeur van de Medjidiek-orde van wege zijne bekende ontsmettings-ovens, de laatste ontving de orde van den Nederlandschen Leeuw bij gelegenheid van den verjaardag van H.M. de Koningin.

Ten slotte een verlanglijstje.

Bovenaan plaatsen wij als memoriepost hetgeen we als wenschelijk aangaven voor eene voorspoedige ontwikkeling van de jongste spruit onzer faculteit, de psychiatrie.

Volgen een paar kleinigheden: het beter schoonhouden van de kliniek- en poliklinieken, zoodat we niet meer onze namen in 't stof op de banken kunnen schrijven, en gordijnen voor de ramen aan de straatzij van het lokaal van Prof. Pekelharing, waar aan het directe zonlicht eene wel wat al te groote gastvrijheid wordt verleend.

En eindelijk: plaats in de operatiezaal. Het toenemend aantal studenten maakt het dringend noodzakelijk, dat óf het amphitheater worde uitgebreid, óf, zoo dit niet goed mogelijk is, aan het eerste jaar de toegang tot de chirurgische kliniek worde ontfegd. De tegenwoordige toestand geeft eerst tot onbeleefteden jegens den hoofdleeraar, die het voorgaande uur college geeft, dan tot een kinderachtig hollen en dringen, ja zelfs tot vechten aanleiding, en het gebeurt dagelijks dat oudere menschen, zelfs semi-artsen, naar huis moeten gaan, omdat alle plaatsen zijn ingenomen.

Als nu maar de plannen ten uitvoer konden gebracht worden, die er naar men zegt omtrent de verbouwing van het ziekenhuis bestaan, waarbij aan de chirurgie een spiksplinternieuwe woning, harer waardig zou worden bereid!

Maar de Regeering schijnt voorloopig niet van zins te zijn, aan de smeebeden van H.H. Regenten en Curatoren, waaraan het naar wij vernomen hebben waarlijk niet ontbroken heeft,

gehoor te geven, en dus valt aan eene meer radikale verbetering vooreerst niet te denken.

Intusschen hopen wij, dat de strijders voor de goede zaak zich niet zullen laten ontmoedigen, maar haar onverpoosd zullen blijven dienen. Dan zal misschien spoediger dan het zich thans laat aanzien het jaarverslag kunnen vermelden, dat de gulden dagen voor de chirurgie, die nu nog zoo ver in 't verschiet schijnen te liggen, zijn aangebroken.

Aldus vastgesteld op Faculteitsvergadering van 11 Nov. 1893.

C. D. CRAMER, *h. t. praeses.*

M. COLENBRANDER, *h. t. ab-actis.*

PHILOSOPHISCHE FACULTEIT.

Den 3^{den} November 1893 kon men tal van personen, die belang stelden in de opening van het nieuwe laboratorium voor anorg. scheikunde, zich naar het Sterrebosch zien begeven, om de vreugde te toonen, die ook hen dien dag bezielde. Onder die velen merkte men een aantal studenten op, die één of meer jaren het college over anorg. chemie gevolgd hadden in het bedompte zaaltje op de Hoogt, en er naar gehunkerd hadden het nederige verblijf met een meer doelmatig ingericht te verwisselen.

Met een feestrede, waaraan hij de geschiedenis der Alchemie ten grondslag legde, opende Prof. Dibbits zijn gebouw, en aanvaardde het onder dankzegging aan regeering, curatoren en rijksbouwmeester. Onzen dank zij hierbij Prof. Dibbits gebracht, voor hetgeen ook hij deed voor het tot stand komen van dit schoone laboratorium; moge het Z.H.G. nog lange jaren gegeven zijn er met vrucht te mogen arbeiden.

Ons plan is, dit jaarverslag eenigzins te doen verschillen van vorige, door de theoretische colleges en practica afzonderlijk te behandelen.

Gaan we nu allereerst over, om verslag te geven van de colleges, om te beginnen met die, door Prof. Grinwis gegeven. Het college over hoogere algebra werd weder met belangstelling gevolgd. Ook de kandidaten hebben hunne colleges trouw bezocht, alhoewel de behandelde onderwerpen niet altijd geheel en al die hunner keuze waren. Prof. Grinwis heeft n. l. gemeend hen dit jaar te moeten bezighouden met het behandelen van een aantal kleine onderwerpen op het gebied der mechanica en mathematische physica, terwijl zijne auditores liever eene uitgebreide behandeling van een bepaald onderwerp hadden gehad. Dit spoedig achter elkaar afdoen van dikwijls geheel verschillende zaken, heeft het den kandidaten onmogelijk gemaakt, er zich zoo goed in te werken, als wenschelijk zou zijn. Met name noemen we de theorie van Mawell, waaraan op het einde van den cursus eenige uren gewijd werden, maar die daardoor toch niet tot klaarheid is kunnen gebracht worden. Met het oog op de belangrijke proeven van Hertz die als 't ware een integreerend bestanddeel vormen van de Maxuell'sche electriciteitstheorie, zou het ons wenschelijk voorkomen, dat dit gedeelte van de methematische physica aan de hoogleeraren in de experimenteele physica werd afgestaan, opdat er dan eens een geheele cursus aan gewijd kon worden.

Het bovenstaande neemt niet weg, dat we veel belangrijks van Prof. Grinwis te hooren kregen, b. v. de theorie van de warmtegeleiding en die van de beweging van lichamen om een as en een vast punt, welk laatste we echter gaarne zouden hebben zien uitgebreid.

Over de colleges van Prof. Kapteyn kunnen we kort

zijn. Alle zoowel die over analitische meetkunde, als over waarschijnlijkheidsrekening, differentiaal vergelijkingen en de theorie der oppervlakken werden met een bewonderenswaardig talent voorgedragen, en daardoor goed begrepen. Het zou dengenen, die een meer practischen loopbaan volgen, echter niet onwelkom wezen, wanneer het meerdere of mindere belang voor de toepassing van de verschillende differentiaal vergelijkingen in natuurkunde en astronomie, zij 't dan ook, slechts aangegeven werd. Wat het college over de theorie der oppervlakken betreft, jammer was het, dat Z.H.G. niet beschikken kon over eene verzameling modellen, die bij een dergelijk onderwerp bijna onmisbaar zijn. Laten we hopen, deze later nog eens te zien te mogen krijgen.

Behalve de genoemde gaf Prof. Kapteyn op verzoek aan de meergevorderden nog een college over de hoogere theorie der differentiaal vergelijkingen.

Te betreuren valt het, dat in de colleges van Prof. Oudemans geen methode wordt gevolgd, daardoor is 't ons ook moeilijk te zeggen, wat Z.H.G. behandelde. Dankbaar zullen we Z.H.G. zijn voor de liefde, die hij bij ons voor de astronomie weet op te wekken.

Met twee candidaten werd behalve Watson ook Oppolzer nagegaan. Prof. Julius behandelde op zijn propaedeutisch college de beginselen der mechanica, en de leer van het licht. Met de candidaten zette Z.H.G. zijn college over de mechanische warmte theorie voort, en behandelde voornamelijk de chemische verschijnselen en de electrolytische dissociatie.

Prof. Mulder wijdde den cursus aan de behandeling van de in het vorig jaar nog onbesproken geblevene stikstofhoudende stoffen, en besprak daarna de alcoholen en hunne afgeleiden. Zou het niet wenschelijk zijn, met het oog op geringe chemische kennis van hen, die gymnasia bezocht hebben,

iedereen cursus te openen met eenige colleges over de grondbeginselen der chemie?

Aan de candidaten gaf Z.H.G. een college over thermochemie.

Wat betreft de colleges van Prof. Dibbits: deze gaf een college over anorg. chemie; aan pharmaceuten een over analytische scheikunde, en ging met de candidaten verschillende onderwerpen na uit de theoretische chemie. Niet zooals gewoonlijk begon Prof. Rauwenhoff dit jaar alleen met de behandeling der morphologie, maar wijdde tevens eenige uren in de week aan de anatomie; een gevolg daarvan, dat wegens verbouwing van het laboratorium de lessen zeer laat konden worden hervat. Daarna kreeg de cryptogamie een beurt, terwijl op 't college van Donderdagmiddag de biologie uitvoerig en duidelijk besproken werd.

De colleges over systematiek der phanerogamen waren dit jaar toevertrouwd aan Ds. Koningsberger, die terecht een groot aantal toehoorders om zich mocht vereenigen, en wiens vertrek ten eerste door ieder betreurd wordt. Zijn plaats als assistent is tot heden on vervuld.

Prof. Hubrecht behandelde de vergelijkende anatomie der vertebraten; eerst de ontwikkeling van de wervelkolom, schedel en ledematen, vervolgens die van 't zenuwstelsel, de zintuigen en de geslachtsorganen. Z.H.G. eindigde den cursus met een kort overzicht van de bevruchting en ontwikkeling van het ei.

Van Dr. Vosmaer mochten we gedurende het tweede deel van den cursus een en ander vernemen van de dierlijke parasieten van den mensch. De fraaie teekeningen, die in zoo ruime mate gegeven werden, als ook de aangename voordracht hadden voorzeker een grooter auditorium verdiend.

Prof. Wichmann begon dit jaar weder met de mineralogie en bracht deze nagenoeg ten einde. Voor enkele liefhebbers werd daarenboven een zeer onderhoudend college

gegeven over geologie, waarbij Z.H.G. evenals vorige jaren de bereidwilligheid had de uren eenige malen te verzetten ter wille zijner toehoorders. Z.H.G. zij hier dank gebracht voor de welwillendheid, waarmee hij terstond voor eenige filosofen een uur beschikbaar stelde, waarin moeilijkheden en duistere punten opgehelderd en de gelegenheid tot eigen onderzoek gegeven werd.

De colleges van Prof. Wefers Bettink waren als altijd aangenaam, om te volgen. Wie, die niet gaarne Z.H.G. volgt in zijne opgewekte voordracht, en de groote toewijding, die hij voor zijn laboranten, zoowel op college als in het laboratorium aan den dag legt, niet bewondert en hoogschat?

In het laboratorium werd Z.H.G. op waardige wijze ter zijde gestaan door zijn assistent, Dr. Sjollema. Dat velen het apprecieeren, dat deze ons niet alleen in het laboratorium wil voorlichten, maar ook door mondelinge voordracht ons in de anorg. analyse wil inleiden, bewijst het talrijke bezoek van zijn college.

Door de bemoeingen van Prof. Wefers Bettink stelde Prof. v. Overbeek de Meijer voor meer gevorderde pharmaceuten zijne werkzalen open, om zich bekend te maken met de geheimen der bakteriologie.

Onze hartelijke dank worde hier Z.H.G. en diens assistent, Dr. Vrijheid, gebracht voor de hulpvaardigheid, waarmee zij ons ten dienste zijn.

En nu iets over de practische oefeningen in onze faculteit. 't Practisch werken moet aan de academie een eerste plaats innemen. Heeft men eenmaal de universiteit verlaten, dan is de gelegenheid meestal afgesloten, om zich verder daarin te bekwamen.

We zijn nu van meening, dat nog niet op alle laboratoria 't practisch werken voldoende is ingericht. De jaarverslagen van de laatste almanakken wijzen hier voortdurend op, zonder

dat er merkbare verandering in gebracht is; maar nu er een nieuw laboratorium geopend is, lijkt ons de gelegenheid bijzonder gunstig, om nogmaals en met meer aandrang onze wenschen langs dezen weg aan de faculteit kenbaar te maken.

In de eerste plaats is 't wenschelijk, dat in al onze vakken, behalve natuurlijk de wiskundige, een practische cursus gegeven wordt onder leiding van den hoogleeraar, waarvoor de uren door de faculteit vastgesteld zijn. Men stelle niet langer de practische oefeningen achter bij de colleges. De toestand, zooals ze nu is, dat, behalve voor enkele laboratoria de student geheel vrij is, m. a. w. niet weet naar welk laboratorium te gaan en wat er uit te voeren, is ergerlijk. Wel worden wij overstelpt met uitnoodigingen, om desnoods alle dagen in vier of vijf laboratoria te komen werken; maar behalve voor die, waar de practica goed geregeld zijn, gelooven we, dat niet geldt: »les absents ont tort." De aansluiting met vroeger genoten onderwijs en de academie is hier meestal zeer onvoldoende. Men zegge ons nu niet, dat geldgebrek een onoverkomelijke hinderpaal stelt voor vele professoren; want ons inziens kan zonder vermeerdering van uitgaven veel verbeterd worden. Zien we vooral eens naar onze laboratoria voor scheikunde.

In de eerste plaats: we bezitten er twee. Is 't nu onbescheiden van ons, dat we bij de faculteit aandringen, dat deze voor ons uitmaakt, welk van beide eerstbeginnenden bezoeken zullen?

In de tweede en voornaamste plaats vragen we, dat de door de faculteit aangewezen, hoogleeraar aan beginnenden een eenvoudige leidraad — een dictaat, zoo men wil — geeft, om zijn practischen cursus in de beginselen der scheikunde te volgen. Hoe vele verslagen wijzen op dezen onhoudbaren toestand?

Prof. Mulder stelt zelf 't practisch werken zeer hoog. Maar:

»Wer etwas wissen muss, der frage es dem Fresenius.»

Hoe moet nu een beginnende, die niets van scheikunde af weet met den dikken Fresenius zich zelf helpen?

Bij de inrichting, zooals zij thans is, is Leeuwenberg nu eens uitgestorven, dan weer stampvol. De jonge laboranten weten niet, wat zij er zullen uitvoeren. Knoeien is dan ook 't woord voor den arbeid door de meesten daar verricht. Toezicht is er in 't geheel niet, hulp weinig te verkrijgen. Dat er geen ongelukken gebeuren, is ons werkelijk een raadsel, waar toch eenigen tijd geleden nitroglycerine zonder enig toezicht van hoogleeraar of assistent door een onervaren laborant bereid werd.

De toestand van het weegkamertje, tevens ingericht voor het dejeuner van den assistent, is nog steeds schandelijk. Wegen tot in decigrammen nauwkeurig, is nog juist te bereiken.

Het practicum bij Prof. Dibbits is eenigzins beter door de trouwe hulp van den assistent, Dr. Prange.

We behoeven nu verder onze bedoelingen omtrent de regeling van het practisch werken op de verschillende laboratoria niet toe te lichten, wanneer we zeggen: we willen, dat op alle een geregelde cursus wordt gegeven.

We twijfelen niet, of de professoren zullen aan onze wenschen te gemoet komen. Dan zal men niet langer op 't physiologisch en pharmaceutisch laboratorium kunnen zeggen, dat de chemische opleiding voor het eerste examen onvoldoende was.

Ten eerste betreuren we, dat nog steeds geldgebrek Prof. Julius verhindert zijne, zoo door ons gewaardeerde, practische colleges te geven. Een request, voorzien van een honderdtal handteekeningen, met het verzoek, om aan dezen onhoudbaren toestand een einde te maken, schijnt op Z.E. den Minister niet den gewenschten indruk te hebben gemaakt. De heeren Bolt en van Huffel namen hiervoor het initiatief. Hulde zij hun hier gebracht!

Den bijzonderen dank aan Prof. Julius en diens assistent voor hunne hulp bij de practica der filosofen, maar nog meer voor den tijd en de moeite, die Z.H.G. voor ons beschikbaar stelt, om ook andere bezwaren voor ons op te lossen. Vooral de ouderen onder ons waardeeren dit ten zeerste. Ons komt 't voor, dat, door met onze professoren de bezwaren, die we bij onze studie ontmoeten, te bespreken, we 't meest profiteeren.

Prof. Julius slaagde er in op het daarvoor uitgetrokken tractement een instrumentmaker aan te stellen.

't Practicum van Prof. Hubrecht is voortreffelijk ingericht; niet 't minst dragen de mondelinge toelichtingen van Z.H.G. en de heeren Dr. Vosmaer en Schmidt — den nieuw benoemden conservator — er toe bij, dat dit practicum tot onze lievelingspractica behoort. Maar toch zij één opmerking ons vergund: is tweemaal per week gedurende twee cursussen, niet te veel voor een vak, waarin niet alle medische studenten examen doen?

Met veel genoegen maakten we kennis met de leestafel, die Z.H.G. voor ons inrichtte.

De practica op de Sterrewacht worden door te weinig studenten gevolgd, dan dat eene bespreking hier op hare plaats zou zijn. Voor de groote bereidwilligheid van Prof. Oudemans onzen hartelijken dank. Z.H.G. kwam dit jaar in het bezit van een photographisch objectief.

Op 't practicum van Prof. Rauwenhoff werd trouw gewerkt, en was voldoende hulp aanwezig.

Ten slotte rest ons nog te memoreeren, dat de gezelschappen »Natura,” »Scheele,” dat dit jaar zijn eerste lustrum vierde, en »Huijgens” steeds bloeien, en dat weder een nieuw gezelschap »von Helmholtz” opgericht is.

Aldus vastgesteld en goedgekeurd op de faculteitsvergadering van 7 November 1893.

Het bestuur der Philosophische faculteit:

J. C. MARX, *h. t. Praeses.*

C. W. KUYK, *h. t. Ab-actis.*

LITTERARISCHE FACULTEIT.

Telken jare zet de Ab-actis der faculteit zich neder om een verslag te schrijven, en telken jare doet zich de quaestie aan hem voor, hoe zijn verslag op te stellen, zoodat het niet worde een wel vertrouwbare, doch dorre lijst van facta, maar eene historie, waaruit de buitenwereld kan leeren met welke gevoelens wij die geschiedenis hebben zien maken en zelf hebben mee gemaakt.

Om dit doel te bereiken heeft ook de Ab-actis voor dit jaar getracht naast nauwkeurige vermelding der feiten ook weer te geven de gewaarwordingen en gevoelens, die dit jaar in zijne faculteit geheerscht hebben.

Geen sterfgeval hebben wij te betreuren gehad, en toch is er een groote verandering gekomen. Prof. Wijnne, die reeds in December zijn 70^{en} geboortedag had gevierd, nam op 't einde van den cursus met een hartelijk woord afscheid van zijne leerlingen.

Op herhaald en dringend verzoek van Z.H.G. waren geen oud-leerlingen opgeroepen, ook moesten wij den wensch van Z.H.G. eerbiedigen om geen cadeau te ontvangen. Geheel wilden echter zijne leerlingen die dagen niet voorbij laten gaan en zonden Z.H.G. daarom op zijne geboortedag een bloemenstuk vergezeld met de gelukwensen der faculteit.

Lange jaren doceerde Dr. J. A. Wijnne in Utrecht de

historie met een zelden geevenaarden ijver en liefde. Mocht in de laatste jaren zijne methode minder ingang bij ons vinden, het is de waarheid die wij dankbaar erkennen, dat ons door Z.H.G. een materiaal is geleverd, waarmee wij vol vertrouwen kunnen verder werken. De zoo moeilijk op te sporen historische waarheid heeft Z.H.G. met ons gezocht en gevonden en ons zoodoende den eenigen vertrouwbaren grondslag gegeven voor verdere historische studiën.

Ons aller wensch is dat Z.H.G. nog lange jaren mag genieten van een werkzame rust.

Tot opvolger van Prof. Wijnnne werd benoemd de heer Krämer, sedert door den Utr. Sen. tot doctor hon. causa gepromoveerd. Voor velen onzer, alumni voor het Utr. Gymn. was Z.H.G. reeds een gewaardeerd en geliefd leermeester, zoodat zijne benoeming met vreugde door ons werd begroet. Onder deze gunstige auspicia kan dus Z.H.G. zijn onderwijs aanvangen.

Prof. van Herwerden behandelde in dezen cursus de Aves van Aristophanes en daarna nog eenige oraties van Demosthenes. Zooals altijd werd onze aandacht uitsluitend gericht op zuivertaalkundige quaesties. Wel is waar wordt het Att. dialect ons zoo geheel duidelijk gemaakt, doch zou het niet mogelijk zijn, dat ook eenigszins ons oog geopend wordt voor hetgeen de schrijvers ons eigenlijk wel hebben willen meedeelen en doen gevoelen. Het is zoo, er zijn daarvoor litteratuurgeschiedenissen etc. doch de viva vox magistri heeft meer kracht dan een massa boeken, hoe goed en schoon zij ook mogen zijn.

Op het Ant. Coll. werd behandeld een deel der Hom. ant., en de geheele pars militaris.

Het tweede uur van Dinsdag was ook dit jaar gewijd aan Grammatica. Helaas moeten wij vermelden dat dit college niet veel vruchten afwerpt, daar wij overstelpt worden met

eene massa verschijnselen, welker oorzaken ons een groot mysterie blijven.

Het uur van metriek werd besteed aan het lezen van tragische koren volgens de tekstindeeling van Dindorf.

Voor de kandidaten opende Z.H.G. met het bekende Hss. van Chrysostomus. Daarna werden behandeld de Hss. uit de collectie van Wattenb. en van Velsen, terwijl de cursus gesloten werd met de lectuur van fac-simile's van den Codex Laurentianus door Sophocles.

Verder verplichte Z.H.G. de kandidaten zeer met de interpretatie van de Alcestis en de Helena.

Wellicht is het hier de plaats nog eens terug te komen op een oud verzoek. Het is het verzoek om splitsing van candidaats- en doctoraalcollege. Bij het onderwijs in 't Latijn is dit bezwaar weggenomen, doch bij 't Grieksch zitten nog steeds én oudsten én jongsten op één college; nog steeds lijden beiden van de vele colleges; nog steeds worstelen zij met eene stof, noch voor de eersten, noch voor de laatsten geschikt.

De kandidaten waardeeren tenzeerste Z.H.G.'s welwillendheid om eenige uren af te staan voor privatissima voor hen berekend, maar het gevolg is dat zij met het klimmen hunner jaren steeds zwaarder last voor colleges te dragen krijgen; 'tgeen zeer nadeelig werkt op de studie, die toch steeds zelfstandiger moet worden.

Tot onze vreugde heeft Z.H.G. in den nieuwen cursus de candidati in groepen gesplitst, zoodat iedere groep meer kan profiteeren.

Zooals reeds gezegd is, dit jaar is bij 't onderwijs in 't Latijn eene verandering gekomen ten goede.

Prof. v. d. Vliet splitste candidaats- en doctoraal-college. Onze welgemeende dank zij Z.H.G. hiervoor gebracht.

Voor de candidati behandelde Z.H.G. Verg. Aen. XI, zoolang

tot de editie van Z.H.G. zelf het licht zag; Cicero Ep. ad Att. en eenige gedichten van Catullus.

De antiquiteiten werden gedurende 2 uren per week voortgezet.

Voor de candidati gaf Z.H.G. een overzicht van de verschillende soorten van schrift, in de Hss. gebruikt, terwijl na de behandeling van iedere soort den hoorders gelegenheid werd gegeven het pas gehoorde practisch toe te passen op enkele Hss. uit de collectie Chatelain.

Geïnterpreteerd werden eerst een deel van het 2^e boek van Lucretius en daarna Juvenalis Sat. I.

De aangekondigde colleges over historia verbi latini en kerkvaders moesten achterwege blijven.

Tengevolge van eene wetenschappelijke reis van Z.H.G., hoewel grootendeels in de Paaschvacantie vallende, moesten wij eenigen tijd de colleges missen. Na zijn terugkomst deelde Z.H.G. ons belgice in eene aangename causerie eenige memorabilia mede omtrent de door hem bezochte steden en bibliotheken.

Met dank erkennen wij Z.H.G.'s. streven om de colleges zoo goed mogelijk te maken door de noodige splitsing en den grooten arbeid besteed aan de voorbereiding. Doch ook hier de vraag: kan niet de waardeering voor het gelezene eenige plaats innemen en zou, niet Z.H.G. soms iets duidelijker zijne woorden kunnen articuleeren, daar het vaak zwaar valt de voordrachten goed te noteeren, vooral als zij latine gegeven worden. Ten slotte zij vermeld dat het Sanskrit dit jaar door Z.H.G. gedoceerd werd aan twee groepen.

Een verblijdend verschijnsel is het dat ook enkele oud-litt. deze colleges volgen. Dat is tenminste een stap op den goeden weg om niet te verdrogen in de oude, ouderwetsche philologie.

Het vorige jaar mochten wij het zalig afsterven onzer practica vermelden; dit jaar kunnen wij verhalen van de weder-

geboorte, doch de wedergeboorte tot een goed en nuttig *avond-college*, waar wij onder het genot van latices chinenses en herba nicotiana oreeren, declameeren, defendeeren en opponeeren.

De rij der sprekers werd door Z.H.G. geopend met eene rede »de latine scribendi loquendi ratione», onlangs in druk verschenen.

Prof. v. d. Wijck opende dit jaar met eene rede ter nagedachtenis van zijnen voorganger, Prof. Opzoomer. Een talrijke schare was opgekomen om een welsprekend man te hooren getuigen van zijn grooten leermeester.

Van de hist. philosophiae werd op 't eerste uur behandeld de man, die de oude philosophie afsluit en eeuwen lang zijn invloed deed gelden, Aristoteles uit Stagira.

Het tweede uur was voor jongeren bestemd om de oudere philosophie te behandelen.

Verder werden gegeven colleges over logica en psychologie. Op 't laatste college werden besproken het instinct, de emotie, vrijwillige en onvrijwillige bewegingen, het handelen en het willen en daarna het determinisme en indeterminisme.

Ten zeerste waardeeren wij Z.H.G.'s bereidwilligheid om op verzoek van vele medici dit college te verzetten op 's avonds 7 uur.

Zooals altijd was het auditorium zeer voldoende, dank zij Z.H.G.'s eigenaardige boeiende wijze van voordracht.

Prof. Houtsma gaf dit jaar voor de theologen van de Antiquiteiten de Inleiding en de pars civilis en voor de letterkunde de kanonieke boeken als verzameling. Verder werd behandeld de Hebr. gramm. en gelezen met grammaticale opmerkingen II Kon. 1—3 en Psalm 1—14.

Goed bezocht waren deze laatste colleges, de grammaticale lessen waarop meest allen respondeerden, minder goed.

Het college Arameesch werd door een paar studenten bezocht; gelezen werd het boek Daniël en gedeelten der Targumim, terwijl verder de grammatica bestudeerd werd.

Het is een goed begin dat dit jaar 4 juniores zich hadden aangemeld om de colleges over Arabisch te volgen. Dit zij een aansporing voor anderen om dit goede voorbeeld te volgen.

Behandeld werd de geheele grammatica en gelezen de geschiedenis van Bilbis en enkele verhalen uit de 1001 nacht.

Voor den eenigen provector gaf Z.H.G. een privaatuur waarop gelezen werd een groot deel van Elfachtri en enkele stukken uit Rihlat ibn-Djobair. De zorgvuldige behandeling gaf gelegenheid tot vele belangrijke opmerkingen op grammaticaal gebied en omtrent den versbouw.

Wij begrijpen dat het Z.H.G. leed moest doen in Maart reeds dezen leerling te zien vertrekken, met wien hij zijn eigenlijk vak van studie dieper kon behandelen.

Prof. Wijne ging op de gewone wijze voort met de oude geschiedenis tot den dood van Caesar. De minder uitgebreid behandelde oudere historie liep tot den dood van Sulla, waarna 't uur veranderd werd in een responsiecollege.

De historiographie omhelsde Sultonijs, Florus, Granius Licinianus, Eutropius, Ammianus en Orosius.

Voor de Neerlandici werd de Fransche historie voortgezet tot en met Lod XI; bovendien kregen zij een overzicht over de geschiedenis van den Nederl. handel, terwijl enkele besprekingen gewijd waren aan de Staatsregeling der Republiek.

Prof. Moltzer opende dit jaar met eene rede ter nagedachtenis van den man, wiens overlijden zooveel getroffen heeft, aan Math. de Vries.

Door zijne boeiende rede deed Z.H.G. treffend uitkomen de diepe vereering en eerbied voor zijn ontslapen vriend en leermeester.

Van 't middelnederl. werden gelezen stukken uit het 1^e en 3^e deel van Verwijs, Bloemlezing en de Karel en Elegast.

Voor de behandeling van het 17^e eeuwsch werd gekozen Huygens zedeprinten.

Het grammatica college omvatte de geschiedenis en den woordenschat der Nederl.-Taal.

Op 't Stijlcollege, zoo uitermate geschikt voor de testimonium-hoorders, de theologen, werd gesproken over natuurlijke en figuurlijke taal. Bij de Hist. Litt. werd een begin gemaakt met beschouwingen over de Germ. Stamliederen en Sagen en daarna uitvoerig gesproken over de Karel romans; tijdelijk werd dit afgebroken door eene behandeling der versificatie.

De candidati kregen bovendien een privatissimum over palaeographie en Middelnederl. waar gelezen werden de Limb. Sermoenen.

De candidaten van dit jaar betuigen nogmaals hun ingenomenheid met de uitnemend practische wijze, waarop Z.H.G. aan ieder afzonderlijk gedurende eenigen tijd de geheimen der palaeographie ontsluisde.

Verder dient een enkel woord gezegd te worden van de avond-colleges onder leiding van Z.H.G. Dat deze zoo aangenaam en vruchtbaar zijn is zeker niet 't minst te danken aan den leider. Dit jaar werden er twee bijeenkomsten gehouden. Op de eerste sprak de heer H. v. d. Broek over de bron van Langendijks »Wederzijds Huwelijksbedrog" en op de tweede hield de heer van Swaay eene belangrijke voordracht over de Faustsage. Zooals altijd waardeeren wij de wijze waarop Z.H.G. van al zijne colleges aangename samenkomsten weet te maken.

Laat ons voor wij vermelden welke colleges door Prof. Gallée werden gegeven, mogen beginnen met Z.H.G. onze welgemeenden gelukwensen aan te bieden bij zijn benoeming tot lid der Vlaamsche Academie.

Op het college voor Oud-Saks. gaf Z.H.G. eene inleiding over

de Saks. Kloosters en daarna eene geschiedenis voor de Hss. van den Heliand en eene bespreking over den vorm van dit gedicht.

Een uitstekend college gaf Z.H.G. ons over de Oudhoogd. letterk. zooals zij beoefend werd onder Karel's regeering, waarbij vooral de lat. geschriften der Kerkvaders en die van eenige middeleeuwsche schrijvers werden besproken. Daarna werd nog eenige tijd gewijd aan Karel's beroemde dienaren.

Van de comparatieve gramm. werd besproken het hoofdstuk Vocalen en Consonanten en van de Oud-germ. gramm. de klankwetten.

Het College over Angelsaksisch behelsde een overzicht der klankleer en daarna lectuur uit Sweet's *Primes*.

Van de Oudgerm-litteratuur werden gekozen stukken uit Tatian, Isidor en Nother.

Voor de junioren gaf Z.H.G. eene inleiding over het Gotisch in 't algemeen en eene behandeling van de verschillende Bijbelcodices.

Gelezen werden de evangelien van Matthaeus en Johannes.

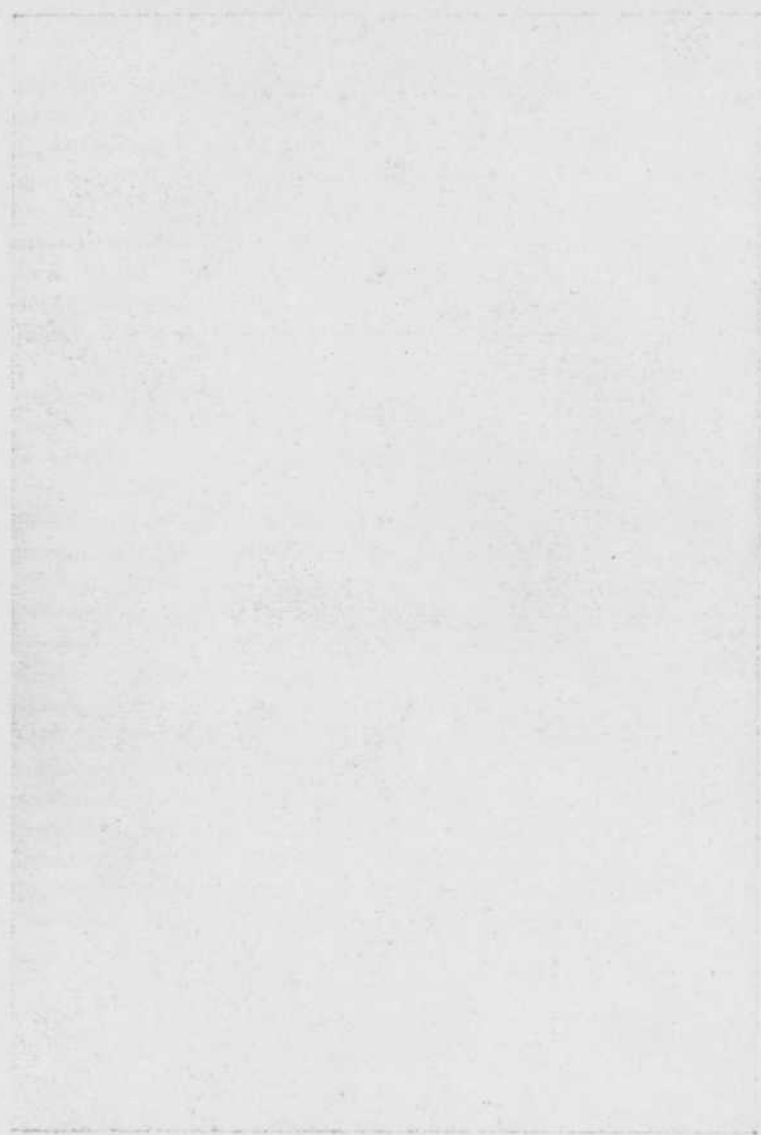
Hier zij tevens de plaats om Z.H.G. onzen dank te betuigen voor den ijver en de blijkbare toewijding, waarmee de colleges werden gegeven. Met dankbare erkenning voor hetgeen Z.H.G. ons in het afgelopen jaar gaf, zij ons toch vergund deze opmerking te maken, dat de colleges meer zouden winnen, indien zij meer uitsluitend ingericht waren om het ontbrekende of duistere der handboeken aan te vullen of te verklaren.

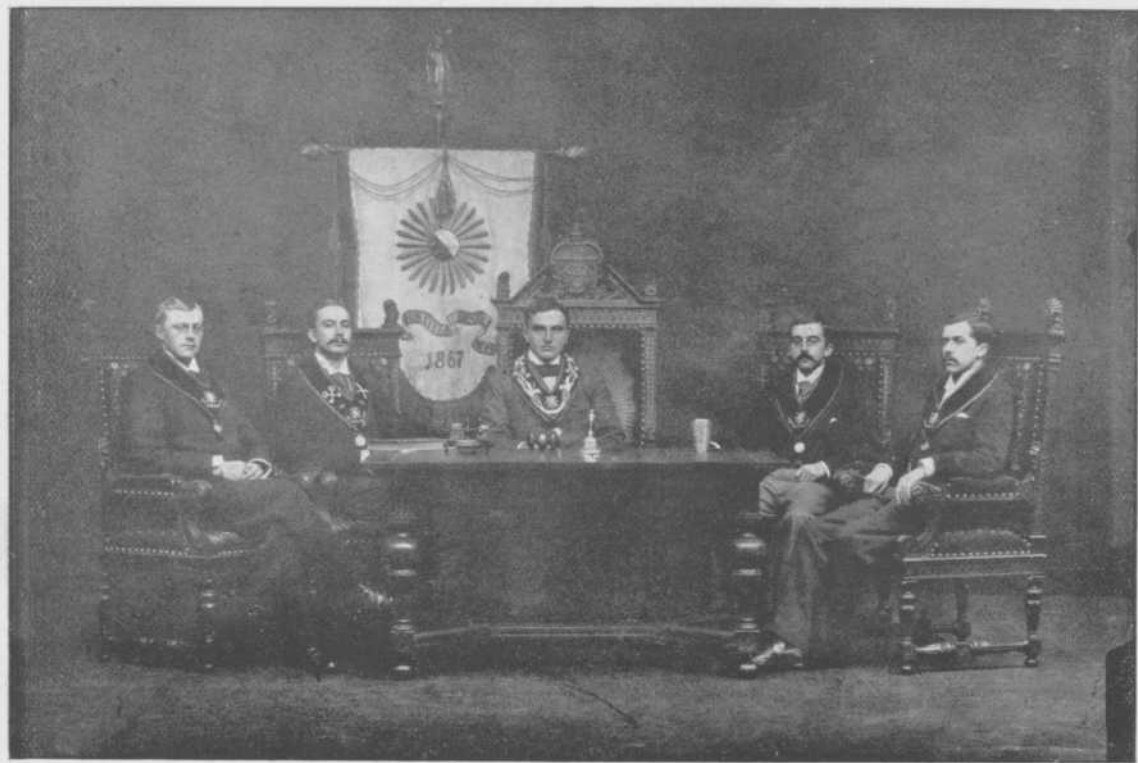
Dr. L. J. Morell gaf dit jaar weder zijne gewaardeerde voordrachten over de Archaeologie, waarvan door eenigen gebruik werd gemaakt.

Aldus vastgesteld op de faculteitsvergadering van 30 Oct. 1893.

A. J. BOTERMANS, *Praeses*.

H. CANNegiETER Tz., *Ab-actis*.

CORPSVERSLAG.

1892—1893.

„Geleefzig het volk, dat geen geschiedenis heeft”, is een bekend woord; een woord, dat zeker aan den éénen kant de vraag bij ons doet opkomen, of dat geluk inderdaad zóo groot is. Want al moge dat volk aan weinig strijd en onrust blootgesteld zijn, het groote, het schitterende kan alleen weeten voortgebracht, door gebeurtenissen, welke den gewonen loop der dingen, al is het nog zóo weinig, verstoren, en alzins de bron der historie vormen. Maar ongetwijfeld bestaat de wenschelijkheid, dat er een tijdperk zij, gedurende hetwelk er in waarheid geen geschiedenis is, waarin alles kalm zijn gang gaat en er een rust is, die weldadig moet werken. Zulk een tijdperk doorleefde ons Corps in het afgelopen jaar; geen gewichtige feiten hadden er plaats, maar ook geen voorvallen, die aanleiding gaven tot tweedracht en ongenoegen.

Waar het vorig verslag kon spreken van groote veranderingen op wetgevend gebied en van feestelijkheden, in verband met de eerste steenlegging van het nieuwe Academiegebouw, waar het volgend verslag, naar alle waarschijnlijkheid de opening van dien nieuwen tempel der wetenschap zal te vermelden hebben, daar bevat dit niets bijzonders, slechts het gewone!

Helaas, dat tot dat gewone ook treurige herinneringen moeten behooren! Het was nog Paaschvacantie, toen de Utrechtsche Studenten getroffen werden door de droeve mare,

CORPSVERSLAG.

1892—1893.

»Gelukkig het volk, dat geen geschiedenis heeft», is een bekend woord; een woord, dat zeker aan den éénen kant de vraag bij ons doet opkomen, of dat geluk inderdaad zóó groot is. Want al moge dat volk aan weinig strijd en onrust blootgesteld zijn, het groote, het schitterende kan alleen worden voortgebracht, door gebeurtenissen, welke den gewonen loop der dingen, al is het nog zoo weinig, verstoren, en aldus de bron der historie vormen. Maar ongetwijfeld bestaat de wenschelijkheid, dat er een tijdperk zij, gedurende hetwelk er in waarheid geen geschiedenis is, waarin alles kalm zijn gang gaat en er een rust is, die weldadig moet werken. Zulk een tijdperk doorleefde ons Corps in het afgelopen jaar; geen gewichtige feiten hadden er plaats, maar ook geen voorvallen, die aanleiding gaven tot tweedracht en ongenoegen.

Waar het vorig verslag kon spreken van groote veranderingen op wetgevend gebied en van feestelijkheden, in verband met de eerste steenlegging van het nieuwe Academiegebouw, waar het volgend verslag, naar alle waarschijnlijkheid de opening van dien nieuwen tempel der wetenschap zal te vermelden hebben, daar bevat dit niets bijzonders, slechts het gewone!

Helaas, dat tot dat gewone ook treurige herinneringen moeten behooren! Het was nog Paaschvacantie, toen de Utrechtsche Studenten getroffen werden door de droeve mare,

dat de Hoogleraar F. A. Salzer was heengegaan. Den 7^{den} April overleed Hij te Dresden. Voor den tijd van acht dagen nam het Corps den rouw aan en als afgevaardigde naar de begrafenis, die te Weenen plaats greep, zond de Senatus Veteranorum den praeses der Medische Faculteit, den heer C. D. Cramer, welke bereidwillig deze treurige missie op zich nam. Onder de vele kransen, die de lijkbaar bedekten, was die van ons Corps een gering bewijs van hulde aan de nagedachtenis van den algemeen beminden Hoogleraar, die, gedurende zijn kort verblijf te Utrecht, zooveel aan zich had weten te verbinden.

Onder de rijen der Corpsleden eischte de onverbiddelijke Dood dit jaar ook een offer, den Heer L. J. M. van Erp Jr. die in de maand Augustus overleed. Onder zijne vrienden en bekenden, welke hij zich te Utrecht had weten te verwerven, zal zijne nagedachtenis zeker langen tijd bewaard blijven; requiescat in pace. Voor den rouw werd door de familie bedankt.

Niet lang na den groentijd van 1892 trad de oude Senaat af en werden vijf nieuwe bestuurderen van het Corps gekozen. Der 30sten November plechtig geïnstalleerd, constituëerden zij zich als volgt:

H. Th. s'Jacob, *Rector*.

G. Kirberger, *Ab-actis*.

H. J. J. Post, *Fiscus*, *Magister ceremoniarum et epularum*.

J. L. C. van Essen, *Pro-rector*.

M. P. D. van Sytzama, *Vice-ab-actis*.

Na de installatie van dezen nieuwen Senatus Veteranorum, begon al spoedig de rij der uitvoeringen en feestelijkheden van de verschillende Corps-gezelschappen. De beschrijving

daarvan, hoe aangenaam zij ook zoude zijn, is niet aan mij gegeven, maar vermeld mag worden, dat ook gedurende dit jaar alle blijken gaven van bloei en van leven. Dat dit zóó blijve, dat de besturen altijd bezielde mogen zijn met ijver voor de gezelschappen, aan wier hoofd zij staan en dat de Corpsleden toch mogen inzien, dat een groot deel van de kracht van het Corps ligt in zijne gezelschappen. Niet alleen financiëel moeten deze gesteund worden, maar vooral, en dit wel het meest, moreel!

De dies der Hoogeschool viel dit jaar op een Zondag en werd dientengevolge op den Vrijdag, daaraan voorafgaande, gevierd met een diner op P.H.R.M., waaraan door velen werd deelgenomen. De Hoogleeraren hadden Rector en Ab-actis wederom de eer aangedaan op het professorendiner uit te noodigen. Door het Corps werden 's avonds serenades gebracht aan den Curator, den Heer Reiger, aan den Rector-Magnificus, professor Cramer en aan professor Halbertsma. De Secretaris van Curatoren Mr. Baert en de professoren, Grinwis, Snellen en Wijnnne moesten door omstandigheden voor de hun aangeboden serenades bedanken. Na afloop was er op de sociëteit soirée musicale, welke verscheidene Hoogleeraren met hunne tegenwoordigheid vereerden en waar menige hartelijke dronk werd gewijd aan de goede verstandhouding tusschen professoren en studenten.

Ook de dies van het Corps werd niet op den gewonen datum gevierd, daar deze op den tweeden Pinksterdag viel, maar op den 19^{den} Mei.

Na de feestelijke Corpsvergadering, waarop de Rector zijn jaarverslag uitbracht, had de rijpartij plaats, waaraan velen deelnamen en welke, dank zij de goede zorgen der commissarissen de Heeren H. Brandsma en A. G. A. van Rap-pard, uitstekend van stapel liep.

's Avonds was het stampvol in den schitterend verlichten tuin van Tivoli, op het concert door het Corps der burgerij aangeboden. De Koninklijke Kapel der Grenadiers en Jagers deden er hunne welluidende tonen weerklinken. Tegen half negen kwam de Senatus Veteranorum, aan het hoofd van hen, die deel genomen hadden aan het diner, dat 's middags op P.H.R.M. had plaats gehad, onder het ló Vivat binnen.

Het gunstige weder, en de vroolijkheid en goede toon, die er heerschten, deden het feest volkomen slagen; een soirée musicale op Placet Hic, was de kroon op den dag.

Langzamerhand begon de groote vacantie te naderen.

In het begin daarvan, toog de Senatus Veteranorum naar de lustrumfeesten in Delft, om het Corps te vertegenwoordigen, uitgenoodigd door den Delftschen Senaat. Een allergezelligst samenzijn der vijf Senaten, van onze Corpsen, bevestigde den band, die tusschen die Corpsen bestaat, nog nauwer. Voor de schitterende ontvangst zij den Delftschen Senaat hier nogmaals oprechte dank gebracht. Jammer, dat zóó weinig Utrechtsche Corpsleden aan de roepstem van het Delftsche Corps, dat het zijne gasten zóó aangenaam weet te maken, gehoor gaven.

De groote vacantie verspreidde allen wederom; krachten werden verzameld voor den aanstaanden cursus, krachten ook om gereed te zijn, wanneer de groentijd dáár was, welke veel van die krachten zou vergen. Den 20sten September ving hij aan; ongeveer 70 jongelingen lieten zich bij den Rector inschrijven en nu begon het beschaven en polijsten aan de eene zijde, het kennismaken met personen en toestanden aan den anderen kant. Na een proeftijd van vier weken, werden zij waardig gekeurd plaats te nemen onder de Corpsleden; mogen zij het zich inderdaad waardig betoonen! Nadat op de Corpsvergadering van den 30sten September

inmiddels de begrooting door den Fiscus, namens den Senatus Veteranorum voorgesteld, was goedgekeurd, had den 18de October de plechtige installatie der novitii door den Rector in eene publieke Senaats-vergadering in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen plaats, welke ook door de aanwezigheid van vele Honorair-Senatoren werd opgeluisterd. In feestelijken ommegang door de stad verkondigde het Corps den buitenwereld zijn blijdschap. De gewone vreugdefeesten volgden en zoowel jong-studenten, als ouderen genoten van de vroolijke week.

Hiermede ben ik aan het einde van mijn verslag gekomen.

Bloeiend mag de toestand van ons Corps genoemd worden. De verhouding, zoowel met de Hoogleeraren, als met de burgerij liet niets te wenschen over; herhaalde malen werden Rector en Ab-actis bij officieele gelegenheden genoodigd, en op de meest aangename en gulle wijze ontvangen; een bewijs, dat Hoogleeraren en burgerij het Corps wel met Hunne sympathie willen vereeren, hetgeen op hoogen prijs moet worden gesteld.

Met de bevriende studentencorpsen bestaat geen enkel punt van verschil, maar eendracht en eensgezindheid.

Ook inwendig is ons Corps in gunstige positie. Dat dit vooral zoo blijve en er geen verdeeldheid kome! Mogen, uit den aard der zaak, verschillende elementen in ons Corps aanwezig zijn, met verschillende belangen, dit is geen bezwaar, zoo allen maar op dit ééne punt overeenstemmen, dat de bloei van het Corps hun algemeen belang is. De zinspreuk van den Senatus Veteranorum, het „Amicorum consensus virtutem alit gaudiumque”, zij die van het Corps en zij een elk indachtig!

G. KIRBERGER.

Utrecht November 1893.

Sen. Vet. ab-actis.

PLACET HIC REQUISCERE MUSIS.

Waar ik me gereedmaak tot het geven van een verslag van de lotgevallen onzer Societeit gedurende het afgelopen jaar, heb ik me de vraag gesteld of het noodzakelijk is de telken jare wederkeerende feiten die in alle vorige almanakken zijn opgenomen, ook nu weder te memoreeren. Daar nu het doel van elk verslag is, minder critisch dan wel een feitelijk overzicht te geven van de verschillende toestanden waarin het betrokken lichaam zich op verschillende tijdstippen bevond zal ik de traditie getrouw blijven en U melden de reeks van feestelijkheden, bestuurderen, wetsveranderingen enz. die P. H. gedurende het levensjaar 1892/93 heeft aanschouwd.

Echter kan ik alvorens U voor eene reeks van feiten te plaatsen de verzoeking niet weerstaan even bij den tegenwoordigen toestand van P. H. te blijven stilstaan. Deze is alleszins gunstig te noemen. Reeds in zijn jaarverslag d.d. 27 Febr. j.l. roerde de praeses, de heer van Teylingen dit punt aan en wees op den geleidelijken vooruitgang der finantiën.

Nog steeds drukt ons eene niet onbelangrijke schuldenlast, doch ook steeds wordt jaarlijksch een verplicht bedrag afgelost en sluit de kas met een gunstig saldo.

Het aantal leden is toenemende en bedraagt op dit oogenblik 335. Ofschoon het voor de leden zelve minder aangenaam is mogen we het feit als een gunstig teeken beschouwen dat de ruimte die de societeit aanbiedt bij vele gelegenheden veel te klein blijkt te zijn. De goede verstandhouding leed niet dan bij uitzondering eenige schade; slechts éénmaal heeft de commissie zich genoodzaakt gezien een nieuw artikel aan de Wet toe te voegen om elke eventueele aanranding van haar prestige paal en perk te stellen.

Mijne geachte voorganger is geëindigd met de installatie van 75 nieuwe leden. Hierop volgde de tijd der verkiezingen en legden door hunne benoeming in den Sen. Vet. de H.H. s'Jacob en Post hun mandaat neer en daar ook de heer Verwey was afgetreden, onderging het bestuur van P. H. eene verandering. 16, 22 en 29 November werden resp. als commissarissen gekozen de H.H. R. Abma, A. van Heeckeren van Kell en M. G. Middelburg. Door de benoeming van den heer van Teylingen als praeses constitueerde de commissie zich onderling als volgt:

A. A. van Teylingen, *Praeses.*

M. G. Brondgeest, *Ab-actis.*

W. A. Royaards, *Fiscus.*

A. van Heeckeren van Kell, *Comm. v/h consum.*

M. G. Middelburg, *Bibliothecaris.*

R. Abma, *Custos sup.*

Als honorair-commissarissen werden benoemd de H.H. s'Jacob en Post.

De rij der officiële kroegjolen werd 1 Dec. ter gelegenheid van de uitvoering van het Stud. Tooneel geopend. Eenige dagen later was het St Nicolaas die Utrecht en ook onze sociëteit bezocht en veel vertier aanbracht. We hopen dat deze goede man niet zal nalaten steeds de weldadige sporen van zijne mildheid in allerlei offerbussen achter te laten.

Twee dagen later liet het Stud. Fanfare-corps zich hooren en bezorgde den kroegleden eenen genotvollen avond. Dit corps welks optreden steeds in het belang der sociëteit was, verdient onze volle sympathie en dank. We wenschen het nog dikwijls als gastheer binnen de wanden van P. H. te zien optreden.

Eene week daarna ontving de commissie het jaarlijksch bezoek der Almanak-Redactie om uit hare handen een immer welkom geschenk te aanvaarden.

Als lid der finantiële commissie tot beheer der leening '83 werd op 16 Dec. benoemd de heer Schimmelpenninck. Gedurende de kerstvacantie nam de heer J. S. Royaards de zorg voor de leeszaal waar. Daar enkele commissarissen in de stad bleven werd de leiding der zaken aan dezen toevertrouwd.

Reeds enkele weken later werd de reeks der feestelijkheden geopend ter gelegenheid van eene inter-academiale wedstrijd op schaatsen, uitgeschreven door de Stud. IJclub. Ofschoon de vacantie voor velen nog niet geëindigd was werd dit welgeslaagde feest besloten met eene schitterende kroegjool waaraan vele stedelijke invités deelnamen. Deze avond zal den deelnemers nog lang in aangename herinnering bij blijven. Gedurende eene maand behield de sociëteit haar gewoon aanzien tot dat de dag aanbrak waarop zij hare 77^{en} Dies vierde, nl. 27 Februari. Deze werd ingeleid met eene vergadering in het Wed waar de praeses, de Heer v. Teylingen het jaarverslag voordroeg. Op P. H. werd 's middags eene matinée musicale gegeven (1ste reg. Veld-artill.) en 's avonds een souper gehouden. Het aantal deelnemers hieraan was niet groot: het derde jaar ontbrak geheel en het 2de jaar pronkte met één lid. Het is mijn hartelijke wensch dat aan dit verschijnsel geene beteekenis mag worden gehecht. Ook haast ik me te melden dat ondanks het kleine getal aanwezigen deze avond behoorde tot eene der gezelligste en aangenaamste van het geheele jaar.

Door de periodieke aftreding van het bestuur volgden eenige stemmingen. Het slot was dat vijf commissarissen werden herkozen en als zesde de heer W. M. Visscher in

de commissie werd opgenomen. Op 22 Maart was de constitutie als volgt:

A. A. van Teylingen, *Praeses*.

R. Abma, *Ab-actis*.

W. A. Royaards, *Fiscus*.

A. van Heeckeren van Kell, *Comm. v/h. consum.*

W. M. Visscher, *Bibliothecaris*.

M. G. Middelburg, *Custos. suppress.*

De heer Brondgeest werd benoemd als *honorair-commissaris*.

De maand Maart bracht nogmaals acteurs en leden van het Stud. Tooneel op de Societeit en de 24ste dezer maand vierde de Utrechtsche Hoogeschool haren 257ste Dies. Aan het diner namen 70 personen deel; de stemming was recht vroolijk en had bij den aanvang van de serenade haar toppunt bereikt.

De avond en nacht hieropvolgende zal voorzeker den hoogen gasten en den leden van het U. S. C. onvergetelijk blijven.

De Dies werd voorafgegaan door eene uitvoering van Nunc Cantus Resonet dat eveneens met eene kroegjool werd besloten.

Hiermede viel de Paasch-vacantie in en wil ik deze pauze benuttigen om eenige materiele veranderingen aan te stippen.

De ervaring had geleerd dat er geene voldoende gelegenheid was om jassen, hoeden e.d. van eene behoorlijke bergplaats te verzekeren zoodat in het achterste gedeelte der zaal eene nieuwe kapstok werd aangebracht. Het blijft echter eene waarheid dat een oud huis ondanks vele en soms kostbare reparatiën nooit aan den gestelden eisch zal voldoen, steeds blijft het zijnen tijd ten achter.

Hoe meer kapstokken P. H. ontvangt hoe meer hoeden en jassen er verschijnen.

De kegelbaan was slecht geworden en werd dan ook nog vóór het concours door eene nieuwe vervangen. Het is hier mede de plaats van de meest ingrijpende verandering te gewagen die de Commissie gedurende de Zomervacantie tot stand bracht n.l. de herschepping der vroegere billardzaal in eene eetzaal. Dit geschiedde omdat men daardoor meende in eene groote behoefte te hebben voorzien; het is te wenschen dat de leden van hunnen kant hunne ingenomenheid met dezen maatregel toonen en gedeeltelijk middag- of avondpartijen op P. H. houden.

Na de paaschvacantie was het eerste belangrijke feit een smoking-concert gegeven door eene Vereeniging die naast het Corps de beste vriend is van P. H. n.l. het Bouwfonds. Hoewel door weinige bijgewoond mocht dit avondje geslaagd heeten. Het Fanfare-Corps was ook nu weder het toongevend element. De animo steeg ten top toen over het Munster-Kerkhof »twaalf doffe slagen» vielen — het was de verjaardag van het Corps!

's Anderen daags was het Corps en dus ook Placet Hic in feestkleeren. Men vereenigde zich 's middags aan een diner en 's avonds op een kroegjool die vrij kennelijk was.

Men zal zich afvragen of dit jaar op geen enkel gebied een concours is gehouden. Terwijl in andere jaren werd gewhist, gebillard of gekegeld werd nu wegens de weinige animo die een whist-avond medebrengt en daar de billards (vergun me in een verslag het meervoud te gebruiken) in eenen slechten toestand waren, alleen het kegelconcours gehouden en hiermede de rij der officieele kroegjolen voor de zomervacantie gesloten. Ze had plaats op 26 Mei en we mogen gerust toestemmen dat deze avond een waardig slot

vormde. De muziek was van de Veld-artill., de avond was mooi en de tuin verlicht. De uitslag was deze:

<i>Prijs,</i>	de heer N. P. van Regteren Altena.
<i>Premie,</i>	» » G. Bouma.
<i>Consolatieprijs,</i>	» » C. de Wilde.
<i>Poedelprijs,</i>	» » H. E. E. Roëll.

Het was eenigen tijd later dat in eene algemeene Sociëteitsvergadering op voordracht der Commissie werd besloten tot eenige wijzigingen in de Wet van P. H. en wel met betrekking tot de benoeming van *Honorair-Commissarissen* en tot het nemen van maatregelen van orde in dringende gevallen (artt. 21, 44 en 80).

Gedurende de Zomermaanden werd de leiding der zaken toevertrouwd aan de H.H. Valk, Brondgeest en W. A. Royaards.

Reeds in het voorjaar was de kiem gelegd tot de totstandkoming van eene regeling voor de verzorging der bedienden van P. H. op lateren leeftijd. Na velerlei discussiën en onderhandelingen, waarin met name van de zijde der leden uitkwamen de H.H. van Asch van Wijck, van Bevervoorden tot Oldenmeule en W. van Zijst, werd een voorstel der commissie om de baten voor de premiebetaling in zake genoemde verzekering der bedienden te trekken uit eene vermeerdering der Champagne- en Roode, resp. Witte Wijnen op de Algem. Soc.-Verg. van 9 Oct. l.l. aangenomen. Voor de verdere regeling der Statuten van dit fonds komt (behoudens enkele wijzigingen) den drie genoemde heeren alle eer toe en wordt hen bij dezen nogmaals onze welverdiende dank betuigd.

Allen die het wel meenen met onze bedienden, die ontegenzeggelijk eenen zwaren dienst verrichten, zullen met onvermengd genoegen vermeld feit begroeten nu ze weten dat de bediende, die steeds trouw en eerlijk zijn plicht betracht, ook

wanneer hij tengevolge hiervan zijn dienst niet meer kan waarnemen, is behoeft voor gebrek en armoede.

October vermeerderde het ledental met 70 Studenten. Hunne opname in Corps en Sociëteit ging als altijd gepaard met vele kroegjolen.

Voor de inzending van dit verslag had weder eene verandering in het Bestuur plaats door het aftreden der H.H. van Teylingen en Royaards. Na eenige stemmingen constitueerde zich de commissie zooals ze op 't oogenblik nog is nl.

A. G. A. van Rappard, *Praeses*.

R. Abma, *Ab-actis*.

H. A. Lorentz, *Fiscus*.

A. van Heeckeren van Kell, *Comm. v.h. Consum.*

W. M. Visscher, *Bibliothecaris*.

M. G. Middelburg, *Custos suppell.*

De H.H. van Teylingen en W. A. Royaards werden benoemd tot *honorair-commissarissen*.

Ik sluit me aan bij den wensch van al mijne voorgangers: Placet Hic groeie en bloeie tot in lengte van dagen.

R. ABMA, *h.t. ab-actis*.

STUDENTEN-CONCERT.

Met genoegen zet uw verslaggever zich neder, om waar wederom een jaar verstreken is, de lotgevallen van het Studenten-Concert in dit afgeloopen jaar aan de vergetelheid te ont-

rukken; met des te meer genoegen doet hij dit, omdat het Studenten-Concert in dien tijd wederom getoond heeft dat het niet slechts in naam bestond, maar ook in staat was een schitterende uitvoering te geven, terwijl de toestand der geldmiddelen, ondanks de groote uitgaven voor genoemd Concert vereischt, zeer bevredigend mag heeten.

Om verscheidene redenen was het niet mogelijk, evenals het vorige jaar een studenten uitvoering te geven, zoodat besloten werd een groot concert te doen plaats hebben. Het mocht de commissie gelukken zich de medewerking te verzekeren van mevrouw Julia Uzielli (zang) uit Frankfort en van den welbekenden pianist Isidor Seiss, professor aan het conservatorium te Keulen, en als datum werd de 10de Maart vastgesteld. Zooals gewoonlijk was ook wederom de heer Richard Hol ons zeer behulpzaam door de leiding van het concert op zich te nemen, van welke taak hij zich meesterlijk kweet, en hoewel het orkest verleden jaar, wegens vertrek der beste krachten, eenigszins was achteruit gegaan, werden eenige nummers, vooral de Peer-Gynt Suite van Grieg werkelijk zeer goed gespeeld. De beide solisten hadden zeer groot succes. De heer Isidor Seiss wel het meest vooral door zijn schitterende vertolking van Weber's Es-dur Concert. Mevrouw Uzielli had als piece de resistance gekozen een Aria uit »der Widerpästigen Zähmung" van Goetz, het slot maakt niet genoeg effect om een publiek als het Utrechtsche in geestdrift te brengen, met hare liederen had zij grooter succes, vooral »die junge Nonne" van Schubert zong zij bijzonder mooi. Hoe goed een dergelijk concert ook moge slagen, het is niet het ideaal voor een studenten-concert, dit zal dan eerst bereikt worden, wanneer een orkest van studenten het stedelijk orkest kan vervangen. Door de verschillende muzikale krachten in ons corps te polsen, is de commissie tot

de overtuiging gekomen dat het nu de tijd is om te trachten dat ideaal te bereiken.

Zoowel ouderen als jongeren hebben zich bereid verklaard in het op te richten Studenten-Orkest mede te werken, en met goeden wil en volharding kan veel schoons tot stand komen.

Den 27sten October had de jaarvergadering plaats. In schoone bewoordingen werden de lotgevallen van het laatste jaar door den president geschetst.

De penningmeester legde zijn fiscaal verslag over en mocht op een batig saldo wijzen, waarna men overging tot het kiezen van een nieuw bestuur. Daar de heeren A. J. Labouchere, A. Royaards en J. S. Royaards zich niet herkiesbaar stelden, traden in hunne plaats de heeren A. J. A. A. van Heemstra, A. L. F. de Kock en L. A. van Schuylenburch, waarna de Commissie zich als volgt constituueerde:

- R. Labouchere, *President*.
- L. A. van Schuylenburch, *1e Secretaris*.
- A. L. F. de Kock, *Penningmeester*.
- A. J. A. A. van Heemstra, *Vice-President*.
- A. van Heeckeren van Kell, *2e Secretaris*.

En hiermede is mijn taak afgedaan. Moge het U. S. Concert een tijdperk van ongekenden bloei te gemoet gaan.

L. A. VAN SCHUYLENBURCH, *1e Secretaris*.

OLYMPIA.

Het jaarverslag van Olympia zal dit maal kort zijn, daar het gezelschap in het afgelopen jaar weinig van zich heeft doen hooren.

Het oude bestuur werd herkozen, en bleef aldus geconstitueerd.

G. J. Nolst Trénité, *Praeses*.

M. v. Regteren Altena, *Ab-actis*.

H. C. Beijerman, *Fiscus*.

M. G. Brondgeest, *Custos suppellectilis*.

R. del Campo gen. Camp, *Vice Ab-actis*.

De opkomst liet zich nogal goed aanzien; het eerste jaar bleek goede krachten te bezitten; alle reden om te hopen dat een dit jaar te geven assault kans van slagen zou hebben.

Dit assault zou in vereeniging met andere corpsgezelschappen gegeven worden tot stijving van de kas van 't Bouwfonds. Ongelukkig echter is door een samenloop van omstandigheden het plan een plan gebleven en was men toen langzamerhand al te ver in den tijd gekomen om zelf wat op touw te zetten.

Een klasse voor vrije oefeningen die na lang pogen bij elkaar kwam, bleek nog niet met den noodigen ijver bezielde te zijn. Hopen we, dat vooral dit plan dit jaar meer levensvatbaarheid heeft.

Niet te ontkennen is het, dat de nieuwe regeling van het onderwijs gevoegd bij het niet-geven van concours of assault ten goede is gekomen aan den finantieelen toestand, die er zeer op verbeterd is, maar toch nog voorloopig voortdurende zorg vereischt.

In den loop van het jaar werd op beter grondslag dan tot nu toe een overeenkomst getroffen met den instructeur; ook werd scherper Olympia's verhouding tegenover andere in het lokaal werkende vereenigingen afgebakend.

In de groote vacantie ontving de praeses, de heer A. A. Nijland eene uitnoodiging om zitting te nemen in de regeringscommissie voor een groot turnfeest door de vereeniging „Attilla” op touw gezet en in den zomer van 1894 te houden. Deze uitnoodiging is aangenomen niet het minst met het oog op de vruchten, die Olympia van een dergelijk feest kan plukken.

Den 31ste Jan. 1893 trad de oude commissie af, aan wie we hier gaarne een warm woord van hulde brengen en constitueerde zich de nieuwe aldus:

A. A. Nijland, *Praeses*.

H. W. Boele, *Ab-actis*.

G. M. P. Filet, *Custos suppellectilis*.

M. G. Brondgeest, *Fiscus*.

H. C. Berends, *Vice Ab-actis*.

't Is wel bedroevend en geen bewijs van belangstelling in dezen tak van sport bij 3^e en 4^e jaar, als het 6^e en 7^e jaar te hulp moet worden geroepen om eene commissie voltallig te krijgen.

In den nieuwen cursus werd de zaal den 2^{den} October geopend, terwijl de geanimeerde, traditioneele snertjool op 7 Oct. gegeven werd. Daar komt een eerste jaar aan, waarvan ook Olympia reden heeft groote verwachtingen te koesteren. Mogen deze verwachtingen in vervulling komen en een volgend jaarverslag den uitstekenden toestand van Olympia melden.

Nog zij vermeld, dat 14 Oct. een nieuw bestuur werd

samengesteld uit jonge krachten en aldus zich constitueerde:

M. G. Brondgeest, *Praeses*.

H. C. Berends, *Ab-actis*.

N. P. v. Regteren Altena, *Fiscus*.

J. F. A. Pool, *Custos suppellectilis*.

H. G. Hamaker, *Vice Ab-actis*.

Moge onder dit bestuur Olympia een schoone toekomst te gemoet gaan.

H. C. BERENDS,

h.t. O. ab-actis.

ΠΑΝΤΑ ΝΟΗΤΑ.

Wanneer ik mij neerzet om de wederwaardigheden van *Παντα* in het afgeloopen jaar aan de vergetelheid te ontrukken, dan is het met een gevoel van dankbaarheid over de zoo gunstige omstandigheden waarin deze Vereeniging zich mag verheugen, dat ik mij van deze aangename taak kwijt.

Heeft het gezelschap zich altijd de sympathie zijner leden en de dankbare vereering van het Utrechtsche publiek mogen verwerven, ook in den tijdkring die achter ons ligt mocht zulks wederom het geval zijn.

In *Παντα's* bestuur, dat den 3^{den} Juni was geïnstalleerd, kwam spoedig eenige verandering doordien de voortdurende uitstедigheid van den heer O. A. Verwey hem belette langer in de commissie zitting te nemen. In diens plaats werd den 4^{den} December de heer A. H. van den Heuvel verkozen en den 10^{den} dierzelve maand als vice-ab-actis geïnstalleerd.

Op den 12^{den} Dec. werd de rij der lezingen op de schitterendste wijze geopend door het optreden van Dr. Schaepman.

Het vooruitzicht den beroemden dichter, den bekenden staatsman te hooren, was zoo aanlokkelijk, dat de zalen van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te klein bleken te zijn om al de genoodigden van *Πατρας* leden te kunnen bevatten. En niemand zal onvoldaan huiswaarts gekeerd zijn, tenzij misschien zij, die de nieuwere letterkunde aanhangen en die geen gevoel meer hebben voor de schoonheid der verzen van een Da Costa, tot wiens school Dr. Schaepman zich beroemde te behooren.

In schoone bewoordingen en met steeds klimmend heilig vuur leerde hij ons de meesterwerken van Victor Hugo apprecieeren, de verschillende levensomstandigheden en gemoedstoestanden van den grooten meester schetsende, waarin hij zijne scheppingen het aanzijn had gegeven, en uit die scheppingen de schoonste passages aanhalende tot staving zijner beweringen.

Op den 31sten Januari werd het Utrechtsche publiek andermaal uitgenoodigd eene dameslezing van *H. N.* bij te wonen.

Ditmaal zou de heer Victor Du Bled, redacteur de la *Revue des deux Mondes*, in ons midden optreden.

Door een misverstand heeft hij tot ons leedwezen voorge dragen »*Les Comédiens et comédiennes d'autrefois*», hetgeen reeds in de *Revue* was verschenen, zoodat zij, die hem door zijne werken hadden willen leeren kennen alvorens hem te hooren, eenigszins teleurgesteld, naar huis terugkeerden. Zijne grondige kennis van de maatschappelijke geschiedenis op het einde der vorige eeuw, de vele anecdoten welke dat tijdperk der historie, — toen men zich zoo bijzonder op geestigheid en jeux de mots toelagde kenschetst — maakten deze lezing voor hen, die haar ten volle konden genieten, hoogst interessant.

Door het optreden van mejuffrouw Alida Klein op de derde dameslezing heeft de commissie eene proef willen nemen

met eene andere uitlegging aan het woord »lezing» te geven, dan tot nu toe geschied was; eene proef, die schitterende resultaten heeft opgeleverd.

Insteede van een litterator die zijn eigen werk voordroeg, meende de commissie, en terecht naar gebleken is, in mejuffr. Klein eene leerlinge der Tooneelschool iemand te vinden die toonen zou hoe hoog de dramatische kunst ontwikkeld kan worden, hoe schoon de Hollandsche taal is, wanneer zij beschaafd uitgesproken wordt.

Eene overgrootte menigte, die haar was komen hooren en zien, juichte het jonge meisje, dat zoo eenvoudig en natuurlijk met hare talenten woekerde, hartelijk toe, eene warme aanmoediging voor haar, die voor 't eerst op zich had durven nemen alléén een geheel publiek te boeien, om in deze richting door te gaan.

Op 17 April sloot Prof. A. G. van Hamel de rij der lezingen, ditmaal echter werd slechts aan heeren introductie aangeboden. Het is jammer, dat hetzij de groote hitte, hetzij andere redenen zoo velen weerhield, deze voor juristen en medici in 't bijzonder, hoogst interessante voordracht bij te wonen. In boeiende bewoordingen gaf hij ons de geschiedenis en 't ontstaan der crimineele anthropologie en de resultaten, die zij op het hedendaagsche recht moet hebben.

Tot hiertoe was het mij geoorloofd *Παράς* jaarverslag te volgen. Er blijft mij nog over melding te maken van de verkiezing van een nieuw bestuur, dat zich den 3^{den} Juni constitueerde als volgt:

A. Brants, *Praeses*.

A. J. A. A. van Heemstra, *Ab-actis*.

D. L. Rutgers van Rozenburg, *Fiscus*.

M. C. G. Middelburg, *Vice-Praeses*.

L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldenmeule, *Vice-Ab-actis*.

Het is eene gewoonte aan het einde van ieder jaarverslag den wensch uit te spreken dat groei en bloei in de toekomst steeds mogen vermeerderen.

Wanneer ik dit verlangen van ganscher harte te kennen geef, dan mag ik mijn vertrouwen baseeren op Παντας roemruchtig verleden, en met een hoopvollen blik hetgeen voor ons ligt tegemoet zien.

A. J. A. A. VAN HEEMSTRA,
II. N. h. t. *Ab-actis*.

STUDENTEN-IJSCLUB.

Het Bestuur werd 15 Dec. 1892 vervangen als volgt:

M. P. D. van Sytzama, *Praeses*.

R. Abma, *Ab-actis*.

M. G. Middelburg, *Fiscus*.

A. Brants, *Vice-Praeses*.

W. A. Royaards,

W. M. Visscher,

A. J. Nyland,

} *Commissarissen*.

De wensch door den vorigen Ab-actis aan het einde van zijn jaarverslag geuit, is verhoord geworden. Na vele jaren van al te kalme rust is bij een zoo schoonen winter als het afgelopen jaar ons in zijne Januari maand gaf, ook de Studenten-IJclub wakker geworden en trof met alle ten dienste staande middelen, maatregelen om zoo spoedig mogelijk een behoorlijk inter-academiaal ijsfeest te organiseeren. Twee factoren die bij deze onderneming een groot of laat ik zeggen geen gewicht in de schaal legden (want ze ontbraken) maakten

het de commissie zeer moeilijk. Totdat na het welwillende aanbod der commissie van de Utrechtsche IJclub het eerste bezwaar, eene goede baan weg viel, en het tweede, gebrek aan de noodige finantiën, daardoor dat men besloot alle over-tollige uitgaven te vermijden.

Ieder die het terrein van den wedstrijd heeft gezien zal onmiddellijk toestemmen dat niets was gespaard om ten minste dit onmisbaar deel van het geheel in den meest gunstigen toestand te doen zijn. De student-racers noemden slechts ééne (maar daarom niet minder belangrijke) eigenschap ten nadeele der spiegelgladde en breede baan: »ze was te lang voor eene korte en te kort voor eene lange baan!» Daarom heeft de commissie den middenweg moeten kiezen omdat eene lengte van 160 à 200 M. verworpen was. Aanvankelijk 400 M. lang bleek bij het begin der wedstrijd dat de beide einden nog eene lengte van 25 M. moesten afstaan zouden de rijders geen gevaar loopen hunne vaart op het aangrenzende weiland met eene salto-mortale te moeten besluiten. Deze baan van 350 M. was boven allen lof verheven; de breedte was mede royaal gemeten en bedroeg 5 M. Men reed bij paren volgens eene door loting aangegeven volgorde, echter zoodanig dat van eene zelfde Universiteit geen twee mededingers tegelijk in de baan kwamen. Bij den start gaf een der commissarissen met een seinvlag het teeken van den afrit door plotseling den stok benedenwaarts te richten. Dit moment lieten twee juryleden resp. uit Groningen en Utrecht correspondeeren met het in beweging brengen hunner chronometers, welke uurwerken nauwkeurig tot stilstaan werden gebracht zoodra de rijder de eindstreep passeerde. De tijden werden tot op $\frac{1}{5}$ sec. nauwkeurig opgenomen.

De avond vóór den dag van den wedstrijd vereenigde de commissie en de afgevaardigde juryleden zoowel als mededingers

van Groningen, Delft, Leiden en Utrecht in de gezellige zaal van Placet Hic. Amsterdam telegrapheerde den volgenden morgen aanwezig te zullen zijn.

In deze bijeenkomst werd het plan volgens hetwelk gereden zou worden door onderlinge bespreking getroffen en kwam men ten slotte tot de volgende regeling:

Steeds zou men rijden paarsgewijs en wel telkens 2 leden van verschillende academies. Van elken rit werd de tijd opgenomen. Bij vallen mocht éénmaal worden overgereden. Daarna werd nogmaals maar vanaf het andere einde der baan gereden. Nu kon van elke academie het eindcijfer worden bepaald door de tijden resp. der 5 afgevaardigden op te tellen. Het kleinste eindcijfer ontving den 1sten corpsprijs enz. Acht der 25 mededingers, n.l. zij die den kortsten tijd hadden, reden nu om den personeelen prijs op dezelfde wijze als voormeld. De kortste tijd ontving de gouden medaille.

Van iedere academie had zich een jurylid bij de twee juryleden uit Utrecht gevoegd.

's Anderen morgens 9 uur vertrok men van Placet Hic naar de banen der Utrechtsche IJclub, het terrein der feestelijkheden. Het was een schoone morgen en allen waren in eene goede stemming. Onder het melodieus gemurmél van Fey's orkest marcheerde de stoet, bestaande uit Commissie, juryleden en mededingers langs den kortsten weg (Nobelstraat, Nachtegaalstraat, Maliebaan, Hoogeland) naar de ijsbaan. Met een Ió Vivat nam Fey afscheid, de schaatsen werden ondergebonden en ieder verkende op zijne wijze het terrein. Als vermeld had ieder een woord van lof over den uitstekenden toestand van den baan. Het is reeds hier de plaats om te vermelden dat we dit dankten aan den zeer gewaardeerden stem van den kant der commissie van den Utrechtschen IJclub die ons in vele dingen met raad en daad behulpzaam was.

We brengen dezer commissie, aan wie we voor een belangrijk deel den uitstekenden uitslag van dit IJfeest danken onze hulde en warmen dank.

Ongeveer 11 uur nam de wedstrijd een aanvang. Publiek was in den aanvang schaars aanwezig en ook later op den dag was het getal der aanwezigen best te overzien. Den meesten die dit verslag lezen zal bekend zijn dat de condities voor eene groote belangstelling, dus voor eene groote opkomst aanwezig waren. Het doel van onzen IJclub was den student zoowel van hier als elders en een uitgezocht publiek eenen prettigen winterdag te bezorgen. Uit dien hoofde waren door de commissie behalve aan vele officieele autoriteiten en alle hoogleeraren, ook aan alle leden invitatie-kaarten gezonden. Zooals vanzelf spreekt waren alle belangstellende leden van den Utrechtschen IJclub eveneens zeer welkom.

Wie uit de vorige regelen mocht opmaken dat we een verwijt willen richten aan de ingezetenen stelle zich hieromtrent gerust. Het is om ons zelve tegen een eventueel verwijt te verdedigen dat we de goede organisatie van het geheel eerst aanstipten.

Wat de minder talrijke opkomst van het geëerd publiek betreft, laat ons zeggen dat studenten geen begrip hebben van den tijd die de burger voor festiviteiten disponibel heeft, en we hebben het recht ons te onttrekken aan een oordeel over hunne absentie. Maar wel matigen we ons het recht aan den burgeressen eenen beleefden wenk te geven in dien zin dat ze ons eenen volgenden maal minstens een uurtje, maar dan ook allen, met hunne luisterrijke tegenwoordigheid vereeren.

In den loop der wedstrijd vereerde ons de burgemeester der stad Utrecht benevens eenige curatoren en hoogleeraren met hunne belangstelling.

En nu de wedstrijd zelve. Voor een overzicht over het geheel zal het meest geschikt zijn hier de lijst met de ver-

schillende deelnemers resp. met hunne rangnummers en eindcijfers weer te geven.

CORPS-WEDSTRIJD.

Volg-nummer.	N A A M.	UNIVERSITEITS.	AANTAL SECONDEN.	
1	D. van Gulik.	Groningen.	41	35
2	Rutgers van der Loeff.	Leiden.	51	—
3	Frijlink.	Delft.	38 ¹ / ₅	34
4	Prange.	Utrecht.	41 ³ / ₅	34 ³ / ₅
5	Deetman.	Amsterdam.	41 ¹ / ₅	34 ³ / ₅
6	H. Beekhuis.	Groningen.	43 ² / ₅	35 ¹ / ₅
7	Reeling Brouwer.	Leiden.	40	34
8	Waanders.	Delft.	44	36 ¹ / ₅
9	du Saar.	Utrecht.	41 ¹ / ₅	35 ² / ₅
10	van der Leij.	Amsterdam.	44	37 ¹ / ₅
11	H. Th. F. Beekhuis.	Groningen.	42 ¹ / ₅	34 ² / ₅
12	Klein.	Leiden.	39	34
13	van Lingen.	Delft.	39 ¹ / ₅	34 ¹ / ₅
14	van Leeuwen.	Utrecht.	42 ¹ / ₅	37
15	Mulder.	Amsterdam.	44	37 ² / ₅
16	E. J. Buning.	Groningen.	40	33 ¹ / ₅
17	ten Bosch.	Leiden.	40 ¹ / ₅	34 ¹ / ₅
18	Tienhoven van den Bogaert.	Delft.	41 ¹ / ₅	34 ² / ₅
19	Koch.	Utrecht.	42	35 ¹ / ₅
20	S. Wartena.	Amsterdam.	38	33
21	H. Buning.	Groningen.	40 ¹ / ₅	34 ¹ / ₅
22	Vervoort.	Leiden.	41 ² / ₅	36 ² / ₅
23	Klein.	Delft.	42 ¹ / ₅	37 ¹ / ₅
24	Cartier van Dissel.	Utrecht.	39 ² / ₅	36 ² / ₅
25	Bogaers.	Amsterdam.	44	40

Tellen we de tijden van elke Universiteit op:

Groningen.	Delft.	Utrecht.	Amsterdam.	Leiden.
41	$38\frac{1}{5}$	$41\frac{3}{5}$	$41\frac{1}{5}$	51
35	34	$34\frac{3}{5}$	$34\frac{3}{5}$	—
$43\frac{2}{5}$	44	$41\frac{1}{5}$	44	40
$35\frac{1}{5}$	$36\frac{1}{5}$	$35\frac{2}{5}$	$37\frac{1}{5}$	34
$42\frac{1}{5}$	$39\frac{1}{5}$	$42\frac{1}{5}$	44	39
$34\frac{2}{5}$	$34\frac{1}{5}$	37	$37\frac{3}{5}$	34
40	$41\frac{1}{5}$	42	38	$40\frac{1}{5}$
$33\frac{1}{5}$	$34\frac{2}{5}$	$35\frac{1}{5}$	33	$34\frac{1}{5}$
$40\frac{1}{5}$	$42\frac{1}{5}$	$39\frac{2}{5}$	44	$41\frac{2}{5}$
$34\frac{1}{5}$	$37\frac{1}{5}$	$36\frac{2}{5}$	40	$36\frac{2}{5}$
<u>$379\frac{3}{5}$</u>	<u>$381\frac{3}{5}$</u>	<u>$385\frac{1}{5}$</u>	<u>$393\frac{3}{5}$</u>	<u>$350\frac{1}{5}$</u>

Uit deze cijfers blijkt dadelijk de uitslag:

Groningen 1^e Corpsprijs (Groote Gouden Medaille.)

Delft 2^e » (» Zilveren »)

Na bekendmaking van den uitslag hieven de Groningers hun Corpssied aan waarmêe alle studenten instemden.

Leiden verkeerde in eene ongunstige positie omdat zooals uit 't bovenstaande reeds vermoed kan worden n°. 2 de heer Vinkhuijzen afwezig was en geremplaceerd werd door het jurylid v. d. Loeff.

Gedurende den geheelen wedstrijd werden de tijden opgenomen door de H.H. Damsté en Alma. Het record van den heer Frijlink werd eerst door den heer Wartena geslagen. Van onze Utrechtsche leden had men grootere verwachtingen gekoesterd; alle rijders toch verkeerden in dezelfde conditie. We houden ons echter verzekerd dat Utrecht zijnen overwinnaars hunne lauweren niet misgunde en eene volgende gelegenheid niet zal achterblijven nogmaals den kamp te wagen.

Bij den rit voor den wind af werden de tijden gemiddeld 5 sec. korter gemaakt. Amsterdam maakte de langste en de kortste ($37\frac{3}{5}$ en 33). Onder de bedrijven werd muziek gemaakt door de Veld en gebruikte men na afloop van dit eerste gedeelte van den Wedstrijd in de ruime en als restauratie ingerichte tent gezamenlijk een lunch d. w. z. vele zaken die door toedoen van een paar Commissieleden naar dit oord waren getransporteerd om den inwendigen mensch na zoo weldadige inspanning van evenzoo weldadige brandstof te voorzien.

Dit genoten zijnde regelde en begon men den personeelen wedstrijd. Het ligt in den aard der zaak dat de spanning der gemoederen tot een maximum steeg: het gold het Koningschap gedurende een jaar als Student-Schaatsenrijder.

Ook hier was wegens de inrichting der wedstrijd van een eigenlijken kamp geen sprake. Toch kon, wie een goed oog had spoedig gissen welke heeren het om de prijzen in aanmerking komende trio uitmaakte. De fraaiste streek maakte de heer Klein van Leiden, de nummers 13 en 17 reden den tweeden rit gewoon.

Daar men niet in herhalingsritten viel was de uitslag spoedig beslist. In aanmerking nemende, wat van hunne krachten den geheelen dag was geveegd, verder dat de heer Klein de korte tijd van $33\frac{1}{5}$ had gemaakt, begrijpt men licht dat toen de laatste rijders (20 en 21) afgingen deze rit met lange halzen en wijde oogen werd gevolgd, temeer daar de heer Wartena ons reeds door zijne vorige cijfers had verbaasd en veel doen beloven. Zijn streek was niet mooi, men zag dat alle krachten tot het uiterste werden ingespannen — de heer Wartena vorderde zeer wel, de chronometer werd met meer en meer spanning betuurd . . . 31, 32, 33 — en $\frac{2}{5}$!

Met luide hoezee's en een mengelmoes van juichkreten werd de held van den dag omringd en gelukgewenscht. De Senatus

Veteranorum overhandigde eigenhandig een' fraaien grooten bloemenkrans. Deze werd den heer Wartena om den nek geslingerd, daarna man en krans op de schouders genomen en werd hij tweemalen in triumph de baan op en neer gedragen.

De uitslag der personeele wedstrijd was dus:

Gouden medaille, de heer Sjoerd Wartena	38	+ $33\frac{2}{5}$.
Zilveren » » » Klein	38	+ $33\frac{1}{5}$.
Bronzen » » » E. Buning	$38\frac{1}{5}$	+ 34.

terwijl de heer Frijlink van den Voorzitter der Utrechtsche IJclub, Jhr. van Asch van Wijck een kunstvoorwerp ontving.

Na afloop ging het in feestelijken optocht naar Placet Hic en vereenigden zich daarna commissie, juryleden en mededingers benevens de officieel uitgenoodigde Senatus Veteranorum aan een gezellig diner bij Klokke.

Tot heden is nog geen woord gerept van het avondfeest terwijl juist dit voor velen het neusje van den zalm was. Uw verslaggever echter is meer geneigd de besproken wedstrijd in de eerste rij te plaatsen; deze toch was hoofdzaak en interesseerde het meest de direct betrokken partijen, de vreemde gasten niet te vergeten.

De avondpartij kenmerkte zich in hoofdzaak door de verlichting der geheele baan met duizenden der traditioneele vetglasjes gerangschikt in twee dubbele rijen. Aan het einde der baan was een reusachtig vuurschip opgesteld dat in den top de geïmproviseerde vaan der Studenten IJclub voerde. Wat echter een inconvenient is van alle illuminaties dus ook van deze is dat het effect schooner is naarmate men zich verder op een afstand houdt!

Wanneer mij, uwen verslaggever de vraag wordt gesteld of dit avondfeest heeft beantwoord aan de verwachtingen die

weer evenredig waren aan de niet geringe geldelijke opofferingen die men zich heeft getroost, dan antwoord ik volmondig neen. Men verveelde zich niet en eene stemming was er ook niet. Het geheel mag eens aardig genoemd worden en de herinnering maakt het prachtig, echter zullen onze opvolgers den goeden raad ter harte mogen nemen en in de zoo we zeer hopen veel belovende toekomst één van beiden weg te laten of den wedstrijd of het avondfeest. Laat men dit laatste alleen geven dan is men zeker van den goeden toon en van genoegzame deelname.

Het zou mij, uwen verslaggever groot genoeg doen zoo deze kleine excursie op het gebied der critiek niet euvel wordt genomen. Ze is ontleend aan de ervaring.

Ongeveer 11 uur vereenigde men zich in de zalen der Studenten-Societeit.

De Sen. Vet. en het Bestuur der Utr. IJclub waren officieele gasten. Als praeses fungeerde wegens ziekte van den heer van Sytzama de heer Brants. Deze opende de officieele kroegjool met een woord van dank aan de Commissie der Utr. IJclub, aan den Senaat en aan de verschillende mederijders. Hiermede waren de verschillende uitgangspunten voor verdere speechen gegeven, waarvan dan ook een ruim gebruik werd gemaakt.

Nadat de Rector van het U. S. C., de heer 's Jacob de verschillende medailles had uitgereikt brengt hij der Commissie hulde voor den ijver en werkkraft heden betoond. In dezen geest spreekt ook Jhr. v. Asch v. Wijck, president der Utr. IJclub. De heer v. Teijlingen praeses van P. H. memoreert de goede verstandhouding tusschen de burgers en studenten.

Het is niet hier de plaats om te gewagen van alle de goed gemeente woorden dezen avond door verschillende andere

sprekers geuit. Genoeg zij te vermelden dat niemand en niets wat betrekking had op het bewuste ijsfeest, werd vergeten.

Zeer lang duurde dit gezellige einde van eenen onvergetelijken dag.

Ondanks alle uitspraak heeft de Studenten IJclub in 1893 getoond haren naam eer aan te doen. Ze heeft bewezen recht van bestaan en levensvatbaarheid te bezitten. Jong-Studenten die U op zooverlei gebied in de Studenten-maatschappij beweegt, steunt de IJclub en gij doet een werk dat niet zal nalaten vruchten te dragen. Wij zullen openhartig bekennen dat onze finantiën in eenen toestand verkeeren die slechts door groote belangstelling van de zijde der studenten is goed te maken. Wordt dit door zeer velen be-seft dan zal nog menige winter na 1893 door de Studenten-IJclub kunnen worden gebruikt om opnieuw haren leden eenen genotvollen dag te bezorgen.

Hiermede geloof ik te kunnen besluiten, echter niet alvorens mijnen opvolgers te hebben toegewenscht in volgende jaren van nog grooter luister van onzen IJclub te mogen gewagen.

Ik eindig met de wenschen voor den voortdurenden bloei van den Utrechtsche Studenten IJclub.

R. ABMA, *h. t. Ab-actis.*

UTRECHTSCHЕ STUDENTEN-VEREENIGING TOT VRIJWILLIGE OEFENING IN DEN WAPENHANDEL.

De „Weerbaarheid" is wederom haren winterslaap ingegaan. Stil en verlaten liggen onze schietbanen daar in regen en mist, geen dreunende knal roept meer de echo's wakker in het oude fort aan de Biltstraat, en zelfs de hardnekkigste

liefhebbers hebben het veld moeten ruimen voor modderpoelen en najaarsvlagen.

Thans is de tijd gekomen, om eens om te zien naar den afgelegden weg, en de lotgevallen onzer vereeniging gedurende het afgeloopen jaar na te gaan.

Het op de vergadering van 2 Nov. 1892 gekozen bestuur constitueerde zich als volgt:

M. G. Brondgeest, *Praeses*.

A. Brants, *Ab-actis*.

J. W. D. E. L. de Monté VerLoren, *Fiscus*.

A. A. van Teylingen, *Vice-praeses*.

W. A. Royaards, *Vice ab-actis*.

Wel verre van de vereeniging in rustigen dommel den winter te laten ingaan, sloeg het bestuur terstond de hand aan 't werk om de zoo nuttige en leerzame winteroefeningen met 't flobert geweer te doen plaats hebben, hetgeen dan ook gedurende eenige maanden onafgebroken geschiedde.

Deze oefeningen mochten zich in eene tamelijk groote belangstelling met name van de leden van het toen ter tijd jongste jaar verheugen.

Intusschen hield het bestuur zich bezig met de moeilijke taak, eene wetsherziening en wel voornamelijk eene herziening van het schietreglement, zooals die onder veranderde tijdsomstandigheden noodzakelijk bleek te zijn, voor te bereiden,

Deze herziening kwam tot stand, en den 18^{den} Mei had het bestuur de voldoening, het voorgestelde concept door de Algemeene Vergadering te zien aannemen. Kort te voren had er eene mutatie in het bestuur plaats gehad doordien de heer W. A. Royaards meende zijn mandaat te moeten neerleggen. In zijne plaats trad de heer W. M. Visscher.

Terwijl deze gebeurtenissen plaats hadden, waren de zomer-oefeningen op het fort a/d Biltstraat weder begonnen. Groot was dit jaar de opkomst, hetgeen alweer voornamelijk te danken was aan den ijver van het jongste jaar.

Het bestuur meende een blijk van waardeering van dezen ijver te moeten geven door eenen prijs uit te loven voor den jeugdigen schutter die in een bepaald aantal schietoefeningen zou blijken zijne jaargenoten de baas te zijn. Fel werd om dezen prijs gekampt, en ten slotte trad de Heer van Karnebeek als de gelukkige winnaar uit het strijdperk.

Door dezen wedstrijd kom ik van zelf op het huishoudelijk concours, dat den 2^{den} Juni plaats had. Een nieuwe aantrekkelijkheid van dit immer aardige feest vormde ditmaal de zoogen. Lorentzcup, aan de Vereeniging geschonken door den Hr. H. A. Lorentz, onder conditie dat zij op ieder huish. concours zou worden verschoten en het eigendom zou worden van den schutter, die haar, tweemaal achtereenvolgens of driemaal in 't geheel won. De Hr. van Teijlingen was ditmaal de gelukkige winnaar.

Verder gaf de oud-praeses der Vereeniging Mr. W. Th. Grothe van Schellach blijk van zijne belangstelling, door eenen prijs voor het eerste jaar uit te loven, welke ten deel viel aan den Heer van Karnebeek.

Verder was de uitslag van den strijd:

op 150 M.

1ste pr. W. M. Visscher.

2de pr. A. A. van Teylingen.

3de pr. A. Brants.

op 100 M.

1ste pr. H. A. van Karnebeek.

2de pr. Vonk de Both.

3de pr. H. E. E. Röll

Het feest werd door goed weer begunstigd en vond zijn besluit in het kameraadschappelijk diner in den huize Klokke.

De groote vacantie deed krachtig haren invloed op de opkomst der leden gevoelen, en ook na de vacantie verbeterde deze slechts weinig. En zoo ben ik dan weer genaderd tot mijn uitgangspunt; wij schieten weer flobert bij Zomerdijk, en wachten betere tijden af.

Mocht het der Vereeniging, door allerlei onspoed daarin belemmerd, dit jaar niet gelukken corpsmedailles te voegen bij de velen, welke onze banier versieren, op verschillende schietconcouren deden toch hare schutters zich persoonlijk gelden.

Prijzen werden behaald: door de H.H. VerLoren en van Teylingen te Deventer; VerLoren, Brants en Brondgeest te Utrecht (concoure Schutterrijkaderbond); VerLoren en Brants te Utrecht (concoure Bond van Oud-Onderofficieren) van Teylingen (2 en titel van Scherpschutters) en Visscher te 's Gravenhage (Ver. van Nederl. Scherpschutters) en Brants (2) te Utrecht (Bond van Utrechtsche Schietvereeningen).

En thans rest mij nog een verlies te melden. Onze volijverige instructeur, kapitein J. Th. D. W. Baak, die ook dit jaar zoo menigmaal met raad en daad het bestuur ter zijde stond, deelde ons na de groote vacantie mede, dat hij gemeend had om verschillende redenen zijne waardigheid te moeten neerleggen. Hoewel niet dan met leedwezen, meende het bestuur dit besluit te moeten respecteren; het zij mij echter vergund, Z. Ed. Gestr. hier openlijk warme hulde te brengen voor al wat onze Vereeniging aan zijnen ijver en toewijding te danken heeft.

En thans nog eenige algemeene beschouwingen.

Het ledental bleef vrij wel stabiel. Een eereid werd dit

jaar benoemd, te weten Mr. S. J. H. van Walcheren.

Dank zij de goede zorgen van onzen volijverigen fiscus bevinden de financiën zich in zeer goeden toestand.

Wij verheugen ons in het bezit van goede krachten onder de jonge schutters.

In alle opzichten begint onze Vereeniging zich weer op te heffen uit den toestand van verval, waarin zij eenige jaren heeft verkeerd.

Welnu dan, jongens van de Weerbaarheid! Laat ons zorgen, dat dit zoo voortga. Laat ons bedenken, dat wij streven naar een grootsch en edel doel! bevordering van de Weerbaarheid onzer natie. Wel dreigen geen oogenblikkelijke gevaren ons vaderland; maar wij mogen ons daarop niet verlaten. In tijd van nood moet ieder man een geweer kunnen hanteeren; en daarvoor is het noodig, dat wij nu onze beste krachten inspannen, dat wij ons met ijver oefenen om geduchte scherpschutters te worden, opdat wij, als eenmaal de nood aan den man mocht komen, met vrucht kunnen pal staan voor Koningin en Vaderland!

A. BRANTS, *h. t. Ab-actis.*

ARTI ET LITTERIS.

Het is mij tot mijn spijt niet mogelijk een gunstig verslag te leveren van de lotgevallen van Arti et Litteris over het afgelopen jaar. Het gezelschap had verleden najaar te kampen met allerlei kwalen, waardoor het geruimen tijd kwijnde, lusteloos was en uit welker toestand het eerst langzaam verrees, om eigenlijk eerst nu weer krachtig als voorheen te kunnen optreden. Gelukkig echter was de ziekte geen inwendige kwaal, maar een, die ver buiten af een aanval

waagde, doch is moeten wijken voor het sterke gestel van ons Arti.

Immers na herhaalde stemmingen werd ten slotte de heer M. C. G. Middelburg aan de commissie toegevoegd. Deze constitueerde zich den 6 Februari 1893 als volgt:

H. J. J. Post, *Vice Praeses*.

W. M. Visscher, *Ab-actis*.

M. C. G. Middelburg, *Fiscus*.

G. Posthumus Meijjes, *Custos suppellectilis*.

Door de vele stemmingen, en door de onmogelijkheid om de twee nieuw benoemde commissarissen voor 6 Februari te installeren, werd de commissie in haar functie zoo belemmerd, dat zij eerst na de kerstvacantie en wel op den 7^{den} Februari een eerste kunstbeschouwing aan de leden van het gezelschap en hunne introducés kon aanbieden.

Tentoongesteld werden eenige portefeuilles van de Maatschappij van Schilder- en Teekenkunst te Leeuwarden, die het publiek blijkbaar zeer voldeden. Wederom bleek uit de talrijke opkomst, dat het Utrechtsche publiek, en niet het minst de dames nog steeds de kunstbeschouwingen van Arti gaarne bezoeken.

Evenals het vorige jaar werd ook een lezing gehouden, ditmaal door den heer Dr. H. C. Muller, secretaris van de Philhellenische Vereeniging te Amsterdam, daartoe door de commissie uitgenoodigd. Den 2^{den} Maart hield deze een boeiende lezing over Oud en Nieuw Hellas in het licht der Philhellenische Vereeniging; in de pauze kon men eenige photographiën en platen daarop betrekking hebbende bezichtigen en na de pauze gaf spreker nog eenige door hem uit het Nieuw Grieksch vertaalde gedichten ten beste. Deze verga-

dering, die door onzen hooggeachten eere-voorzitter prof. Beets werd gepresideerd, werd bijgewoond door een talrijk publiek, waaronder we ook meerdere professoren mochten opmerken.

Hiermede was voor dit jaar het seizoen voor Arti afgelopen, daar het niet gelukte nog voor de Paaschvacantie een tweede kunstbeschouwing te houden.

Door de moeielijkheden in 't begin van 't jaar, was de tijd verstreken, om nog met succes wederom een teekencursus te openen. Vooral ook omdat ze het vorige jaar niet bijzonder gebloeid had, oordeelde de commissie het beter tot een volgend seizoen te wachten.

Thans zijn dan ook weder stappen gedaan om zoo mogelijk weer de teekenlievende leden van Arti in de gelegenheid te stellen, zich te oefenen in het schetsen of teekenen naar gekleed levend model. Moge een voldoende aantal deelnemers gevonden worden en ook een geschikte zaal, dat is de oprechte wensch der commissie. Een teekencursus moet bij een zoo groot aantal leden kunnen bestaan, want dank zij zijn goeden naam, mag het gezelschap zich verheugen in vele leden en daardoor in een goeden staat van financiën.

Nog een woord van dank aan de hooggeleerde heeren professoren Beets en Moltzer voor de hulp aan de commissie verleend en de voortdurende belangstelling aan ons gezelschap betoond.

Daar geen der leden der commissie het commissariaat wenschte neder te leggen en allen herkozen werden, heeft het bestuur dit najaar geen verandering ondergaan.

Moge Arti et Litteris een voorspoedig en bloeiend jaar tegemoet gaan.

W. M. VISSCHER,
h. t. A. et L. Ab-actis.

TOONEEL.

»Moge er dit jaar evenveel animo onder de leden gevonden worden, als 't vorige, dan is ook dit jaar 't succes van onze uitvoeringen verzekerd!

Zoo eindigde mijn voorganger. En hoezee! zijn wensch is vervuld, zijn vurig verlangen is verwezenlijkt geworden en dat op een wijze, die onze stoutste verwachtingen heeft overtroffen! Als immer, werden onze uitvoeringen en door 't Corps en door de buitenwereld met vreugde begroet, waren balcon, stalles, amphitheater enz. georneerd met tal van schoone toiletjes aan even zoovelen lieve schoonen toebehoorende, ja meer dan ooit mochten wij den dank onzer gasten inoogsten, die steeds in grooter getale den schouwburg kwamen bestormen. — Zeker, met de hand op 't hart, durf ik 't uitroepen: »Het U. S. T. is bloeiender dan ooit!»

Doch, laat ik niet vooruitloopen, laat ik liever voet voor voet met u, lezers, de merkwaardige fata van dit tijdperk nagaan en in uwe herinnering terug roepen; en dan zal 't blijken dat ook aan dien zonnigen hemel wel een enkel wolkje te ontdekken valt. — Sinds October van 't vorig jaar was de zorg voor 't gezelschap toevertrouwd aan de H.H.:

M. Wijt Wzn., *Praeses*.

B. Borneman, *Ab-actis*.

L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldemeule, *Fiscus*.

Jb. Bierens de Haan, *Vice-Praeses*.

G. Posthumus Meyjes, *Vice-Ab-actis*.

Welke commissie 't genoegten mocht smaken twee uitvoeringen te leiden en op uitnemende wijze te doen slagen. Bleek 't eerst voorgestelde en reeds herhaaldelijk gerepeteerde

stuk »Inkwartiering» van von Moser en de krachten van actrices en acteurs — meest allen nieuwelingen — te boven te gaan en ook minder geschikt met 't oog op een te geven, maar niet gegeven, uitvoering te Hilversum, de Commissie bewees, dat zij voor geen hinderpalen terugdeinsde. Onmiddellijk na 't genomen besluit was een ander stuk gearriveerd en toog men opnieuw aan den arbeid. En de schouwburg was weer dagen, dagen lang getuige van de moeite, van de opofferingen, van de ontberingen, die en Commissie en spelers zich getroostten om 't Utrechtsch publiek weder een ouderwetsch, gezelligen avond te bezorgen.

Ditmaal was de keuze gevallen op »Het Zangerfeest», ook van G. von Moser, dat misschien als kunstwerk lager stond maar veel beter geschikt was voor onze krachten dan »Inkwartiering» terwijl als dessert »De Twee dooven» van Jules Moinaux ten tooneele zou worden gebracht.

Den 1sten December had de opvoering plaats in tegenwoordigheid van alles wat maar een plaatsje kon machtig worden, terwijl ook de pas geïnstalleerde Senaat door ons met vreugde begroet kon worden. Dank zij 't uitnemende spel van den onvermoeiden strijder van 't U. S. T. den heer Rietberg en 't verrassende succes van enkele nieuwelingen, in de eerste plaats, van den heer van Eeten, slaagde de uitvoering, hoewel minder dan vorige, toch zeer goed en konden zoowel het publiek als Leidsche, Groningensche en Amsterdamsche afgevaardigden, die met het eerelid Mr. Kalff onze gasten waren, zich overtuigen van den onverminderden bloei van en sympathie voor 't U. S. T. Hiermede was de winter-campagne niet ten einde, neen, de uitvoering, die 20 Dec. te Zwolle zou gegeven worden, ten bate van het »Bouwfonds» vorderde weer heel wat opoffering en toewijding, aangezien de Commissie 't nastukje wenschte te vervangen door het

reeds vroeger met zooveel succes te Utrecht gegeven »Taal-fouten» van Labiche Jolly.

Vol goeden moed toog het U. S. T. voor zijn kunstreis noordwaarts, vergezeld van tal van belangstellenden, verschillende honorair-commissarissen en last not least de steeds meer en meer onmisbaar wordende Moes Voortman en dochter, onder beschermend geleide van »Zwager».

Ontvangen door de H.H. Thiebout trokken reeds dadelijk de Peperbus, het Stelletje en diverse Kaassoorten ieders aandacht, doch het was niemand gegund dien dag de kennis-making verder uit te breiden dan den Schouwburg en Frans Vulker en des avonds het enthousiast geworden Zwolsch publiek. De volgende dag schonk echter vergoeding en gaf aanleiding tot 't karakteristieke woord: »Er is veel loenlo in Zwoenlo gehad"! Dat daartoe zoowel de Keizerskroon en Heerenlogement als 't Katerveer met zijn galoppeerende tram en heerlijke boerenjongens, waarvan »Baby» zooveel hield en ten slotte de schitterende intocht, 't bezoek aan vele rustige burgers en een edelachtbaar autoriteit, en eindelijk de triumphtelijke aftocht ieder het hunne hebben bijgedragen, behoef ik zeker niet verder in ieders herinnering terug te roepen!

Één ding was echter miserabel: de »poppiens» aan 't Bouwfonds beloofd waren verdwenen in de respectievelijke zakken van onze tweedaagsche schuldeischers, wier credietverleenen voor ons reizend troepje gelijk nul bleek te zijn, en ware de edelmoedige deelnemers niet bijgesprongen, dan zou nimmer de som van f 57,51⁵ de Bouwfonds-kas zijn ten goede gekomen.

Bovendien had dit twijfelachtig geldelijk succes ook nog dit tengevolge, dat van een tweeden aanslag n.l. op de beurzen van Amersfoort's inwoners werd afgezien, en de troep voor 't oogenblik ontbonden werd.

De heer Bierens de Haan maakte van deze gelegenheid gebruik om te vertrekken, terwijl de heer Borneman een oogenblik later meende dat voorbeeld te moeten volgen. Eerstgenoemde werd vervangen door den honorair-commissaris Rietberg, die voor de tweede maal zijn diensten aanbood, terwijl in de plaats van den laatste de heer J. van Weede werd gekozen.

Zoo was dan sinds Maart '93 de commissie aldus samengesteld :

M. Wijt, Wzn., *Praeses*.

L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldenmeule, *Ab-actis*.

J. van Weede, *Fiscus*.

L. J. Rietberg, *Vice-Praeses*.

G. Posthumus Meyjes, *Vice-Ab-actis*.

Mocht deze commissie 'tgenoegen smaken, als gast, de uitvoering van de Utrechtsche Rederijkerskamer »De Génestet» op 4 Maart '93 bij te wonen, den heer Morin op zijn afscheidsvoorstelling een krans aan te bieden en haar afgevaardigden te zenden naar de uitvoering van de Groningsche Zustersvereniging, het was haar ook gegeven, de derde en laatste uitvoering op 14 Maart te leiden en ondanks allerlei tegenspoed, herhaald afvallen, verwisselen van spelers, registreurs en souffleurs — waarvoor maar geen eerste jaar zich beschikbaar stelde — tot een goed einde te brengen.

En dat de belangstelling niet dalende, neen, integendeel steeds stijgende was, bewees wel de advertentie, die de commissie meende te moeten plaatsen, dat de Schouwburg totaal »uitgeinviteerd» was Van daar ook de telkens herhaalde klachten over de uitreiking der kaarten door de commissie, die toch waarlijk niet helpen kan, dat onze Schouwburg veel te klein is om alle liefhebbers te bevatten.

»Dat beide stukken n.l. de Vogeltjes of Gebroeders Blandinet'', zeker niet een der beste stukken van Eug. Labiche en de uit 't stof gehaalde zevenjarige mummie »Buiten Werken'' van 't Eerelid Mr. J. G. L. Nolst Trenité toch vrij goed van stapel liepen en zoo dikwijls luide toejuichingen uitlokten was in de eerste plaats, weér te danken aan den heer Rietberg, wiens onverbeterlijke dictie en gebaren als altijd de attractie van den avond waren en aan den heer van Eeten, wiens typische manieren en heerlijkgezegde banaliteiten telkens den lachlust opwekten, terwijl ook de steeds eleganter wordende toiletten van de H.H. van Bevervoorden, de Wilde, van Zijst en Waller, het zeer gewaardeerde spel van de H.H. Roëll, Mackay en Hol en de welwillende steun van de honorairen Valk, Jansen en Bake mede hielpen om dezen avond te doen slagen.

Één donkere wolk vertoonde zich echter aan den zonnigen horizon, één ding wierp een grauwen, droevigen nevel over den schitterenden bloei van het U. S. T. De tijding dat de heer Rietberg ons zou gaan verlaten, reeds zoo vaak met angst en beven tegemoet gezien, was eindelijk gekomen. 't Was de laatste maal dat 't Utrechtsch publiek van ons onverbeterlijk »oud-heertje'' had genoten, 't was voor 'tlaatst dat wij, actrices en acteurs, zijn immer opgewekt zoo vergemakkelijkend samenspel konden bewonderen en ons tot voorbeeld stellen.

Een welgemeend »Vaarwel'' en mocht 't zijn een »Au revoir'' werd hem van alle kanten toegeroepen, op de geanimeerde kroegjool, waar het Eere-lid Mr. Nolst Trenité en de Groningsche en Delftsche afgevaardigden met genoeggen gewag maakten van den bloei van 't U. S. T., en de commissie geluk wenschten met het talrijk en gewillig stel actrices en acteurs, dat zij ter beschikking had.

Had de heer Wijt in Mei zich genoopt gezien te vertrekken en werd zijn opengevallen plaats ingenomen door den heer A. J. A. A. van Heemstra, de volgende maand namen de heer Rietberg, die zoolang 't praesidiaat had waargenomen en de heer van Bevervoorden afscheid van de commissie en werden opgevolgd door de H.H. de Wilde en van Zijst zoodat de commissie toen aldus was:

A. J. A. A. van Heemstra, *Praeses*.

W. A. van Zijst, *Ab-actis*.

J. van Weede, *Fiscus*.

G. Posthumus Meyjes, *Vice-praeses*.

C. de Wilde, *Vice-Ab-actis*.

Was 'tnatuurlijk dat de H.H. Bierens de Haan, Borneman, Wijt en van Bevervoorden tot honorair-commissarissen werden benoemd, niet minder verwacht was 'teerste werk der nieuwe commissie n.l. om den heer Rietberg tot eerelid voor te dragen welke onderscheiding ook te beurt viel aan de H.H. van den Wall Bake en Nijland.

Even vóór den aanvang der Groenenrepetities, kwam plotseling 'tminder aangename bericht, dat de heer Meyjes als commissaris aftrad; zijn plaats, waarvan een directe vervulling dringend noodzakelijk was, werd ingenomen door den heer A. G. A. van Rappard, terwijl hij zelf tot honorair-commissaris werd benoemd.

De samenstelling was nu aldus:

A. J. A. A. van Heemstra, *Praeses*.

W. A. van Zijst, *Ab-actis*.

J. van Weede, *Fiscus*.

A. G. A. van Rappard, *Vice-praeses*.

C. de Wilde, *Vice-Ab-actis*.

Onder leiding van deze commissie werden de nieuw aangekomen novitii tot tooneelspelers gemetamorphoseerd en mochten wij 'tgenoegen smaken, de crisis, waarin 't voortbestaan van 't Groenentooneel verkeerde, welks veelvuldige repetities steeds meer en meer aanmerkingen uitlokten, schitterend te doorstaan en 't bewijs te leveren dat die lange tijd niet ongebruikt was gelaten; het Groenentooneel staat vaster dan ooit. Niet 't minst hebben daartoe bijgedragen de novitii v. d. Poll, Michiels, Waller, Ockenburg, Fruin, v. d. Burg en meer anderen; moge hun eerste succes hen opgewekt hebben om het daarbij niet te laten maar nog menigmaal hun krachten aan 't U. S. T. te wijden! Is dat 't geval, dan twijfel ik ook niet of de bloei van 't U. S. T. is verzekerd voor dit en voor volgende jaren.

Moge het mijn opvolger gegeven zijn een even gelukkig tijdperk, waarvan de schaduwzijden in 't niet zinken bij den glans van den helder stralenden hemel, te memoreeren, als dat waarvan ik de voornaamste fata in ieders herinnering heb teruggeroepen!

W A. VAN ZIJST,

h. t. U. S. T. Ab-actis.

TRITON.

Onder de laatste fata door mijn voorganger vermeld, behoort de bestuursverkiezing; de opening der stembus had plaats op een grauwen Octoberdag, en het nieuwe bestuur verliet de loods om deze naar ze meenden voor langen tijd met rust te laten. Immers voor Triton was het najaar van 1892 allertreurigst. Zoowel door het ongunstige weder als

door het rondwaren der cholerabacillen door de kruisvaart. Van een groenenrace dan ook geen sprake. De eerste taak van het nieuwe bestuur was een besluit te nemen in zake het plan tot aankoop eener wherry. Een goede gelegenheid had zich voorgedaan om voor weinig geld een zeer stevig en bruikbaar vaartuig te bemachtigen, namelijk dat van den heer C. M. Snellen, oud-praeses van Triton. Vrijwillige bijdragen stroomden toe (den gevers dank) en weldra werd door eenige leden het gezellige vaartuig in de loods opgeborgen. Niet tevreden met het bezit der wherry wilde de Commissie ook nog een huisje om deze te herbergen, daar plaats in de loods totaal ontbrak. Nu eerst had het bestuur gelegenheid zijn vollen ijver voor Triton te toonen: immers wie heeft ze niet bewonderd, die timmerlieden, die ondanks de felle koude, en het ijs gebruikende voor hunne stellages, in de kerstvacantie naast de groote loods een kleine dito opsloegen, waarin thans de wherry, genoegelijk haar neus schurende, een veilige rustplaats vindt na het spelemeien op de Keulsche vaart. Door hunnen arbeid werd veel geld gespaard.

Tijdens den winter voldeed de Commissie aan den reeds meermalen geopperden wensch om voor Triton rechtspersoonlijkheid te vragen; voornamelijk werden zij daartoe aangezet door de Studenten-Roeibond, die op zijne Statuten Koninklijke goedkeuring wilde vragen en hiervoor was het noodig, dat alle betrokken vereenigingen rechtspersoonlijkheid hadden. In den Haag schijnt men echter niet gemakkelijk tevreden, want na een paar mislukte pogingen om volledig te zijn, gaf men het op. Vroeg in het voorjaar werd de loods weder geopend en dadelijk werd alle moeite gedaan om eenige jonge leden bijeen te krijgen, die genegen waren eenigszins ernstig te gaan oefenen. Zooals gewoonlijk was hun aantal gering, zoo klein, dat der Commissie tot het vormen van ploegen zelfs

geen keus overbleef en alles wat roeide bij elkaar moest gezet worden voor de jonge vier. Wie eenigszins bekend is met de tegenstanders, zal zich met mij wel sterk over het feit verbazen, dat Triton soms nog zijn man kan staan. Waar overal uit een aantal roeiers de besten worden uitgezocht voor de raceploegen, moeten we hier met krabben en bijten vier, zegge vier, personen bij elkaar sleepen, om, geschikt of ongeschikt, samen in de boot te zitten. Deze vier roeiers moeten zorgen dat de eer van Triton hoog blijft staan en moeten èn als oude èn als jonge vier op de baan verschijnen d. w. z. er moet inrigged en outrigged geoefend worden; dit alleen reeds te veel, maar hoe is het dan mogelijk, dat ooit een twee op de baan komt? Niet-roeiende leden van Triton, maakt toch geen glossen, als de uitslag niet aan uwe hoop beantwoordt, haalt niet de schouders op, als er gesproken wordt van afmattende oefeningen, want gij kent niet het gevoel van moedeloosheid, dat een roeier bevangt, die, zich vele genoegens ontzeggend, bij overgrootte lichamelijke inspanning nog al de ondervindt die het afkeuren van een onzer roeiers met zich brengt.

Eindelijk dan was er een jonge vier bijeen, bestaande uit de H.H. Moltzer, Hartog, van Lutterveld en Kransenburg die onder de leiding van den heer van Duijl zich voorbereidden om in Haarlem oude en jonge vier te roeien. Na veel moeite gelukte het aan de Commissie om, vooral door medewerking van eenige eereleden, een nieuwe inrigged boot aan te koopen. Dat dit een groote aanwinst is, behoeft geen betoog; daarom zij dien eereleden onze hartelijke dank gebracht voor de bewijzen van sympathie voor onze vereeniging onder welker vlag zij eenmaal streden; zulk een daad brengt warmte in het gemoed van den roeier! De boot, vervaardigd door de H.H. Deichmann en Ritchie te Rotterdam, is sterk en loopt goed op de lange baan.

Met hoeveel ijver ook geoefend werd, men zag maar al te goed, dat het niet mogelijk zou zijn in het nummer oude vier een dragelijk figuur te maken; doch wat te doen! Men bleef hinken, totdat 3 dagen voor de race de ploeg nog veranderd werd en de oud-roeiërs von Faber en van Duijl de plaatsen van slag en boeg innamen, terwijl de H.H. Moltzer en Hartog midden in zaten. Thans verwachtte men, zoo al niet de overwinning te behalen, dan toch niet achter te blijven. De uitslag bewees, dat dit gegronnd was, want, hoewel totaal ongewoon met elkander te roeien, wist Triton in Haarlem zich de tweede plaats te veroveren. Hulde aan den ijver dier twee oud-roeiërs! met nog eenige zulke leden zou ik niet bang zijn voor de toekomst van Triton.

De jonge vier kon ook niet de eerste plaats krijgen, doch was tevreden met de tweede; sterk waren ze niet.

Dadelijk na de race te Haarlem besloot men niet weer uit te komen, omdat er toch geen kans op overwinnen bestond.

Vermelding verdient nog, dat een stoomboot met belangstellenden van Utrecht het Spaarne bezocht, een feit, dat vooral de roeiërs zeer verheugde, moge dit voorbeeld gretig navolging vinden.

Gedurende den warmen zomer gebeurde niets belangrijks behalve, dat aan den heer Dudoc de Wit te Breukelen namens alle Studenten-roeiverenigingen een geschenk werd aangeboden voor de sympathie en de beleefdheden, den vorigen zomer aan den dag gelegd.

Nog vergat ik den openingstocht te noemen, die in Mei gehouden werd; hoewel zeer gezellig, zou het toch aardiger geweest zijn, wanneer wat meer leden meegingen en vooral meeroeiden. We hopen, dat dit het volgende jaar het geval zal zijn en dat Fey ons dan niet weer dupeert met de muziek.

Tegen het einde van den groentijd werd nog de groenen-

race gehouden, die, hoewel bij slecht weer, uitstekend slaagde, daar door de leden veel belangstelling werd getoond. Voor eerst onzen dank aan den Sen. Vet., die het feest met zijne tegenwoordigheid vereerde en die zilveren medailles uitloofde voor de beste ploeg in tweeriems giek. Ze werden gewonnen door de H.H. Moltzer en Hartog, gestuurd door den heer Filet, die met $\frac{2}{5}$ sec. de H.H. v. Faberen v. Duïjl sloegen. Het eerelid van Lelyveld had schoone kunstvoorwerpen uitgelooft, die door de H.H. Moltzer en v. Duïjl gestuurd door den Heer Borneman gewonnen werden; aan dit nummer namen vier ploegen deel. Verder had een wedstrijd plaats in vierriems giek, welke ploegen door de Commissie zooveel mogelijk in sterkte gelijk gemaakt waren. De uitslag was, dat de H.H. van Dissel, Koch, Moltzer en Brants gestuurd door den heer Beijerman overwinnaars werden.

Veel werd gelachen om het geploeter der groenen, die veel animo hadden, terwijl de heer Coers zijn sterke spieren toonde door als een razende Roland in een kano door het water te vliegen.

Nadat nog eenige eerstejaars leden eenigen tijd na den groentijd hadden geroeid, werd door de inmiddels gekozen nieuwe Commissie de loods gesloten.

De Commissie heeft zich geconstitueerd als volgt:

W. A. Roijaards, *Praeses.*

C. Hartog, *Ab-actis.*

N. P. van Regteren Altena, *Fiscus.*

W. M. Visscher,

J. G. Moltzer,

{ *Commissarissen.*

Leden van Triton, helpt hen in hunne moeilijke taak; geeft

hun uwen lichamelijken en finantieelen steun, en indien het niet te veel gevraagd is, toont een weinig meer sympathie voor uwe roeiers.

Dat ons geliefd gezelschap bloeie !

P. W. FILET,

Triton h. t. Ab-actis.

NUNC CANTUS RESONET.

Dit jaar aan mij de taak opgelegd een verslag te geven van het gezelschap doe ik dit misschien met minder genoegen. 't Is nooit aangenaam, wanneer men iets liefheeft, daarvan iets onaangenaams te moeten zeggen. Welnu dan, den goeden naam, vroeger eigen aan Cantus in ons Corps, hebben de leden dit jaar niet gehandhaafd. Wat daarvan de reden is, ik weet 't niet. Misschien de algemeene malaise, die in alle gezelschappen te bespeuren is. De commissie deed al wat ze kon, doch ze had een moeielijk jaar. Een uitvoering, zooals we dit jaar op touw zetten, 't was te voorzien, zou met ontzettend veel moeite gepaard gaan. Er zouden n.l. twee operetten opgevoerd worden. Het past mij hier niet hierop critiek uit te oefenen. Maar waarom moest de commissie zoo weinig steun ondervinden van de leden; gelukkig echter waren er eenige uitzonderingen, die zich de moeite getroost hebben zooveel mogelijk de repetities bij te wonen, doch 't meerendeel kwam slecht en velen in 't geheel niet, terwijl ze wisten, dat hun komst gewenscht en noodig was. Ze hebben zeker niet beseft, wat 't wil zeggen een operette goed in elkaar te zetten zooals de geachte directeur en de H.H. H. S. en de

Kr. gedaan hebben, zeker hadden ze zich tegenover genoemde Heeren beschaamd gevoeld. Doch dat is nog niet alles. Was het niet de Heer Petri, die tijd noch moeite spaarde de slecht bezochte repetities te leiden en dat altijd met zijn bewonderenswaardigen takt, lust en ijver? Ik voel mij dan ook geroepen, ook uit naam der andere commissieleden hem hier openlijk te danken voor 't geduld, dat hij gehad heeft en de liefde voor Cantus, die hij dit jaar in 't bijzonder heeft. Moge nog menig ab-actis van dit gezelschap hem in ons jaarlijksch verslag hiervoor zijn hulde betoonen. Ook den H.H. de Kr. en Sm. een woord van dank voor de blijken van belangstelling, die we ondervonden bij de repetities, alsmede den heer J. Ook de Honorairen hielpen voortreffelijk waar de krachten der commissie te kort schoten.

Zoo had dan na een moeilijken tijd van repetities de uitvoering plaats op Donderdag 23 Maart 1893 in den Schouwburg. Het Programma was:

1° De sinaasappels van Luzara: oorspronkelijke operette
 Woorden van H. S. muziek v. d. D. 2° Op den Maanbol.
 Oorspronkelijke operette. Woorden van H. S. Muziek v. d. D.

De zaal van den Schouwburg was natuurlijk bijzonder vol en zag er als gewoonlijk bij dergelijke gelegenheden schitterend uit, gestoffeerd door aardige toiletjes, uniformen en gekrokte heeren. Ook de Senatus Veteranorum had ons met zijne zeer gewaardeerde tegenwoordigheid vereerd. Helaas waren door toevallige omstandigheden onze gasten uit de andere Academiesteden afwezig. De H.H. Petrien Smissaert werden na afloop met welverdiende lauweren bekroond. Hetzelfde viel aan eenige solisten en praeses ten deel. Een gezellige kroegjool besloot de feestelijkheid. Een woord van dank moet mij nog van 't hart aan hen, die financiëel door vrijwillige bijdragen het gezelschap op deze wijze steunde,

moge een volgend jaar mijn opvolger hetzelfde doen wat betreft den werkelijken steun van elk goed Cantus lid, 't is mij niet gegeven den lof der werkende leden dit jaar te bazuinen. In Februari ontstond een vacature door 't bedanken van den Heer Post als praeses. Na stemming bleek dat de Heer B. L. Ph. v. Lier gekozen was als commissaris en de heer Arn. J. Kan als praeses. De commissie constitueerde zich als volgt:

Arn. I. Kan, *Praeses*.

M. C. G. Middelburg *Ab-actis*.

A. A. van Teylingen *Fiscus*.

B. L. Ph. v. Lier *Vice-praeses*.

J. Pleyte *Vice ab-actis*.

In October had een nieuwe stemming plaats voor de vacatures ontstaan door 't bedanken van de H.H. v. Teylingen, Middelburg en van Lier. Gekozen werden, nadat de H.H. C. Hartog en B. J. Bolwerk bedankt hadden, de H.H. C. de Wilde, A. G. H. v. Hoogenhuyzen en J. Dusseldorp. De commissie constitueerde zich als volgt:

Arn. I. Kan *Praeses*.

J. Pleyte *Ab-actis*.

C. de Wilde *Fiscus*.

A. G. H. v. Hoogenhuyzen *Vice-praeses*.

J. Dusseldorp *Vice-ab-actis*.

Moge het deze commissie gegund zijn een gelukkig jaar voor Cantus te beleven en den ouden goeden naam van het gezelschap te handhaven.

M. C. G. MIDDELBURG,

h.t. Ab-actis

SPHAERINDA.

Wederom is een jaar vervlogen, en thans rust op mij de taak de draad van 't verhaal van Sphaerinda's lotgevallen, welke mijn voorganger vallen liet, weder op te vatten.

't Afgelooopen jaar was bij uitstek gunstig voor onze vereeniging. Zeide de vorige verslaggever niet: »Een goede baan is 't eenige, maar ook onmisbare vereischte voor den bloei van Sphaerinda? Thans bezit Sphaerinda een goede baan. Of het nu ook bloeit? Laat ons de gebeurtenissen uit 't afgelooopen jaar bespreken, en die vraag is beantwoord.

't Nieuwe bestuur, dat na de groote vacantie optrad, sloeg direct de handen aan 't werk tot 't organiseeren van eenen huishoudelijken Lawn-tennis wedstrijd, en Vrijdag 25 November had hij plaats op de baan bij 't Melkhuisje in Hilversum.

Ruim 20 leden hadden zich opgegeven voor 't single en doublespel. Er werden veel interessante games gespeeld, ook den volgenden dag, Zaterdag d. a. v., dien 't Bestuur gekozen had tot 't uitspelen van den wedstrijd gaf verschillende mooie partijen te zien. De praeses, de heer M. C. G. Middelburg reikte de prijzen gouden en zilveren medaljes, aan de volgende heeren uit:

Single spel:

1ste prijs. de Heer v. Lynden van Sandenburg.

2de prijs. de Heer H. A. v. d. Wall Bake.

Double spel:

1ste prijs. de hh. v. Haesten. en v. Karnebeek.

2de prijs. de hh. v. de Wall Bake. en Cremers.

Gedurende den winter werd eerst getennist in de koffiekamer van Tivoli, en toen deze te klein bleek, in de groote zaal, welke druk bezocht werd. Intusschen zat de commissie niet

stil, maar stelde op allerlei manieren pogingen in het werk een lawn-tennis baan in de open lucht te verkrijgen. Verschillende eigenaars van grond boden zich aan, maar allen bleken of te veel eischend of te onhandelbaar, totdat eindelijk de heer Moerkoert op zich nam voor eigen rekening eene cement baan te leggen, op een terrein achter de banen der Utrechtsche IJclub. En zoo is Sphaerinda dan eindelijk in 't bezit van een Lawn tennis baan. In Juni werd ze geopend; nog nooit is er op één van de dagen, Woensdag, Donderdag en Zondag (Sphaerinda's speeldagen) niet getennist. Wel een bewijs dat deze baan werkelijk in een behoefte voorziet.

Jammer dat er lang zoo veel animo of liever in 't geheel geen animo meer bestaat voor cricket en football. Voor eene uitnoodiging tot 't spelen van eenen cricket- en eenen footballwedstrijd in Leiden moest wegens gebrek aan spelers, bedankt worden.

Na de groote vacantie traden de H.H. Middelburg en Nijland uit 't Bestuur, dat zich nu constitueerde als volgt:

R. Labouchère, *Praeses*.

H. A. Lorentz, *Ab-actis*.

H. C. Berends, *Fiscus*.

H. G. Hamaker,

L. A. v. Schuylenburch. } *Commissarissen*.

Dit nieuwe bestuur leidde den Groenenwedstrijd, 19 Oct. j.l. gehouden op de Lawntennis baan. Hoewel 't weer niet zeer fraai en 't natte modderige veld, buitengewoon vuil te noemen was, waren er vele studenten en bijna alle novitii tegenwoordig. Behalve den tennis-wijdstrijd tusschen de novieten die wel eens een rackes in handen gehad hadden, werden er wedstrijden gehouden: in 't zakloopen, vér-gooien, hard-

loopen, dito met een goudsche pijp enz., en last not least een allervermakelijkste stroophapperij. Na de prijsuitdeeling toog men in optocht naar P. H. R. M.

Ziehier de voornaamste gebeurtenissen van 't afgelopen jaar. Moge het volgend jaar even gunstig voor onze vereeniging zijn, als dat, wat achter ons ligt, geweest is.

A. J. NIELAND, JR.

Sph. h. t. Ab-actis.

HET BOUWFONDS.

VEREENIGING TOT BEVORDERING VAN DEN BOUW EENER
NIEUWE STUDENTEN-SOCIËTEIT TE UTRECHT, ONDER
BESCHERMHEERSCHAP VAN DEN SENATUS VETERANORUM
VAN HET U. S. C.

In den Almanak van het vorige jaar moest uit den aard der zaak de toenmalige secretaris van bovengenoemde Vereeniging zich tot een aankondiging van de oprichting van »het Bouwfonds» bepalen. — Thans is het mogelijk de geboorte nader en uitgebreider te memoreeren en daarbij tevens de ontwikkelings-geschiedenis in het eerste levensjaar te vermelden. Omtrent de geboorte-geschiedenis ontleent de verslaggever aan het Jaarverslag van den Voorzitter van »het Bouwfonds», uitgebracht op de Alg. Verg. van 6 Jan. 1893 het volgende:

»In de eerste dagen van October vatten de heeren H. P. L. C. de Kruijff Jr. en M. Wijt, Wz. het plan op zich met anderen te vereenigen ten einde den bouw eener

nieuwe Sociëteit krachtdadig te bevorderen. Als een sneeuwbal ging het denkbeeld door ons midden; van 2 kwamen er 8, van 8 kwamen er 13, van 13 kwamen er 40 en 100, en nu tellen wij onze leden bij honderden, en worden wij ook in de buitenwereld gesteund. Laat hun streven geen opgaande vlieger geweest zijn, waarbij wij duchten moeten voor de windstille der onverschilligheid; wij zijn en tegenover ons zelve, en tegenover zoovele, die ons willen helpen verplicht rusteloos en onvermoeid, en vooral gezamenlijk, te blijven voortwerken op den eenmaal met zooveel geestkracht gelegden grondslag.

Den 13 October werd onze vereeniging definitief opgericht en hare statuten vastgesteld. Als bestuur traden op de h.h. W. C. A. van Vredenburg, President, F. L. A. Roeloffs Valk, Secretaris, A. G. Schimmelpenninck, Penningmeester, H. P. L. C. de Kruyff Jr., Vice-President, M. Wijt Wz., Vice-Secretaris. A. A. van den Wall Bake, J. D. J. Idenburg, H. F. 's Jacob en R. Abma. De heer H. F. Kol verklaarde zich bereid, de taak van finantiëel adviseur op zich te nemen. Eindelijk nam, op ons verzoek, bij Senaats besluit van 19 October de Senatus Veteranorum het beschermheerschap over onze vereeniging op zich.

Het oorspronkelijke middel om ons doel te bereiken, n.l. door de aflossing der leening van 1883 te bespoedigen, bleek minder wenschelijk, weshalve er reeds den 27 October, op aanraden van onzen finantiëelen adviseur, een statutenwijziging plaats had, waarin tevens de naam van »Bouwfonds" werd aangenomen, thans in een woord ons streven weergevende.

Onmiddellijk daarop wendde het Bestuur pogingen aan, om een vijftal heeren als Commissarissen aan de vereeniging te verbinden. Daartoe werden bereid gevonden de h.h. B. Reiger,

Mr. D. Ragay, Prof. Dr. G. van Overbeek de Meijer, Mr. O. M. Blanckenhagen en Jhr. Mr. J. E. Huijdecoper van Maarsseveen en Nigtevecht.

Vervolgens ging men over een beroep te doen op belangstellenden buiten onze studentenmaatschappij. Circulaires, voorshands nog binnen de stad, werden met kwistige hand verspreid, waarop velen als donateur toetraden; een volledig overzicht over deze poging heeft het Bestuur evenwel, voorzoover 1892 aangaat nog niet kunnen geven.

Ook onder de studenten liet men het reeds niet aan steun ontbreken. Zoo mag ik herinneren aan de uitvoering van het *Utrechtsch Studenten Tooneel* te Zwolle ten bate van »Het Bouwfonds», welke ons evenwel niet zooveel bracht als de spelers zelf wel gewild en verwacht hadden.

Het aantal leden bedroeg over 1892 102. Verreweg de meesten zijn voor 1893 eerst lid geworden. Menige bijdrage in eens strekte tot stijving der kas, die, zooals van zelf spreekt in den vorm van oprichtingskosten sterk moest aangesproken worden. Vandaar dat ons saldo, de kern van het fonds, niet groot kon wezen; het bedraagt dan ook slechts f 705,35.

Ziedaar een overzicht over onze verrichtingen. Klein maar krachtig was ons begin; laat dit jaar en menig volgend er getuige van moge zijn, dat onze vereeniging zich in aller onverflauwde sympathie en nimmer falenden steun mag verheugen! U inzonderheid, leden van »Het Bouwfonds» zij haar belang ten dringendste aanbevolen, vergeet niet, dat vele kleintjes een groote maken; laat Uw gedachten steeds over ons Placet Hic en zijn toekomst varen. Dan is ook de vlugge verwezenlijking onzer denkbeelden verzekerd; dan werpt ons streven spoedig vruchten af!"

(get.) VAN VREDENBURCH,

Utrecht, 6 Januari 1893.

President.

De lotgevallen van het Bouwfonds gedurende het eerste levensjaar zijn slechts weinige in getal. Voorspoedig was dat jaar in sommige opzichten niet. Evenals bij een kind in het eerste levensjaar de »voeding" tot veel gesukkel aanleiding geven kan, waarvan dan het natuurlijk gevolg is, dat de groei en de wekelijksche gewichtstoename beneden het normale en gewenschte blijft, evenzoo ging het ook met deze pasgeboren vereeniging, die door redenen buiten haar om bij verschillende gelegenheden als 't ware op dieet werd gehouden, ja zelfs eenmaal een niet alleen van een medisch maar ook van een oeconomisch standpunt zeer te veroordeelen »aderlating" ontving. Aan wien de fout lag? Men veroorloove den in dezen op critiek belusten verslaggever op deze vraag het antwoord schuldig te blijven. Alleen dit algemeene feit kan duidelijk geconstateerd worden, dat »het Bouwfonds" zoowel bij studenten als particulieren heel wat vooroordeel heel wat wantrouwen heeft te overwinnen, omdat door de groote fouten, die gedurende de laatste tien jaar bij elke poging om een nieuw P.H. te verkrijgen zijn gemaakt, het vertrouwen en het geloof in de deugdelijkheid en ernst van iedere nieuwe poging bij het publiek uitermate gering mag genoemd worden.

De »aderlating" hier boven genoemd werd op »het Bouwfonds» bewerkstelligd den 9^{den} Juni 1893 — door de mislukking van de kermesse d'été ten hare bate door het Bestuur in Tivoli georganiseerd — een mislukking die haar oorzaak vindt — niet in ongunstige weersgesteldheid — integendeel het weer was subliem maar in het markante feit dat zoowel leden van de Vereeniging als publiek uit Utrecht als om strijd wegbleven. —

Vervolgens gaf het Bestuur dank zij de medewerking van eenige eerste jaarsleden op 18 Mei '93 een soort smoking-concert op de Societeit.

Voor al den Heer A. A. Nijland moet een woord van dank gebracht worden voor zijn zoo krachtigen steun ook dien avond „het Bouwfonds” weder verleend. Hulde aan dien hechten steunpilaar van zoovele onzer Corpsgezelschappen.

Uit het Bestuur traden achtereenvolgens de H.H. M. Wijt Wz, J. D. J. Idenburg, H. A. van den Wall Bake en A. G. Schimmelpenninck, die werden vervangen door de H.H. L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldenmeule (*fiscus*), A. Brants, W. H. M. Werker en L. A. van Schuylenburch.

Toch mag op dit eerste levensjaar met eenige tevredenheid worden teruggezien. De sympathie en het vertrouwen in de Vereeniging nemen gestadig toe, het finantieel resultaat van dit jaar zal op 1 Jan. 1894 niet onbelangrijk blijken te zijn, terwijl zich het levenspad van „het Bouwfonds” meer en meer duidelijk begint af te bakenen. Dat de Vereeniging levensvatbaarheid heeft — wie kan dat ontkennen als hij het oude P. H. zelfs alleen maar uitwendig beschouwt? Die levensvatbaarheid ligt in de dood van het oude Placet Hic. Moge „het Bouwfonds” binnen niet al te langen tijd de begrafenis-gelden bijeen hebben om dan van het Munsterkerkhof voor dat oude P. H. een echt kerkhof te maken!

H. P. L. C. DE KRULFE, Jr.

Utrecht 10 November '93.

Secretaris.

IN MEMORIAM.

F. A. SALZER.

Fritz Sahn

„Da kommt das Schicksal, roh und kalt
 Fasst es des Freundes zärtliche Gestalt,
 Und wirft ihn unter den Hufeisenschlag seiner Pferde.
 Das ist das Loos des Schönen auf der Erde“.

(Wallenstein) SCHILLER.

Das junge Leben, reich an Blüten des Geistes und des Herzens, das beglückte Fritz die weitgehendsten Hoffnungen zu erfüllen, ging mit FRIEDRICH AUGUST SALZER verloren. Noch ist allen der 7. Apr. '93 in traurigster Erinnerung. Alle Herzen waren aufs tiefste ergriffen, als sich die Kunde von seinem plötzlichen Tode verbreitete — unsere Seele erzittert noch jetzt, wenn die Erinnerung daran durchs Gemüth zieht! Wol hat der Tod ihn von seinen Seelenleiden, von den qualvollen Stunden befreit, in denen er gegen den düsteren Geist, der ihn zu umfassen suchte, gekämpft — das ist aber kein Trost; von neuem fragen und klagen wir: Warum? Und fruchtlos! Wenn wir auch Manches zusammentragen, Fritz SALZER's Person und Wesen wieder aufleben zu lassen, so können wir vielleicht ein unbestimmtes Ahnen, doch nie eine Vorstellung der dunklen Mächte gewinnen, die mit so elementarer Gewalt über ihn hereingebrochen sind.

Fritz Salzer stammte aus einer alten Pastorenfamilie Siebenbürgens, dem Lande, in welchem der altsächsische, niederdeutsche Volkstamm in Jahrhunderte altem Kampfe gegen die Barbarei des Orients durch seinen zähen, eisernen Character die deutsche Cultur und das Bewusstsein der Zusammenge-

Fritz Sabin

„Da kommt das Schicksal, roh und kalt
Fasst es des Freundes zärtliche Gestalt,
Und wirft ihn unter den Hufschlag seiner Pferde.
Das ist das Loos des Schönen auf der Erde“.

(Wallenstein) SCHILLER.

Ein junges Leben, reich an Blüten des Geistes und des Herzens, das begonnen hatte die weitgehendsten Hoffnungen zu erfüllen, ging mit FRIEDRICH ADALBERT SALZER verloren. Noch ist allen der 7. Ap. '93 in traurigster Erinnerung. Alle Herzen waren aufs tiefste ergriffen, als sich die Kunde von seinem plötzlichen Tode verbreitete — unsere Seele erzittert noch jetzt, wenn die Erinnerung daran durchs Gemüt zieht! Wol hat der Tod ihn von seinen Seelenleiden, von den qualvollen Stunden befreit, in denen er gegen den düsteren Geist, der ihn zu umfassen suchte, gekämpft — das ist aber kein Trost; von neuem fragen und klagen wir: Warum? Und fruchtlos! Wenn wir auch Manches zusammentragen, Fritz SALZER's Person und Wesen wieder aufleben zu lassen, so können wir vielleicht ein unbestimmtes Ahnen, doch nie eine Vorstellung der dunklen Mächte gewinnen, die mit so elementarer Gewalt über ihn hereingebrochen sind.

Fritz Salzer stammte aus einer alten Pastorenfamilie Siebenbürgens, dem Lande, in welchem der altsächsische, niederdeutsche Volksstamm in Jahrhunderte altem Kampfe gegen die Barbarei des Orients durch seinen zähen, eisernen Character die deutsche Cultur und das Bewusstsein der Zusammenge-

hörigkeit erhalten und an seiner ursprünglichen Kraft ebenso wenig Einbusse gelitten hat, als im Norden und Westen seiner Heimat.

Tatkraft und Ausdauer, Treue und Wahrheit, Ruhe und Ernst bei regem Geiste, Bedachtsamkeit, intensives Rechtsgefühl, hohes Pflichtbewusstsein für Familie und Volk, das zu jedem Opfer bereit ist, Wolwollen für die Menschheit, Liebe und Verehrung für Wissenschaft und Kunst, bei allem Festhalten an dem Althergebrachten dem Fortschritte nicht abhold — diese Eigenschaften der Sachsen waren im hohen Maasse auch Salzer's Vater eigen. Bei seiner besonderen geistigen Begabung, seiner aussergewöhnlichen Geschicklichkeit wurde er ein hervorragender Operateur, der durch Jahrzehnte als Professor extraordinarius der Chirurgie und Primararzt am Wiener allgemeinen Krankenhause wirkte. So war der im Alter doch schon vorgeschrittene Mann im Stande, selbstständig die grosse Wandlung, welche die Chirurgie nach seiner Studienzeit erfahren hatte, sich in einer Weise eigen zu machen, dass er z. B. der Erste war, welcher seit der Ära BILLROTH's in Wien die beste Statistik der Ovariectomien aufzuweisen hatte.

Diese vom Stamm ererbten, in seinem Vater zur höheren Entwicklung gekommenen hervorragenden Eigenschaften waren auch auf Fritz Salzer übergegangen. Am 13 Mai 1858 geboren, hatte er das Unglück bald seine Mutter zu verlieren. Ein tiefes Gemüt, ein in sich gekehrtes Wesen bei lebhaftem Geiste scheint dem Knaben schon eigen gewesen zu sein; die Erziehung trug gewiss noch dazu bei, schon frühzeitig die Keime zu dem späteren Streben nach möglichster ethischer Vollkommenheit zu legen. Als den Mann, den wir eben kurz geschildert, lernte Fritz seinen Vater kennen, ihm nachzustreben, an dem er immer mit tiefer Verehrung und inniger Liebe gehangen, musste sein Ziel werden. Fritz konnte dem Vater auch noch

die Freude bereiten, das weitgehendste Ziel väterlicher Hoffnung erfüllt zu sehen. Tief bekümmert trug er den Vater einige Monate nach Beginn der Utrechter Lehrtätigkeit zu Grabe.

Fritz Salzer absolvierte die Gymnasialstudien in Wien. Auf ein Gemüt, wie er es besass, musste der Geist der Gymnasialerziehung mächtig einwirken. Das Streben nach den höchsten Zielen des Menschen, welche die klassische Culturzeit der Griechen sich gesteckt und die wir übernommen haben: nach dem Schönen, Wahren und Guten, musste seine Seele einnehmen und hat diess auch gethan. Voll dieses Strebens sammelte er sich ein grosses immer mehr und mehr universelles Wissen, vertiefte sich in die Naturwissenschaften, liebte die schönen Künste, namentlich Musik und Malerei, wenn er auch keine selbst pflegte. Seine Gaben liessen ihn auch ein weit über das Mittelmaass hinausgehendes Verständniss der älteren italienischen und der niederländischen Schule gewinnen. Bei diesem allgemeinen Streben nach Erkenntniss bewahrte er sich eine grosse Vorliebe für die Natur, die von seinem Vater ererbt durch den Aufenthalt in seines Vaters Landhäusern genähr, und weiter gepflegt wurde. So war ihm eine Wanderung durch die oesterreichisch-steierischen Grenzberge oder weiter in die Alpen seine grösste, in späteren Jahren als Billroth'scher Assistent ein Jagdausflug dahin seine einzige Erholung, die er sich gönnte. Er studierte Medicin an der Wiener Universität je ein Semester brachte er in Heidelberg und Berlin zu. Dass er sich mit demselben Eifer und Interesse, sowie der ihm eigenen Gründlichkeit den medicinischen Studien widmete, erscheint nur natürlich; Beharrlichkeit und das Streben sich möglichst gründlich und umfassend auszubilden, begleiteten und leiteten auch hier seine Studienzeit, ihm wurde und blieb die Wissenschaft immer „die hohe die himmlische Göttin“ und er verachtete die Anderen, denen sie nur „eine tüchtige Kuh“

erschien. In dem Zuge seiner idealen Auffassung mag es auch gelegen haben, dass er grosse Vorliebe für die theoretischen Studien besass, welche er auch später allen seinen Arbeiten zur Basis legte. Als jungen Mediciner sehen wir ihn schon unter BRÜCKE's Leitung mit einer wissenschaftlichen Aufgabe beschäftigt, welche die Zahl der Opticusfasern im Verhältnisse zu der der Stäbchen und Zapfen der Retina betraf. Auch an der Hochschule verblieb seine ideale Geistesrichtung dieselbe: begeistert für das grosse, deutsche Vaterland, gerade und offen, von festem Sinne und Ueberzeugungstreue, ein Verächter der Oberflächlichkeit und Phrase, voll Ehrgeiz den Besten der Nation nachzukommen, ein strenger Richter nicht nur über Andere, sondern zuerst seiner selbst, dabei aber sehr feinfühlig und fast zarten Gemütes. So ist es begreiflich, dass er nur einen kleinen, aber um so intimen Freundeskreis um sich hatte, in dem er sich wol fand. Sonst wenig mittheilsam, trat dann bei Besprechung einer wissenschaftlichen oder belletristischen oder künstlerischen, namentlich musikalischen Epoche oder Einzelleistung sein klares Verständniss, sicheres Urtheil, strenge Kritik in geübter Dialectik hervor; wie auch sein heiteres Gemüt, das noch weniger offen lag, in kleinem Kreise manchmal überraschend zum Ausbruche kommen konnte.

Seine Vorzüge des Geistes und Gemütes waren noch mit einer edlen äusseren Erscheinung verbunden: nicht eben gross, aber von einer kräftigen, dank den körperlichen Uebungen gelenkig geschmeidigen Gestalt erinnerte sein jugendfrohes, lächelndes Antlitz der jungen Jahre, mit dem blonden Haupthaar, dem unschuldvollen Blicke an die Gestalten eines Licht- oder Frühlingsgottes.

Im Jahre 1882 wurde er zum Doctor der gesammten Heilkunde promoviert. Nachdem er noch an der Klinik Bamberger seine Kenntnisse in der internen Medicin gefestiget hatte, trat er

an der Klinik Billroth ein, um fortan unter diesem Meister der Chirurgie zu dienen. Wie ernst er dort gearbeitet, beweist der Umstand, dass Billroth den jungen Operationszögling nach zweijähriger Dienstzeit zum Assistenten wählte. Die Geschicklichkeit des Vaters, die Meisterhand und Genialität des Lehrers, die von beiden so hoch gehaltene Humanität dem Kranken gegenüber, das sind dem jungen Assistenten die Vorbilder, denen er nachstrebt und so beginnt jetzt für Salzer eine Reihe von Jahren rastloser Arbeit, voll von Aufopferung gegenüber dem Kranken, für alle seine Collegen ein Muster — ich hatte 6 Jahre hindurch das Glück neben ihm unserem grossen Meister dienen zu können. Leider vergass Fritz nur zu oft die nötige Ruhe und Schonung, wenn er von der klinischen Arbeit müde, noch den Abend und die Nacht wissenschaftlichen Studien widmete und es kam vor, dass schon der Morgen graute und Salzer noch über dem Microscope oder in seiner Studirkammer sass. Eine Reihe wissenschaftlicher Arbeiten datieren aus seiner Assistentenzeit, alle tragen sie den Stempel ernster Arbeit und sorgfältigen anatomischen und physiologischen Studiums. Hier seien besonders erwähnt:

„Zur Casuistik der Geschwülste am Kopfe“

„Zur Therapie der Narbencontractur der Hand“

„Die Resection des III Trig.-Astes am For. ovale“

„Ueber die Einheilung von Fremdkörpern“.

„Zur operativen Behandlung der Sinus-Thrombose“.

Dadurch wurde er auch über die Grenzen seines Vaterlandes hinaus bekannt und erhielt im Jahre 1890, kaum 32 Jahre alt, einen Ruf als Professor nach *Utrecht*. Seine Wiener Freunde beglückwünschten ihn damals, dass die Hand des Schicksals so eingegriffen, dass der von Energie überschäumenden Jugendkraft, dem nach Erfolgen strebenden Talente und ungesättigten Pflichtgefühle ein eigenes grosses Leistungsfeld eröffnet

worden war. Sein Lehrer Billroth hatte ihn mit den Worten empfohlen, er könne nur jeder Universität zu seiner Berufung gratulieren. Und wahrlich Billroth hatte nicht zu viel gesagt, das wissen wir ja alle!

Mit der steigenden Verantwortung und Mehrung der Verpflichtungen waren bei den grossen Ansprüchen, die Salzer an eine solche Stellung, besonders aber an sich selbst stellte, ferner bei seiner, man kann wohl sagen, übertriebenen Selbstkritik dauernd Zustände geschaffen, in denen der immer wachsende Ehrgeiz seine Leistungsfähigkeit auf's äusserste anspannte. Sein eiserner Wille, der rücksichtslos den Körper als Amboss behandelte, befähigte ihn wol dazu — aber zum dauernden Schaden. Manch schlaflose Nacht hat es ihm gekostet, wenn das im Interesse der Patienten so absolut Notwendige nicht rasch genug gethan wurde; das succesiv gesteigerte Pflichtgefühl, das er auch von Anderen verlangte, brachte ihn mit vielen conventionellen und gesellschaftlichen Verhältnissen in Collision. Seine feste Ueberzeugung und der energische Wille liessen aber nie an seinen Grundsätzen rütteln, erzeugten aber eine oft dauernde Unzufriedenheit, die durch den inneren Widerstreit, dass er so geartet sei, so häufig Anstoss zu nehmen, wo möglich noch gesteigert wurde. Es bemächtigte sich seiner das Gefühl der Unzulänglichkeit, des Unvermögens, das leisten zu können, was er glaubte, leisten zu sollen und so wurde er mit sich selbst unzufrieden! Dieses Gefühl hat ihn bei der Uebernahme seiner Utrechter Lehrtätigkeit überkommen, wie diess aus einem Schreiben hervorgeht, welches an einen bereits auch verstorbenen Freund gerichtet war: „Also ein kleines Geständniss, ich habe mit September allmählig das Bewusstsein verloren *urbi et orbi academiae* nicht zu genügen, momentan aber freut es mich geradezu, dass mein elender Hörsaal überfüllt ist.“

Diese Satisfaction, die er in der Achtung der Studenten gefunden, vermochte leider nicht auf die Dauer die in unbestimmtem Bewusstsein aufbrechenden Vorstellungen zu dämpfen. Die Anstrengungen, denen er seinen Körper durch Jahre unterworfen hatte, die Aufregungen, welche mit der Ueberrnahme einer Lehrkanzel in fremdem Lande unter unbekannten Verhältnissen verbunden waren, der jähe Tod des geliebten Vaters, sowie endlich die Mühen, welche die Reconstruction der Klinik verursachte, untergruben seine Gesundheit so weit, dass die regulierenden Factoren der Vernunft gegen die das eigene Ich unterjochenden Mächte nicht mehr aufkamen! Im Mai 1891 traten die ersten schweren psychischen Störungen auf! Er genas vollständig mit heller Einsicht der schädlichen Ursachen und gab sich wie neugeboren mit frischer Begeisterung seiner Lehrtätigkeit hin. Die Freude, welche Collegen, Studenten und Patienten bei der Wiederaufnahme seiner Tätigkeit zeigten, mag ihn wol die bange schweren Stunden, welche die Krankheit mit sich gebracht, vergessen haben lassen. Salzer's Oheim, Dr. Ferdinand Junker von Langeegg hatte seinen langjährigen Aufenthaltsort *London* mit *Utrecht* vertauscht, um fortan mit Fritz zu leben und in warmer Liebe und Treue aufopferungsvoll für den Neffen zu sorgen! Und so erschien bald das Vergangene nur mehr wie ein böser Traum!

Noch ist ja allen hier in Utrecht Salzer's Wirken in lebhaftester Erinnerung! Ueber seine vortreffliche Lehrmethode war nur eine Stimme des Lobes, ebenso wie über seine sichere Hand und das humane Benehmen dem Kranken gegenüber. Wie viel Segen wurde schon trotz seines kurzen Bestehens durch den Petrus-Camper Verein gestiftet, einen Verein, den Salzer, unterstützt durch edelgesinnte Frauen, geschaffen hat, welcher sich zur Aufgabe stellt, armen klinischen Patienten unentgeltlich Bruchbänder und Prothesen zu verabreichen; diese Apparate wer-

vom Professor in Gegenwart der Studenten angelegt, so dass diese Schöpfung nebst ihrer eminent humanitären Seite auch von hohem didactischen Werte ist.

Wie energisch hatte Salzer nach den so dringend nötigen Verbesserungen der Klinik gestrebt und diese grösstenteils auch erreicht! Täglich erkenne ich an den Einrichtungen der Klinik sein Wirken, so dass meine Aufgabe, sein Werk fortzusetzen, wesentlich leichter ist, als es die seine war, indem er völlig neue Verhältnisse schuf. Trotz seiner vielfachen Tätigkeit fand er wieder Zeit zu wissenschaftlichen Arbeiten: seine Tierexperimente über Darmausschaltung haben die Darmchirurgie wertvollst bereichert, sein Vorschlag zur Radicaloperation grosser Crural-Hernien ist von ihm und Anderen mit Erfolg ausgeführt worden. Und seine letzte Arbeit, die er schon in der Sprache seiner neuen Heimat schrieb: „Over peritoneale adhaesies“ erschien als posthumes Werk ein dauerndes Zeichen seines grossen Fleisses und wissenschaftlichen Könnens! Und mitten in dieser regen Tätigkeit fand er sein plötzliches Ende. Wieder war der düstere Geist der Selbstverneinung an ihn herangekommen. Hatte er bereits früher wieder die qualvollen Stunden durchzukämpfen, wie zwei Jahre vorher oder konnte er die finstere Macht abwehren und unterdrücken, bis sie dann plötzlich am Unglückstage so vernichtend über ihn herfiel? Wir wissen nicht. Beklagen können wir nur des Menschen Schicksal, wenn neben den ausgezeichnetsten Gaben des Geistes und des Gemütes, welche harmonisch geeint die höchste Vervollkommnung gewärtigen lassen, ein fremdes Etwas in die Brust gelegt wird, das wie ein böser Dämon an der völligen Entfaltung nagt und endlich alles vernichtet!

Einem Freunde einen Nachruf zu schreiben ist schwer, noch schwerer einem Fritz Salzer! Man möchte, man muss alle die schönen Eigenschaften hervorheben und Salzer besass deren

den so viele. Hier an der Stätte seines zwar kurzen, aber erfolgreichen Wirkens, wo ihm so viele junge Herzen sympatisch entgegen schlugen, wo er eine dauernde Erinnerung in den Annalen der Universität sich gesichert hat, ist es mir vielleicht leichter gefallen! Er wird uns ein leuchtendes Beispiel für ideales Streben, wissenschaftliche Arbeit und Menschenliebe bleiben!

A. FREIH. V. EISELSBERG.

IN MEMORIAM.

L. J. M. VAN ERP J_R.

IN MEMORIAM.

C. J. W. HEINTZ.

THE UNIVERSITY OF

C. J. W. HEINTZ

MENGELWERK.

W. H. W. W. W. W.

IN DE DUINEN.

Om mij slechts zand,
't Zonnige zand,
Der blinkende, blanke duinen;
Kleurig viooltje
Beurt 't kopje omhoog,
Naar wapprende helmenkruinen.

In de verte
Het eeuwig ruischend lied.
— Fluistrend, wegdijnende tonen. . . .
Daar sluimert de' groote, . . de wereldzee. .
Zou er ook liefde en haat en vreë,
Zou er, ook onrust en wel en wee
In die golvende boezem wonen?

Om mij slechts zand,
't Zonnige zand,
Der blinkende, blanke duinen . .
. . . Zeewind speelt zachtken
Zijn melodie,
Door wuivende helmenkruinen.

A.

15 April '93.

OCTOBER.

Wat is dat alles buiten stil,
Onder die parelgrauwe lucht,
Uit ieder wezen schijnt de wil,
Uit ieder ding de kracht gevluht:
Het uitgeweende wilgenloof
Valt in het vlakke water traag,
De boom, als zonk zijn vreugd-geloof,
Bukt over 't water naar omlaag.
De koeien loeien langzaam aan
Bij 't stappen over 't drassig land;
Ze blijven loom en droom'rig staan,
Dom starend, aan den waterkant.
Een late najaars-vogel strijkt
Het water met zijn valen vlerk,
Totdat hij rijst en zwenkend wijkt
In 't kleurloos grauwe regenzwerk.
De Zon, een weggewasschen wak,
Wit-zilver in d'egale lucht,
Daalt achter 't donker Kerkedak
Dat uitsteekt boven 't blauw gehucht;
Een trein die in de verte fluit,
Verscheurt de stilt' met schor gegil
En vliedt met rommelend geluid. . . .
Gruuw is de lucht, de wereld stil.

AAN 'T URNERMEER.

De Axenstrasse Fluelen

Welke tooverbeelden, door geen menschelijke taal waardig te beschrijven, doen deze beide woorden weder voor mijn geestesoog opdoemen!

Ik zie ze weer voor mij, die reusachtige in den granietrots uitgehouwen bogengaanderij, die altijd geopende luchtvensters, waarin de gloedrijke middagzon den electrischen stroom harer stralenbundels binnenstuwt; ik hoor weer 't eentonige getik der groote druppels gletscherwater, die in regelmatige opeenvolging van de altijd vochtige wanden naar beneden zijpelen; ik hoor weer 't doffe klappen der lange zweep, 't knarsend knersen der rollende raderen van de zwaarbeladen steenwagens en dat alles, al die geluiden en tonen en bijtonen, dooreenvloeiend, verscheidene malen weerkaatst door de verborgen schuilhoeken van dat reuzengevaarte

. . . Daar sta ik weer voor een dier uitgehouwen boogvensters en mijn oog staart in peinzend nadenken in de blauwachtige, groen-kristallijne golven van 't meer aan mijne voeten, als tracht 't tot op zijnen rotsachtigen bodem door te dringen; 't glijdt weer in pijlsnelle vlucht over zijne dansende, in harmonische opvolging voortglijdende golflijnen naar 't lachende stedeke Fluelen daar links in de verte, zoo vertrouwelijk met zijn helderwit kerktorentje tegen een donker, met pijnboomen begroeid rotsgevaarte aanleunend; 't zweeft

omhoog naar den witbesneeuwden kruin van den Bristenstock die in stille majesteit als een vergrijsde wachter elken uitgang blijft bewaken.

't Is een groot natuurtheater, die zilverwitte sneeuwtop op den achtergrond, die reuzengevaarten aan weerszijden, als onmetelijke coulissen uit 't blauwe spiegelmeer oprijzend en dat alles overgoten door eene oneindige verscheidenheid van harmonische tinten en kleuren. Welk een overgangen van dat donkere zwartgroen dier pijnbosschen tot 't lichtgroen dier bebloemde alpenweiden; van dat grijs-zwart dier natte granietrotsen tot dat smetloos wit dier eeuwige sneeuwvelden; van 't helblauwe gletscherwater tot den donker-blauwen aether daarboven.

O! een mensch gevoelt zich klein in zulk een omgeving! Op zulk een oogenblik is 't dat een onbestemd gevoel in hem wakker wordt, dat de onzichtbare snaren van zijn zoo vaak koud en zelfzuchtig hart een voor een beginnen te trillen en samenstemmen tot een ootmoedig danklied aan Hem, die zooveel heerlijks en grootsch heeft weten tot stand te brengen en die, wat nog meer zegt den kleinen mensch 't vermogen heeft geschonken om dat alles te genieten, te ontleden in zijn kleinste bestanddeelen, samen te vatten tot een groot indrukwekkend geheel.

Heerlijke, onvergetelijke natuur, die ons ten minste een klein deel van oneindige grootheid van den Schepper doet gevoelen en begrijpen.

A.

VERZEN.

I.

Zacht sterft de laatste toon van 't orgel weg,
Nog flauw weerkaatst in 't hooge ruim der Kerk
Vol wierookwalm; nog éénmaal spreekt de stem
Des priesters 't Amen uit, en langzaam gaat nu weg
De menschendrom, tot eindlijk alles stil is,
En alleen de stappen van een Koorknaap nog
Heldreunend naar de hoogte klimmen —
Heel hoog, waar alles in een blauwen glans
Zich wegschuilt, staat het Christusbeeld,
En slaat zijn oogen op omhoog, als bad het stil
Voor al de zielen, die Hem zochten.

II.

Ze stonden stil; met groote oogen turend in de vert'
 Waar 't monster aankwam, dreunend door de hei,
 Die golvend langs zijn baan liep, als een zee van bruin
 [en groen.

In 't midden, hel, één gele streep van zand,
 Steeds smaller wordend, en in 't eind verslonden door
 [t geboomt —

Klein Geurtje en Jan; *zij* 't zwarte mutsje op 't hoofd,
 Als waar 't een besje, en geen kind, *hij* stijf in 't buis
 Van vader; op zijn rug een zak vol mos,
 Den mond als tot een vraag geopend, hand aan hand —
 In eens — een wolk van zand opstuivend; 't was voorbij,
 En verder stoof de trein vol menschen in verveling
 Uitturend door de raampjes der coupés naar buiten —
 En wêer de stilte van de hei, indommlend weer in rust —
 Ze liepen voort . . . met een verlangen béi
 Om eens te zien die wereld ver daar weg,
 En al dat moois, net als de menschen, die de trein
 Daarheen bracht door de stille hei. —

J. H. J. N.

SONNET.

Gelijk een volk, dat geen vorstin regeert
Omdat zij koud en bleek ter doodsbaar ligt
Waar bij der kaarsen walmend schemerlicht
Haar vrouwen waken, door rouw overheerd, —

Zooals dat volk toch zijn vorstin vereert
— Schoon 't van veel kwaads die doode vrouw beticht —
En samendringt om éénmaal nog 't gezicht
Te zien van Haar, die nimmer wederkeert:

Zoo stroomen mijn gedachten naar de plaats
Waar g' in mijn hart ter eeuw'ge sluimering,
Één blanke maagd'lijkheid, ligt uitgestrekt;

En, 'schoon gij weer al 't oude leed verwekt,
'k Vergeef het U, wijl 'k zachte zangen zing
En kus de marm'ren droefheid uws gelaats.

W. A. F. B.

'91.

„En daarna het oordeel“.

Een raam, daarachter een grauwig dak, met een grijs stukje lucht in de verte. Een tafel, wat stoelen, een verschoten kleed, één droefgeestige ongezelligheid; achter in de kamer een ijzeren ledikant, flauw verlicht.

Het is stil, heel stil. Nu en dan een zacht gekerm uit het bed, soms het kraken van de stoel voor het bed, wanneer hij, die daar zit, zich even beweegt en tusschen dat alles het eentonig getik van de klok.

Aan de andere zijde van het bed een oude vrouw, stijf als een beeld, alleen nu en dan de oogen van het bed richtend naar de stoel daarvoor.

't Was het einde, het duurde nog lang. De dokter zat er op te wachten dat het afgeloopen zou zijn; de borst ging gejaagd op en neër, nog steeds een zacht gekerm.

Het is als wil hij het hoofd nog even oprichten; daar fluistert iets over de lippen. Onwillekeurig buigt de dokter zich over het bed, om huiverend 't hoofd terug te trekken: een vloek had hij opgevangen.

't Was gedaan.

En hol klonk het door 't vertrek: het is gedaan. En haastig stond de vrouw op en de dokter overtuigde zich dat het werkelijk een lijk was en toen ging hij heen.

En men kleedde hem uit en deed hem het doodshemd

aan. En zij kwamen en legden hem neêr in de kist en zij lachten om hun aardigheden, en er was leven en drukte in het holle vertrek.

* * *

In stormachtige vaart joegen de wolken voort voorbij de maan; de wind hilde, en deed het venster heen en weêr stooten.

De maan wierp een flauw licht naar binnen. Een zwarte plek en daar binnen iets wits; en plotseling viel er een heldere straal in 't vertrek: het hoofd lag, 't gelaat akelig vertrokken, de oogen half gesloten, daar neêr.

En de wind zong een treurzang op vervlogen leven, op vervlogen hoop.

* * *

In eentoonige maatgelijkheid gaan zij voort, het hoofd wat omlaag, want zij begraven immers, maar verder zijn zij even koud als de herfstbladeren, die dwarrelen om het lijkkleed. Hier en daar een enkele nieuwsgierige blik en snel wordt het hoofd weêr afgewend en de kleine zielen, zij verheugen zich dat zij niet zijn als deze: 't was maar goed dat hij heenging.

En de paarden sjokken voort en zóó is het gedaan, gedaan, voor altijd voor dit leven gedaan, hij heeft geleefd en is gestorven, en de menschen zullen weinig meer van hem spreken, want het zou het goede niet zijn, en als straks de jaren zijn heengegaan, zal zelfs zijn graf verdwijnen. De stoet gaat somber verder.

En als straks de kist is weggezonden in het mulle zand,

zonder dat een traan is gestort, zonder dat een vriendenhand het eerst dat laatste voor altijd bedekte, dan denkt men niet meer aan hem, die zijn leven verspeeld had. En die kleine zielen, misschien niets beter dan hij, die nimmer een groote liefde gevoelden, zij hadden nooit de handen uitgestrekt om te redden, wat in hem te redden was, zij hadden den dronkaard gemijd, en hun kleine zieltjes hadden zich opgeblazen, omdat zij zoo fatsoenlijk waren, nooit dronken, nooit onzedelijk. Zij hadden het nooit begrepen, hoe het gestormd had in die borst, al dat leed, al die liefde, hoe hij soms gewild had, maar hij kon niet, de strijd was te zwaar, en zij hadden hem nooit geholpen, en zoo was hij heengegaan, een vloek op de lippen, het hart vol wrok, met haat tegen dien God, tegen Wien hij zooveel gezondigd had, en het was hem zoo zelden gezegd, dat er verzoening voor die zonden, dat die God liefde was.

En nu was hij heengegaan en nu was het voor altijd te laat.

v. d. L.

AVOND.

Een vogel kweelt, de nacht brak aan,
De lucht is vol van weelde-roken.
De bloemen zijn al dicht-gegaan,
Op 't koele boschmeer heeft de zwaan
Het oog geloken.

Hij drijft van alles onbewust
Den kop in 't blanke dons verstoken,
Terwijl de vogel, zonder rust,
Zijn refereinen zingt van lust
Onafgebroken.

De Hemel breekt nu door van licht,
De maan hangt aan de wolkenstroken,
De pijnen staan recht opgericht,
Geschaard om 't zilvren meergezicht
Als rustige spoken.

't Ligt alles vredig neer rondom
En droomt als in een tooversproke.
De vogel, die nog zong, wordt stom; —
Wat dool ik hier nog rustloos om
Als ware er iets in mij gebroken?

DISSOLVING VIEWS.

— Ga je naar huis, Jacques?

— Ja; 't is half acht, ik ga de wetenschap weer eens een' opstopper geven.

— Nou, ik blijf nog wat zitten; jij ook Dolf?

— Welzeke; ik praat graag een beetje na tafel. Ga jij ook al weg, Bas?

— Ik ga zien of ik mijn Marietje vinden kan; anders krijg ik een standje, dat ik zoo laat kom.

— Veel plezier dan.

— Bonjour!" En beide gingen huns weegs. Genietend van den mooien voorjaarsavond, slenterde Jacques op zijn doode gemak huiswaarts. Het mooie weer maakte het prettig druk op straat; er was een gegons van stemmen en voetstappen als in een groote bijenkorf; daarbovenuit klonk nu en dan het onaangenaam schelle geschreeuw van een straatjongen, of de uitgelaten schaterlach van een dienstmeisje.....

»Ik ga zien of ik mijn Marietje vinden kan" had Bas gezegd. Een echte Don Juan toch die kleine Bas. Geen knap gezichtje in de heele stad, of hij wist aan wie het toebehoorde; en meestal was hij voor langer of korter tijd de zeer getrouwe ridder van een van de eigenaresjes.

— Gek toch, dat mij nooit zulke fratsen in 't hoofd komen," dacht Jacques onder 't voortgaan »ofschoon; gek....? Ik

heb waarachtig wel wat beters en hoogers om me mee bezig te houden; en hij dacht aan de mooie oogen van Julie van Maeren en aan haar elegant figuur en vooral Wat kon ze lief zijn! Altijd prettig en opgeruimd, en zoo natuurlijk en eenvoudig; en ze had toch goed haar verstand ook, nou! Dat had Jacques dikwijls genoeg gemerkt in al dien tijd dat hij haar kende. Ja, wat was dat al lang geleden dat ze samen dansles hadden, en altijd met elkaar »geplaagd» werden! Toen was zij een kleine meid met lange blonde golven op den rug, en hij een broekie van een jaar ouder; en nu Zij was een pracht van een vrouw geworden, en was van 't winter voor de tweede maal uitgegaan; hij was nu in zijn derde jaar als student in de rechten en aan zijn doctoraal bezig. Dat laatste was niet zonder reden; want hoewel het natuurlijk bij hem vaststond, dat hij haar zou vragen, had hij toch bij zich zelf overlegd, dat hij dat niet doen mocht vóór hij dat doctoraal achter den rug had. Of ze ja zou zeggen? Hij dacht het wel, was er zelfs vrij gerust op. Ze kenden elkaar immers al zoo lang! En juist omdat hij er zoo gerust op was, had hij haar nooit iets laten merken van zijne toch zeer innige genegenheid; als het tijd was, zou hij spreken, en tot zoo lang zou hij met haar blijven omgaan op dien voet van kalme intimiteit, waarop zij elkander al zoo lang behandelden. Maar hij wilde het toch niet te lang uitstellen; een meisje als zij kon niet onopgemerkt blijven, en daar zij bovendien gefortuneerd was, had Jacques tot zijne ergernis vooral gedurende den laatsten winter moeten zien, dat er begeerige vlinders om de schoone bloem fladderden. Vooral die van Herssele, een pas gepromoveerd jongmensch, zoon uit eene aanzienlijke familie uit de stad waar Jacques' ouders woonden, had zich bijzonder veel met haar bezig gehouden, en hetzij hij het zich uit jaloezie verbeelde, hetzij het werke-

lijk zoo was, Jacques had met rechtmatigen toorn meenen op te merken, dat Julie hem nu juist niet op een afstand hield.

Jacques had een hekel aan dien kerel: hij vond hem dom, arrogant, ongemanierd, in een woord onhebbelijk. Zeer zeker was zijn naijver daaraan lang niet onschuldig; maar hij maakte zich wijs, dat hij volkomen gelijk had: »en verbeeld je zoo'n lieve vrouw met zoo'n vlegel!»

Neen, dan in Godsnaam maar hard werken en gauw examen doen, dan kon hij zorgen dat zoo'n ongeluk niet gebeurde; daar was zij dan toch te goed voor, en veel te goed ook!

Hij kwam op zijne kamer, en stak gas aan. Niets bijzonders? Ja toch, een brief. O, van Mama. Hij ging op de canapé zitten, maakte 't couvert los, en begon op zijn gemak te lezen. In 't begin de gewone wekelijksche berichten: thuis alles wel, goede berichten van Karel, Jacques' broer den cadet, en van Eva, zijn zusje op kostschool maar in eens wat was dat? Jacques kreeg een schok, die hem deed opspringen uit zijne gemakkelijke houding; de letters dansten een oogenblik voor zijne oogen, en alles scheen met hem rond te draaien. Groote God, wat stond daar? En langzaam, met moeite, alsof hij nog steeds twijfelde of hij wel goed gezien had, las hij het over: »Als een nieuwtje van hier kan ik je melden het engagement van Julie van Maeren met Mr. van Herssele, dat heden publiek wordt. Vergeet niet te feliciteeren; je kent haar al zoo lang.....»

Versuft staarde de arme jongen een tijd lang voor zich uit. Alles dwarrelde in zijn hoofd door elkander: Zijne plannen, Julie, van Herssele, de brief van zijne moeder..... »maar dat kan niet!» barstte hij plotseling los. En toch, het moest wel zoo zijn, het stond er immers duidelijk.

De onwaarschijnlijkste gedachten kwamen bij hem op. Zijne moeder had zich zeker vergist, 't zou wel een praatje zijn.

Hoe kon zoo iets nu waar zijn? En toch, als hij dacht aan al die kleinigheden, die hij zoo nu en dan had opgemerkt, een woord, een blik.... maar hoe was het nu mogelijk, dat Julie zoo iets gedaan zou hebben? Had zij dan aan niets gemerkt hoe innig, hoe vurig hij haar liefhad? Ja, hij had haar wel nooit iets gezegd, maar zij had het toch door allerlei dingen wel kunnen vermoeden.... was hij dan zóó weinig bij haar in tel, had zij hem geheel en al over het hoofd gezien, hem, den vriend harer vroegste jeugd? Die gedachte deed hem pijn, plotselinge pijn als een messteek, en hij verborg zijn gezicht in zijne handen, en snikte hartstochtelijk. O, waarom had hij ook niet gesproken voor het te laat was, waarom was hij zoo stom geweest om te wachten!

Zij was immers een engel, zij zou hem wel in genade aangenomen hebben, met een vriendelijken glimlach van hare lieve lippen, en nu.... verloren, verloren voor altijd, verwoest zijn geluk, ineengestort zijne luchtkasteelen, verpletterd zijn idealen!

En door wiens schuld? Een plotselinge, wilde gloed flikkerde in zijne oogen. Ja, hij was het, die ellendeling, die lompert, die arrogante kerel, die hem zijn geluk ontstolen had. Maar hij zou zich wreken, hij zou naar hem toe gaan, en hem beleedigen, hem slaan midden in zijn pedante gezicht; en hij zag zichzelf al staan met den degen in de vuist, hij viel met onwederstaanbare kracht op hem aan, hij stiet hem... »Komaan, nonsens!» zei hij plotseling ruw en hardop, en hij schrok van den klank van zijne eigen stem. Nonsens, don Quichotterie, anders niet! En bovendien, wat zou hij *haar* een verdriet aandoen, als hij van Herssele ook maar een haar krenkte, want zij moest hem toch wel lief hebben, anders had zij hem niet genomen. Ja zij had hem lief, en die gedachte, die zich nu al sterker en sterker aan hem opdrong

maakte hem bijna waanzinnig van jalouzie. Nooit had hij gedacht, dat hij zoo ontzettend veel van haar hield, maar nu, nu hij haar voor goed verloren had, gevoelde hij eerst welk eene plaats zij had ingenomen in zijn hart, en hoe onmogelijk het hem zijn zou, die gedachten aan haar van zich af te zetten. Hij zou haar blijven beminnen, hij zou tot haar blijven opzien als tot een godheid, en hij zou haar zien stralen van geluk in de armen van een' ander, van iemand dien hij haatte!

En toch zou hij dien man moeten respecteeren, ter wille van haar. Hij zou hem moeten feliciteeren, met hem praten, heel gewoon doen alsof er niets gebeurd was! „Wat zou hij een plezier hebben, die kwast, als hij 't eens wist,” dacht Jacques woedend. Maar dat genoeg zou hij hem alvast niet gunnen; hij zou wél oppassen. Nooit zou hij hem laten merken wat er in hem omging, en zij mocht ook niets weten, en niemand, nóch zijne ouders, nóch zijne vrienden, niemand!

Voor zich alleen wilde hij dat geheim van zijne smart bewaren, hij zou het bewaken als een roofdier zijne prooi, want het behoorde hem en hem alleen. En vaster klemde hij de lippen op elkaar, alsof hij zijn geheim beletten wilde te ontsnappen, en een toornige, minachtende trek kwam om zijn mond.... »Vooruit, aan 't werk, wat beteekent dat soezen” zei hij bij zichzelf, en hij greep zijn dictaat, en tuurde vastberaden op de houterige collegezinnen.

Maar hoe hij zich ook inspande, hij kon zijne gedachten niet bij den arbeid houden.

Het suisde in zijn hoofd, hij hoorde het in het tikken van de pendule, het stond daar geschreven in zijn dictaat, en telkens wanneer hij meende dat hij het vergeten was, was het alsof eene tergende, spottende stem hem in het oor fluis-

terde: »Geëngageerd met een ander! Geëngageerd met een ander!»

Het was niet uit te houden; en met een ruk schoof hij zijn boeken van zich af, en holde naar buiten, de straat op, in de frissche lucht.

De banaliteit van het straatpubliek hinderde hem, en hij liep snel voort tot hij buiten het straatgewoel was. . . . Eindelijk liet hij zich vallen op eene bank, ergens op de singels en staarde voor zich uit. Doodstil, zonder een enkel rimpeltje, lag daar het water voor hem, en weerkaatste het licht van een verwijderden gaslantaarn aan den overkant; kalm en statig stonden de boomen langs den oever, en nu en dan ruischte het zacht, heel zacht in het pas ontsproten gebladerte, plechtig, als een ver verwijderd kerkgezag. . . . Dat alles ademde kalmte en rust, koude, onverschillige rust.

Maar in Jacques' hart stormde het met wilde vlagen, en een gevoel van wrevel kwam over hem, dat dat water niet in woeste golven werd voortgezweept, en dat de wind niet hilde en gierde door het loof van die boomen, en ze niet deed zwiepen en knarsen onder zijnen geweldigen druk. Dan zou hij zich beter thuis gevoeld hebben, dat ware in overeenstemming geweest met zijne stemming; en nu scheen het hem toe, alsof de natuur onbarmhartig den spot dreef met zijne wreede smart.

Ja onbarmhartig! En hij klampte zich plotseling met bitterheid aan dat woord vast: onbarmhartig was die rustige voorjaarsnacht met zijne tergende ironie; onbarmhartig was Julie ook geweest, en onbarmhartig het fatum, dat alles zoo had gericht, en onbarmhartig de menschen, omdat ze geen medelijden met hem hadden in zijn verdriet, en hij, hij stond alleen tegenover dat vreeselijke feit dat hem alles met één slag ontroofde, en alleen moest hij dragen den zwaren last,

die hem zoo onverwacht op de schouders was geslingerd . . .
o God het was te veel, veel te veel

Een jaar was voorbij gegaan.

Jacques had woord gehouden tegenover zich zelf; nooit was iemand te weten gekomen, wat er in hem was omgegaan. Maar dat hij veranderd was, hadden vooral zijne vrienden wel gemerkt. Hij was stiller, terughoudender geworden.

Maar bij oogenblikken was hij prikkelbaar en opvliegend, en dan kon hij opstuiven zonder reden, en harde, grievende woorden zeggen en dan was het soms, alsof hij er genoeg in vond, om iemand te kwetsen op de gevoeligste plekjes van zijn gemoed, om met cynisch sarcasme te peuteren in een wondje.

En als dan de menschen hem verwonderd aankeken, — want ze mochten hem te graag om hem met gelijke munt te betalen, en ze gisten ook zoo half en half wel dat er eene goede reden voor zijn humeurigheid zijn moest — dan zweeg hij plotseling, en schaamde zich over zijne onaangenaamheid, en was ontevreden op zich zelf, dat hij zoo zijn kon tegen zijne beste vrienden, want 't waren toch beste kerels allemaal, dat wist hij immers zelf heel goed.

Zoo was hij er toe gekomen om maar veel alleen te zitten want hij verweet zich zijne knorrige buien bitter, en 't was toch ook te gek, vond hij zelf, om een ander te laten voelen dat hij het land had; en bovendien de eerste aanleiding voor zijne landerigheid, dat engagement van Julie, dat was immers voorbij! Zij was al lang getrouwd, dat was afgedaan, en al kon hij haar nog niet vergeten, en somtijds nog somber zitten peinen over zijn te vroeg gebouwde luchtkasteelen, de tijd deed ook hier zijn weldadigen invloed gevoelen, en met

een verlegen glimlach dacht hij nu en dan aan zijne ietwat romaneske smart van een jaar geleden. Zoo gaat het in het lieve leven; wij voelen intens, wij voelen diep en geven uiting aan dat gevoel; en als wij op een afstand gaan staan en ons gevoel door de binocle bekijken, vinden wij ons zelf bespottelijke tooneelhelden!

Zoo zat Jacques dan ook op een avond weer op zijn kamer, toen hem een elegant, geparfumeerd briefje werd gebracht. Onverschillig scheurde hij het open. »Zeker de een of andere invitatie. Bedanken en — naar de prullenmand er mee!” Hij keek naar de onderteekening: »Oh la la! van ma chère tante! Dat is me in lang niet overkomen! Wat zou ze te vertellen hebben? Het briefje bracht de mededeeling dat tante »et les petites cousines” zich in hare »reclusion” zóó vreeselijk eenzaam gevoelden, en dat haar cher neveu haar zóó lang en zóó verschrikkelijk genegligeerd had, dat zij zich genoodzaakt zag, geene visite meer van hem af te wachten, maar hem als straf voor zijne onbeleefdheid een bezoek op te leggen, en hem dus inviteerde om een van de Pinksterdagen op Beukenvoord te komen passeeren.

»Zoo!” bromde Jacques, toen hij 't gelezen had. »Zou ik gaan? Eigenlijk een mal wijf, mijn geachte tante. Hoe vindje die »reclusion” op Beukenvoord, 't mooiste buiten in den Achterhoek, je reinste paradijs in zakformaat. met tante als slang, ik als Adam, en de nichtjes als appel! Sakkerloot! da's een idee. Zou 't daarom te doen zijn? Dan ga ik zeker! Da's eerst een goeie mop! Laat zien, wat wou ik met Pinkster ook weer uitvoeren? O ja, naar de courses te Arnhem. Nou ja, laat die geurmakerij voor mijn part naar den duivel loopen; Beukenvoord is een best huis, en ik wil toch ook wel eens zien, wat er van die nichtjes gegroeid is; voor een jaar of vier waren 't wel aardige

hummels. Goed, ik ga! Abgemacht!" En hij greep een stuk papier, en redigeerde een antwoord in den sierlijkst denkbaren stijl aan »Madame la Douairière de Brongler, Château de Beukenvoord".

Een week of drie later reed Jacques, tiré à quatre épingles in tantes victoria het hek van Beukenvoord binnen.

Het was een heerlijke voorjaarsmorgen; het gezegende land van Gelderland was schooner dan ooit, zooals het zich baadde in den gouden glans der zon. Het zachte groen van het jonge beukenblad stak vroolijk af tegen het donkerder eiken-groen en de doffe kleur van een enkele den; op de bouwlanden golfde de rijpende rogge, en in de kalme stilte van de landelijke Zondagsrust gonsden de bijen en zongen de vogels hun zorgeloos lied.

Het rijtuig reed voor, en met een vluggen sprong stond Jacques op de stoep. »Mevrouw was in de suite." Jacques werd door tante allerliefst ontvangen, en schaamde zich terstond over zijne booze gedachten. Er waren meer menschen, en hij werd links en rechts gepresenteerd. In een oogenblik van verademing vroeg hij aan tante, hoe de meisjes 't maakten. »De meisjes? maar heb je die dan nog niet gezien? wel, Willy staat vlak achter je!"

Jacques keerde zich om, en bleef als aan den grond genageld staan. Hij zag een mooi, slank figuurtje in een allerliefst zomertoiletje; hij zag een overvloed van bruine krullen; hij zag een sijn gezichtje met blozende wangen en heerlijke, ondeugende, vroolijke bruine oogen; en eindelijk bracht hij uit: »dát? is dát Willy?" Een zilveren schaterlach klonk hem in de ooren, en toen hoorde hij »wel ja, dat is Willy, domme neef!" En toen hij nog niets zei, maar haar met ongeveinsde bewondering bleef aanstaren, liet zij er coquet op volgen: »me dunkt, als je me niet vriendelijker goeden

morgen kunt zeggen, hadt je zoo niet naar me hoeven te vragen hoor!" Jacques kreeg een kleur.

»Maar Willy!" zei tante.

»Ik zal 't nooit weer doen Maatje! Maar o wat een dommen neef heb ik! Kom word eens wakker dan zal ik je eens aan Betsy vertoonen, dan kan ik eens zien, of je al je nichtjes zoo aangaapt." Jacques werd »wakker." Hij zag, dat hij een gek figuur sloeg, en dat sommige van de aanwezige heeren zich er mee amuseerden, en hij werd half nijdig op zijn onhandigheid; maar 't was hem te machtig geweest. Verbeeld je, dat was nota bene een van die »aardige hummels" van vier jaar geleden! Dat mooie, elegante ding, dat daar luchtig heen en weer zweefde, los en bevallig als een ree! Dat vroolijke, coquette nest was een van die nichtjes, die hij zich had voorgesteld als buitenkinderen, halve boerinnetjes! Ik ben een groote ezel, dacht Jacques, en hij kon zijne oogen niet van haar afhouden. Toen Betsy voor den dag kwam, paste hij wel op, dat hij niet weer zoo »gek deed", maar er was ook minder reden voor. Wel is waar leek ze op haar oudere zuster, maar ze miste die onweerstaanbare gratie, en ook die aanstekelijke vroolijkheid, waarmee de oudste iedereen inpalmde. Bovendien toonde ze aanleg voor femme savante, vrouwelijk genie, een type waar Jacques bang voor was, en waaraan hij dus een hekel had. »Hoor eens neef", zei Willy aan de lunch, »jij bent voor mij een uitstekende paratonnerre voor het aangenaam gezelschap van al onze lieve gasten; zoometeen ga je met me mee naar den stal, en dan moet je mijn Cob zien, en dan gaan we samen op den loop. Jij moogt Cobby rijden. Dat is een groote eer, en ik hoop dat je die zult apprecieeren. Ga maar mee".

Jacques volgde gedwee, nog steeds in extaze. En zijn verbazing steeg ten top toen hij in den stal zag, dat dat mooie

meisje bij een lastig paard in durfde loopen, en evengoed als hij zelf wist, hoe men een stang aan een hoofdstel gespt, en dat ze met haar zilveren stemmetje plat Geldersch kon praten zoo goed als de beste boerenmeid.

Onder 't rijden werd Jacques geconsulteerd over een nieuw harnachement voor Cobby, en over den koop van een' hond — „liefst zoo'n heele groote langharige jachthond, zoo'n vuur-roode, hoe heeten ze ook weer?" — »Canis vulpes" zei Jacques met een effen gezicht — en daartusschen door rede-neerde ze heel druk en ernstig over allerlei dingen; over boeken die ze gelezen had, of lezen wou, of niet lezen mocht, over uitgaan en reizen, en dat alles op haar prettige, levendige manier en nu en dan zoo grappig naïef, dat Jacques meermalen helder in den lach schoot.

Eindelijk vroeg ze heel nieuwsgierig naar studentenverhalen, en Jacques, die er plezier in gekregen had, sneed haar de meest ongeloofelijke en fantastische verhalen op, die ooit in het brein van een student zijn opgekomen, zoodat ze eerst met groote oogen zat te luisteren, en hem daarna, toen hij het al te kras maakte, standjes toediende voor zijn »jokken".

Ze kwamen thuis, maar Jacques week niet van hare zijde, en plaagde en complimenteerde haar, dat de groote bruine oogen schitterden van plezier, totdat ze eindelijk wegholde om zich te gaan kleeden voor het diner.

Aan tafel zat Jacques weer naast haar, en opnieuw amuseerde hij zich met hare levenslustige opgeruimdheid; en hij ontzag zich dan ook niet, haar op in 't oog loopende wijze het hof te maken, niettegenstaande eene oude dame tegenover hem meermalen op dreigende wijze haar lorgnon op het tweetal richtte, en hoogst gebelgd scheen over het feit, dat daarvan niet de minste notitie werd genomen.

Maar aan het dessert was Willy plotseling stil geworden.

»Ik moet aan mijn tijd denken" had Jacques gezegd. »Hé wat vervelend dat je weggaat!" riep ze onwillekeurig. Jacques keek haar onderzoekend aan. »Spijt je dat, Willy" vroeg hij zacht. Ze antwoordde niet, maar kleurde even, en keek zwijgend voor zich.

Spoedig na tafel moest Jacques vertrekken. Willy deed hem uitgeleide tot op den stoep. »Zul je eens gauw terugkomen? vroeg ze met iets smeekends in hare stem.

»Misschien! wie weet!" zei Jacques; en hij hield het kleine handje iets langer vast dan noodig was, en hij wist het niet zeker, maar het was net alsof er tranen stonden in de groote bruine oogen.

Zoolang zij hem zien kon, wuifde een klein wit zakdoekje op den stoep hem toe, en toen liet hij zich achterovervallen in zijn rijtuig, en drukte een klein, geurig rozeknopje zacht aan zijn lippen.

Voor hij er aan dacht, was hij aan het station. Hij stapte in den sneltrein naar Utrecht, en liet aan zijne gedachten den vrijen loop. En na eenig nadenken haalde hij met een glimlach even de schouders op: ja, er was geen ontkomen mogelijk, hij was verliefd, tot over de ooren verliefd! Zij had hem ingepalmd, die kleine heks, heel gewoon ingepalmd, in een enkelen dag, hem, Jacques, scepticus, esprit fort, man van de wereld, wat je maar wou! Of ze er dan zooveel moeite voor had gedaan?

Wel neen, heelemaal niet! Zij had hem geplaagd, hem de les gelezen, hem om te beginnen bijna belachelijk gemaakt! Maar wat dan? Jacques dacht er lang over na, en eindelijk vond hij het antwoord: dat eenvoudige, naïeve kind had hem een blik gegund in haar eigen, onschuldig hart vol opgewektheid en gezonden levenslust; zij had hem een les gegeven, en hij was er haar van harte dank-

baar voor. Beschaamd herinnerde hij zich slechte, egoïste gedachten in oogenblikken van bitterheid, theoriën vol zelf-zucht en zwartgalligheid, zooals hij er zoo vele had uitgedacht: hij had een ideaal weergevonden, een afgodsbeeld om te aanbidden, en wat zijn wij menschen anders dan afgodendienaars.

Nog eenmaal dacht hij aan Julie van Maeren, aan zijn bittere smart en zijne verdrietige buien, en toen schudde hij even het hoofd, als om die gedachten te verjagen; eene nieuwe aera was voor hem aangebroken, en nog eens fluisterde hij, nog met een sprankje van de oude twijfelzucht, maar ditmaal zonder bitterheid: »misschien!..... wie weet!"

BARZOL.

ZING MIJ NOG EENS.

Zing mij nog eens de ziel in rust
Met klanken zacht en wonderbaar,
Opdat wij leven, onbewust
Het Leven van voor menig jaar.

Met klanken zacht en wonderbaar
Hebt gij mijn jongen tijd begroet,
Het Leven van voor menig jaar
Vlood ras voorbij, het was tè zoet.

Hebt gij mijn jongen tijd begroet
Zoo zing mij thans een zacht vaarwel,
't Vlood ras voorbij, het was tè zoet
Dat zalig Lente-minne-spel.

O zing mij thans een zacht vaarwel
Opdat mijn ziel nog eenmaal rust,
En nog één stonde henensnell'
In zoete weelde, onbewust.

W. A. F. B.

'91.

ZONDAG.

Op een Zondag voel ik me altijd zoo geheel anders.

Of 't is, omdat de menschen stiller zijn en vol angstig, geheim bijgeloof om door hun luidruchtigheid »den dag des Heeren" te ontheiligen, of dat werkelijk hun gemoed vol reine vroomheid is — of wel, dat een gevoel van behaaglijke voldaanheid de meesten met een loome rust omgeeft; — ik weet het niet.

Zou 't zijn, omdat door de stilte de voetstappen zoo hoorbaar zijn en de roepende kerkklokken zoo eentonig er boven uitkleppen in hun dof geklaag, — of zouden het de onbestemde geluiden zijn, die als een zacht koor van dankende stemmen door de lucht suizen — of omdat mijne gedachten soms toeven in hoog holle gewelven, waar trillende orgeltonen de zielen der vromen tot heilige devotie stemmen — ik weet het niet.

't Is toch niet mijn eigen gevoel van godsvrucht, dat mij die stemming geeft. 'k Geloof het niet, dat men een God moet loven om gelukkig te zijn; ik voel die behoefte nooit. — Zou 't geen zwakheid zijn van den mensch, een wantrouwen aan eigen kracht en wil, dien God aan te roepen, als men geen uitkomst ziet; een ziekelijkheid zich over te geven aan dien God? Een goed mensch zal toch niet slecht worden zonder God, zoo hij niet wil en een slecht mensch zal toch niet goed worden met een God, zoo hij niet wil!

Waarom voel ik me dan op een Zondag zoo peinzend en zoo als sluimerend op mijn rustig gevoel.

Ik weet het niet!

VERSCHEURD.

Ik heb U toch zoo liefgehad,
Veel dagen veel maanden veel jaren lang
Ik heb U gegeven 't schoonst wat ik bezat:
Mijn ziel in liefde-gezag.
Ik had gespaard alleen voor U
De woorden die hoorde geen mensch op aard
Eenmaal hebt gij ze vergaard, maar nu
Verscheurd, ze waren niets waard.
Daar ligt nu 't dicht beschreven blad,
Waar ik schreef mijn bevende hart in schrift,
Zijt gij dan zóó veranderd dat
Ge dát kondt doen in drift!
Ik ben U afgestorven en
Gij mij, naar ik denk, wel evenzeer;
Maar wat ik ook in dit Leven schen,
Het Verleden nimmermeer.
Dat blijft mij bij, een groote schat,
Ik zou sterven eer ik verscheuren kon,
't Verleên dat ik meer heb liefgehad
Dan mijn oogen het licht van de zon.

3

VARIA.

Begin-varium.

Ik zal U allen, rakkers, op de bil maar zoo even meppen . . .

Nieuwe Gids, Oct. 1893.

Zeker kroeg-commissaris.

Ik kan U het best vergelijken bij een trekvogel.

VON MOSER.

Interpretatie K. B. doctoraal-examen.

Het is den wetgever niet geoorloofd verkeerd begrepen te worden.

MULTATULI.

Juristen-afleggers.

Eer wij iets weten, zijn wij versleten.

Zeker bekend dichter.

Aanpappen.

A parting step or two he made;
Then as some thought had crossed his brain
He paused, and turned, and came again.

WALTER SCOTT, *Lady of the Lake*.

Installatie U. S. T.

't Zag er bij die vergadering ernstig genoeg uit voor een
veemgericht, want de lichten brandden slechts
schemerachtig.

Tiszoo, *Photographie of Schilderij?*

Kroeg-vergadering van 9 October 1893.

Hubert maakte tegenwerpingen: „als ik een plan gemaakt heb, wil ik het ook uitvoeren” zeide hij.

D. ALCOCK, *Johannes Huss te C.*

Zeker kroeg-praeses.

Voorheen.

Een *ridder* van de kurck
Een generael van guyten.

Thans.

Een maetigh Bacchusmaet
Die Venus niet wil minnen.

Een quæet en een goet student.

Vademecum.

Zeker acteur Groenentooneel 1893.

Ich möchte doch nicht Sultan sein
Denn, folgt er seinen Alkoran,
So trinkt er keinen Tropfen Wein.

Vademecum.

Zeker groenen-praeses.

Een jonkman met den blos van frischheid en jeugd, met
kinderlijken eenvoud op 't gelaat.

H. PIERSON, *Zettensche verpozingen.*

Zeker filosoof.

Het ging zoo gauw niet zijn traag brein op de hoogte te brengen der werkelijkheid die hem omringde.

BUSKEN HUET.

Dezelfde.

Want, vergelijkenderwijze gesproken, had hij veel vrijen tijd.

POTGIETER, *'t Is maar een pennelikker.*

Meerderjarige novitiï.

Hoe zullen wij nu dezen mensch bejegenen.

RITTER, *Ethische Fragmenten.*

Gymnastiseerende professoren.

Hierbij kan eene meetbare volumevermindering intreden.

JULIUS, *Natuurkunde.*

Geheel-onthouders wijn.

Wij drinken dezen, omdat wij geenen beteren hebben.

Jonge Volkje.

Geheime stemmingen.

Ik heb, gij zijt niet boos, dus eventjes gekeken.

DE GENESTET, *De St. Nicolaasavond.*

Eerste jaar.

Och, ouwe-wijven-kliek!

DE GENESTET, *Alarmisten.*

Groenen.

Het foetus is zeer gevoelig voor alcohol.

Dictaat Prof. TALMA.

Gebrek aan assistenten.

Er schickte nach ein, zwei, drei, vier Un'vers'täten,
Er fragte bei ein, zwei, drei, vier Facultäten.

Der Kaiser und der Abt. BÜRGER, Gedichte.

Bekend filosoof.

Ongs Otje is gien stomme hongt
 O jeemy! O jeemy!
 Het quijl dat loopt hem uijt zijn mongt,
 Soo prijst hij d' Academy.

VONDEL, *Een otter in 't bolwerck.*

Dezelfde met een familielid.

Fameliid: Ik heb langen tijd een schrik gehad voor 't nazien van mijn boeken.

Losbol: In die vrees, Neefje, ben ik al meer als vier jaren geweest.

LANGENDIJK, *Spiegel der Vaderlandsche Kooplieden.*

Bonden.

De neiging om zich in groepen te vereenigen, treedt in verschillende vormen bij ontaarden en hysterici op.

MAX NORDAU, *Ontaarding.*

U. S. G. O. V.

Om half acht kwam er een groote ketel anijsmelk binnen.

Camera Obscura.

Medicus 4de jaar.

Alweer dikker geworden!

Camera Obscura.

Dezelfde.

Ook mijn grootvader had een heele mooie buik.

J. VAN LENNEP, *Laurens onder de kinderen.*

Geheel-onthouding.

De groote menigte kan dezen weg niet bewandelen.

Malle vrolijkheid, Holl. Spectator.

Na de Installatie.

Dat men de lijken evenmin in eigenlijken zin begroef als verbrandde.

De Friezen te Rome.

Bouwfonds.

In Huisbou steecken moeite en zorgen.

VONDEL, *Op de N. Heeregraft.*

Obscuur.

Wat eenzaam leeft, is eenzaam doot.

VONDEL.

Zeker Minerva-redacteur.

Non multa sed multum!!!

Op de installatie-kroegjool.

Schoon hij den aftocht blies, ging 't feest beneden door.

DE GENESTET.

Zeker Cantus-commissaris op een uitvoering.

Droevig, maar toch helder zong hij.

ANT. L. *Beppo en zijn Aapje.*

Twee leden van de Weerbaarheid in nood.

Help! Help! De boeven!

(Oorspronkelijk.)

Philosoof achtste jaar.

Naäping is een van zijn grootste talenten.

Malle vrolijkheid.

Drankzuchtig theoloog derde jaar.

Ik word steeds dikker,

Altijd dikker,

Tot ik zoo rond ben als een knikker.

De brave Joseph.

Op een fuif.

O zie toch dien loerenden kater!

DE GENESTET.

Maximumbriefjes.

En men wane niet, dat de plakATEN een doode letter bleven.

Mr. J. C. NABER, *Calvinist of Libertijnsch.*

Sommige corpsleden.

Het hart van 't kind heeft treck tot huis en ouders.

VONDEL, *Jozeph in Dothan.*

Kroegvergadering 9 October 1893.

De motie wordt teweeggebracht door kleine lichaampjes die om hun as draaien.

Dr. SCHNEIDER, *Leerboek der Natuurkunde.*

Kermesse d'été.

Men wordt door rampen wijs.

VONDEL, *Maria Stuart.*

Installatie kroegjool.

Ik zou liefst niets gebruiken, zoo ik die vrijheid had.

WILLEM LEEVEND.

Zeker rector.

Het wordt bevestigd, dat hij voornemens is af te treden, maar dat hij alleen wegens de moeielijkheid om een opvolger te vinden nog in functie zal blijven.

Telegrammen, Utr. Dagblad 15 Nov. 1893.

Bekend filosoof.

Otje staat voor een aartsnathals te boek en..... het grootste gedeelte van zijn leven in kroegen en taveernen te hebben doorgebracht.

BREDEROO, *Spaansche Brabander.*

Bij de stembus.

. . . . door een kring van elastieke nekken omgeven. . . .

DE GENESTET.

Installatie van een blanken neger.

't Mensch'lijk oor verstaat uw fluistren.

DE GENESTET.

Inschrijving van novitiil.

Het was een pijnlijk gevoel voor een gesloten deur te moeten staan.

OPZOOMER, *Losse Bladen.*

Officieele speeches.

Het was mij een behoefte met deze oprecht gemeente lofspraak aan te vangen

OPZOOMER, *Losse Bladen.*

Medicus 7^e jaar.

Zijn gemoedsleven stort hij in de schoonste vormen uit.

Zimmerman, *DE GENESTET.*

Eerste jaar.

Ik had liever vroolijke en prettige menschen, die den dag verlevendigen.

ANDRIESSEN, *De Kinderen van den Hugenoot.*

Dag na kroegjool.

Het hoofd klopt mij als een hamer. De oogen branden mij in 't hoofd. Elke beweging die ik maak, is mij een pijniging.

ANDRIESSEN, *De Prins en Johan de Wit.*

De Klapekster.

In gevangen staat wordt hij zeer tam, men voedt hem alsdan met vleesch.

Dr. SCHLEGEL, *Vogels van Nederland.*

Zeker klein arrestantje.

Hoe komt men *hem* te arresteeren?

Tooneelrecensie. Nieuwe Rotterdammer 14 Nov. '93.

Bouwfonds.

En toch ontwikkelt het zich.

Zondagsblad 18 Nov. '93.

Juristje 4de jaar.

Maar onze kleine slimmert heeft wat in 't neusje.

De Nederlander 18 Nov. '93.

De valk.

Voor al onder kippen, duiven en eenden richt hij groote slachtingen aan.

Dr. SCHLEGEL, *Vogels van Nederland.*

Klokke en Aertssen.

Die pathogenen *Coccen* verursachen bei Menschen acut verlaufende Krankheiten.

ZIEGLER, *Pathologie*.

Zeker professor.

Der Puls ist voll und grosz.

ZIEGLER, *Pathologie*.

Eerste jaar.

Ze zijn in een droevigen staat van ongevoel, een naren dommel verzonken. Ze sterven sinds maanden.

Camera Obscura.

Profetie.

Kleine Lex is maar vier en een half jaar geworden.

H. S., *Twée Levens*.

Praeses Olympia.

Kort en weinig belangrijk.

Verslag Olympia 1893.

Zeker kroegcommissaris.

Ik mag wel zoo'n maneschijntje.

Camera Obscura.

Zeker eerste jaarslid op de installatiekroegjool.

Waar is de broek mee 'evuld?

Hooft, *Warenar.*

Eerste jaar op P. H.

Wel kind, wat heb ik je in langen tijd niet hier gezien.

Camera Obscura.

Idem.

Als 't kindje binnenkomt, juicht heel het huisgezin.

IBIDEM.

De jonge schipper.

. dessen hereditärisches Vorkommen

ZIEGLER, *Pathologie.*

Inzending van mengelwerk.

Zeer jammer is het, dat slechts zoo weinigen van deze nuttige gelegenheid gebruik maakten.

Verslag Medische Faculteit 1893.

Geheel onthouders.

Vermijd ze, opdat het u welga.

Dr. SPAINK, *Alcoholismus.*

Zeker botaniëns.

Hij was een liefhebberij-roeier.

CHARLES DICKENS.

Kermesse d'été.

Hoe aangenaam is het hier, hoe rustig en kalm!

J. VERNE, *Reis om de Wereld.*

Nieuwe leden werven bij contributie-inning op P. H.

Dit schandelijk kunstje gelukt dikwijls door de onbezonnenheid van hen tegen wie 't wordt aangewend.

J. VAN EFFEN, *Spectator.*

Rectorsverkiezing '93.

Bij vermindering van aanbod stijgt de waarde.

Dictaat Oeconomie.

Donderjool tweede jaar.

Wie heeft U dus gheswart? Laat ghij U dus besmeeren?
Hoe raak ghij eelleman an dit fatsoen van cleeren?

BREDEROO, *Het Moortje.*

Nieuwe kroeg.

't Het geen hoast, we zullen dat bagatelleke wel kriegen.

Op de Kniehorst.

Donderjool tweede jaar.

We wenschten uwe kinderschoenen uit te trekken.

Delftsche installatiespeech.

Na het eindexamen. Novieten in spe met pa's.

Inde omnes simul ardor agit nova quaerere tecta.

AENEIS, VII 393.

Minerva quaestie.

»Kees, Kees," zeiden zij, »hebben we dat aan U verdiend?"

VAN LENNEP, *de Reisgenooten*.

Idem.

»Wat zal ik verder zeggen" zeide Kees, »ik heb al zoolang
gezwoegd."

Idem.

Idem.

»Verbruid" zeide Kees, »wat gedaan is, is gedaan."

Idem.

Rectorsverkiezing 1893.

»Is uw besluit onherroepelijk?»

»Onherroepelijk," sprak broeder Melchior.

VAN LENNEP.

Idem.

»Wie nu?»

Idem.

Philosoof vijfde jaar.

»Vrouwendienst gaat voor heerendienst, naar ik wel eens heb hooren zeggen", zeide Otto, zich achter de ooren krabbende.

VAN LENNEP, *De Friezen te Rome.*

Exegese N. T.

Laat U door niemand zeggen: »zoo is het!»

CANNEGIETER, *Gedachten over het begrip en de roeping der dogmatiek.*

Een oud-professor na 20 jaar.

Naar mijn beste vermogen heb ik U door dat eerste tijdvak der geschiedenis heen geholpen.

BUSKEN HUET, *Litter. Critieken en Fantasiën.*

Slotvarium.

Wordt niet toornig, mijne Heeren, door 't geluid van de waarheid.

D. V. COORNHERT.

Idem.

Morgen vertellen we 'taan al de bureu.

BUSKEN HUET.

NAAMLIJST.

NAMEN EN ADRESSEN DER STUDENTEN,

Leden van het Utrechtsch Studenten-Corps.

NAMEN.

ADRESSEN.

A

Abbing, (P. J. Roscam)	TH.	<i>Nieuwegegracht 127,</i>	Leffef.
Abma, (R.)	M.	<i>Geertebrug 155bis,</i>	Reinders.
Alingh, (J. W.)	M.*	<i>K. Minrebroederstraat 17,</i>	Samson.
Alma, (L.)	L.	<i>Weesbrug 87,</i>	Liefland.
Alsche, (C. H. B.)	J.	<i>Schoutenstraat 4bis,</i>	Veenman.
Anrooy, (J. F. P. van)	L.	<i>Kerkstraat 30,</i>	v. Anrooy.
Arkel, (A. E. van)	J.	<i>Noorderstraat 3,</i>	v. Arkel.
Asch van Wijck, (H.W.v.)	J.	<i>Maliebaan 60,</i>	v. Asch v. Wijck.
Astro, (J. C.)	J.	<i>Rotterdam.</i>	

De Medici, Pharmaceuten en Philosophen achter wier faculteitsletter een * voorkomt, hebben het recht te promoveeren.

De nummers zijn geplaatst in de richting van het Stadhuis naar de grenzen der gemeente; de onevene nummers rechts, de evenen nummers links.

NAMEN.		ADRESSEN.
B		
Badings, (P. M.)	M.	Zadelstraat 29,
Baer, (H. F. M. W. van)	PHARM.*	Geertebrug 184,
Bahnsen, (J. C.)	PHARM.	Korte Jansstraat 15,
Bake, (R. W. J. C. de Menthon)	J.	Voorstraat 46,
Bakhoven, L. Leignes)	M.*	Smebrug 109.
Bakker, (H.)	TH.	Tolsteegsingel O.Z. 14bis,
Bal, (E. G. J.)	TH.	Wittevrouwenstraat 10,
Bal, (W.)	M.	Springweg 172,
Barmen 't Loo, (J. H. J.)	M.	Elisabethstraat 20,
Bastiaanse, (W. A. F.)	L.	Bezembrug 20,
Bax, (D.)	M.	Smebrug 129,
Beck, (C. F. A.)	M.	Van Alphenstraat 20,
Beekum, (P. van)	M.	Lange Jansstraat 21,
Beijerman, (A.)	PH.	Maliesingel 40,
Beijerman, (D. H.)	M.*	Drift 15,
Beijerman, (H. C.)	J.	Drift 15,
Beins, (B.)	M.	Springweg 68,
Bellaard, (D. H. G.)	L.	Burgstraat 58,
Benders, (A. M.)	M	Lange Smeestraat 45,
Berends, (H. C.)	M.*	Lange Jansstraat 19,
Berg, (A. H. van den)	M.*	Viebrug 97,
Berger, (M. W. J. den)	M.*	Catharijnesingel 3,
Bessem, (E.)	L.	Heerenstraat 9,
		Moll.
		Hendriks.
		Bahnsen.
		Baarspul.
		ten Cate.
		Steendelaar.
		v. d. Steen
		Wed. Harderwijk
		v. d. Bosch.
		Bastiaanse.
		de Liefde.
		Beck.
		de Kruijff.
		Beijerman.
		Beijerman.
		Beijerman.
		Stronkhorst.
		Bellaard.
		Mej. v. d. Rijst.
		de Kruijff.
		v. d. Berg.
		Pijkereen.
		Bessem.

NAMEN.		ADRESSEN	
Bessem, (W. N.)	M.	<i>K. Nieuwstraat 31,</i>	Sparenberg.
Beukenhorst, (M. J.)	TH.	<i>Zadelstraat 3,</i>	Bonnes.
Bevervoorden tot Olde- meule, (L. H. J. F. van)	J.	<i>Viebrug 71,</i>	Hoogland.
Bie, (J. P. de)	TH.	<i>Predikheerenstraat 2bis,</i>	v. Ewijk.
Birkhoff, (G.)	PH.*	<i>Choorstraat 28,</i>	Bemelaar.
Blaricum, (B. J. H. v.)	J.	<i>Boothstraat 14,</i>	v. Blaricum.
Blitz, (G. A.)	PHARM	<i>Volderbrug 198bis,</i>	Wendling.
Boekelman, (W. A.)	M.*	<i>Keizerstraat 35,</i>	Boekelman.
Boele, (H. W.)	M.*	<i>Poortstraat 19,</i>	Boele.
Boer, (J.)	M.	<i>Lange Nieuwstraat 61,</i>	Wed. v. Eijnt.
Boetzelaar, (C. W. F. v.)	TH.	<i>Oudkerkhof 4,</i>	Wed. Vlamijnck.
Boks, (D. B.)	M.*	<i>Achter den Dom 4,</i>	Abeleven.
Bolt, (J. C.)	PH.*	<i>Maliesingel 27,</i>	Bolt.
Bolwerk, (B. J.)	TH.	<i>Van Alphenstraat 15,</i>	Bolwerk.
Boogaard, (J. O. C.)	M.	<i>Tolsteegsingel O.Z. 26,</i>	Boogaard.
Borgman, (W. H.)	J.	<i>Rotterdam.</i>	
Borneman, (B.)	M.	<i>Volderbrug 177,</i>	Borneman.
Bosch, (A.)	M.*	<i>Steenweg 56,</i>	Baljet.
Botermans, (A. J.)	L.	<i>Smeebrug 124,</i>	Bergman.
Both, (F. L. G. Z. M.)			
Vonk de)	J.	<i>Minrebroederstraat 4,</i>	Sparenberg.
Böttger, (B. H.)	M.	<i>Catharijnesingel 11,</i>	v. d. Berg.
Bouma, (G. N.)	J.	<i>Steenweg 60,</i>	Nieuwenhuis.
Boutens, (P. C.)	L.	<i>Smeebrug 124,</i>	Bergman.
Bouthoorn (L.)	M.	<i>Leidsche kade 19,</i>	Romen.
Braake (B. H. J. ter)	PHIL.	<i>Biltstraat 100,</i>	ter Braake.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Brakman, (C)	L.	<i>Korte Nieuwstraat 23,</i>	v. d. Wateringe.
Brandsma, (H.)	PH.*	<i>Hamburgerstraat 64,</i>	Hendriks.
Brandt, (L. E.)	TH.	<i>Nobelstraat 27,</i>	Hallebisch.
Brants, (A.)	J.	<i>Voorstraat 27,</i>	v. Duuren.
Breedvelt, (L. H. F.)	M.	<i>Adriaanstraat 27bis,</i>	Breedvelt.
Brink, (J. K. van den)	M.	<i>Twijnstraat 75,</i>	v. Amerongen.
Brinkhorst, (J.)	TH.	<i>Voor Clarenburg 4,</i>	Kok.
Brondgeest, (M. G.)	J.	<i>Zuilenstraat 15,</i>	Brondgeest.
Brouwer, (A. M.)	TH.	<i>Vinkenburgerstraat 10,</i>	Houthuis.
Brug, (J. van der)	M.	<i>Twijnstraat 53,</i>	Vorkink.
Bruïne, (J. R. Slotemaker de)	TH.	<i>Smeebrug 93,</i>	Koot.
Bruijn, (A. H. de)	M.*	<i>Mariastraat 36,</i>	Ruifrok.
Bruining, (B. J.)	PHARM.*	<i>Tolsteegsingel O.Z. 40,</i>	Buurman.
Brunt, (J.)	J.	<i>Weesbrug 92,</i>	de Roos.
Buma, (W. W. van Haersma)	J.	<i>Apeldoorn,</i>	villa Nuova.
Burg, (P. W. v. d.)	M.*	<i>Korte Jansstraat 8,</i>	ter Hatert.
Burgersdijk, (L. A. J.)	L.	<i>Lange Nieuwstraat 3,</i>	Groote.
Burkens, (C. J. C.)	M.*	<i>Stationsstraat 15.</i>	Burkens.

C

Calkoen (W. E.)	J.	<i>Oudkerkhof 13,</i>	Wed. Kemmen.
Calkoen, (W. J. van Beeck)	J.	<i>Drift 19,</i>	v. Beeck Calkoen.
Campo gen. Camp, (R. del)	J.	<i>Den Haag, Laan Copes,</i>	Campo.
Cannegieter, Tz., (H.)	L.	<i>Burgstraat 68,</i>	Cannegieter.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Carp, (J. A.)	PH.*	<i>Oorsprongpark 9,</i>	Carp.
Cock, (H. G. de)	J.	<i>Janskerkhof 1,</i>	de Cock.
Coers, (F. R.)	M.	<i>Korte Nieuwstraat 10,</i>	Bonnes.
Coevorden, (E. J. van)	M.	<i>Bleijenburgstraat 32,</i>	v. Coevorden.
Colenbrander, (M.)	M.*	<i>Korte Nieuwstraat 23,</i>	v. d. Watering.
Collins, (E.)	PH.*	<i>Weerdsingel 57,</i>	Schmengel.
Couvée, (H.)	M.	<i>Schoutenstraat 21bis,</i>	Broekman.
Cramer, Jr., (A.)	M.	<i>Zuilenstraat 25,</i>	v. d. Berg.
Cramer, (C. D.)	M.*	<i>Nachtegaalstraat 31,</i>	Cramer.
Cramer, (G. H.)	M.	<i>Zuilenstraat 25,</i>	v. d. Berg.
Cramer, (H. W.)	PHARM.	<i>Zuilenstraat 25,</i>	v. d. Berg.
Cramer, (J.)	TH.	<i>Nachtegaalstraat 31,</i>	Cramer.
Cremers, (E.)	J.	<i>Kr. Nieuwe Gracht 27,</i>	v. Brussel.
Cremers, (F. J. J.)	J.	<i>'s Gravenhage.</i>	
Crommelin, (C.)	J.	<i>Drift 21,</i>	Crommelin.

D

Dam, (N. J. van)	M.	<i>Hoogt 12,</i>	Hackman.
Dijk, (E. B. van)	PHARM.	<i>Jansveld,</i>	Hotel Postpaarden.
Dis, (W. van)	L.	<i>Ambachtstraat 11,</i>	Vermeulen.
Dissel, (M. C. Cartier van)	M.*	<i>Smeebrug 136,</i>	Wessels.
Dorlas, (H.)	M.	<i>Wittevrouwensingel 13,</i>	v. Knierim.
Douwes Dekker, (L. C. G.)	PHARM.*	<i>Smeebrug 118,</i>	de Groot.

NAMEN.	ADRESSEN.
Dresselhuijs, (H. C.) J.	Culemburg.
Dries, (A. F. F. M. v. d.) M.	's Hertogenbosch.
Drost, (A.) TH.	Wittevrouwenstraat 38,
Dusseldorp, (J. A. van) M.*	Zadelstraat 11,
Duyt, (D. F. van) M.*	Rijnkade 6,
	Wischhoff. Rosenberg. v. Duyt.

E

Eerdbeek, (W. A.) TH.	Zuilenstraat 23,	Visser.
Eeten, (J. W. R. van) J.	Korte Nieuwstraat 10,	v. Ingen.
Eijkman, (J. C. B.) TH.	Nieuwegegracht 127,	Leffef.
Elias, (J. Ph.) M.	Catharijnesingel 1,	v. d. Steen.
Engelhart, (J. M. C. A.) M.	Oude Kerkstraat 5,	Engelhart.
Engelmann, (F. W. A.) J.	Maliebaan 52,	Engelmann.
Ennema, (M. F. L.) PHARM.	Wittevrouwenstraat 26,	Feenstra
Erp, (L. J. M. van) M.	Geertebrug 184,	Hendriksen.
Essen, (J. L. C. van) J.	Voetiusstraat 2,	Wed. de Hart.
Essen, (W. F. van) PHARM.	Spoorstraat 5bis,	Kamp.

F

Faber, (G. von) J.	Blijenburgstraat 3,	Lutters.
Faber, (K. von) M.	Neude 22,	Toornstra.
Faille, (J. M. Baart de la) M.*	Twijnstraat 7bis,	Mente.
Fehrmann, (C. D.) PHARM.	Ambachtstraat 6,	Huygens.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Fehrman, (P.)	M.	<i>Neude 30,</i>	v. Maanen.
Feijfer, (C. de)	M.	<i>Lange Nieuwstraat 1,</i>	Hester.
Feijfer, (F. M. G. de) PHARM.		<i>Woerden.</i>	
Fijnvandraat, (E. Th.)	M.	<i>Springweg 72,</i>	Beeger.
Filet, (G. M. P.)	M.	<i>Catharijnesingel 4,</i>	Beljaars.
Filet, (P. W.)	J.	<i>Catharijnesingel 4,</i>	Beljaars.
Fischer, (J. G.)	M.	<i>Wittevrouwensingel 48,</i>	Fischer.
Folmer, (H. C.)	M.*		
Franke, (H. J. J. B.)	M.*	<i>Stationstraat 2,</i>	Franke.
Fredzess, (W. J.)	J.	<i>Voorstraat 64,</i>	v. d. Veer.
Frijling, (R. A. C.)	TH.	<i>Geertebrug 188,</i>	Ruys.
Fruin, (J. A.)	J.	<i>Schoutenstraat 10,</i>	Schmitz.

C

Gallee, (A. S.)	TH.	<i>Spoorstraat 1,</i>	Gallee.
Geer, (D. J. de)	J.	<i>Velp.</i>	
Geer, (L. de)	TH.	<i>Nieuwegegracht 57,</i>	Kocken.
Geytenbeek (O.W.v.) PHARM.		<i>Voorstraat 66,</i>	Wed. Hendriks.
Geill, (A.)	M.	<i>Mariaplaats 64,</i>	Degen.
Gewin, (B.)	J.	<i>Boothstraat 5,</i>	Gewin.
Göllner, (C. K.)	M.	<i>Mariaplaats 47,</i>	Daris.
Graaff, (P. A. de) PHARM.		<i>Breda.</i>	
Graafland, (J. Hooft)	J.	<i>Kr. Nieuwe Gracht 68,</i>	Hooft Graafland.
Graafland, (H. J. Hooft)	J.	<i>Korte Jansstraat 17,</i>	Oosterbaan.
Graswinkel, (G. E.)	M.	<i>Springweg 12,</i>	
Groeneboom, (P.)	L.	<i>Korte Jansstraat 2,</i>	Geerards.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Groot, (D. A. de)	M.	<i>Vrouwjutenstraat 35,</i>	v. Rossem.
Groot, (I. P. H. Her- man de)	M.	<i>Keistraat,</i>	Stilting.
Guffroy, (G. F.)	M.	<i>Kr. N. Gracht 74,</i>	Dr. Onnen.
Gulik, (W. J. van)	M.	<i>Rijnkade 7.</i>	v. Gulik.

H

Haan, (C. de)	M.*	<i>Schelluinen.</i>	
Haan, (Jb. Bierens de)	J.	<i>Wittevrouwenstraat 38,</i>	Wischhoff.
Haan, (P. Bierens de)	M.*	<i>Catharijnesingel 4,</i>	Beljaars.
Haas, (C. H.)	TH.	<i>Leidscheweg 17bis,</i>	de Haas.
Haeften, (J. K. van)	J.	<i>Korte Nieuwstraat 11,</i>	v. d. Hoef
Hagt, (W. van de)	L.	<i>Korte Nieuwstraat 11,</i>	v. d. Hoef.
Halbertsma, (J. H.)	M.	<i>Lange Nieuwstraat 81,</i>	Spaltman.
Hamburger, (E. J.)	M	<i>Poortstraat 57,</i>	Hamburger.
Hamburger, (J.)	J.	<i>Neude 10,</i>	Dortmond.
Hamaker, (H. G.)	M.*	<i>Wittevroucensingel 6,</i>	Hamaker.
Hanlo, (E. F. M.)	J.	<i>Lucasbolwerk 7,</i>	Hanlo.
Hannema, Bzn., (J. W.)	TH.	<i>Steenweg 10,</i>	Wed. Koning.
Harst, (J. G. van der)	M.	<i>Biltstraat 116,</i>	v. d. Harst.
Hartman, (G. J. C.)	M.	<i>Gaardbrug 9,</i>	Reuijl.
Hartog, (C.)	M.*	<i>Choorstraat 40,</i>	Mantel.
Have, (J. H. ten)	TH.	<i>Geertebrug 174,</i>	v. Klaveren.
Hazeu, (G. A. J.)	L.	<i>Leiden.</i>	

NAMEN.	ADRESSEN.	
Heeckeren v. Kell, (A. v.) J.	<i>Lange Nieuwstraat 5,</i>	Tibout.
Heemstra, (A. J. A. A. v.) J.	<i>Kr. Nieuwe Gracht 48,</i>	v. Heemstra.
Heemstra, (H. Ph. J. v.) J.	<i>Noordwijk.</i>	
Heerde, (J. van) J.	<i>Oudkerkhof 45,</i>	Lammerts van
		Bueren.
Hegt, (J. Noordhoek) M.*	<i>Bleijenburgstraat 3,</i>	Lutters.
Heidenrijk, (G.) L.	<i>Geertebrug 198bis,</i>	Wendling.
Heijl, (A. F.) M.	<i>Noorderstraat 1,</i>	Heijl.
Heijst, (D. Graevestein van) J.	<i>Bezembrug 44,</i>	Schmitz.
Herman, (D. F. J.) TH.	<i>Voorstraat 74,</i>	Herman.
Hermanides, (R. S.) M.*	<i>Breedstraat 7,</i>	Quéé.
Herzberger, (L.) M.	<i>Geertebrug 141,</i>	Koch.
Heuff, (W. M. J.) J.	<i>Schoutenstraat 13,</i>	Blankert.
Heuvel, (A. H. v. d.) J.	<i>Bregittenstraat 16,</i>	v. d. Heuvel.
Hiemstra, (S.) M.	<i>Hoogt 9,</i>	Issels.
Hoefer, (E.) M.*	<i>Biltstraat 138,</i>	Hoefer.
Hoek, (A. L. J. van) M.*	<i>Jansveld 49,</i>	v. d. Weijer.
Hoek, (M. P.) W. & N.	<i>Oudkerkhof 49,</i>	v. d. Bilt.
Hoekstra, (S. F.) M.	<i>Smeebrug 130,</i>	Lambotte.
Hoekstra, (W. W.) M.	<i>Smeebrug 130,</i>	Lambotte.
Hoeufft, (H.) J.	<i>Bakkerbrug 48,</i>	Clemens.
Hoeven, (A. van der) L.	<i>Woerden.</i>	
Hogenbrug, (O.) TH.	<i>Korte Smeestraat 13.</i>	v. Deventer.
Homann, (F. P. A. M.) M.	<i>Lange Nieuwstraat 81,</i>	Spaltman.
Hoitsema, (H. F. H. Wilbrink) J.	<i>Maliebaan 82,</i>	Wilbrink Hoitsema.
Hol, (J. C.) M.	<i>Nieuwegegracht 64,</i>	Hol.

NAMEN.	ADRESSEN.	
Holl, (H. R. Glasius de) PHARM.	<i>Nachtegaalstraat 59,</i>	de Holl.
Hoogenhuijze, (A.G.H.v.) TH.	<i>Korte Nieuwstraat 3,</i>	de Leur.
Hoogenhuijze, (C. E. A. v.) M.	<i>Smeebrug 130,</i>	Lambotte.
Hooglandt, (H.) J.	<i>Korte Jansstraat 6,</i>	Brouwer.
Hoogstraten, (G. van) TH.	<i>Ambachtstraat 16,</i>	Wiesman.
Hoolboom, (M. G.) M.	<i>Westerkade 42bis,</i>	Mantel.
Hoorweg, (A. J.) M.	<i>Westerkade 5bis,</i>	Kiesewetter.
Hoorweg, (P. R.) J.	<i>Gaardbrug 2,</i>	v. d. Heuvel.
Horst, (E. M. L. v. d.) PHARM.	<i>Domtrans 24,</i>	v. d. Horst.
Hoyng, (J. F. H.) M.	<i>Bezembrug 12,</i>	Hoyng.
Hovinga, (H.) J.		
Huffel, (N. G. van) PH.*	<i>Trans 13,</i>	van Huffel.
Huiskamp, (W.) M.	<i>Schoolstraat 2,</i>	Huiskamp.
Huijsman, (J. V.) M.	<i>Biltstraat 33bis.</i>	van Schaik.
Huinink, (A. J. ten Bokkel) TH.	<i>Oude Kerkstraat 18,</i>	Eijkman.

I

Idenburg, (C. J.) M.	<i>Oude Kamp 17,</i>	Idenburg.
Immink, W.Jzn., (J.W.A.) J.	<i>Nieuwegegracht 57,</i>	Kocken.

J

s' Jacob, (H. Th.) J.	<i>Janskerkhof 6,</i>	de Vroom.
Jansen, (J. J.) L. en J.	<i>Schoolstraat 19,</i>	Jansen.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Janssen, (D. N.)	M.	<i>Achter den Dom 7,</i>	Janssen.
Jekel, (A.)	M.	<i>Noorderstraat 7bis,</i>	Jekel.
Jelier, (M. A.)	M.	<i>Catharijnesingel 60,</i>	Bresser.
Joncheere, (J. C. de)	J.	<i>Bregittenstraat 11,</i>	de Joncheere.
Jong, (A. W. K. de)	PH.	<i>Tolsteegsingel O.Z. 27bis.</i>	de Jong.
Jong, (J. V. de)	M.	<i>Korte Nieuwstraat 23,</i>	v. d. Watering.
Jong, (M. de)	TH.	<i>Choorstraat 24,</i>	Donk.
Jonge, (B. C. de)	J.	<i>Elisabethstraat 33,</i>	Weidner.
Julius, (Ch. M.)	M.	<i>Wittevrouwsingel 14,</i>	Julius.
Jungius, (C. L.)	L.	<i>Poortugaal.</i>	

K

Kaay, (F. L. A. v. d.)	PHARM.	<i>Westerstraat 1,</i>	v. d. Kaay.
Kalma, (W. S.)	M.*		
Kan, (A. J.)	TH.	<i>Nobelstraat 29,</i>	de Groot.
Karnebeek, (H. A. v.)	J.	<i>Voorstraat 26,</i>	v. Zuylen.
Kiebert, (F. J. Vlamingh)	J.	<i>Wittevrouwsingel 58a,</i>	Vlamingh Kie- bert.
Kindermann, (J. C.)	M.	<i>Voorstraat 43,</i>	Deelder.
Kirberger, (G.)	J.	<i>Maliesingel 29,</i>	van Gumster.
Klaassen, (W. C.)	M.	<i>Voorstraat 29bis,</i>	Vetter.
Klaveren, (K. H. L. van)	M.*	<i>Neude 3,</i>	Woortman.
Klinkenberg, (J. G. van)	M.	<i>Vredenburg 4,</i>	Bellevue.
Knaap, (G. J.)	M.	<i>Twijnstraat 73,</i>	Ophorst.
Knöps, (A.)	M.	<i>Lange Nieuwstraat.</i>	
Koch, (E. A.)	M.	<i>Smeebrug 136,</i>	Wessels.
Kock, (A. L. F. de)	J.	<i>Viestraat 28,</i>	v. Luyn.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Kock, (A. M. J.)	J.	<i>Twijnstraat 1,</i>	Rozendahl.
Koek, (F. J.)	PHARM.	<i>Predikheerenstraat 36.</i>	Brouwer.
Koning, (A. H.)	J.	<i>Maliebaan 94,</i>	Mevr. Koning.
Koolen, (D. A. P. N.)	J.	<i>Nachtegaalstraat 33,</i>	Koolen.
Kraakman, (J. J.)	J.	<i>Achter St. Pieter 27,</i>	de Vries.
Kramer, (A.)	TH.	<i>Rotterdam.</i>	
Kranenburg, (F. H.)	J.	<i>Runnebaan 19,</i>	Kranenburg.
Kranenburg, (W. R. H.)	M.	<i>Runnebaan 19,</i>	Kranenburg.
Kromsigt, (J. C.)	TH.	<i>Lange Nieuwstraat 18,</i>	Kleyn.
Kruyff, Jr., (H. P. L. C. de)	M.	<i>Schoolstraat 1a.</i>	
Kuyk, (C. W.)	PHARM.	<i>Bemuurde Weerd 11,</i>	Buyinck.
Kuijper, (F. R. C.)	M.	<i>Twijnstraat 10bis,</i>	Düstenberg.

L

Laan, (H. A.)	M.*	<i>Noorderstraat 9,</i>	Laan.
Laar, (A. R. van de)	J.	<i>Gaardbrug 2,</i>	v. d. Heuvel
Labouchère, (A. J.)	J.	<i>Zeist.</i>	
Labouchère, (R.)	J.	<i>Neude 11,</i>	Hol.
Lameris, (H. J.)	M.	<i>Oosterstraat 3,</i>	Lameris.
Lamers, (K. H. C.)	PHARM.	<i>Gaardbrug 10,</i>	v. d. Lee.
Lammers, (P. H. N. G. S.)	J.	<i>Bakkerstraat 5,</i>	v. d. Berg
Lazonder, (A.)	L.	<i>Elisabethstraat 36,</i>	v. d. Linden.
Ledeboer, (J. H.)	TH.	<i>Smeebrug 111bis,</i>	Offenberg.
Lee, (N. H. van der)	M.	<i>Mariaplaats 13,</i>	v. d. Lee.
Leent, (J. B. van)	M.	<i>Weerdsingel 38bis,</i>	Lammers.
Leent, (J. L. W. F. van)	M.	<i>Voor Clarenburg,</i>	Rooding.

NAMEN.

ADRESSEN.

Leeuwen, (E. H. van)	J.	Kr. Nieuwegegracht 34,	v. Leeuwen.
Leeuwen, (F. H. van)	J.	Kr. Nieuwegegracht 34,	v. Leeuwen.
Leeuwen, (G. J. van)	M.	Catharijnesingel 46,	v. Leeuwen.
Leeuwen, (J. van)	L.	Kr. Nieuwegegracht 34,	v. Leeuwen.
Leeuwen, (J. A. C. van)	TH.	Kr. Nieuwegegracht 34,	v. Leeuwen.
Lemaire, (F. A. M.)	M.*	Hamburgerbrug 69,	Louisse.
Lennep, (G. H. C. van)	M.	Zeist.	
Lent, (D. van)	M.	Achter St. Pieter 2,	Wed. ten Broek.
Leunis, (J. D.)	M.	Zuilenstraat 10bis,	v. Eldik.
Lier, (B. L. Ph. van)	J.	Kr. Nieuwegegracht 50,	v. Lier.
Lier, (J. H. van)	M.	Choorstraat 10,	v. d. Vlis.
Lynden van Sandenburg, (F. A. C. van)	J.	Bezembrug 44,	Schmitz.
Linden, (W. van der)	PH.	Lange Nieuwstraat 59,	Heitz.
Lingmont, (W.)	M.	Weerdsingel Wz. 42,	Lingmont.
Loeff, (J. P. Ph.)	TH.	Oude Kamp 16,	Wilbrink.
Logtenberg, (B. J.)	TH.	Lijnmarkt 13,	Beckers.
Lonkhuijzen, (D. v.)	TH. en J.	Breedstraat 2,	Buyen v. Weel- deren.
Lonkhuijzen, (H. van)	L.	Jeruzalemsteeg 20bis,	Kock.
Loren, (J. W. D. E. L. de Monté Ver)	J.	Maliesingel 11c,	v. Spengler.
Lorentz, (H. A.)	J.	Viestraat 28,	v. Luijn.
Lummel, (H. J. van)	PH.	Jansveld 1,	Watrin.
Lutterveld, (W. M. J. v.)	J.	Jansbrug 66bis,	Groen.

M

Maas, (J. J.) M. 's Hertogenbosch.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Mackay, (Æ.)	J.	Oudkerkhof 7,	Aders.
Mackay, (E.)	J.	Vredenburg 39,	Ellerbroek.
Mackay, (J. J.)	J.	Zeist.	
Magendans, (A. H.)	TH.	Steenweg 52,	de Roos.
Mandt, (M. de)	J.	Zadelstraat 13,	Hamelau Tacke.
Mareeuw, (W. P. H. van den Driessen)	PHARM.	Poortstraat 40,	v. d. Driessen.
Markvoort, (E. H.)	J.	Oudkerkhof 4,	Mareeuw.
Marx Jr., (J. C.)	PH.*	Weistraat 74,	Vlamijnck.
Meijer, (E. J. H.)	M.	Harmelen.	Marx.
Meyjes, (E. J. W. Post- humus)	TH.	Kr. Nieuwegegracht 14,	v. Meerten.
Meyjes, (G. Posthumus)	TH.	Nobelstraat 29,	de Groot.
Methorst, (H. W.)	J.	Mariaplaats 5,	Middend. v. Zijl.
Metz, (L. M.)	M.	Weerdsingel 57.	
Meulen, (R. J. van der)	TH.	Mariaplaats 16,	v. d. Berg.
Meulen, (J. R. v. d.)	TH.	Mariaplaats 16,	v. d. Berg.
Michiels van Kessenich, (W.)	J.	Oudkerkhof 34,	Brouwer.
Middelburg, (M. C. G.)	M.*	Hamburgerbrug 25,	Melkinrichting.
Mijnlieff, (A.)	M.	Kr. Nieuwegegracht,	v. Muiden.
Moeton, (F. G.)	TH.	Smeeburg 93,	Koot.
Moens, (K. H. L. Bernelot)	J.	Achter St. Pieter 19,	Moens.
Mol, (C. M.)	M.*	Volderbrug 193,	Mol.
Mol, (P.)	M.*	Volderbrug 193,	Mol.
Moll, (D. P.)	PH.*	Elizabethstraat 33,	Weidner.
Moltzer, (J. G.)	M.*	Smeeburg 111,	Offenberg.
Moltzer, (J. S. P.)	M.	Smeeburg 109,	Ten Cate.

NAMEN.		ADRESSEN.
Moquette, (F. J. P.)	M.	
Moquette (J. J. R.)	M.	Catharijnesingel 60,
Morren, (H. H. E.)	M.	Achter St. Pieter 2,
Moulijn, (A. C.)	M.	Weesbrug 124,
Muller, (G. J. du Celliée)	J.	Nijmegen,
Muskens, (L. J.)	M.*	Ledig Erf 5,
		Bresser.
		Wed. ten Broek.
		Bergman.
		duCelliéeMuller.
		v. Laaken.

N

Nagel, (B. C. van der)	M.*	Weesbrug 67,	Ruys v.Dugteren.
Nepveu, (W. Roosmale)	J.	Munsterkerkhof 8,	v. d. Berkhoff.
Nieboer, (H. J.)	L.	Korte Jansstraat 5,	Snor.
Nieboer, (J. H. Jonkers)	L.	Jansbrug 37,	Pouw.
Niekerk, (Th. G. van)	M.	Nieuwe Kade 21bis,	v. Niekerk.
Nierstrasz, (H. F.)	PH.*	Lijnmarkt 44,	Sueringh.
Nijland, (A. A.)	PH.*	Nieuwegegracht 49,	Nijland.
Nijland, (A. J.)	M.	Nieuwegegracht 49,	Nijland.
Nijland, (M. C.)	J.	Nieuwegegracht 49,	Nijland.
Nobel, (A. J. M. le)	M.	Pausdam 1,	le Nobel.
Noordaa, (M. van der)	J.	Vinkenburgstraat 26,	Brouwer.
Nuijens, (P. F. A.)	M.	Steenweg 61,	de Wit.
Nuijens, (C. M. F. S.)	M.	Steenweg 32,	Verhoeff.
Numans, Jr. (H. W.)	M.	Geertebrug 174,	v. Klaveren.

O

Ockenburg (A. J. v.)	PHARM.	Nobelstraat 33,	Veltman.
Olland, (A. G.)	M.*	Jansbrug 63,	Olland.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Olst, (J. M. van)	M.	<i>Lange Jansstraat 8,</i>	v. Olst.
Oordt, (A. J. van der Houven van)	J.	<i>Arnhem.</i>	
Oppen, (J. B. L. van)	J.	<i>Guesselt bij Maastricht.</i>	
Os, (D. A. van)	M.	<i>Janskerkhof 6,</i>	de Vroom.
Otten, (R. L.)	M.	<i>Neude 30,</i>	v. Maanen.
Oudegeest, (A.)	J.	<i>Jacobsbrug 143,</i>	v. Dijk.
Oudenampsen, (J.)	PHARM.*	<i>Elizabethstraat 27,</i>	Ras.
Overbosch, (A. J.)	M.	<i>Weesbrug 89,</i>	Oostra.

P

Pauw v. Wieldrecht, (H.)	J.	<i>Achter St. Pieter 2,</i>	Wed. ten Broek.
Pekelharing (C. J.)	J.	<i>Hamburgerbrug 64,</i>	Hendriksen.
Pieck, (D.)	L.	<i>Noorderstraat 3,</i>	v. Arkel.
Piekema, (J.)	M.*	<i>Weerdsingel Wz. 38bis,</i>	Westers.
Piekema, (R.)	M.*	<i>Bakkerbrug 25,</i>	Hulleman.
Pierson, (H. J. C.)	TH.	<i>Zetten.</i>	
Plaats, (N. van der)	M.*	<i>Tolsteegsingel Oz. 21bis,</i>	v. d. Plaats.
Plassche, (F. C. van de)	TH.	<i>Parkstraat 57,</i>	Meyster.
Pleyte, (J.)	PH.*	<i>Hamburgerbrug 31,</i>	Akkerman.
Plomp, (H. P. B.)	L.	<i>Nachtegaalstraat 16,</i>	Mej. Simonides.
Poll, (J. J. v. d.)	J.	<i>Nieuwegegracht 65,</i>	v. d. Poll.
Pool, (J. F. A.)	PHARM.	<i>Oude Kerkstraat 16,</i>	Pool.
Popta, (Y. A. van)	M.	<i>Catharijnesingel 10,</i>	Linnenbank.
Post, (H. J. J.)	J.	<i>Bakkerstraat 6,</i>	v. Deventer.
Prange, (W.)	J.	<i>Abstederdijk 64,</i>	Prange.
Prins, (A. L.)	M.	<i>Oudkerkhof 22,</i>	Caramelli.
Prins, (Th. L.)	J.	<i>Begijnestraat 21,</i>	Mevr. Hendriks.

NAMEN.

ADRESSEN.

Q

Quanjer, (Th. A. A. J.)	M.	Maliebaan 25c,	Quanjer.
-------------------------	----	----------------	----------

R

Rademaker, (L. A.)	TH.	Nieuwegegracht 125,	Molenbeek.
Randwijck, (J. C. v.)	J.	Schoutenstraat 17,	Smitz.
Rappard, (A. G. A. van)	J.	Oudkerkhof 45,	Lammerts van
			Bueren.
Rappard, (Th. M. G.		Kr. Nieuwegegracht 25,	Treussart van
Treussart van)	J.		Rappard.
Rappard, (C. v.)	J.	Munsterkerkhof 7,	Meessen.
Regteren Altena, (N P.v.)	L.	Nieuwegegracht 139,	van der Steen.
Regteren Altena, (M. v.)	J.	Zadelstraat 6,	Huisman.
Reigersman, (J. W. G.)	J.	Poortstraat 19,	Boele.
Reinders, (D.)	M.	Twijnstraat 19,	Hoelijwegen.
Ridder, (D L Leccius de)	J.	Rhenen.	
Riemens, (J.)	TH.	Elizabethstraat 10,	van der Maath.
Riemens, (L. A. M.)	M.	Voorstraat 3,	Hildebrand.
Ryckevorsel van Kessel,			
(A. J van)	J.	's Hertogenbosch.	
Rijk, (A. de)	M.	Catharijne Kade 10,	de Rijk.
Rochat, (G. F.)	PHARM.	Poortstraat 34,	Rochat.
Röell, (H. E. E.)	J.	Korte Nieuwstraat 7,	Leroy.
Röell, (W. F.)	J.	Korte Nieuwstraat 31,	Sparenburg.
Röell, (P. J. H.)	M.	Oudkerkhof 38,	Imhoff.

NAMEN.		ADRESSEN.
Roest, (W. A.)	J.	<i>Hamburgerbrug 60,</i> Lagas.
Roijaards, (A.)	J.	<i>Janskerkhof 13,</i> Roijaards.
Roijaards, (J. S.)	J.	<i>Janskerkhof 13,</i> Roijaards.
Roijaards, (K. J. H.)	J.	<i>Plompstorengracht 11,</i> Roijaards.
Roijaards, (W. A.)	J.	<i>Plompstorengracht 11,</i> Royjaards.
Ruijen, (H. J. van)	J.	
Römer, (R.)	M.	<i>Steenweg 60,</i> Nieuwenhuizen.
Romondt (A. G. H. v.)	M.	<i>Weistraat 116,</i> v. Romondt.
Rutgers van Rozenburg, (D. L.)	J.	<i>Lange Nieuwstraat 5,</i> Tibout.
Rutgers van Rozenburg, (L. M.)	J.	<i>Korte Nieuwstraat 11,</i> v. d. Hoef.

S

Saar, (D. J. du)	PHARM.	<i>Bleijenburgstraat 3,</i> Th. Lutters.
Sandberg(L.v Bronkhorst)	J.	<i>Wed 4,</i> Nieuwenhuijzen.
Saraber, (E.)	TH	<i>Oosterstraat 21bis,</i> v. Geijtenbeek.
Sassen. (K. G. J. M.)	J.	<i>Bezembrug 14,</i> van Dam.
Sassen, (L. A. M.)	J.	<i>Bezembrug 14,</i> van Dam.
Schaap, (P. C. D.)	M.*	<i>Mariaplaats 73,</i> Schaap.
Schalkwyk, (J. E.)	J.	<i>Munsterkerkhof 7,</i> Meessen.
Schallenberg, (E. U.)	TH.	<i>Weesbrug 87,</i> Liefeland.
Schimmelpenninck, (A.G.)	J.	<i>Hilversum.</i>
Schmidt, (A. H.)	M.*	<i>Nobelstraat 27,</i> Halbisch.
Schneider, (P. H.)	J.	<i>Minrebroederstraat 23,</i> Bunte.
Schoch, (S.)	TH.	<i>Oude Kamp 9,</i> Ruijs.

NAMEN.

ADRESSEN.

Schoute, (A. E.)	J.	<i>Heerenstraat 50,</i>	v. d. Velde.
Schouten, (A. E.)	J.	<i>Nieuwegegracht 36,</i>	Schouten.
Schouten, (E. Landskroon)	J.	<i>Schoutenstraat 13,</i>	Blankert.
Schouten, (S. L.)	PH.*	<i>Nieuwegegracht 36,</i>	Schouten.
Schouwenburg, (L. D. de Jong.)	TH.	<i>Neude 2,</i>	v. Straaten.
Schuylenburch, (F. L. W. van)	J.	<i>Oudkerkhof 18,</i>	Wetter.
Schuylenburch, (L. A. v.)	J.	<i>Zadelstraat 28,</i>	v. Dalen.
Seeuwen (J. J. S.)	M.	<i>Maliesingel 38,</i>	Seeuwen.
Sjollema, (B.)	PHARM.	<i>Lichte Gaard 5,</i>	v. d. Weijden.
Smalt, (C. A.)	M.	<i>Twijnstraat 63,</i>	v. Baaren.
Smelt, (H.)	TH.	<i>Voorstraat 11,</i>	Moesman
Smits, (Th. M. G.)	M.*	<i>Twijnstraat 40,</i>	v. d. Wilk.
Snellen, (F. A.)	M.*	<i>Weistraat 5,</i>	Mevr. Snellen.
Snellen, (T.)	J.	<i>Drift 13,</i>	Snellen.
Snellen, (W.)	M.	<i>Catharijnesingel 4,</i>	Beljaars.
Söhngen, (J. F. A. J.)	M.*	<i>Catharijnesingel 4,</i>	Beljaars.
Sparenburg, (A.)	M.	<i>Nachtegaalstraat 49,</i>	Sparenburg.
Staal, (J. Ph.)	M.	<i>Schoolstraat 31,</i>	Staal.
Steenmeijer (P.)	PHARM.	<i>Lange Nieuwstraat 74,</i>	Drij.
Sterling, (J. J. Uytwerf)	J.	<i>Amsterdam.</i>	
Stheeman, (A. A.)	J.	<i>Voorstraat 110bis.</i>	Brouwer.
Stolp, (D.)	M.	<i>Smeebrug 144,</i>	Hulshoff.
Stolte, (G. M.)	J.	<i>Breda.</i>	
Stoop Jr., (J. A.)	J.	<i>Maliesingel 29,</i>	v. Gumster.
Stutterheim, (N. A.)	TH.	<i>Twijnstraat 60,</i>	Das.
Suyling, (R. C.)	M.*	<i>Twijnstraat 26,</i>	Blom.

NAMEN.	ADRESSEN.	
Swaay, (H. A. J. van) L.	Weerdsingel O.z. 33,	v. Swaay.
Swaan, (J. W.) TH.	Jansveld 41bis,	Schevikhoven.
Swaters, (J. A. B.) PHARM.*	Elizabethstraat 9,	Swaters.
Sytzama, (M. P. D. van) J.	Gaardbrug 24,	Zambaux

T

Taminiau, (S W. M.) PH.	Geertebrug 139,	Taminiau.
Tasset, (E. P. J.) M.	Lange Jansstraat 1.	
Taylor, (J. H. C.) M.	Tolsteegsingel O.z. 33,	Taylor.
Teijlingen, (A. A. van) J.	Korte Jansstraat 15,	Güth.
Teijn, (H. J. van) M.	Steenweg 69,	Langenhoff.
Tengnagel, (R. A. O. H. Gansneb gen.) J.	Bakkerbrug 48,	Clemens.
Terneden, (L. J.) PH.*	Lange Nieuwstraat 73,	Mulder.
Thiebout, (C. H.) J.	Oudkerkhof 44,	Hoog Boots.
Thiebout, (W.) M.*	Oudkerkhof 44,	Hoog Boots.
Till, (C. E. A. van) J.	Burgstraat 72,	v. Till.
Toe Water, (W. C. P.) J.	K. Minrebroederstraat 17,	Samson.
Tooren, (J. A. van) PHARM.	Steenweg 71,	de Wit.
Trenité, (G. Nolst) L.	Oude Kamp 23,	Takken.
Tresling, (T. P.) J.	Hilversum.	
Troostwijk, (W. I. Doude van) J.	Munsterkerkhof 8,	v. d. Berkhoff.

U

Ummels, (W. J. M.) J.	Zadelstraat 14.	Pierrot.
Unger, (F. C.) TH.	Nieuwegegracht 59,	Coerman.

NAMEN.	ADRESSEN.
--------	-----------

V

Valewinck, (G. C. A.)	PH.	<i>Nijmegen.</i>	
Valk, (F. L. A. Roelofs)	J.	<i>Voorstraat 43,</i>	Deelder.
Veen, (J. van der)	M.*		
Veer, (A. A. de)	J.	<i>Nieuwegegracht 59,</i>	Coerman.
Vellenga, (G.)	TH.	<i>Breedstraat 2,</i>	Buijen v. Weel- deren.
Veltman, (H. A.)	M.	<i>Smeebrug 131,</i>	Schillemans.
Verhoeff, (W. F.)	M.*	<i>Steenweg 32,</i>	Verhoeff.
Vernhout, (J. H.)	PH.*	<i>Catharijnesingel 48,</i>	v. Rijn.
Verwey, (O. A.)	PH.*	<i>Voorstraat 110bis,</i>	Brouwer.
Viersen, (W. Middelveld)	PH.*	<i>Wittevrouwenstraat 28,</i>	Wagener.
Visscher, (W. M.)	J.	<i>Lange Nieuwstraat 8,</i>	Derksen.
Visser, (J. de)	TH.	<i>Geertebrug 172,</i>	de Visser.
Visser, Jr. (L. E.)	J.	<i>Voorstraat 55,</i>	de Bie.
Vletter, (C. de)	M.*	<i>Gouda.</i>	
Vlugt, (P. de)	J.	<i>Station de Bilt,</i>	v. Vulpen.
Vodegel, (D. W.)	TH.	<i>Mariaplaats 16,</i>	v. d. Berg.
Vogelpoel, (G. van)	TH.	<i>Volderbrug 216,</i>	v. Vogelpoel.
Voort, (Th. C. van der)	M.	<i>Zuilenstraat 6,</i>	v. d. Voort.
Vredenburg, (W. C. A. van)	J.	<i>Kr. Nieuwegegracht 46,</i>	v. Vredenburg.
Vries, (B. J. de)	M.	<i>Neude 24,</i>	v. Weel.
Vriesman, (L. J.)	M.	<i>Tolsteegsingel Wz. 28,</i>	Janssen.
Vroom, (R. F.)	M.*	<i>Oosterkade 9,</i>	Pluijm.

NAMEN.	ADRESSEN.
--------	-----------

W

Wagenaar, (W.)	M.	<i>Nieuwegegracht 165,</i>	Wagenaar.
Wagner, (W. G. C.)	L.	<i>Springweg 80,</i>	Nieboer.
Waller, (H. A.)	M.*	<i>Smeebrug 115,</i>	van Aals.
Waller, (H.)	J.	<i>Korte Nieuwstraat 33,</i>	Simonis.
Wartena, (A. J.)	TH.	<i>Predikheerenstraat* 2bis,</i>	v. Ewijk.
Weede, (J. van)	J.	<i>Maliebaan 18,</i>	v. Weede v.
			Dijkveld.
Wely, (J. M. van)	M.	<i>Neude 2,</i>	v. Straaten.
Wensinck, (J. A.)	TH.	<i>Minrebroederstraat 2,</i>	Sluijs.
Werker, (W. H. M.)	J.	<i>Ramstraat 10,</i>	Werker.
Wesseling, (J. H.)	M.	<i>Ambachtstraat 11,</i>	Vermeulen.
Wijt, Wz. (M.)	J.	<i>Weesbrug 67,</i>	Ruijsch v. Dug-
			teren.
Wieringa, (J.)	M.*	<i>Sterrebosch 6bis,</i>	Cevrijn.
Wilde, (C. de)	J.	<i>Nobelstraat 29,</i>	de Groot.
Wilde, (W. J. de)	M.*	<i>Biltstraat 3,</i>	Houtkamp.
Wirtz, (W. K. A.)	L.	<i>Biltstraat 106,</i>	Wirtz.
Woerden, (N. L. van)	M.	<i>Nobelstraat 3bis,</i>	v. Woerden.
Woltering, (H.W.F.C.)	M.*	<i>Mariastraat 38,</i>	Castelijn.
Wttewaal van Stoetwegen, (E. H. Th.)	J.	<i>Oudkerkhof 13,</i>	Wed. Kemme.

IJ

IJssel de Schepper, (G. J.)	J.	<i>Vreeburg 18,</i>	Okhuijsen.
IJzeren, (J.M.W.A.van)	M.*	<i>Steenweg 46,</i>	Knijter.
IJzeren, (W. van)	M.*	<i>Smeebrug 142,</i>	Zandkuijl.

NAMEN.

ADRESSEN.

Z

Zadelhoff, (G. W. van)	M.	<i>Weistraat 99,</i>	Mevr. v. Zadelhoff. Wilten.
Zeldam, (J. G. ten)	J.	<i>Lucasbolwerk 21,</i>	
Ziegenweidt, (C.F.Th von)	M.	<i>Jutfaas.</i>	
Zijst, (S. J. van)	J.	<i>Neude 29,</i>	Rieff.
Zijst, (W. A. van)	J.	<i>Neude 29,</i>	Rieff.

NAMEN EN ADRESSEN

van hen die verder zijn ingeschreven bij den Rector Magnificus
der Rijks-Universiteit te Utrecht.

NAMEN.		ADRESSEN.	
*Aelst, (A. van)	M.	<i>Smeebrug 140,</i>	de Wolf.
Anderegg, (G)	M.	<i>Bakkerstraat 85,</i>	Kroff.
Anema, (R.)	M.		
Ausems, (A. W.)	M.	<i>Kuilenburg.</i>	
Bakker, (N. C.)	TH.	<i>Zontsraat 18,</i>	Bakker.
Baudet, (Mej. H. M. T.)	L.	<i>Arnhem, Rijnkade.</i>	
Baudet, (Mej. F. E. J. M.)	L.	<i>Arnhem, Rijnkade.</i>	
Beek, (J. D. van)	M.	<i>Ganzenmarkt 15,</i>	Daniëls.
Beijerinck, (Mej. H. E.)	L.	<i>Biltstraat 122.</i>	
Beijschlag, (A)	TH.	<i>Kr. Nieuwe Gracht 12,</i>	de Waal.
Bekker, (C. H.)	PH.	<i>Springweg 56,</i>	Kool.
Berends, (P. J. H.)	M.	<i>Nobelstraat 33,</i>	v. d. Palm.
Berg, (W. J. van den)	M.	<i>Schoutenstraat 3,</i>	de Heus.
Bergansius, (F. L.) w en N.		<i>Zadelstraat 12,</i>	Liebert.
L. Berghege (W.)	M.	<i>Hoogt 7,</i>	Issels.
Berkel, (C. W. van)	M.	<i>Ganzenmarkt 22,</i>	v. Berkel.
Bervoets, (H.)	M.	<i>Boothstraat 10,</i>	Bervoets.
Bisseling, (G. H.)	M.	<i>Stationsdwarsstraat 2bis,</i>	Bisseling.
Blonk, (G. J.)	M.	<i>Achter Twijnstraat 29,</i>	v. Dugteren.
Boerendonk, (C.)	TH.	<i>Burgstraat 51bis,</i>	Nahuijsen.
Boertzler, (O)	TH.	<i>Jansveld 19,</i>	Bremer.

1) De namen waarvoor een * is geplaatst, zijn van Oud-Leden van het Utrechtsche Studenten-corps, waar een L voor staat, zijn van leden van het Leidsche Studenten-corps en waar een A voor staat van leden van het Amsterdamsche Studenten-corps.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Bolman, (J.)	TH.	Kr. Nieuwe Gracht 38,	Hillen.
Bondier, (C. W.)	M.	Hoogstraat 15,	
Bongart v. d. Grient, (J. N.)	M.	Voorstraat 15,	Monsjon.
Boodt, (D. A. K. Costerman)	M.	Lichte Gaard 2,	Streng.
Boorsma, (P. A.)	PHARM.	Kr. Nieuwegegracht 14,	v. Meerten.
Boorsma, (S. E.)	PHARM.	Kr. Nieuwegegracht 14,	v. Meerten.
Borren, (G. A.)	PHARM.	Mariastraat 33,	Wijers.
Borrias, (C. G. D.)	J.	Arnhem.	
Bosch, (Mej. M. ten)	L.	Trans 1,	ten Bosch.
Bredenburg, (L. A.)	M.	Loenen aan de Vecht.	
Breems, (D. den)	TH.	Weerdsingel,	den Breems
*Breesnee, (D.)	M.	Oud-Beierland.	
*Breunessen, (C. J.)	M.	Elst.	
Brink, (G.)	PHARM.	Gaardbrug 3,	Zuidhof
Brink, (W. van den)	TH.	Maarssen.	
Broek, (J.)	M.	Kr. Nieuwegegracht 12,	de Waal.
*Broek, (W. G. Hondius van den)	L.	Driebergen.	
Broekema, (G.)	M.		
Broers, (J. A.)	TH.	Doorn.	Brands.
Broersma, (R.)	L.	Ledig Erf 6bis,	
Bruijn, (G. F. G.) w. en N.		Amersfoort.	
Bueren, (J. Lammerts van)	TH.	Neude 39,	Lammerts v. Bueren.
Burg, (W. van der)	M.	Oude Kerkstraat 39,	Wolf.

NAMEN.	ADRESSEN.
Burg, (G. R. ten) PHARM.	Rotterdam.
Buurman, (L. W.) M.	Jutfaas. Buurman.
Cahen, (J.) PHARM.	Springeweg 182bis, Heymans.
Campagne, (C. J.) M*.	
Cassuto, (E.) M.	Amsterdam, Kloveniersburgwal 7.
Catz, (B. F.) M.	Lijnmarkt 42, Vredenburg.
Craaij, (J. J.) M.	Harpstraat 15,
Cremer, (A. W. J.) TH.	Korte Jansstraat 4bis, v. Beest.
Croonen, (J. M.) M.	Twijnstraat 47, v. Eijk.
Daamen, (B. J. C.) M.	Lijnmarkt 8, Tissen.
Daniëls, (G. J. P.) M.	Oudkerkhof 35, v. Veen.
Deinse, (K. P. van) M.	Neude 24, v. Weel.
Dekker, (A.) TH.	Achter St. Pieter 11, v. Esch.
Diemont, (A. Boxman) M.	De Meern.
Dermont, (J.) J.	Predikheerenkerkhof 17, Groenhuyze.
Dijkstra, (H. J.) M.	Twijnstraat 45, Kraijenest.
Dobbe, (Mej. B.) PHARM.	Geertebrug 186, Tigler Wijbrantd
Dobberke, (F. C.) M.	Lange Nieuwstraat 1, Hester.
Doevendans, (T.) TH.	Achter St. Pieter 11, v. Esch.
Driesum, (D. J.) PHARM.	Lange Nieuwstraat 97bis, v. Rijn.
Eekman, (G. J.) M.	Steenweg 20, v. Dijk.
Egerhazi, (L.) TH.	Twijnstraat 32, Waanders.
*Eigeman, (P. M.) TH.	Nieuw Loosdrecht.
Elcus, (J.) M.	Amsterdam, Zwammerdamstraat.
Ellis, (J. H. M.) M.	Mariastraat 4, Boers.
Ermeling, (W.P.E.) PHARM.	Viebrug 93, Hallebeek.
Essen, (H. van) TH.	Kr. Nieuwegracht 38, Hillen.
Fèbre, (Mej. W. La) L.	Van Wijckskade 5, La Fèbre.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Feykes, (H. L. A.)	TH.	Korte Jansstraat 2,	Wed. Gerards.
Feteris, (J.)	PHARM.	Agnietenstraat 9,	Fundatie van Renswoude.
*Formijne, (A. J.)	M.	Weesbrug 89,	Oostra.
Frederikse, (J. J.)	M.	Vreeburg 4,	Bellevue.
Fret, (P. J.)	M.	Springweg 18,	Timmermans.
Gaart, (J. A. van)	M.	Amsteldijk 16.	
Gasille, (G. A.)	W. & N.	Lange Nieuwstraat 8,	Derksen.
Gastel, (C. A. J. M. v.)	PHARM.	Vinkenburgerstraat.	
Geijtenbeek, (Mej. J.			
M. van)	PHARM.	Voorstraat 66,	Wed. Hendriks.
Geluk, (J. J.)	M.	Voorstraat 32,	Terlingen.
Gerhardt, (D.)	PHARM.	Janskerkhof 7,	Gerhardt.
Gerritsen, (D.)	TH.	Achter St. Pieter 11,	v. Esch.
Gerritsen, (D. J.)	W. & N.	Mariahoek 18,	Dauvellier.
Gerritzen, (H. I.)	M.	Oosterbeek.	
Gieben, (H. B. C.)	PHARM.	Adriaanstraat 32,	Gieben.
Gorkom, (J. van)	TH.	Harmelen.	
Griethuyzen, (W. v.)	TH.	Achter St. Pieter 11,	v. Esch.
Griffijn, (A.)	TH.	Kr. Nieuwegegracht 38,	Hillen.
Groenewoud, (O.)	TH.	Kr. Nieuwegegracht 38,	Hillen.
L. Haaften, (A. L. v.)	M.	Weesbrug,	v. Baaren.
Haan, (C. P. J. de)	PHARM.	Springweg,	Stronckhorst.
Hardenberg, (C. B.)	M.	Agnietenstraat 9,	Fundatie van Renswoude.
Haberkamp, (F.)	TH.	Jansveld 19,	Bremer.
Haverkamp, (Mej. W. J.)	PH.	Poortstraat 16,	Hoorweg.
Hegland, (J. M. A.)	PH.	Nieuwegegracht 8,	Hegland.

NAMEN.	ADRESSEN.	
Hellemans, (W.) TH.	<i>Bregittestraat 1,</i>	Hellemans.
Helling, (J. F.) M.	<i>Amsterdam, Prinsegr. 700.</i>	
*Hennequin, (L. Ph.) M.	<i>Jutfaasche Weg,</i>	Ravesteijn.
Herckenrath, (J. A. F. Th.) M.	<i>Den Haag, Eloutstraat 38.</i>	
Hessel, (Mej. A.) PHARM.	<i>Van Wijckskade 14,</i>	Mevr. de Reuver.
Heuff, (A. J.) PHARM.	<i>Burgstraat 50,</i>	Mevr. de Vries.
Heussler, (J.) TH.	<i>Jansstraat 4bis,</i>	v. Beest.
Heuvell, (W. v. d.) M.	<i>Agnietenstraat 9,</i>	Fundatie van Renswoude.
Hinsbergh, (A. J. A. v.) M.	<i>Smeebrug 135,</i>	v. Hinsbergh.
L. Hocke, (P. J. N.) M.	<i>Vinkenburgstraat 15bis.</i>	
Hoek, (C. P. J.) M.	<i>Biltstraat 33,</i>	de Boer.
Hoekstra, (Mej. I.) PHARM.	<i>Van Wijckskade 19,</i>	Roever.
Hoeve, (J. C. van) TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	v. Esch.
Hoeven, (A. v. d.) M.	<i>Catharijnesingel 12.</i>	
Hoeven, (C. v. d.) TH.	<i>Kr. Nieuwe Gracht 38,</i>	Hillen.
Hofman, (J.) M.	<i>Amsterdam.</i>	
Hofen, (W. H. van) M.	<i>Vredenburg 44.</i>	
Homburg, (J. J.) TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	v. Esch.
Hoogstraten, (F. L. v.) M.	<i>Adriaanstraat 24,</i>	David.
*Hooreman, (J. M.) M	<i>Van Wijckskade 24,</i>	Hooreman.
Hopster, (C. J. F.) TH.	<i>Predikheerenstraat 23,</i>	Heijl.
Horsman, (C.) PH.	<i>Baarn.</i>	
Horst, (J. G. A. ter) L.	<i>Springweg 24,</i>	v. d. Hoek.
Horst, (Asser v. d.) M.	<i>Hamburgerbrug 54,</i>	de Jong.
Hospers, (G. B.) TH.	<i>Jansveld,</i>	Mej. v. d. Tweel.
Huinink, (D. ten Bokkel) J.	<i>Oude Kerkstraat,</i>	Eijkman.

NAMEN.		ADRESSEN.	
Idsinga, (Jh. R.)	TH	<i>Kr. Nieuwegegracht 38,</i>	Hillen.
Ingen, (J. J. van)	TH.	<i>Korte Nieuwstraat 10,</i>	v. Ingen.
L. Itallie, (V. van)	PHARM.	<i>Smeestraat 45,</i>	Wed. v. d. Rijst.
Janssen, (A. J. J.)	M	<i>Twijnstraat 46,</i>	Reijers.
Jochems, (A. J.)	M.	<i>Arnhem, Driekoningendwarsstraat 58.</i>	
Jorissen, (W. J.)	M.	<i>Kr. Nieuwegegracht 20,</i>	Okhuijzen.
Julius, (Mej. M.)	PHARM.	<i>Begijnestraat 25,</i>	Mevr. Eindhoven
Julsing, (J. N.)	M.	<i>Amsterdam, Voor-Burgwal 330.</i>	
Keers, (H. J. F.)	TH.	<i>Kr. Nieuwegegracht 38,</i>	Hillen.
Kieboom, (D. F. W. v. d.)	M.	<i>Schoolstraat 24,</i>	
Klerk, (L. J. de)	PHARM.	<i>Weistraat 4bis,</i>	Wed. v. d. Grijp.
Kikkert, (P. B. E.)	M.	<i>Nieuwer-Amstel.</i>	
*Kip, (M. J. van Erp			
Taalman)	M.*	<i>Van Wijckskade 21,</i>	v. E. T. Kip.
Klinger, (R.)	M.	<i>Ooftstraat 7,</i>	Eijkman.
Knapp, (H.)	TH.	<i>Minrebroederstraat 18,</i>	Maas.
Knöps, (S.)	M.	<i>Lange Nieuwstraat 29.</i>	van Goudoever.
Knottnerus, (B. B.)	TH.	<i>Achter St. Pieter 11.</i>	
Kock, (A. M. J.)	J.	<i>Twijnstraat 1,</i>	Rozendahl.
Kock, (J. H. V. J.)	M.	<i>Twijnstraat 1,</i>	Rozendahl.
Kok, (J. H.)	PHARM.	<i>Voor Clarenburg 4,</i>	Kok.
Koning, (C. R.)	PHARM.	<i>Weerdsingel 16.</i>	
Krauvel, (J. H.)	TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	v. Esch.
Krevelen, (D. A. v.)	TH.	<i>Haverstraat 10,</i>	Vink.
Krieger, (C.)	TH.		
Kruijne, (H.)	M.	<i>Palmstraat 19,</i>	Smits.
Laak, (Mej. H. J. C.)	M.	<i>Gaardbrug 12bis,</i>	v. Spanje.
Laan, (R. v. d.)	w. en n.	<i>Breedstraat 2.</i>	

NAMEN.		ADRESSEN.
La Grand, (A. C.)	TH.	<i>Rotterdam.</i>
*Lange, (G. A. de)	M.	<i>Geertekerkhof 20,</i>
Lankhout, (C.)	M.	<i>Biltstraat 21,</i>
Langhout, (G.)	TH.	<i>Braamstraat 4,</i>
Langman, (J.)	TH.	<i>Kr. Nieuwegegracht 38,</i>
*Langenbergh, (J. E.)	M.	<i>Voorstraat 82,</i>
Langenbergh, (G. C. E.)	PH.	<i>Steenweg,</i>
Leent, (A. J. v.)	PH.	<i>Bakkerstraat 15,</i>
Leeuw, (W. J. de)	TH.	<i>Haverstraat 10,</i>
Leeuwen, (W. G. v.)	TH.	<i>Predikheerenkerkhof 30,</i>
Leeuwen, (M. A. v.)	W. EN N.	<i>Predikheerenkerkhof 30,</i>
Leggelo, (P. B.)	M.	<i>Springweg 172,</i>
Leusden, (C. Th.)	M.	<i>Mulderstraat 8,</i>
Linden, (A. v. d.)	M.	<i>Oudkerkhof 47,</i>
Linden, (P. van der)	TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>
Lit, (P. N. van)	M.	<i>Tolsteegsingel Oz. 15bis,</i>
Lukasczy.	TH.	<i>Twijnstraat 7.</i>
Lutz, (K.)	TH.	<i>Jeruzalemsteeg 8.</i>
Lutz, (K.)	TH.	<i>Lange Nieuwstraat 1.</i>
Maat, (Th. C. V. ter)	PHARM.	<i>Arnhem, Oeverstraat 53.</i>
Marton, (L.)	TH.	<i>Springweg 121,</i>
Meene, (H. E. G. v. d.)	TH.	<i>Stationsdwaarsstraat 3,</i>
Meene, (J. G. C. v. d.)	M.	<i>Stationsdwaarsstraat 3,</i>
Meerten, (A. van)	PHARM.	<i>Kr. Nieuwegegracht 14,</i>
Meijboom, (L.)	M.	<i>'s Gravenhage.</i>
Meyroos, (A.)	J.	<i>Arnhem, K. Walstraat 36,</i>
Melle, (W. C.)	TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>
Mense, (W. C.)	TH.	<i>Nieuwegegracht 125,</i>
		<i>Recourt.</i>
		<i>Berends.</i>
		<i>Hillen.</i>
		<i>Radix.</i>
		<i>Verhoef.</i>
		<i>de Haas.</i>
		<i>Vink.</i>
		<i>Bettink.</i>
		<i>Wed. Bettink.</i>
		<i>v. Harderwijk.</i>
		<i>Leusden.</i>
		<i>Dop.</i>
		<i>v. Esch.</i>
		<i>de Zwart.</i>
		<i>v. d. Linden.</i>
		<i>Holtus.</i>
		<i>Holtus.</i>
		<i>van Meerten.</i>
		<i>v. Esch.</i>
		<i>Moolenbeek.</i>

NAMEN.

ADRESSEN.

Metz, (J. C.)	M.	Voorstraat 29,	Vetter.
Meulemeester, (P. J. A. J.)	PHARM.	Vredenburg 24,	Frackers.
Micheels, (L. A.)	J.	Arnhem,	Micheels.
*Monde, (J. R. v. d.)	M.	Voorstraat 79,	v. d. Monde.
Mooij, (J.)	TH.	Achter St. Pieter 11,	v. Esch.
Moolhuizen, (C.)	M.	Neude 30,	v. Maanen.
Moree, (W. M.)	M.	Weerdsingel Wz. 44,	Moree.
Mulié, (W. P.)	M.	Leiden.	
Muller, (A. C.)	PHARM.	Fundatie van Renswoude.	Fundatie van Renswoude.
A. Muschart, (J. E.)	M.*	Biltstraat 88e,	Muschart.
Nägel, (F. V.)	M.		
Nievergeld, (J.)	PHARM.	Twijnstraat 47,	v. Eijk.
Nieuwenhuijzen, (C. W.)	M.	Wed 4,	Nieuwenhuijzen.
Nilsch.	TH.	Vinkenburgerstraat 22bis,	Schuder.
Nonhebel, (G. K. A.)	PH.	Nobelstraat 20,	v. d. Heijde.
Obbink, (H. Th.)	TH.	Kr. Nieuwegegracht 38,	Hillen.
Olivier, (Mej. F. C. E.)	PH.	Weerdsingel Oz. 41,	Olivier.
Os, (A. van)	M.	Maliebaan 9,	van Os.
Os, (J. L. van)	L.	Hilversum.	
L. Paasschen, (H. J. v.)	M.	Bemuurde Weerd 10bis,	v. d. Weterings.
Papelard, (L. E.)	M.	Vrouwjutenstraat 8,	Faber.
L. Peijrot, (P. H.)	L.	Ganzenmarkt 30,	Bothof.
Persijn, (P.)	PHARM.	Jacobsbrug 129,	Denijs.
Piters, (A. M. J. H. R.)	M.	Lange Jansstraat 18,	Bonnes.
Pitlo, (Mej. J. M.)	PHARM.	Hamburgerbrug 56bis,	Mevr. Tellingen.
Plasschaert, (Mej. J. C.)	PH.	Kl. Slachtsteeg 2,	Pabst.

NAMEN.	ADRESSEN.	
Plat, (C. J. H. Tempelmans) M.	<i>Tolsteegsingel 8bis,</i>	Verhoeve Kars.
Pleijssier, (A.) M.	<i>Voorstraat 74,</i>	Herman.
*Prins, (H.) TH.	<i>Burgstraat 74,</i>	v. Esch.
Post, (J.) M.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	Post.
Puij, (J. de) TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	v. Esch.
Quix, (F. H.) M.	<i>Twijnstraat 1,</i>	Rozendahl.
Ravestein, (W. N. van) M.	<i>Agnietenstraat 9,</i>	Fundatie van Renswoude.
Redert, (M. V.) PHARM.	<i>Trans 6,</i>	Verbeek.
Reijnen, (P. J. L.) PHARM.	<i>Bemuurde Weerd 12,</i>	Zandkuijl.
Risch, (A.) TH.	<i>Springweg 188,</i>	v. Beusichem.
Roebroeck. (M. H. A.) M.	<i>Ganzenmarkt 30,</i>	Bothof.
Roelants, (J. H.) M.	<i>Nobelstraat 17,</i>	Meeuwesse.
Roeseling, (Mej. J.) L	<i>Weesbrug 120,</i>	Roeseling.
Rouner, (S.) TH.	<i>Wittevrouwensingel 13,</i>	v. Knierum.
Roobol, (W. H.) TH.	<i>Dordrecht.</i>	
Rooij, (A. A. de) PHARM.	<i>Breedstraat 4bis,</i>	de Rooij.
L.Royen, (A. J. Haakma van) M.	<i>Oudkerkhof 36,</i>	Visser.
L.Rijkmans, (M. J.) M.	<i>Hooft 7,</i>	Issels.
Rijn, (P. Th. A. v.) PHARM.	<i>Vreeland.</i>	
Rijn, (W. van) M.	<i>Rotterdam, Schiedamsche</i>	<i>Singel 7.</i>
Rijpma, (H. A.) PHARM.	<i>Voorstraat 48bis,</i>	Schilling.
Sanders, (J. H.) M.	<i>'s Gravenhage.</i>	
Schaefer, (F.) TH.	<i>Voor Clarenburg 5,</i>	Deller.
Schermer, (J.W.) PHARM.	<i>Hooft 10bis,</i>	Schermer.
L.Schilham, (A.) M.	<i>Poortstraat 24,</i>	Schilham.

NAMEN.	ADRESSEN.	
Schippers, (J. M. Ph.) TH.	<i>Weerdsingel 50,</i>	Schippers.
Schmidt, (H. C.) J.	<i>Voorstraat 33,</i>	Reijerse.
Schmitt, (F.) TH.	<i>Jufferstraat 56b.</i>	
Schoenmaekers, (J. A. E.) M.	<i>Poortstraat 15bis,</i>	Peters.
Schoepp, (R. J. L.) PHARM.	<i>Hamburgerstraat 15,</i>	Brom.
Schouten, (W.) M.	<i>Alfen a. d. Rijn.</i>	
Schowalter, (J. H. A.) TH.	<i>Elizabethstraat 11,</i>	v. Maanen.
Schrieke, (G. G.) TH.	<i>Kr. Nieuwegegracht 38,</i>	Hillen.
Schuld, (F. W. L. G.) TH.	<i>Baarn.</i>	
Schuler, (G.) TH.	<i>Servaasbolwerk 5,</i>	Corbesier.
Sedee, (A. G.) M.	<i>Voorstraat 106,</i>	Kortenhorst.
Seulijn, (A. J.) TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	v. Esch.
Sikkema, (F.) M.	<i>Lange Smeestraat 32bis,</i>	
Slot, (H. Th.) M.	<i>Gansstraat 1,</i>	v. d. Hulst.
Smeets, (J.) M.	<i>Achter Clarenburg 4.</i>	
Smit, (A. G. F.) TH.	<i>Lijnmarkt 37,</i>	Muijzert.
Smit, (J. Th.) M.	<i>Hamburgerbrug 50,</i>	Landré.
Smit, (G.) TH.	<i>Kr. Nieuwegegracht 38,</i>	Hillen.
Smits, (A.) PH.	<i>Jutfaas.</i>	
Snijder, (J. A.) PH.	<i>Choorstraat 40,</i>	Mantel.
L. Spaans, (P.) M.	<i>Zadelstraat 24,</i>	de Haas.
Stam, (H. J.) PHARM.	<i>Weistraat 6,</i>	Nieuwcasteel.
Stammes, (K.) PHARM.	<i>Jacobsbrug 121,</i>	Denijs.
Stark, (C. G. H.) M.	<i>Oorsprongpark 7,</i>	Stark.
L. Steenmeijer, (F. G. J.) M.	<i>Smeeburg 136,</i>	Wessels.
Stegenga, (H.) TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	v. Esch.
Steller, (E. F. K.) TH.	<i>Kr. Nieuwegegracht 38,</i>	Hillen.

NAMEN.	ADRESSEN.
Stigter, (T.) TH.	Kr. Nieuwegegracht 38, Hillen.
Stronck, (Mej. A. C.) PHARM.	Burgemeester Hoffmanspl. 15, Rotterdam.
Surie, (J. S.) W. EN N.	Springweg 68, Stronkhorst.
*Swaters, (F. C.) M.	Elizabethstraat 9, Swaters.
Switzar, (A. L. J.) M.	Tolsteegbrug 2, Pastoor.
L Tendeloo, (N. P.) M *	Voorstraat 88bis, Neervoort.
Theissing, (A. F. C.) PHARM.	Bezembrug 32, Theissing.
Theissing, (W.) TH.	Servetstraat 6, v. d. Laeken.
*Timmermans, (P.) M. *	Ziekenhuis.
Trugg, (W.) M.	Tolsteegsingel Oz. 36, v. Leeuwen.
Tom, (T.) M.	Lange Nieuwstraat 1, Hester.
Toorenenbergen, (J. J. v.) J.	Nunspeet.
Torren, (J. van der) M	Pieterstraat 2, Lam. v. Bueren.
Touw, (C.) TH.	Kr. Nieuwegegracht 38, Hillen.
*Trenité, (G. J. Nolst) J.	Nassaulaan, Baarn.
Trillaard, (N. K. G.) TH.	Kr. Nieuwegegracht 38, Hillen.
Troelstra, (A.) TH.	Kr. Nieuwegegracht 38, Hillen.
Turenhout, (L. H. J. F. v.) M.	Elizabethstraat 23, Meining.
Uchelen, (N. P. E. G. v.) TH.	Achter St. Pieter 11, v. Esch.
Veenhoven, (B. J.) J.	Catharijnesingel 1, v. d. Steen.
Vermaat, (J.) L.	Zetten.
Vervooren, (V.) M.	Twijnstraat 22bis, Merkestein.
L. Vethake, (A.) M.	Lichte Gaard 7, Wed. Evertse.
Vethake, (L.) TH.	Vrouwjutenstraat 47, Sommer.
*Vincent, (P. C.) M.	Vosstraat 37,
*Visscher, (H.) M.	's Heerenberg.
Visser, (H. L.) PHARM.	Kerkstraat 2, Brecheisen.
Visser, (A. de) TH.	Vosstraat 42, Reede.

NAMEN.

ADRESSEN.

Vulker, (W. A.)	PH.	<i>Vinkenburgerstraat 22,</i>	Schuder.
Vries, (I. J. de)	M.	<i>Amsterdam.</i>	
Wal, (G. M. v. d.)	M.	<i>Jansdam 6,</i>	v. Vonno.
Wanting, (J. Th.)	PHARM.	<i>Mulderstraat 11,</i>	Wanting.
Warmolts, (N.)	TH.	<i>'s Graveland.</i>	
Warmolts, (W.)	PH.	<i>Voorstraat 26.</i>	v. Zuijlen.
Wartena, (Mej. S.)	PH.	<i>Drift 29.</i>	
Weeda, (W. H.)	TH.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	v. Esch.
Weener, (J.)	TH.	<i>Zuilen.</i>	
Weerd, (A. de)	M.	<i>Adriaanstraat 1,</i>	de Weerd.
Weitjens, (W. Th. A.)	M.	<i>Twijnstraat,</i>	Rosendahl.
L. Welij, (L. A. C. v.)	M.	<i>Oude Kamp 14,</i>	v. Dijk.
Wesseldijk, (L. J.)	TH.	<i>Kr. Nieuwegegracht 38,</i>	Hillen.
Wessels, (J.)	M.	<i>Biltsche Straatweg 8.</i>	
Westerman, (F. F. H.)	M.	<i>Hamburgerbrug 29,</i>	Westerman.
Wetering, (J. F. X. van de)	PHARM.	<i>'s Hage, Groeneweg 65,</i>	
Wetselaar, (D. J. K.)	PH.	<i>Bakkerstraat 85bis,</i>	de Koff.
Wicherink, (J. W.)	PHARM.	<i>Potterstraat 11,</i>	Kolff.
Wiedema, (J.)	M.	<i>Mariastraat 33,</i>	Weijers.
Wilde, (M. J. de)	M.	<i>Geertebrug 176bis,</i>	Faber.
Wilde, (P. A. de)	M.	<i>Nobelstraat,</i>	Meeuwessen.
Wolff, (M. H. J. de)	PHARM.	<i>Tolsteegsingel Oz. 23,</i>	Familie.
Wolframsdorff, (P.)	M.	<i>Vosstraat 8,</i>	Sikkers.
Wölten, (K. E. L.)	M.	<i>Achter St. Pieter 11,</i>	v. Esch.
Wumkes, (G. A.)	TH.	<i>Jacobsbrug 129,</i>	Denijs.
Wijnhoff, (Mej. C. J.)	PH.	<i>Amsterdam.</i>	
Zeckendorf, (A.)	L.		

GETAL DER STUDENTEN TE UTRECHT.

December 1893.

STUDENTEN.		IN DE FACULTEIT DER					Totaal.
		Godgeleerdheid.	Rechtsgeleerdheid.	Geneeskunde.	Wis- en Natuurkunde.	Letteren.	
Leden	} van het Utrechtsche Studenten-corps.	60	156	191	53	30	490
Oud-Leden		2	1	18	1	1	23
Niet-Leden		81	9	117	68	12	287
TOTAAL		143	166	326	122	43	800

ADDENDA ET CORRIGENDA.

LIJST VAN EXAMENS EN PROMOTIËN.

JN DE THEOLOGIE.

Candidaats-Examen I.

20 Nov.	1893.	N. P. E. G. van Uchelen.
21 "	"	H. Smelt.
24 "	"	M. de Jong.
28 "	"	M. J. Beukenhorst.

Candidaats-Examen II.

16 Nov.	1893.	T. Doevedans.
21 "	"	G. G. Schrieke.
27 "	"	W. C. Mense.
30 "	"	A. de Visser.

Kerkelijk voorbereidend.

14 Nov.	1893.	W. H. Roobol.
23 "	"	H. Prins.
30 "	"	A. J. Seulijn.

IN DE RECHTEN.

Candidaats-Examen.

17 Nov.	1893.	W. M. J. van Lutterveld.
18 "	"	C. E. A. van Till.
		A. L. F. de Kock.
20 Nov.	1893.	W. J. van Beeck Calkoen.
27 "	"	J. C. van Haften.
28 "	"	W. A. Roest.
29 "	"	K. G. J. M. Lassen.

Doctoraal-Examen.

14 Nov.	1893.	Th. L. Prins.
17 "	"	J. S. Royaards.
29 "	"	L. B. J. van Oppen.

Blz.	34 regel	3 v. o.	staat	protectoriaat, lees: protectoraat.
»	57 »	7 v. b.	»	Mr. W. J. M. Bosch v. Oud-Amelisweerd; lees: Jhr. Mr. W. J. M. enz.
»	63 »	1 v. o.	»	J. N. de Kruijff; lees: H. C. Top.
»	106 »	3 v. b.	»	documentnm; lees: documentum.
»	110 »	1 v. o.	»	zelfstandig; lees: zelfstandig.
»	130 »	7 v. b.	»	Godeeleerdheid, lees: Godgeleerdheid.

Blz. 144	regel	1 v. o.	staat	1892/92; lees 1892/93.
» 148	»	9 v. o.	»	F. W. C. L. Schulst; lees: F. W. C. L. Schult.
» 150	»	8 v. b.	»	A. J. A. A. Heemstra; lees: A. J. A. A. van Heemstra.
» 152	»	5 v. b.	»	Insubordinatie, lees: Insubordi- natie.
» 201	»	6 v. o.	»	verplichte; lees verplichtte.
» 202	»	11 v. b.	»	in in Matheus; lees: in Matheus.
» 202	»	4 v. o.	»	dezen; lees: deze.
» 210	»	13 v. b.	»	scripsie; lees scriptie.
» 210	»	5 v. o.	»	groenen-tafel lees: groene tafel.
» 211	»	15 v. b.	»	H. gel's; lees Z. H. Gel's.
» 214	»	15 v. b.	»	aanvang; lees: omvang:
» 220	»	4 v. b.	»	pharma cosnosie; pharmacody- namie en larynjoscopie; lees: pharmacognosie; pharmacody- namie en laryngoscopie.
» 222	»	2 v. b.	»	Medjidied-orde; lees: Medjedieh- orde.
» 224	»	15 v. o.	»	Mawell; lees: Maxwell.
» 226	»	16 v. b.	»	Ds. Koningsberger; lees: Dr. Koningsberger.
» 236	»	15 v. o.	»	Sultonius; lees: Suetonius.
» 244	»	1 v. b.	»	Placet Hic Requiscere Musis; lees: Placet Hic Requiescere Musis.
» 251	»	9 v. o.	»	der Widerpästigen Zähmung; lees: der Widerpänstigen Zäh- mung.
» 260	»	2 v. o.	»	stem; lees: steun.
» 271	»	11 v. b.	»	edel doel!; lees: edel doel:

- Blz. 271 regel 1 v. o. staat die ver buiten af; lees: die van
buiten af.
- » 282 » 15 v. o. » al de; lees: al de teleurstelling.
- » 289 » 2 v. o. » rackes; lees: racket.
- » 294 » 2 v. o. » H. P. L. C. de Kruyfe Jr.; lees:
H. P. L. C. de Kruyff Jr.

